



T.C.

ALANYA ALAADDİN KEYKUBAT ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

REKREASYON ANA BİLİM DALI

**KIRSAL BÖLGELERİN REKREASYONEL SPOR TURİZMİ İLE
KALKINDIRILMASINA YÖNELİK BİR MODEL ÖNERİSİ**

Doktora Tezi

Kağan KURNAZ

**Danışman
Prof. Dr. Hamdi Alper GÜNGÖRMÜŞ**

**ALANYA
2024**

T.C.
ALANYA ALAADDİN KEYKUBAT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

KIRSAL BÖLGELERİN REKREASYONEL SPOR TURİZMİ İLE
KALKINDIRILMASINA YÖNELİK BİR MODEL ÖNERİSİ

Doktora Tezi

Kağan KURNAZ

Rekreasyon Anabilim Dalı
Rekreasyon Doktora Programı

Danışman

Prof. Dr. Hamdi Alper GÜNGÖRMÜŞ

ALANYA

(2024)

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Kağan KURNAZ'ın “Kırsal bölgelerin rekreasyonel spor turizmi ile kalkındırılmasına yönelik bir model önerisi” başlıklı tezi 25/12/2023 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından değerlendirilerek “Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği”nin ilgili maddeleri uyarınca, Rekreasyon Anabilim Dalında Doktora tezi olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

Unvanı-Adı Soyadı		İmza
Üye (Tez Danışmanı) :	Prof. Dr. Hamdi Alper GÜNGÖRMÜŞ	
Üye :	Prof. Dr. Yavuz YILDIZ	
Üye :	Prof. Dr. Hasan ŞAHAN	
Üye :	Doç. Dr. Mehmet Emre ERYÜCEL	
Üye :	Doç. Dr. Yasemin YALÇIN	

.....

Prof. Dr. Derman VATANSEVER BAYRAMOL

Enstitü Müdürü

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilemeyen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmamın Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programıyla tarandığını ve “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

Kağan KURNAZ

TEŞEKKÜR

''Zamanı tanrı yaşar, insanoğlu hep ölmek için var''

Bilge Kağan

Çocukluk yıllarımda babamın görevi sebebiyle Anadolu'nun farklı bölgelerinde yaşadık. Bu yüzden doğduğum topraklar bana hep bir tatil ortamı oldu. Zaman bohçamı açıp baktığımda Gündoğmuş'a dair birbirinden güzel anılarımı görüyorum. Yaylaları, bahçeleri, yazı, kışı, baharı, sonbaharda ağaçlardan dökülen yaprakları, nergis kokusunu, sümbül, çay toplarken keşfine başladığım kadim dağlarını, İpar kızı, kuşlarını, çillik oynayan yaşlıları, yaylada çimende tuttuğumuz güreşleri, ılık vaktini, davar sağmayı, sapan yapmayı, yaban hayvanlarını, şahini, keklik sesini, ormanlarını, beni hep kendine hayran bırakan eşsiz çiçeklerini, yayla gecelerinde yıldızları izleyerek uyumayı, karda kaymayı, dereye yüzmeyi, kıran kırana kavgaya edip hemen ardına barışmayı, yörükleri, yılık atlarını, kervan yollarını, Türklüğü, tarihi, mis kokuları ve dahası..

Beni bu güzel yazgıyla şereflendiren Yüce Allah'a, Bu güzel ülkeyi bizlere emanet eden Başbuğ Atatürk'e, Aziz şehitlerimize ve değerli ailelerine, Gazilerimize, Gündoğmuş'a, hayatımda maddi manevi desteklerini sözde değil özde hissettiğim sevgili aile üyelerim babam Hüseyin Kurnaz'a, annem Rukiye Kurnaz'a ve biricik kardeşim Beyza Yaren Kurnaz'a, ailemden ayırmadığım ağabeyim Ali Rıza Okur'a, artık Fahri Bir Gündoğmuş'lu diyebileceğim abim ve danışmanım sayın Prof. Dr. Hamdi Alper Güngörmüş ve sevgili ailesine, akademik hayatta elimden ilk tutan önceki danışmanım sayın Prof. Dr. Evren Tercan Kaas ve sevgili ailesine, tezim sürecinde bilgi ve deneyimlerini eksik etmeyen Prof. Dr. Hasan Şahan, Prof. Dr. Yavuz Yıldız ve Dr. Öğr. Üyesi Elvan Deniz Yumuk hocalarıma, hayatıma farklı bir tını getiren Farnaz Boroumand Azad'a, sevgili kardeşi Fargol Boroumand Azad'a ve Esmail Najafi'ye artık bizden biri olan ve Alanya'ya geldiğimden beri sürekli arkamı toplayan Maryam Salakhoun ve sevgili oğlu Ervin Ghasemi'ye, Bu çalışmanın ilk kıvılcımlarını beraber attığımız aşka inancını kaybetmeyen Tuba Bilgin'e, akrabam namı değer erkek lakaplı Mustafa Demirel'e, kuzenim İsmet Kurnaz'a, öğrencim Nuri Topaloğlu'na ve arkadaşım Eyüp Ceylan'a, çalışma süresince gece gündüz demeden bana destek veren Beyza Tekinşen'e, Gündoğmuş'un parlak gençlerinden ve Gündoğmuş tarihi konusunda bilgisine çok değer verdiğim Mehmet Akif Özdemir'e ve sevgili ağabeyim Osman Günel'a, hayatımda var olmalarından dolayı her zaman kendimi şanslı hissettiğim dostlarım Musa Bankoğlu'na, Abdullah Baştaş'a, ağabeyim Doç. Dr. Orbay Çobanoğlu'na ve Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Akif Kurtuluş'a, çalışmada önemli katkıları olan demir adam Eren Akdağ'a, çalışmamızın mimarları olan uzmanlarımıza ve çalışmamıza bir şekilde katkı sağlayanlara, her zaman taleplerime kulak asan ve bana desteklerini her zaman hissettiğim sevgili Gündoğmuş'lu hemşerilerime

Teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Kağan KURNAZ

ÖZET

KIRSAL BÖLGELERİN REKREASYONEL SPOR TURİZMİ İLE KALKINDIRILMASINA YÖNELİK BİR MODEL ÖNERİSİ

Kağan KURNAZ

Rekreasyon Anabilim Dalı

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,

Ocak, 2024 (269 Sayfa)

Dünyada dolayısıyla ülkemizde de gelişen bir çalışma alanı olan kırsal bölgelerin rekreasyonel spor turizmi ile kalkındırılması hedefi doğrultusunda, Antalya İli Gündoğmuş İlçesi'nin tarihi ve doğal güzellikleri ile rekreasyonel spor turizm potansiyelinin, uzman görüşlerine dayanarak belirlenmesi ayrıca yerel halka alternatif sürdürülebilir geçim kaynaklarının oluşturulmasına yönelik bir model oluşturulması araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu ilgili branşlarda (bisiklet, kaya tırmanışı, koşu, yamaç paraşütü, mağaracılık, yürüyüş ve kano) ikiye uzman ve yerel halktan bölgeyi bilen katılımcılardan oluşturulan iki gruptan toplamda 28 kişi oluşturmaktadır. Bu amaç doğrultusunda görüşme, odak grup görüşmesi, gözlem, haritalama teknikleri, kullanılarak veriler toplanmıştır ve nitel veri analizinden faydalanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz, içerik analizi ve duygu analizi kullanılmıştır. Araştırmada gerçekleştirilen saha gözlemleri, çeşitli branşların icra edilebileceği potansiyel rotaları ve alanları kapsamıştır. Katılımcılarla yapılan detaylı görüşmeler, bu faaliyetler için gerekli asgari standartların belirlenmesine olanak tanımıştır. Araştırma sürecinde toplanan veriler, her bir faaliyet için uygun olan alanların ve rotaların belirlenmesinde kullanılmış ve bu bilgiler Google Earth Pro programı aracılığıyla haritalandırılarak görselleştirilmiştir. Bu metodolojik yaklaşım, araştırmanın alanları ve rotaları daha sistemli ve veriye dayalı bir şekilde belirlemesine imkan sağlamıştır. Sonuç olarak, Gündoğmuş İlçesi'nde çalışma dahilindeki tüm branşlarda (bisiklet, kaya tırmanışı, koşu, yamaç paraşütü, mağaracılık, yürüyüş ve kano) rekreasyonel spor turizm potansiyelinin olduğu belirlenmiş ve bölgenin rekreasyonel spor turizmi ile kalkındırılmasına yönelik bir model önerisi ortaya çıkartılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Rekreasyonel spor turizmi, Gündoğmuş İlçesi, Kırsal kalkınma, Modelleme.

ABSTRACT

A MODEL RECOMMENDATION RELATED TO RECREATIONAL SPORTS TOURISM AND DEVELOPMENT OF RURAL AREAS

Kağan KURNAZ

Department of Recreation

Alanya Alaaddin Keykubat University, Institute of Graduate Education

January, 2024 (269 pages)

In the light of objective of developing rural areas through recreational sports tourism which is a developing study area in the world as well as in our country, the aim of the study is to determine the recreational sports tourism potential of Gündoğmuş district of Antalya with its historical and natural beauties; also, to forming a model related to creating sustainable income sources for local people of the district. The study group consists of 28 individuals which are divided into two groups as two experts for each sports branch (cycling, rock climbing, running, paragliding, caving, and canoeing) and local people who know the area well. The data collection was carried out through interviews, focus group interviews, observation, and mapping techniques, and the qualitative data analysis was done. The descriptive analysis, content analysis and emotion analysis were done. The observations in the study covered the potential routes and areas in which various branches can be done. The detailed interviews carried out with the participants enabled the researchers to determine the minimum standards required to do the activities. The data collected in the research process were used in determination of appropriate areas and routes for each activity, and this information was visualized by mapping using Google Earth Pro program. This methodological approach enabled the researchers to determine the areas and routes in a systematical and data-based way. As a result, it was determined that recreational sports tourism potential is there for each branch (cycling, rock climbing, running, paragliding, caving, and canoeing) in Gündoğmuş district, and a model related to the development of the region was proposed.

Keywords: Recreational sports tourism, Gündoğmuş District, Rural development, Modelling.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI.....	i
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ.....	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi
SİMGELER VE KISALTMALAR	xvi
EKLER LİSTESİ.....	xvii
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Amacı	2
1.2. Araştırma Soruları.....	2
1.3. Araştırmanın Sayıtları.....	3
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	3
2. ALANYAZIN	5
2.1. Rekreasyon Kavramı	5
2.1.1. Rekreatif etkinlikler ve çeşitleri	7
2.1.2. Bireylerin rekreatif etkinliklere katılımını etkileyen unsurlar	11
2.2. Turizm Kavramı.....	13
2.2.1. Turizmin özellikleri	13
2.2.2. Turizm çeşitleri.....	15
2.3. Rekreasyonel Spor Kavramı	20
2.3.1. Rekreasyon ve spor ilişkisi	20
2.3.2. Rekreasyon ve turizm ilişkisi	21
2.3.3. Rekreasyonel spor turizmi	23
2.4. Kırsal Kalkınmada Rekreasyonel Spor Turizminin Rolü.....	24
2.4.1. Kırsal kalkınma çeşitleri	25
2.4.2. Turizm tabanlı kırsal kalkınma ve sürdürülebilirlik	26
2.4.2.1. Ekonomik sürdürülebilirlik	29
2.4.2.2. Sosyal sürdürülebilirlik	30
2.4.2.3. Çevresel sürdürülebilirlik	31

2.4.3. Kırsal kalkınma ve destinasyon markalaşması.....	34
2.4.4. Rekreatyönel spor turizmi ve kalkınma	35
2.4.5. Rekreatyönel spor faaliyetleri	36
2.4.5.1. Yürüyüş/kültür rotaları	36
2.4.5.2. Trekking ve hiking.....	37
2.4.5.3. Bisiklet.....	38
2.4.5.4. Dağcılık.....	40
2.4.5.5. Mağaracılık	42
2.4.5.6. Yamaç paraşütü.....	43
2.4.5.7. Kano	45
2.4.5.8. Koşu	47
2.4.5.9. Kamp ve karavan faaliyetleri	48
2.5. Rekreatyönel Spor Turizmi Alanı Olarak Gündoğmuş’a Bakış	50
2.5.1. Gündoğmuş İlçe merkezinin kısa tarihçesi.....	50
2.5.1.1. Roma İmparatorluğu Döneminden Bizans Dönemine (İ.S. I.-XII. Yüzyıllar).....	50
2.5.1.2. Selçuklu fethinden Osmanlı fethine.....	51
2.5.1.3. Osmanlı Dönemi	52
2.5.1.4. Cumhuriyet Dönemi	52
2.5.2. Gündoğmuş İlçesi’nin coğrafik özellikleri	53
2.5.2.1. Konumu	53
2.5.2.2. Doğası ve iklim özellikleri.....	53
2.5.3. Gündoğmuş İlçesi’nin sosyo-ekonomik ve kültürel yapısı	54
2.5.3.1. Nüfus.....	54
2.5.3.2. Geçim kaynakları	55
2.6. İlgili Çalışmalar	55
3. YÖNTEM	60
3.1. Araştırmanın Modeli ve Deseni	60
3.2. Verilerin Toplanması Süreci	61
3.3. Çalışma Grubu (Katılımcılar).....	64
3.4. Çalışma Ortamı	66
3.5. Verilerin Analizi.....	66
3.6. Geçerlik ve Güvenirlik.....	69
3.7. Etik Hususlar	69

4. BULGULAR.....	71
4.1. Branş Bazında Bulgular	71
4.1.1. Kano branşı içerik analizleri.....	72
4.1.2. Kano branşı betimsel analizleri	78
4.1.3. Yamaç paraşütü branşı içerik analizleri	93
4.1.4. Yamaç paraşütü branşı betimsel analizleri	98
4.1.5. Yürüyüş branşı içerik analizleri.....	110
4.1.6. Yürüyüş branşı betimsel analizleri	115
4.1.7. Mağaracılık branşı içerik analizleri	133
4.1.8. Mağaracılık branşı betimsel analizleri.....	138
4.1.9. Koşu branşı içerik analizleri.....	152
4.1.10. Koşu branşı betimsel analizleri	157
4.1.11. Kaya tırmanışı branşı içerik analizleri.....	167
4.1.12. Kaya tırmanışı branşı betimsel analizleri	172
4.1.13. Bisiklet branşı içerik analizleri.....	185
4.1.14. Bisiklet branşı betimsel analizleri	190
4.2. Genel Branşlar İçerik Analizleri.....	200
4.2.1. Duygu analizi.....	207
4.2.2. Gündoğmuş İlçesi Rekreatif Spor Turizm Haritası	209
5. TARTIŞMA VE SONUÇ	210
5.1. Kano Branşı	213
5.2. Yamaç Paraşütü Branşı.....	215
5.3. Yürüyüş Branşı.....	218
5.4. Mağaracılık Branşı.....	221
5.5. Koşu Branşı.....	224
5.6. Kaya Tırmanışı Branşı	226
5.7. Bisiklet Branşı.....	229
5.8. Araştırma Konusu (Genel) Branşlar	231
6. ÖNERİLER	235
7. KAYNAKÇA	238
8. EKLER	265
EK 1. Etik Kurul Kararı	265
EK 2. Ana ve Alt Temalar Tablosu	266
EK 3. Yarı Yapılandırılmış Nitel Görüşme Formu.....	268

ÖZGEÇMİŞ	269
-----------------------	------------



TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 2.1. Rekreasyon Faaliyetlerinin Sınıflandırılması (a)	8
Tablo 2.2. Rekreasyon Faaliyetlerinin Sınıflandırılması (b).....	8
Tablo 2.3. Rekreasyon Faaliyetlerinin Sınıflandırılması (c)	8
Tablo 2.4. Açık Alanda Gerçekleşen Rekreatif Faaliyetler	10
Tablo 2.5. Kitle Turizmi ile Alternatif Turizm Karşılaştırması	17
Tablo 2.6. Gündoğmuş Orman Varlığı (Hektar) Toplam Alan.....	53
Tablo 2.7. Gündoğmuş İlçesine Ait Yıllara Göre Nüfus	54
Tablo 4.1. Kano Branşı Tema Frekansları	73
Tablo 4.2. Kano Branşı Sözcük Frekansları.....	76
Tablo 4.3. Yamaç Paraşütü Branşı Tema Frekansları.....	94
Tablo 4.4. Yamaç Paraşütü Branşı Sözcük Frekansları	97
Tablo 4.5. Yürüyüş Branşı Tema Frekansları	111
Tablo 4.6. Yürüyüş Branşı Sözcük Frekansları	114
Tablo 4.7. Mağaracılık Branşı Tema Frekansları.....	134
Tablo 4.8. Mağaracılık Branşı Sözcük Frekansları	137
Tablo 4.9. Koşu Branşı Tema Frekansları	153
Tablo 4.10. Koşu Branşı Sözcük Frekansları.....	156
Tablo 4.11. Kaya Tırmanışı Branşı Tema Frekansları	168
Tablo 4.12. Kaya Tırmanışı Branşı Sözcük Frekansları	171
Tablo 4.13. Bisiklet Branşı Tema Frekansları	186
Tablo 4.14. Bisiklet Branşı Sözcük Frekansları.....	189
Tablo 4.15. Genel Branşlar Tema Frekansları	201
Tablo 4.16. Genel Branşlar Sözcük Frekansları.....	206
Tablo 4.17. Genel Branşlar Benzerlik Matrisi	207

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1. Spor Rekreasyon İlişkisi.....	21
Şekil 2.2. Serbest Zaman, Rekreasyon ve Turizm İlişkisi.....	23
Şekil 2.3. Sürdürülebilir Kalkınmanın Üç Ögesi, Munasinghe (2009)	28
Şekil 2.4. Everest Dağı'nda Çöpler (Artı Gerçek, 2019).....	34
Şekil 2.5. Kaya Tırmanışı	42
Şekil 2.6. Mağaracılık.....	43
Şekil 2.7. Yamaç Paraşütü	45
Şekil 2.8. Kano	46
Şekil 2.9. Kamp ve Karavan Faaliyetleri.....	49
Şekil 2.10. Gündoğmuş İlçesi 2008-2021 Yılları Arası Nüfus Artış Hızı.....	55
Şekil 4.1. Kano Branşı Kavram Haritası	72
Şekil 4.2. Kano Branşı Ana Temalar Grafiği	73
Şekil 4.3. Kano Branşı Çevresel Analiz Alt Kodlar Grafiği	74
Şekil 4.4. Kano Branşı Spor ve Aktivite Alt Kodlar Grafiği.....	74
Şekil 4.5. Kano Branşı Sosyo-Kültürel Alt Kodlar Grafiği.....	74
Şekil 4.6. Kano Branşı Ekonomik Kalkınma Alt Kodlar Grafiği.....	75
Şekil 4.7. Kano Branşı Altyapı ve Erişebilirlik Alt Kodlar Grafiği	75
Şekil 4.8. Kano branşı Pazarlama ve Tanıtım Alt Kodlar Grafiği.....	75
Şekil 4.9. Kano Branşı Yönetişim ve Politika Alt Kodlar Grafiği	76
Şekil 4.10. Kano Branşı Temalarına İlişkin Kümelenmiş Ağ Grafiği.....	77
Şekil 4.11. Kano Branşı.....	86
Şekil 4.12. Kano Parkur Başlangıç Noktası (Uçansu Şelalesi altı)	86
Şekil 4.13. Kamp Alanı (Uçansu Şelalesi altı)	87
Şekil 4.14. Kano Branşı Temizlenmesi Gereken Engel Örneği (Alara Çayı)	88
Şekil 4.15. Kano Branşı Görsel 2 (Alara Çayı)	89
Şekil 4.16. Kano Branşı Görsel 3 (Alara Çayı)	89
Şekil 4.17. Kano Branşı Görsel 4 (Alara Çayı)	90
Şekil 4.18. Kano Branşı Görsel 5 (Uçansu Şelalesi)	91
Şekil 4.19. Kano Branşı Görsel 6 (Alara Çayı)	92
Şekil 4.20. Yamaç Paraşütü Branşı Kavram Haritası.....	93
Şekil 4.21. Yamaç Paraşütü Branşı Ana Temalar Grafiği	95

Şekil 4.22. Yamaç Paraşütü Branşı Çevresel Analiz Alt Kodlar Grafiği	95
Şekil 4.23. Yamaç Paraşütü Branşı Sosyo-Kültürel Alt Kodlar Grafiği	95
Şekil 4.24. Yamaç Paraşütü Branşı Ekonomik Kalkınma Alt Kodlar Grafiği	96
Şekil 4.25. Yamaç Paraşütü Branşı Altyapı ve Erişebilirlik Alt Kodlar Grafiği	96
Şekil 4.26. Yamaç Paraşütü Branşı Pazarlama ve Tanıtım Alt Kodlar Grafiği.....	96
Şekil 4.27. Yamaç Paraşütü Branşı Spor ve Aktivite Alt Kodlar Grafiği	97
Şekil 4.28. Yamaç Paraşütü Branşı Yönetişim ve Politika Alt Kodlar Grafiği.....	97
Şekil 4.29. Yamaç Paraşütü Branşı Temalarına İlişkin Kümelenmiş Ağ Grafiği	98
Şekil 4.30. Yamaç Paraşütü Branşı	109
Şekil 4.31. Yamaç Paraşütü Branşı Görsel 2 (Eğrigöl)	109
Şekil 4.32. Yamaç Paraşütü Branşı Görsel 3 Kalkış Alanı (Eğrigöl).....	110
Şekil 4.33. Yürüyüş Branşı Kavram Haritası	110
Şekil 4.34. Yürüyüş Branşı Ana Temalar Grafiği	112
Şekil 4.35. Yürüyüş branşı çevresel analiz alt kodlar grafiği	112
Şekil 4.36. Yürüyüş Branşı Sosyo Kültürel Alt Kodlar Grafiği	112
Şekil 4.37. Yürüyüş Branşı Ekonomik Kalkınma Alt Kodlar Grafiği.....	113
Şekil 4.38. Yürüyüş Branşı Altyapı ve Erişebilirlik Alt Kodlar Grafiği	113
Şekil 4.39. Yürüyüş Branşı Pazarlama ve Tanıtım Alt Kodlar Grafiği	113
Şekil 4.40. Yürüyüş Branşı Spor ve Aktivite Alt Kodlar Grafiği.....	114
Şekil 4.41. Yürüyüş Branşı Yönetişim ve Politika Alt Kodlar Grafiği	114
Şekil 4.42. Yürüyüş Branşı Temalarına İlişkin Kümelenmiş Ağ Grafiği	115
Şekil 4.43. Yürüyüş Branşı Trekking	126
Şekil 4.44. Yürüyüş Branşı Hiking 1	127
Şekil 4.45. Yürüyüş Branşı Hiking 2.....	127
Şekil 4.46. Yürüyüş Branşı Kültür Rotası	128
Şekil 4.47. Yürüyüş Parkuru Tarihi Yollar 1 (Çaşır Yaylası-Demir Kapı).....	128
Şekil 4.48. Hiking Parkuru (Senir Yaylası-Demir Kapı).....	129
Şekil 4.49. Yürüyüş Parkuru Tarihi Yollar 2 (Çaşır Yaylası-Demir Kapı).....	129
Şekil 4.50. Yürüyüş-Yamaç paraşütü Parkuru (Eğrigöl).....	130
Şekil 4.51. Yürüyüş/Koşu Parkuru 1 (Kozagacı Yaylası Yolu)	131
Şekil 4.52. Yürüyüş/Koşu Parkuru (Kozagacı Yaylası Yolu)	131
Şekil 4.53. Yürüyüş Parkuru Kamp Alanı (Kozagacı Yaylası)	132
Şekil 4.54. Yürüyüş Parkuru Kültür Rotası (Susambeli Karayolları Mevki)	132
Şekil 4.55. Yürüyüş Parkuru Kültür Rotası (Karayolları Mevki).....	133

Şekil 4.56. Mağaracılık Branşı Kavram Haritası.....	133
Şekil 4.57. Mağaracılık Branşı Ana Temalar Grafiği.....	135
Şekil 4.58. Mağaracılık Branşı Çevresel Analiz Alt Kod Grafiği	135
Şekil 4.59. Mağaracılık Branşı Sosyo-Kültürel Alt Kod Grafiği	135
Şekil 4.60. Mağaracılık Branşı Ekonomik Kalkınma Alt Kod Grafiği	136
Şekil 4.61. Mağaracılık Branşı Altyapı ve Alt Kod Grafiği	136
Şekil 4.62. Mağaracılık Branşı Pazarlama ve Tanıtım Alt Kod Grafiği.....	136
Şekil 4.63. Mağaracılık Branşı Spor ve Aktivite Alt Kod Grafikleri	137
Şekil 4.64. Mağaracılık Branşı Yönetişim ve Politika Alt Kodlar Grafiği.....	137
Şekil 4.65. Mağaracılık Branşı Temalarına İlişkin Kümelenmiş Ağ Grafiği	138
Şekil 4.66. Mağaracılık Branşı	148
Şekil 4.67. Mağaracılık Branşı (Keçili Düden)	148
Şekil 4.68. Mağaracılık Branşı (Çeğiz Deliği)	149
Şekil 4.69. Mağaracılık Branşı 1 (Ümütlü Yaylası)	150
Şekil 4.70. Mağaracılık Branşı Kamp Alanı (Ümütlü Yaylası)	150
Şekil 4.71. Mağaracılık Branşı Keşif Ekibi (Ümütlü Yaylası).....	151
Şekil 4.72. Koşu Branşı Kavram Haritası.....	152
Şekil 4.73. Koşu Branşı Ana Temalar Grafiği.....	154
Şekil 4.74. Koşu Branşı Çevresel Analiz Alt Kod Grafiği	154
Şekil 4.75. Koşu Branşı Sosyo-Kültürel Alt Kod Grafiği	154
Şekil 4.76. Koşu Branşı Ekonomik Kalkınma Alt Kod Grafiği	155
Şekil 4.77. Koşu Branşı Altyapı ve Erişebilirlik Alt Kod Grafiği.....	155
Şekil 4.78. Koşu Branşı Pazarlama ve Tanıtım Alt Kod Grafiği	155
Şekil 4.79. Koşu Branşı Spor ve Aktivite Alt Kod Grafiği	156
Şekil 4.80. Koşu Branşı Yönetişim ve Politika Alt Kod Grafiği.....	156
Şekil 4.81. Koşu Branşı Temalarına İlişkin Kümelenmiş Ağ Grafiği.....	157
Şekil 4.82. Koşu Branşı Dağ Koşusu Parkuru.....	165
Şekil 4.83. Koşu Branşı Ultramaraton Parkuru	166
Şekil 4.84. Koşu Branşı Patika Koşu Parkuru	166
Şekil 4.85. Kaya Tırmanışı Branşı Kavram Haritası	167
Şekil 4.86. Kaya Tırmanışı Branşı Ana Temalar Grafiği	169
Şekil 4.87. Kaya Tırmanışı Branşı Çevresel Analiz Alt Kodlar Grafiği	169
Şekil 4.88. Kaya Tırmanışı Branşı Sosyo-Kültürel Alt Kodlar Grafiği	169
Şekil 4.89. Kaya Tırmanışı Branşı Ekonomik Kalkınma Alt Kodlar Grafiği	170

Şekil 4.90. Kaya Tırmanışı Branşı Altyapı ve Erişebilirlik.....	170
Şekil 4.91. Kaya Tırmanışı Branşı Pazarlama ve Tanıtım Alt Kodlar Grafiği.....	170
Şekil 4.92. Kaya Tırmanışı Branşı Spor ve Aktivite Alt Kodlar Grafiği	171
Şekil 4.93. Kaya Tırmanışı Branşı Yönetişim ve Politika Alt Kodlar Grafiği.....	171
Şekil 4.94. Kaya Tırmanışı Branşı Temalarına İlişkin Kümelenmiş Ağ Grafiği	172
Şekil 4.95. Kaya Tırmanışı Branşı Faaliyet Alanı	180
Şekil 4.96. Kaya Tırmanışı Branşı (Alaras-Yaplıca Faaliyet Alanı 1)	181
Şekil 4.97. Kaya Tırmanışı Branşı (Alaras-Yaplıca Faaliyet Alanı 2)	181
Şekil 4.98. Kaya Tırmanışı Branşı (Gelesandra Faaliyet Alanı)	182
Şekil 4.99. Kaya Tırmanışı Branşı Rota Açma (Alaras-Yaplıca).....	183
Şekil 4.100. Kaya Tırmanışı Branşı Rota Güvenlik Alma (Alaras-Yaplıca)	184
Şekil 4.101. Kaya Tırmanışı Branşı (Gölcük)	185
Şekil 4.102. Bisiklet Branşı Kavram Haritası.....	185
Şekil 4.103. Bisiklet Branşı Ana Temalar Alt Kodlar Grafiği	187
Şekil 4.104. Bisiklet Branşı Çevresel Analiz Alt Kodlar Grafiği.....	187
Şekil 4.105. Bisiklet Branşı Sosyo-Kültürel Alt Kodlar Grafiği.....	187
Şekil 4.106. Bisiklet Branşı Ekonomik Kalkınma Alt Kodlar Grafiği.....	188
Şekil 4.107. Bisiklet Branşı Altyapı ve Erişebilirlik Alt Kodlar Grafiği	188
Şekil 4.108. Bisiklet Branşı Pazarlama ve Tanıtım Alt Kodlar Grafiği	188
Şekil 4.109. Bisiklet Branşı Spor ve Aktivite Alt Kodlar Grafiği.....	189
Şekil 4.110. Bisiklet Branşı Yönetişim Ve Politika Alt Kodlar Grafiği.....	189
Şekil 4.111. Bisiklet Branşı Temalarına İlişkin Kümelenmiş Ağ Grafiği.....	190
Şekil 4.112. Bisiklet Branşı Dağ Bisikleti Parkuru	199
Şekil 4.113. Bisiklet Branşı Yol Bisikleti Parkuru	200
Şekil 4.114. Genel Branşlar Kavram Haritası	200
Şekil 4.115. Genel Branşlar Ana Tema Grafiği.....	202
Şekil 4.116. Genel Branşlar Çevresel Analiz Alt Kod Grafiği.....	202
Şekil 4.117. Genel Branşlar Sosyo-Kültürel Alt Kod Grafiği.....	203
Şekil 4.118. Genel Branşlar Ekonomik Kalkınma Alt Kod Grafiği.....	203
Şekil 4.119. Genel Branşlar Altyapı ve Erişebilirlik Alt Kod Grafiği	204
Şekil 4.120. Genel Branşlar Pazarlama ve Tanıtım Alt Kod Grafiği	204
Şekil 4.121. Genel Branşlar Spor ve Aktivite Alt Kod Grafiği.....	205
Şekil 4.122. Genel Branşlar Yönetişim ve Politika Alt Kod Grafiği	205
Şekil 4.123. Genel Branşlar Temalarına İlişkin Kümelenmiş Ağ Grafiği.....	206

Şekil 4.124. Duygu Analizine İlişkin Duyarlılık Grafiği	207
Şekil 4.125. Uzman Görüşlerine İlişkin Duygu Analizi.....	208
Şekil 4.126. Gündoğmuş İlçesi Rekreatyonel Spor Turizm Haritası	209



SİMGELER VE KISALTMALAR

T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
KTB	Kültür ve Turizm Bakanlığı
OGM	Orman Genel Müdürlüğü
Vd	Ve Diğerleri
CPRA	Canadian Parks and Recreation Association



EKLER LİSTESİ

EK 1. Etik Kurul Kararı	265
EK 2. Ana ve Alt Temalar Tablosu.....	266
EK 3. Yarı Yapılandırılmış Nitel Görüşme Formu	268



1. GİRİŞ

21. yüzyıl teknolojik ilerlemeler ve iş dünyasındaki dönüşümlerle insanların yaşam tarzlarında değişimler ortaya çıkarmıştır. Daha kısa çalışma saatleri ve artan serbest zaman, bireylerin kişisel gelişimlerine ve sağlık bilinçlerine daha fazla odaklanmalarına olanak tanımıştır. Bu dönüşüm sağlıklı yaşam trendlerinin yükselişiyle genişlerken, insanları fiziksel aktivite ve doğayla bütünleşme arayışına itmiştir. Modern yaşamın hızlı temposu ve teknolojik bağımlılığı içinde, insanlar giderek daha fazla doğa ile iç içe fiziksel aktivitelere yönelmektedirler. Doğal ortamlarda yapılan yürüyüş, koşu, dağ bisikleti gibi aktiviteler hem bedensel hem de zihinsel sağlığa katkıda bulunarak şehir yaşamının stresinden uzaklaşma ve doğanın huzur verici etkisini deneyimleme fırsatı sunmaktadır. Aktiviteler, insanların kendilerini yeniden keşfetmelerine, doğal dünyayla daha derin bir bağ kurmalarına ve genel refah seviyelerini artırmalarına yardımcı olmaktadır. Özellikle doğal manzaraların sunduğu estetik ve huzur, fiziksel egzersizin ötesinde bireylerin ruhsal sağlığını iyileştirmede de önemli bir rol oynadığı söylenebilir.

Geleneksel olarak tarım, doğal kaynak kullanımı ve sınırlı endüstriyel faaliyetlerle tanımlanan kırsal bölgeler, globalleşen dünyanın karşı karşıya olduğu sosyal ve ekonomik zorlukların merkezinde yer almaktadır. Bu çerçevede, kırsal kalkınmanın sürdürülebilir yollarını keşfetmek, bu toplulukların geleceğini şekillendirmede hayati bir rol oynamaktadır. Kırsal bölgelerin dönüşüm yolculuğunda rekreasyonel spor turizminin rolünü ve potansiyeli önemli bir değer olarak karşımıza çıkmaktadır.

Rekreasyonel spor turizminin kırsal alanlarda ekonomik canlanma, sosyal uyum ve çevresel sürdürülebilirlik açısından nasıl bir katalizör işlevi görebileceğini derinlemesine inceler. Yürüyüş, dağ bisikleti, kayak, kano ve koşu gibi çeşitli aktiviteleri içeren bu turizm türü, kırsal bölgelerin doğal ve kültürel zenginliklerini sergileyerek, yerel ekonomilere yeni gelir akışları sağlama ve sosyal dokuyu güçlendirme potansiyeline sahiptir.

Rekreasyonel spor turizminin kırsal kalkınma üzerindeki etkisini çeşitli disiplinlerden gelen teorik çerçeveler ve uluslararası vaka çalışmaları ile analiz etmek; turizm modelinin sürdürülebilirliğini ve yerel topluluklar üzerindeki sosyoekonomik etkilerini ele almak, kırsal bölgelerde rekreasyonel spor turizminin gelişimine ve desteklenmesine yönelik politika yapıcılar, yerel yönetimler ve turizm sektörü

profesyonelleri için kapsamlı stratejiler ve öneriler sunmak araştırmamızın odağında yer almaktadır. Ayrıca kırsal alanlarda rekreasyonel spor turizmine ilişkin modelleme çalışmaları daha önce alanyazında sıklıkla incelenmemiş bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu bağlamda araştırma, kırsal alanların modern dünyada nasıl yeniden canlandırılacağı, ekonomik, sosyal ve çevresel açılardan sürdürülebilir bir geleceğe nasıl yönlendirileceği, rekreasyonel spor turizminin kırsal kalkınmada oynayabileceği rolü kavramak, bu toplulukların çevresel ve sosyal boyutlarıyla dengeli bir şekilde büyümelerine ve gelişmelerine olanak tanıyacaktır.

Tez altı bölümden oluşmaktadır. Araştırmanın birinci bölümünde, araştırmanın amacı, araştırma soruları, sayıtları ve sınırlılıkları ele alınmıştır. İkinci bölümde rekreasyon, rekreasyonel spor turizmi, kırsal kalkınma ve sürdürülebilirlik gibi konular irdelenmiştir. Üçüncü bölümünde, çalışmada kullanılan araştırma yöntemi açıklanmış, veri toplama yöntemleri ortaya konmuştur. Dördüncü bölümde çalışmanın bulgularına yer verilmiştir. Beşinci bölümde, araştırmadan elde edilen bulgular aktararak yorumlanmış ve araştırma sonuçları tartışılmıştır. Altıncı ve son bölümünde ise araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda öneriler sunulmuştur.

1.1. Araştırmanın Amacı

Dünyada dolayısıyla ülkemizde de gelişen bir çalışma alanı olan kırsal bölgelerin rekreasyonel spor turizmi ile kalkındırılması hedefi doğrultusunda, Antalya İli Gündoğmuş İlçesi'nin tarihi ve doğal güzellikleri ile rekreasyonel spor turizm potansiyelinin, uzman görüşlerine dayanarak belirlenmesi ayrıca yerel halka alternatif sürdürülebilir geçim kaynaklarının oluşturulmasına yönelik bir model oluşturulması araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

1.2. Araştırma Soruları

- 1) Rekreasyonel spor turizmi kapsamında branşınıza özgü asgari standartlar hakkında bilgi verir misiniz?
- 2) Rekreasyonel spor turizmi alanı olarak düşünülen Gündoğmuş ilçesi hakkındaki gözlemlerinize ilişkin
 - a. Tabiat (Doğal Çevre)
 - b. Ulaşım
 - c. Güvenlik

- d. Konaklama
 - e. Tekrar Ziyaret Etme
 - f. Genel anlamda bu faaliyet alanının olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?
- 3) Rekreatif spor turizmi kapsamında faaliyet alanına yönelik olarak branşınıza özgü parkur hakkında düşünceleriniz nelerdir?
- a. Rekreatif spor turizmi kapsamında farklı faaliyet alanlarıyla kıyaslandığında Gündoğmuş ilçesine ait bu alanı nasıl buldunuz?
 - b. Rekreatif spor turizmi kapsamında oluşturulan parkur/parkurların güvenliği hakkında düşünceleriniz nelerdir?
 - c. Rekreatif spor turizmi kapsamında oluşturulan parkur/parkurların zorluk derecesine yönelik düşünceleriniz nelerdir?
 - d. Genel anlamda bu parkura yönelik olumlu ve olumsuz yönler nelerdir?
- 4) Rekreatif spor turizmi kapsamında oluşturulacak olan bu faaliyetlerin yöreye olan ekonomik etkisi hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
- 5) Rekreatif spor turizmi kapsamında yapılacak olan faaliyetlerin bölgeye sosyo-kültürel etkileri hakkındaki görüşleriniz nelerdir?
- 6) Rekreatif spor turistlerini bu bölgeye çekmek için neler yapabiliriz?

1.3. Araştırmanın Sayıtları

- Araştırmaya katılan uzman katılımcıların evreni belirgin özellikleri ile yansıttığı varsayılmaktadır.
- Araştırma kapsamında elde edilen tüm verilen gerçeği yansıttığı varsayılmaktadır.
- Araştırmada kullanılan yarı yapılandırılmış nitel sorular araştırmanın amacına uygun yeterlilikte olduğu varsayılmaktadır.
- Araştırmaya katılan bireylerin kişisel bilgi formu ve nitel sorulara içtenlikle yanıt verdikleri varsayılmaktadır.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

- Araştırmanın odak noktası Gündoğmuş ilçesiyle sınırlıdır.
- Araştırma süreci 2022 Ocak ve 2023 Eylül ayları ile sınırlıdır.
- Araştırma; kano, yürüyüş, yamaç paraşütü, bisiklet, kaya tırmanışı, koşu

ve mağaracılık branşlarıyla sınırlıdır.

- Araştırma sonuçları, uzman görüşleri doğrultusundaki veri analizi, yorumlanması ve alanyazın taraması sonucunda ulaşabilen bilgiler ile sınırlıdır.



2. ALANYAZIN

2.1. Rekreasyon Kavramı

Rekreasyon kavramının kökenleri eski uygarlıklara kadar uzanmaktadır. Tarihsel araştırmalara göre, Yunanlılar ve Mısırlılar serbest zamanın önemini kabul etmişler ve rekreasyon faaliyetlerine bir rahatlama ve gençleşme aracı olarak katılmışlardır (Said ve Shalaby, 2019). Sanayi Devrimiyle beraber toplumların kentleşmesi ve iş süreçlerinin modernleşmesi ile insanların serbest zamanlarını değerlendirmesi açısından rekreasyonel faaliyetlere olan ihtiyaç daha belirgin hale gelmiştir (Cunningham, 2016). Modern rekreasyon kavramının doğuşunun serbest zaman sınıfının yükselişine ve ardından serbest zamanın değerinin tanınmasına atfedilebileceğini savunmaktadır. Ek olarak, parkların, kamusal alanların ve organize sporların ortaya çıkışı, rekreasyonun ayrı bir alan olarak gelişmesine katkıda bulunmuştur (Brown, 1989).

Rekreasyon kelimesinin kökeni, Fransızca'da eylem ve yeniden yaratma anlamına gelen *recreation* ile Latince'de eylem süreci ve yenilenme anlamına gelen *recreatio* kelimeleridir. Dolayısıyla rekreasyon, insanların kendilerini yenilemelerine veya yeniden yaratmalarına yardımcı olmaya odaklanmaktadır (McLean ve Hurd, 2015). Kanada organizasyonu olan CPRA'ya göre rekreasyon, bireysel ve toplumsal refahı artıran fiziksel, sosyal, entelektüel, yaratıcı ve ruhsal arayışlara göre özgürce seçilmiş katılımdan kaynaklanan deneyimlerdir (Van Wyk vd., 2022). Toplumlar ilerledikçe rekreasyon kavramı sadece fiziksel aktiviteleri değil aynı zamanda kültürel, sosyal ve entelektüel arayışları da kapsayacak şekilde genişlemiştir. Günümüzde rekreasyon, insan refahının hayati bir yönü olarak kabul edilmekte psikoloji, sosyoloji, spor ve turizm dahil olmak üzere çeşitli disiplinlerde incelenmektedir (Broadhurst, 2002).

Rekreasyon, bireyler ve topluluklar için çok çeşitli etkinlikleri, deneyimleri, anlamları kapsayan karmaşık ve çok yönlü bir kavramdır (Kinczel vd.2020). Rekreasyon, insanların yaşam kalitesini artırmak, sosyal bağları güçlendirmek ve kendilerini geliştirmek için bilinçli olarak seçtikleri etkinliklerdir (Singh ve Kiran, 2014). McLean ve Hurd (2015) rekreasyonu kişisel gelişime ve esenliğe katkıda bulunan amaçlı ve kendini yenileyen bir deneyim olarak tanımlamaktadır. Bu bağlamda rekreasyon hem bir sebep hem de bir sonuç olarak görülebileceği belirtilmektedir (Yumuk ve Güngörmüş, 2021).

Işık vd. (2020), teknolojik gelişmelerin artmasıyla birlikte artan serbest zaman sürelerinin olumlu bir şekilde değerlendirilememesinin, psikolojik iyi oluş, yaşam

kalitesi ve yaşam doyumuna olumsuz etkilerinin olacağını ifade etmişlerdir. Bireylerin bu arta kalan serbest zaman sürelerini rekreasyonel etkinlikler aracılığı ile doğru değerlendirerek genel anlamda mutluluk elde edebilmesi mümkündür (Yumuk vd., 2023). Bu açıdan bakıldığında rekreasyon, insanların günlük yaşamlarının yorucu temposundan uzaklaşmak, eğlenmek ve stresten uzaklaşmak için çeşitli ortamlarda gerçekleştirdikleri aktiviteler olarak önemlidir. Zevk ve neşe veren faaliyetler bütünü olan rekreatif faaliyetler, kişinin stresten uzaklaşıp kendini özgür hissetmesini sağlayan önemli bir araçtır (Dalkılıç ve Mil, 2017). Aynı zamanda serbest zamanlarda gerçekleştirilen rekreasyon etkinliklerinin bireylerde psikolojik bir rahatlama yöntemi olduğu da öne sürülmektedir (Güngörmüş vd., 2022).

Cihan vd. (2021)'ne göre hareket eksikliği ve sosyalleşmenin azalmasına neden olan uzun süreli çalışma ve yoğun mesai saatlerinin sonucunda kişisel refah artışı ve fiziksel zindelik için insanların rekreasyonel etkinliklere yöneldiği görülmektedir. Rekreasyon kavramı ile ilgili çalışmalarda rekreasyon, sanayileşmenin getirdiği iş-rekreasyon-iş döngüsünün bir parçası olarak görülmektedir. Rekreasyon, iş hayatıyla yakından ilgilidir, bireyi iş için yenileyen ve rahatlatan faaliyetlerdir. Çalışma hayatıyla doğrudan ilgili olan rekreasyon iş hayatıyla ayrı düşünülmemektedir. İnsan önce çalışmalı, sonra yorulmalı ve yeniden çalışmak için dinlenmelidir (Smith ve Godbey, 1991).

Bireylerin rekreasyonel bir etkinlik olarak farklı fiziksel aktivite türlerine katılımları, daha aktif bir yaşam tarzı geliştirmeleri daha sağlıklı toplumların gelişimi için faydalıdır. Rekreatif etkinlik olarak fiziksel aktivitelere katılım, sağlıklı yaşam ve rekreasyon konusunda farkındalığı da artırmaktadır (Fatih vd., 2020). Rekreasyon kavramı, kişisel tatmin, zevk ve restorasyon sağlarken aynı zamanda bireysel esenlik ile sosyal bağlantılara katkıda bulunan faaliyetlere gönüllü katılımı içerir (Philipp, 1997). Rekreasyon, bireylerin normal işleri veya yükümlülükleri dışında keyifli ve tatmin edici faaliyetlerde bulunmalarına olanak sağlayan bir serbest zaman biçimidir. Rahatlama, stresi azaltma, kişisel gelişim ve mutluluk arayışı için fırsatlar sunar. Kişisel zevk ve sosyal etkileşime katkıda bulunan hem bireysel hem de sosyal bir aktivite olabilir (Iso-Ahola, 1980).

2.1.1. Rekreatif etkinlikler ve çeşitleri

Rekreasyon faaliyetleri, bireylerin eğlenmek, rahatlamak ve kişisel tatmin için katıldıkları çok çeşitli serbest zaman uğraşlarını kapsamaktadır. Bu faaliyetler fiziksel zindeliğe, zihinsel esenliğe ve sosyal etkileşime katkıda bulunmaktadır (Yumuk vd., 2023). Farklı tercihlere ve ilgi alanlarına hitap eden çeşitli eğlence etkinlikleri vardır. Örneğin yürüyüş, bisiklete binme ve yüzme gibi açık alan etkinlikleri, fiziksel egzersiz ve doğa ile bağlantı için fırsatlar sunmaktadır (Pretty vd., 2005; Zealand, 2007). Yoga, Şekil yapma veya müzik enstrümanları çalma gibi ev içi aktiviteler, yaratıcılık, rahatlama ve kişisel ifade için yollar sağlamaktadır (Stuckey ve Nobel, 2010) Takım sporları, dans etme veya kültürel etkinliklere katılma gibi sosyal etkinlikler, sosyal bağlantıları, iş birliğini ve aidiyet duygusunu geliştirmektedir (Kraus vd., 2020).

Sarol vd. (2020) araştırmalarına göre serbest zaman aktiviteleri bireyin yaşamında önemli olmasına rağmen kişiler çeşitli nedenlerden dolayı rekreasyonel amaçlı aktivitelere yeterli düzeyde katılım sağlayamamaktadırlar. Başka bir çalışmada ise, toplumsal, kültürel yapı, evlenme, boşanma gibi serbest zaman aktivitelerine katılımı etkileyen birçok faktörün olduğu görülmüştür (Gürbüz, Öncü ve Emir, 2020; Torkildsen, 2012).

Rekreatif etkinliklerin sınıflandırılmasında çeşitli unsurlar göz önünde bulundurulmuştur. Bu sınıflandırmaların yapılmasında bireylerin amaçları, istekleri, demografik özellikleri dikkate alınırken, rekreatif etkinliklerin sayısının fazla olması ve bu etkinliklere has unsurlar da sınıflandırma çeşitlerini etkilemektedir (Güngörmüş ve Yenel, 2020; Tribe, 2020; Leitner ve Leitner, 2004)

Rekreatif etkinlikler yapılış amaçlarına göre değerlendirildiğinde, kültürel, toplumsal, sportif, sanatsal, turizm veya dinlenme amacıyla da yapılmaktadır. Bir diğer açıdan faaliyetleri gerçekleştiren bireylerin yaşlarına göre, faaliyetin bireysel ya da grupla yapılmasını temel alan kişi sayısına göre, faaliyetin gerçekleştirildiği zamana göre ve kullanılan mekâna göre de sınıflandırmalar yapılmaktadır. Bir rekreatif faaliyeti, tek bir sınıflandırmaya dahil etmek mümkün değildir. Örneğin doğa yürüyüşü aktivitesi katılımcı sayısına göre bireysel ya da grupla yapılabilirken, aynı aktivite yapılış amacına göre değerlendirildiğinde kültürel veya sportif bir faaliyet olarak da kabul edilebilir. Bu açıdan değerlendirildiğinde rekreasyon faaliyetlerinin sınıflandırılmasında (Argan vd. (2013);

Tablo 2.1. Rekreasyon Faaliyetlerinin Sınıflandırılması (a)

Etkinliklere Katılma Şekline Göre	Aktif Rekreasyon
	Pasif Rekreasyon
Yerel Sınıflamaya Göre	Kentsel Rekreasyon
	Kırsal Rekreasyon
Mekânsal Açidan	Açık Alan Rekreasyonu
	Kapalı Alan Rekreasyonu
Katılımcı Sayısına Göre	Bireysel Rekreasyon
	Grup Rekreasyonu
Fonksiyonel Açidan	Ticari Rekreasyon
	Sosyal Rekreasyon
	Artistik (Estetik) Rekreasyon
	Entelektüel (Zihinsel) Rekreasyon
Zamansal Açidan	Günlük Rekreasyon
	Tatil Rekreasyonu
	Değişken Rekreasyon

Bir diğer sınıflandırma (Öztürk, 2018);

Tablo 2.2. Rekreasyon Faaliyetlerinin Sınıflandırılması (b)

Katılım Şekline Göre	Mekana Göre	Milliyete Göre	Katılımcı Sayısına Göre	Fonksiyona göre
Aktif (Etken)	Açık Alan	Ulusal	Bireysel	Ticari,Estetik,
Pasif (Edilgen)	Kapalı Alan	Uluslararası	Grup	Sosyal,Sağlık, Fiziksel,Sanatsal, Kültürel,Turistik.

Önal (2007) ise rekreasyon faaliyetlerini aşağıdaki gibi sınıflandırmıştır.

Tablo 2.3. Rekreasyon Faaliyetlerinin Sınıflandırılması (c)

Amacına Göre	Etkinliklere Katılma Şekline Göre	Mekânsal Açidan	Katılımcıların Milliyetlerine Göre	Katılımcıların Yaşlarına Göre	Katılımcıların Sayısına Göre	Fonksiyonel Açidan
Dinlenme	Aktif Katılım	Açık Alan	Ulusal	Çocuk	Bireysel	Ticari
Kültürel	Pasif Katılım	Kapalı Alan	Uluslararası	Genç	Grup Olarak	Estetik
Toplumsal				Yetişkin		Sosyal
Sportif				3.Kuşak		Sağlık
Turizm						Fiziksel
Sanatsal						Sanatsal
						Kültürel

Rekreasyon, mekânsal açıdan açık alan ve kapalı alan rekreasyonu olarak iki başlık altında sınıflandırılmaktadır. Kapalı alanlarda gerçekleştirilen tiyatro, konser gibi

sanatsal faaliyetler ile bazı sportif faaliyetler kapalı alan rekreasyonu olarak değerlendirilmektedir. Belirli sınırlar içinde bir alana ihtiyaç duymayan, doğal kaynakların doyum sağlama olanaklarına bağlı olarak gerçekleştirilen, genellikle ormanlık alanların yoğun olduğu doğal çevrelerde yapılan aktiviteler ise açık alan rekreasyonu kapsamındadır (Akesen, 1984). Monotonlaşmış şehir hayatından uzaklaşmak isteyen ve doğaya özlem duyan insanların hayatında açık alanda gerçekleştirilen rekreatif faaliyetler bir ihtiyaç haline gelmiştir (Tütüncü ve Aydın, 2014).

Açık alan rekreasyonu, doğal çevrede gerçekleşen bir rekreasyon türü olarak tanımlanabilir. Açık alan rekreasyon aktiviteleri, doğa, çevresel öngörülemezlik, özel ekipman ve materyallerin kullanımının yanı sıra heyecan, adrenalin, risk içermesi nedeniyle geleneksel sporlardan farklı fiziksel aktiviteleri içermektedir (Genç vd., 2022).

Açık alanda yapılan rekreasyon etkinliklerinin birbirinden farklı olması bireylerin farklı etkinlikler peşinde koşması oldukça doğal bir durumu ifade edebilmektedir. Kimi bireyler kendilerini daha yumuşak açık alan etkinliklerine katılmaya uygun bulurken, kimi bireyler ise, heyecan ve macera peşinde koşmaktadırlar (Yumuk ve Güngörmüş, 2023).

1962 yılında Amerika’da bulunan “Açık Alan Rekreasyon Kaynakları İnceleme Komisyonu” ilk ulusal rekreasyon araştırmasında en çok yapılan açık alan rekreasyon faaliyetlerini zevk için araba sürmek, yürüyüş yapmak, açık alan sporları yapmak, açık alan oyunları oynamak, yüzmek, su kayağı yapmak, pikniğe gitmek, bisiklet sürmek, kamp yapmak, ata binmek, dağ tırmanışı yapmak olarak raporlamıştır (Cordell, 2008). 2000 ve 2007 yılları arasında Amerika’da en hızlı gelişen açık alan rekreasyon faaliyetleri ise sırasıyla; doğa fotoğrafları çekmek, off-road araçlar kullanmak, kuş gözlemciliği yapmak, yaban hayatını gözlemlemek ve fotoğraflamak, kayak yapmak, sulak alanları ziyaret etmek, sırt çantasıyla seyahat etmek, snowboard yapmak, kaya tırmanışı yapmak, vb. olarak ifade edilmiştir (Bell vd., 2007; Cordell, 2008).

Açık alan rekreasyonu, doğal ortamlarda, tipik olarak yerleşik kentsel alanların dışında gerçekleşen ve doğa ile fiziksel etkileşimi içeren serbest zaman etkinlikleri olarak tanımlanabilir (Godbey, 2009). Doğal ortamlarla bağlantı kurmanın ve serbest zamanlarda keyif için fiziksel aktivitelere katılmanın önemini vurgular. Başka bir bakış açısı, açık alan rekreasyonunu yürüyüş, kamp, balık tutma, avlanma ve vahşi yaşamı izleme gibi etkinlikleri kapsayan, açık alan ortamlarında meydana gelen eğlence

arayışları olarak tanımlar (McLean ve Hurd, 2015). Açık alan rekreasyonu, organize spor, macera gezileri, dinlenme ve doğayı takdir etme gibi faaliyetleri içermektedir. Doğal ortamlarda rekreasyonel deneyimlerin ve keyfin peşinde koşma olarak da tanımlanabilir (Philipp, 1997). Açık hava rekreasyonu, spor turizmiyle ayrılmaz bir şekilde bağlantılı olan ikinci bir ilgili alanı temsil etmektedir. Bu bağlamsal alanın özü içinde gerçekleşen rekreasyonel faaliyetlerde yatmaktadır. Birçoğu yaygın olarak kullanılan doğal ortamlar kano, kayak ve sörf vb. branşlar olarak sınıflandırılabilir. Açık hava rekreasyonunun en dinamik bileşenlerinden biri macera turizmidir.

Açık alanda gerçekleştirilen rekreatif faaliyetleri aşağıdaki gibi sınıflandırılmıştır (Argan vd., 2013; Karasakal, 2020).

Tablo 2.4. Açık Alanda Gerçekleşen Rekreatif Faaliyetler

Macera Aktiviteleri	Kamp Yapmak Kanoya Binmek
Motorlu Araç Aktiviteleri	Otobüs, Araba, vb. Gezileri Motorlu Araç Yarışları Kar Motosikleti
Eğitim Aktiviteleri	Doğa/Çevre Eğitim Aktiviteleri Kamplar
Avlanmak / Balık Tutmak	Okçuluk Atış Yapmak Olta Balıkçılığı Sineklerle Balık Avlamak
Doğa Çalışması	Kuş Gözlemciliği Vahşi Doğa Gözlemciliği
Macera Eğitimi	Hayatta Kalma Kursları Vahşi Doğaya Yolculuk Macera Faaliyetleri Dağcılık, Mağaracılık Kaya/Zirve/Alpin Tırmanışları
Geziler	Doğa Yürüyüşleri Müze Ziyareti
Doğa ve Sanatsal Aktiviteler	Fotoğraf Çekmek Şekil Yapmak Doğa Fotoğrafçılığı

Bir rekreatif aktivitenin tek bir sınıflamaya dahil olmadığı gibi, açık alanda gerçekleştirilen rekreatif faaliyetler arasında da kesin sınırlardan söz etmek mümkün değildir. Genellikle doğada ve kırsal alanlarda gerçekleştirilen açık alan rekreasyonu,

kırsal turizm aktiviteleri ve sportif faaliyetler ile de iç içedir. Kırsal faaliyetler Özgüç (2017)'ün çalışmasında tırmanma, mağaracılık, kış sporları, su sporları gibi sportif faaliyetler; rafting, balonla yolculuk, bungee jumping vb. maceraya dayalı faaliyetler; bisiklet sürme, her türlü yürüyüş, ata binme, karavan vb. ile dolaşma gibi kırsal alanda yolculuğa dayalı faaliyetler; çiftlik faaliyetlerine katılım ve ikinci evler gibi kırsal yaşam tarzına bağlı faaliyetler olarak gruplandırılmaktadır (Çetinkaya, 2008).

Sportif faaliyetler ise Bentley vd. (2001)'nin çalışmasında havada, karada ve suda yapılanlar olmak üzere üç gruba ayrılmıştır. Havada yapılanlar faaliyetler balon, paraşüt, hanggliding; karada yapılanlar kayak türleri, trekking, safari, bisiklet, ata binme, avcılık, dağcılık, oryantiring, kaya tırmanışı, ipli iniş, bisiklet; suda yapılanlar rafting, kano, mağaracılık, dalış, balıkçılık gibi örneklerle ifade edilmiştir (Koçak ve Balcı, 2010).

2.1.2. Bireylerin rekreatif etkinliklere katılımını etkileyen unsurlar

Bireylerin rekreatif etkinliklere katılımını etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. McGinlay vd. (2018)'e göre, önemli olan faktörlerden birisi, bireylerin kendi ilgi alanlarına, tercihlerine ve algılanan faydalarına dayalı olarak rekreasyonel faaliyetlerde bulundukları kişisel motivasyondur. Johnson vd. (2021)'nin vurguladığı önemli faktör ise sosyal etkenlerdir.

Akran etkisinin ve topluluk normlarının bireylerin rekreasyon faaliyetlerine katılımını kolaylaştırabileceği gibi engelleyebileceğini de ifade etmiştir. Dinlenme tesisleri, doğal alanların mevcudiyeti ve erişilebilirliği gibi çevresel faktörlerin de rekreatif katılımın önemli belirleyicileri arasında olduğu vurgulanmıştır (Brown, 1989).

Ayrıca zaman sınırlamaları, mali kaynaklar ve fiziksel yetenekler gibi bireysel kısıtlamalar, kişinin rekreasyonel faaliyetlere katılımını etkileyen unsurlar arasında yer almaktadır (Salo vd., 2020). Son olarak yaş, cinsiyet, sosyo-ekonomik durum dahil olmak üzere kültürel ve demografik faktörlerin, bireylerin katılmayı seçtikleri rekreasyonel etkinliklerin türlerini ve kapsamını etkilediği belirtilmektedir (Veal, 2012).

Rekreasyon etkinliklerine katılım açısından bireyleri motive eden faktörler, genellikle içsel ve dışsal motivasyon olarak iki kategoriye ayrılır. Bu motivasyon türleri, insanların rekreasyonel etkinliklere katılma isteğini ve devam etme dürtüsünü etkiler. İçsel motivasyon, bireylerin kendi içlerinden gelen memnuniyet ve ilgi nedeniyle bir etkinliğe yönelmesidir.

Rekreasyonda içsel motivasyon, kişisel ilgi, keyif alma, başarı duygusu ve öz-gerçekleşme arzusu gibi içsel ödüllere dayanır. Örneğin, bir kişi doğada yürüyüş yapmaktan keyif alıyor olabilir ve bu etkinlikten duyduğu içsel memnuniyet onu düzenli olarak bu aktiviteyi yapmaya motive eder (Ryan ve Deci, 2017). Dışsal motivasyon ise, bireylerin dışsal ödüller veya çevresel faktörler tarafından yönlendirildiği durumu ifade eder. Rekreasyonda dışsal motivasyon, başkalarının onayı, övgü, ödüller veya maddi kazanç gibi dışsal faktörlerle ilişkilidir. Örneğin, bir kişi spor yaparak bir yarışmada ödül kazanma amacıyla dışsal olarak motive olabilir (Hagger ve Chatzisarantis, 2009).

Rekreasyonda içsel ve dışsal motivasyonun etkileşimli bir ilişkisi vardır ve bireylerin rekreasyonel etkinliklere katılma davranışlarını belirlerken her iki motivasyon türünün de önemi vardır. İçsel motivasyon, insanların uzun vadeli katılımı ve devamlılığı için daha sürdürülebilirdir. Çünkü içsel motivasyon etkinliğin kendisinden duyulan memnuniyetle beslenirken, dışsal motivasyon genellikle daha kısa vadeli ve geçici bir etkiye sahiptir (Teixeira vd., 2012). Rekreatif faaliyetleri gerçekleştiren bireylerin farklı demografik yapılardan gelmesi ve kişilik özelliklerinin farklı olması nedeniyle, bireylerin faaliyetleri gerçekleştirme motivasyonları çeşitlilik göstermektedir.

Yapılan çeşitli araştırmalarda bireylerin rekreatif faaliyetlerine katılımını etkileyen unsurların fizyolojik özellikler, etkinlik alanlarının durumu, kişinin içsel ve ekonomik durumu, organizasyonel unsurlar, ruhsal ve kişisel farklar olduğu tespit edilmiştir (Tütüncü vd., 2011).

Kişilerin bu faaliyetlere katılımını etkileyen unsurlardan bazıları da yaşadığı ailenin eğitim ve ekonomik durumudur. Eğitim ve ekonomik seviye arttıkça rekreatif faaliyetlere nitelikli katılım ve rekreasyona yönelimin arttığı tespit edilmiştir (Paksoy vd., 2016). Örneğin; dağcılık, kaya tırmanışı ve doğa yürüyüşü yapan bireylerin bu faaliyetleri yapma amacı stresten uzaklaşmak, sağlıklı olmak, sosyalleşmek, yeni beceriler kazanmak, doğayla bütünleşmek, daha güçlü ve tazelenmiş hissetmektir (Kaplan ve Ardahan, 2013).

Sualtı ortamıyla bütünleşme sağlayan ve terapötik bir etkisi olduğu kabul edilen dalış aktivitelerini yapan bireyler, dalışın yenileyici etkisi ve keşif duygusunun tatmini nedeniyle bu faaliyeti gerçekleştirirken (Aygün, 2020), yamaç paraşütü yapan bireyler ise heyecan arayışı, özgürlük hissi, huzur bulma ve farklılaşma gibi motivasyonlara sahiptir (Saçlı ve Kahraman, 2019). Rekreatif faaliyetlerin çok çeşitli olması ve bireysel

özellikler nedeniyle, faaliyetlerin gerçekleştirilme amaçları ve motivasyonları da çeşitlilik göstermektedir.

2.2. Turizm Kavramı

Turizm, bireysel bir hareket olarak başlayıp toplumsal bir olaya dönüşen, insanların ortak yaşantılarının bir sonucu olan, ekonomik, politik, psikolojik ve sosyolojik boyutlara sahip bir olaydır (Hacıoğlu vd., 2003). Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütünde yer alan tanıma göre turizm; eğlence, iş ve diğer amaçlar için bir yıldan fazla olmamak kaydıyla, para kazanma amacı gütmeyen, rutin ortamların dışındaki yerlere seyahat eden ve orada kalan kişilerin faaliyetleri olarak (OECD, 1998), Sharpley ve Sharpley (1997) ise, “insanların olağan çevrelerinin dışındaki ülkelere veya yerlere bir geceleme veya günübirlik ziyareti içeren hareketlerini kapsayan sosyal, kültürel ve ekonomik bir olgu” olarak tanımlamıştır.

Turizm, insanların sürekli yaşadıkları yerden farklı bir yere seyahat etmeleri ve geçici olarak konaklama faaliyetini içeren bir olgudur. Ülkelerin artan milli gelirleri, serbest zaman farkındalığının artması ile turizm insanların hayatlarının bir parçası olmuştur. Sadece mal ve hizmet üretimi olarak algılanmaması gereken turizm soyut ve somut unsurlar içerebilir (Chang ve Katrichis, 2016).

Turizm, bir ülkenin ekonomik olarak kalkınması sağlayan, özellikle gelişmekte olan ülkelerde ülkelerin döviz rezervlerinin ve istihdam olanaklarının artmasına neden olan sektörlerin başında gelmektedir (İlban ve Liceli, 2021). Turizm, satılamayacak olan tarihi ve doğal güzelliklere ekonomik bir değer katarak kırsal kalkınma için öncülük teşkil etmektedir. Turizm sayesinde artan istihdam ve bölgeye gelen turistler, bölgenin alt ve üst yapı hizmetlerinin de gelişmesine katkıda bulunmaktadır (Öztürk ve Yazıcıoğlu, 2002).

2.2.1. Turizmin özellikleri

Turizm, insanların eğlenmek, deneyimler kazanmak gibi farklı amaçlarla bir yerden başka bir yere seyahat etmeleri sonucu ortaya çıkan olayların toplamıdır. Turizm, seyahat ve eğlencenin çeşitli yönlerini kapsayan karmaşık ve çok yönlü bir olgudur. Soulard vd. (2021)'ne göre turizm, farklı kültürlerin anlaşılmasını ve takdir edilmesini destekleyen, uluslararası barış ve uyumu teşvik eden sosyo-kültürel bir alışveriş olarak tanımlanmıştır.

Robinson (2021), doğal kaynakları ve yerel ürünleri korumak için sürdürülebilir uygulamalara duyulan ihtiyaca dikkat çekerek turizmin kültürel etkisine vurgu yapar. Ahmed (2023)'in görüşüne göre, turizmin önemli ekonomik etkileri vardır. İstihdam yaratılmasını sağlar, yerel işletmeleri teşvik eder ve destinasyonların genel gelişimine katkıda bulunur. Eshun ve Tichaawa (2019), turizmin sosyal etkileşim, kültürel canlanma ve toplumun güçlendirilmesi için fırsatlar yaratarak toplumun refahını artırmada önemli bir rol oynadığını belirtmektedir. Bu farklı bakış açıları turizmin çok boyutlu doğasının sosyal, kültürel, ekonomik ve çevresel alanlarda olumlu değişiklikler getirme potansiyelinin altı çizilmektedir. Turizmin genel özellikleri aşağıda yer almaktadır:

Hareketlilik ve Seyahat: Bireylerin eğlence, iş veya eğitim gibi çeşitli amaçlarla bir yerden başka bir yere seyahat etmesi veya hareketliliği turizmin belirleyici özelliklerinden birisidir (Hannam vd., 2006).

Geçici Kalma: Turizm, günlük rutinlerden farklı faaliyetlerde bulunma niyetiyle, kişinin olağan ikamet yerinden uzakta bir destinasyonda geçici olarak kalmasını içerir (Page ve Connell, 2020).

Rekreasyon ve Keyif: Turizm, genellikle rekreasyon faaliyetleri, serbest zaman ve keyif arayışı ile ilişkilendirilir. Bireylere rahatlama, eğlence ve kültürel deneyimler için fırsatlar sunar (Jenkins ve Pigram, 2005).

Turizm Endüstrisi: Turizm, turistlerin ihtiyaçlarını karşılayan konaklama, ulaşım, yiyecek ve içecek, cazibe merkezleri ve seyahat acenteleri gibi çeşitli sektörleri içeren bir turizm endüstrisinin varlığı ile karakterize edilir (Dredge vd., 2014).

Ekonomik Etkiler: Turizm, istihdam yaratılmasına, döviz kazançlarına ve bölgesel kalkınmaya katkıda bulunan önemli ekonomik etkilere sahiptir. Ekonomik büyümeyi teşvik edebilir ve yerel topluluklar için gelir fırsatları sağlayabilir (Dwyer vd., 2004).

Kültürel Alışverişi: Turizm, turistler ve ev sahibi topluluklar arasındaki kültürel alışverişi ve etkileşimi kolaylaştırır. Farklı kültürlerin anlaşılmasını ve takdir edilmesini teşvik ederek geleneklerin ve bilginin paylaşılmasına izin verir (Evans, 1976).

Talep Odaklı: Turizm, harcanabilir gelir, seyahat motivasyonları, erişilebilirlik ve pazarlama çabaları gibi faktörlerden etkilenen talep odaklı bir olgudur (Song v.d., 2010).

Çevre Üzerindeki Etki: Turizm, kaynak tüketimi, kirlilik ve yaşam alanlarının bozulması dahil olmak üzere çevresel sonuçlara sahip olabilir. Sürdürülebilir turizm

uygulamaları, bu olumsuz etkileri en aza indirmeyi ve korumayı teşvik etmeyi amaçlar (Butler, 2009).

Mevsimsellik: Birçok turizm destinasyonu, yıl boyunca yoğun ziyaret dönemleri ve talep dalgalanmaları ile mevsimsellik yaşar. Bunun yerel ekonomi ve altyapı planlaması üzerinde etkileri vardır (Shaw ve Williams, 2004).

Multidisipliner Doğa: Turizm, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, pazarlama, arkeoloji, tarih ve çevre çalışmaları gibi çeşitli disiplinlerden gelen bilgilerden yararlanan multidisipliner bir alandır.

İnsanların turizm amaçlı yaptıkları seyahatlerde kültürel ve doğa unsuru olan milli parklar ve ünlü binalar önemli yer tutar. Yıllık bir trilyon ABD doları büyüklüğe sahip olan küresel turizm ve seyahat endüstrisinin yaklaşık beşte biri büyük ölçüde açık alandaki doğal ortamlara bağlıdır.

Kentsel turizm altyapısına sahip olmayan ülkelerde ise bu oran beşte dörde kadar çıkmaktadır. Tur operatörü firmalar doğal ortamların yanı sıra farklı bileşenleri paket haline getirir ve müşterilerine sunar. Bu bileşenler seyahat, ulaşım, konaklama, yeme-içme, aktiviteler ve eğlence gibi unsurlardan oluşur (Buckley, 2012).

2.2.2. Turizm çeşitleri

Sanayileşme ve gelişen teknoloji ile yaşam koşullarının iyileşmesi, serbest zamanların artması, iş ve şehir hayatının getirdiği monotonlukla beraber insanların ihtiyaçlarının ve isteklerinin değişmesi, öznesi insan olan turizm sektörünü de doğrudan etkilemiştir.

Genellikle kıyılarda yer alan turizm bölgelerinde, konaklamanın otellerde veya tatil köylerinde gerçekleştirildiği, turistlere her şey dahil paketlerin sunulduğu, kalabalık grupların birlikte hareket ettiği turizm türü kitlesel turizm olarak ifade edilmektedir. Başka bir ifadeyle kitle turizmi, standartlaştırılmış ürünler ve deneyimler sağlamaya odaklanan, tipik olarak turizm endüstrisi tarafından kolaylaştırılan, çok sayıda insanın turistik yerlere organize hareketi olarak tanımlar (Page ve Connell, 2020). Kitle turizmi, çok sayıda turistin popüler destinasyonları standart bir şekilde ziyaret etmesiyle karakterize edilen, genellikle aşırı kalabalık, çevresel bozulma ve kültürel homojenleşme ile sonuçlanan olgu olarak tanımlanabilir (Mowforth ve Munt, 2015).

Kitlesel turizmin olumsuz etkileri sonucunda alternatif turizm veya özel ilgi turizmi ortaya çıkarak, turizm sektörü iki temel sınıflama altında değerlendirilmeye başlanmıştır (Butler,1990). Kitlesel turizmin doğurduğu olumsuz sonuçları azaltmak

için 1980’lerde ortaya çıkan çevresel, ekonomik, sosyolojik ve kültürel sürdürülebilirliği sağlamaya çalışan, turizm gelirlerinin yerel halk başta olmak üzere bütün paydaşlara eşit şekilde dağılmasını temel alan turizm çeşidi alternatif turizm olarak ifade edilmektedir (Baytok vd., 2017).

Alternatif turizm, evre ve kültür üzerindeki olumsuz etkileri en aza indirirken turistler için benzersiz ve anlamlı deneyimler sağlamayı amaçlayan, sürdürülebilirliği, özgünlüğü ve yerel toplulukların katılımını vurgulayan bir turizm biçimi olarak karşımıza çıkmaktadır (Hall ve Lew, 2009).

Alternatif turizm aynı zamanda, sürdürülebilir uygulamaları, kültürel alışverişi ve yerel toplulukların güçlendirilmesini teşvik ederek, gezginlere değerleri ve ilgi alanlarına uygun alternatif seçenekler sunarak, kitle turizminin baskın modeline meydan okuyan turizm endüstrisinde bir paradigma değişikliği olarak da görülebilir (Swarbrooke, 2010).

Alternatif turizm türlerinin sınıflandırılmasında, kapsam ve ifadeler açısından sorunlar görülmektedir. Alanyazında çeviriden kaynaklanan hatalar, literatür hakimiyetinin eksikliği ve türetme problemleri nedeniyle aynı turizm türleri, farklı isimlerle ifade edilmiştir. Örneğin alanyazında sık kullanılan hüzün turizmi ifadesi yerine, dark turizm, karanlık turizm, keder turizmi; gastronomi turizmi ifadesi yerine, yemek turizmi, mutfak turizmi, yiyecek turizmi; sağlık turizmi ifadesi yerine zelleştirme yapılarak estetik cerrahi turizmi, dental turizm gibi ifadelerin kullanıldığı görülmektedir (şengül vd., 2020).

Kitle turizmi ve alternatif turizmin olumlu olumsuz yönleri aşağıda tablo halinde gösterilmiştir.

Tablo 2.5. Kitle Turizmi ile Alternatif Turizm Karşılaştırması

Kitle Turizminin Olumlu Yönleri	Alternatif Turizmin Olumlu Yönleri
Ekonomik Büyüme ve İstihdam Yaratma (UNWTO, 2018)	Yerel topluluklar için ekonomik faydalar (Gursoy ve Rutherford, 2004; Hall ve Williams, 2000)
Yerel işletmeler için artan gelir (Hall, 2008)	Kültürel mirasın korunması (Cohen, 2018; Richards, 2001)
Altyapı geliştirme (Hall, 2008)	Çevresel sürdürülebilirlik (Buckley, 2004)
Kültürel alışveriş ve anlayış (Sulaiman ve Wilson, 2019)	Yerel toplulukların güçlendirilmesi ve dahil edilmesi (Morales vd., 2015; Tosun, 2000)
Çevre koruma çabaları (Hunter, 1997)	Otantik ve anlamlı seyahat deneyimleri (Andereck ve Nyaupane, 2011; Nunkoo ve Ramkissoon, 2011).
Kitle Turizminin Olumsuz Yönleri	Alternatif Turizmin Olumsuz Yönleri
Çevresel bozulma (Boo, 1990)	Aşırı kalabalık ve kaynakların zorlanması (Edensor, 2000; Gössling vd., 2015)
Özgünlük kaybı ve kültürel erozyon (Smith ve Brent, 2001)	Metalaşma ve özgünlük kaybı (Edensor, 2000; Urry, 1990)
Sosyal ve ekonomik eşitsizlik (Harrison, 2001)	Yerel topluluklar üzerindeki sosyal ve kültürel etkiler (Buckley, 2011; Hall ve Williams, 2000)
Turizm endüstrisine bağımlılık (Hitchcock vd., 2009)	Yerinden etme ve soylulaştırma (Jamal ve Getz, 1995)
Aşırı kalabalık ve kaynakların zorlanması (Gössling vd., 2020)	Faydaların eşit olmayan dağılımı (Gössling vd., 2021; Higham ve Hinch, 2002)

Öztürk ve Yazıcıoğlu (2002), çalışmalarında alternatif turizm faaliyetlerini aşağıdaki şekilde listelemişlerdir:

- Kongre Turizmi
- Golf Turizmi
- Spor Turizmi
- Macera Turizmi
- Kültür Turizmi
- Eko Turizm
- Termal Turizm
- Gençlik Turizmi

Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı ise turizm faaliyetlerini;

- Sağlık ve Termal Turizmi
- Kış Turizmi
- Yayla Turizmi
- Mağara Turizmi
- Av Turizmi
- Kongre Turizmi
- Golf Turizmi

- Yat Turizmi
- İnanç Turizmi
- Hava Sporları
- İpek Yolu
- Dağcılık Turizmi
- Akarsu / Rafting Turizmi
- Su Altı Dalış Turizmi
- Kuş Gözlemciliği olarak sınıflandırmıştır (KTB, 2022)

Kitlesel turizm nedeniyle turistik bölgelerde oluşan yoğunluk, kaynakların aşırı kullanımına, çevresel kirliliğin artmasına, fauna ve floranın zarar görerek ekolojik dengenin bozulmasına ve bölge halkının sosyo-kültürel yapısının zarar görmesine neden olmaktadır. Turistik bölgelerin taşıma kapasitelerinin üzerine çıkılması kalıcı zararlar meydana getirdiği için, turistik bölgedeki çekicilik unsurlarının gelecek kuşaklara kadar korunması zorlaşmaktadır. Bu nedenle ekolojik, ekonomik, sosyo-kültürel kaynakların korunmasını ve gelecek kuşaklara ulaşmasını odağına alan alternatif turizm türleri yaygınlaşmaktadır (Ovalı, 2007).

1950 ve 1980 yılları arasında fiyata duyarlı Avrupalı tüketicileri hedefleyen toplu tatil konseptleri oluşturulmuştur. Bu model deniz, kum ve güneş konseptini içermektedir ancak tüketici talepleri kültürel faktörler, yeni alışkanlıklar sonucu farklı ürün talepleri içerisine girdiler. Özet olarak sıcak hava ve güneşlenme arayışında olan “eski turist” yeni arayışlar içine girdi (Aguiló vd., 2005).

Bu arayışın sonucunda şehirlerde yaşayan insanların, köy hayatını doğal haliyle yaşamak istemeleri sebebiyle yerinde oluşturulmuş yapılarda konaklayıp köy yaşantısının gerekliliklerini yaparak buna örnek toprakta çapa yapmak, süt sağlamak gibi köy yaşantısının tüm unsurlarına ortak olmasını sağlayan agroturizm ortaya çıkmıştır (Gökalp ve Yazgan, 2013). Agroturizm yani kırsal turizm, serbest zaman etkinliği olarak son derece başarılı olmuştur. Cazip bir fiyata kırsal çevre ve kültürün tadını çıkarma imkanı sağlarken aileler, çiftler ve yaşlılar dahil olmak üzere genel olarak kent kökenli olan geniş bir pazara hitap etmektedir (López ve García, 2006).

Alanyazında ekolojik turizm, kırsal turizm, sürdürülebilir turizm şeklinde de ifade edilen, alternatif turizm türlerinden biri olan ekoturizm, doğal kaynakların korunmasını temel alıp kırsal alanlarda gerçekleştirilmektedir (Melo ve Gomes, 2017). Bu

tür turizm, turistlerin çevre dostu ve etik uygulamaları benimsemesini teşvik eder ve yerel topluluklarla işbirliği yaparak yerel ekonomilere katkıda bulunur (Fennell, 2014).

Eko turizm, doğal alanları ve biyoçeşitliliği koruma amaçlı olup, turizm faaliyetlerinin sürdürülebilirliğini ve ekosistemlere olan etkilerini önemser (Weaver, 2007). Ekoturizmin başarısı, çevre ve toplum açısından olumlu etkiler yaratması ve gelecek nesiller için doğal ve kültürel mirasın korunmasına katkıda bulunmasıyla ölçülür (Blamey, 2001).

Bir diğer turizm türü olan inanç turizmi, dini nedenlerle ortaya çıkan ve güçlü bir şekilde dini duygularla motive edilen bir turizm çeşididir. En eski turizm türlerinden biri olan ve dünya çapında bir din tarihi olgusuna sahip olan inanç turizmi, kısa ve uzun süreli olarak adlandırılabilir. Kısa süreli inanç turizmi, yakınlardaki hac merkezlerine veya dini konferanslara yapılan geziler olarak, uzun dönemli inanç turizmi ise ulusal ve uluslararası hac yerlerine veya konferanslara birkaç günlük veya haftalık ziyaretler olarak tanımlanabilir (Rinschede,1992).

Önemli bir turizm türü olan kültür turizmi de geniş ve dar olmak üzere iki şekilde tanımlanabilir. Dar anlamda kişilerin esasen kültürel motivasyonlara sahip olarak gerçekleştirdikleri gezileri içerir. Sanat ve kültür turları, festivaller, seyahat, anıt ziyaretleri ve diğer kültürel etkinlikler bunlara örnektir. Geniş anlamda ise, tüm insan hareketleri tanıma dahil edilebilir. Bu geziler insanın çeşitlilik ihtiyacını karşılar, bireyin kültürel seviyesini yükseltir ve yeni bilgiler elde edip tecrübeler edinmesine yardımcı olur (Tighe, 1985).

Turizmin birçok şekli gibi özel ilgi turizmi de kendi tanımını oluşturur. Kişilerin benzersiz ilgi alanlarının yönlendirmesiyle özelleştirilmiş serbest zaman ve eğlence deneyimleri elde etmelerini sağlayan turizm faaliyetleri özel ilgi turizminin alanına girer. Özel ilgi turizmi etkinliklere katılmayı, destinasyonları ziyaret etmeyi veya belirli bir tema veya odak etrafında dönen deneyimlere katılmayı içerir. Bu tür turizm, belirli ilgi alanlarını derinlemesine keşfetmek isteyen bireyler için benzersiz ve özel deneyimler sunar (Wen ve Wu, 2020).

Turistlerin genellikle fiziksel olarak zorlayıcı deneyimsel bileşenlerin dahil olduğu macera turizmi ise yüksek düzeyde duyuşsal uyarım sağlama yeteneği ile karakterize edilir. Macera turizmi, sayısız kara, hava ve su bazlı aktiviteleri kapsar. Örneğin dağcılık, macera turizminin elle tutulur bir şeklidir. Kaya tırmanışı, sırt çantasıyla gezme, fiziksel uygunluk programları ve kros kayağı gibi aktiviteleri içerir (Pomfret, 2006).

2.3. Rekreasyonel Spor Kavramı

Bireyin boş zaman tercihleri yoluyla rekreasyon ve spor yapma kapasitesi, hem bireysel boş zaman ihtiyaçlarını karşılamak hem de daha geniş sosyal hedeflere ulaşmak için eşsiz bir fırsat sağlar (Forsel vd., 2022). Bu faaliyetler, bireylere ilgi alanlarını takip etmeleri, fiziksel yeteneklerini geliştirmeleri ve aktif katılım yoluyla keyif almaları için fırsatlar sunmaktadır. Başka bir bakış açısı, rekreasyon ve sporu “fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal boyutları kapsayan bütünsel bir refah ve kendini gerçekleştirme aracı” olarak görür. Eğlence ve spor aktivitelerine katılmak, fiziksel zindeliği, bilişsel gelişimi, duygusal dayanıklılığı ve sosyal bütünleşmeyi teşvik ederek bireylerin yaşamlarında genel bir tatmin duygusuna katkıda bulunur (Mansfield vd., 2018; Malm vd., 2019).

Rekreasyonel sporlar, profesyonel veya rekabetçi amaçlardan ziyade bireylerin eğlenmek, rahatlamak ve kişisel zevk almak için katıldıkları organize fiziksel aktiviteleri ifade eder. Bu sporlar genellikle yoğun rekabetten ziyade eğlence yönüne odaklanarak, gelişigüzel ve yapılandırılmamış bir şekilde sürdürülür (Vella ve Swann, 2021). Rekreasyonel sporlar, egzersiz, sosyal etkileşim, beceri geliştirme ve stres atma için fırsatlar sağlar. Yüzme, bisiklete binme, yürüyüş, tenis ve futbol ya da basketbol gibi takım sporları gibi çok çeşitli aktiviteler kapsarlar (Eigenschenk vd., 2019).

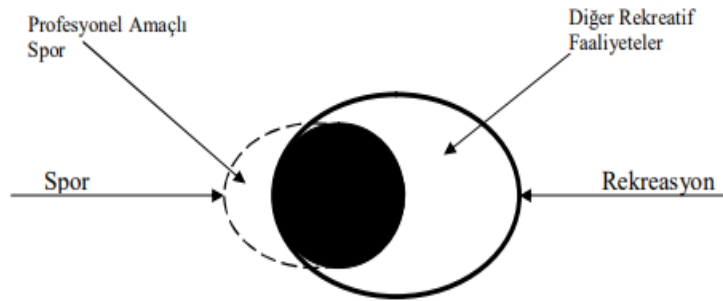
2.3.1. Rekreasyon ve spor ilişkisi

Rekreasyon ve spor arasındaki ilişkinin başlangıcı Antik Yunan dönemine kadar uzanmaktadır. Bu dönemde bireyler serbest zamanlarını, felsefe, sanat ve spor ile değerlendirmişlerdir. Antik Mısır döneminde gerçekleştirilen güreş, okçuluk, mızrak atma gibi faaliyetler ve Roma İmparatorluğu dönemindeki atletizm, at arabalarıyla gerçekleştirilen yarışlar rekreasyon ve sporun iç içe geçtiğine kanıt olarak gösterilebilir (Sweet, 1987). Rekreasyon, insanların serbest zamanlarını değerlendirmek, eğlenmek, dinlenmek, ruhsal, fiziksel ve zihinsel iyi oluşlarını artırmak için yaptıkları etkinliklerin genel adıdır. Spor ise rekreasyonun önemli bir bileşenidir ve aktif fiziksel aktiviteleri içerir. Rekreasyon ve spor arasındaki ilişki, insanların serbest zamanlarını değerlendirme ve fiziksel aktivitelerle uğraşma ihtiyacı üzerine kurulmuştur (McClean ve Hurd, 2015).

Rekreasyonel spor aktiviteleri, bireylerin sağlık ve refahlarını iyileştiren önemli etkilere sahiptir. Araştırmalar, düzenli spor yapmanın fiziksel sağlığı desteklediğini obezite, kalp hastalıkları ve diyabet gibi sağlık sorunlarının riskini azalttığını

göstermektedir (Bauman vd., 2009). Spor yapmak endorfin hormonu salgılanmasını artırarak mutluluk hissi yaratır ve ruhsal iyi oluşu destekler (Biddle ve Vergeer, 2019). Bunun yanı sıra, rekreasyonel sporlar insanlarda özgüven artışı ve kaygı da düşüş sağladığı görülmüştür (Giles vd., 2014).

Rekreasyon, birey için anlamlı ve eğlenceli olan (yürüyüş, hobiler vb.), ev tabanlı ya da ev dışında gerçekleştirilen çeşitli serbest zaman aktivitelerine gönüllü olarak katılma durumu (Cordes ve İbrahim, 1999) olarak tanımlanmakla birlikte, spor ise genellikle egzersize dayalı, bireyin fiziksel ve psikolojik gelişimine katkı sağlayan, resmi ve etik kurallara sahip, bireysel veya grupta yapılabilen aktiviteler olarak tanımlanmaktadır (Metin vd., 2013; Mclean ve Hurd, 2015). Spor, rekreasyonel faaliyetler arasında en fazla tercih edilen aktivitedir. Çünkü rekreasyonel spor her yaştan ve cinsten insanların her türlü rekreatif ihtiyaçlarına cevap verebilmektedir (Akgül vd., 2017). Ancak her sportif faaliyet, rekreatif faaliyet değildir. Profesyonel olarak bir spor branşı ile uğraşan ve para kazanan bireylerin faaliyetleri eğlenme ve dinlenme amacıyla değil, iş hayatlarının bir gerekliliği olarak yapılmaktadır (Uğurlu, 2005). Mieczkowski (1990)'ye göre spor ve rekreasyon arasındaki ilişkiyi gösteren şema aşağıda yer almaktadır.



Şekil 2.1. Spor Rekreasyon İlişkisi

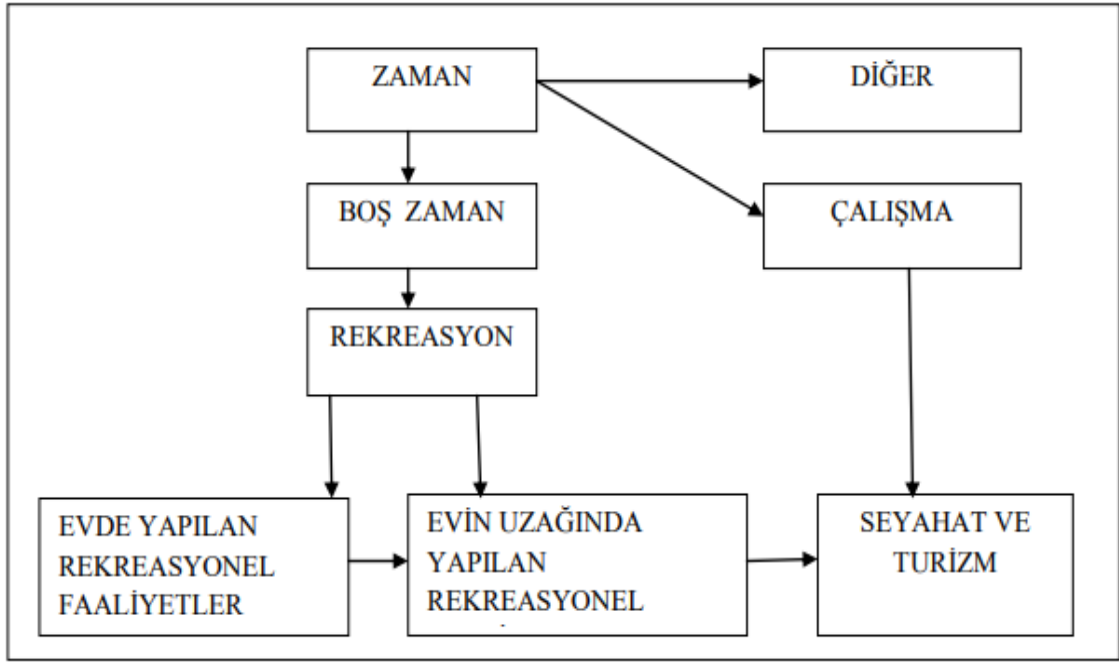
2.3.2. Rekreasyon ve turizm ilişkisi

Turizm, eğlence, iş ve diğer amaçlar için, para kazanma amacı gütmeyen gerçekleştirilen seyahatlerdir. Bu açıdan değerlendirildiğinde, turizm faaliyetinin serbest zamanlarda gerçekleştirilmesi, dinlenme ve eğlenme gibi amaçlarla yapılması rekreasyonun amacı ve kapsamıyla örtüşmektedir. Rekreasyon ve turizm uygulamaları iç içe geçmiş durumdadır. İki alanın birbirinden farklı olduğunun düşünülmesine rağmen, her ikisi de aynı kaynakları kullandığı için birbirleriyle doğrudan ilişkilidirler (Aşan ve Emeksiz, 2018).

Turizm faaliyetleri ve rekreatif faaliyetlerin birbirlerini tamamlayarak, insanlar üzerinde benzer etkiler bıraktığına dair çalışmalar mevcuttur. Györi ve Balogh (2017), turizm ve rekreasyon arasındaki bu etkileşimin önemini ve turistlerin rekreatif faaliyetleri gerçekleştirmek için seyahat etme eğilimini vurgulamıştır. Lee ve Jan (2021) ise, turistik bölgelerdeki rekreatif faaliyetlerin ziyaretçi sayısını artırıcı etkisinin olduğunu vurgulamıştır. Bu tür bölgelerin, çeşitli rekreatif olanaklar sunması sayesinde daha çok turist çektiğine işaret etmiştir. Turizm bölgelerinde gerçekleştirilen rekreatif faaliyetler, o bölgenin çekicilik unsurları olarak değerlendirilir.

Holden ve Fennell (2012), turizm bölgelerindeki rekreatif faaliyetlerin turistler tarafından benzer destinasyonlarla kıyaslandığında avantaj sağladığını belirtmiştir. Turistler, çeşitli rekreatif seçeneklerin sunulduğu bölgeleri diğer bölgelere göre daha çekici ve cazip bulmaktadır.

Rekreasyonel etkinlikler, turizm endüstrisinin önemli bir bileşenini oluşturur ve turizm deneyimlerini zenginleştirmektedir. Turizm, yerel, bölgesel veya ulusal düzeydeki doğal, tarihi, kültürel kaynaklara erişimi sağlar ve bu kaynakların rekreasyonel faaliyetlere olanak sağlamasına yardımcı olur. Örneğin doğa yürüyüşleri, dağ bisikleti turları, su sporları gibi rekreasyonel etkinlikler, turistlerin doğal alanları keşfetmelerini ve bu bölgelerdeki doğal kaynaklardan yararlanmalarını sağlar. Turistik yerlerde sunulan açık alan konserleri, plaj aktiviteleri, golf gibi rekreasyonel etkinlikler ise turistlere eğlence, rahatlama ve sosyal etkileşim imkânı sunar (Aicher vd., 2015). Bu etkinlikler, turistlerin tatil deneyimini zenginleştirirken, yerel ekonomiye de önemli bir katkı sağlar. Rekreasyon ve turizm arasındaki bu karşılıklı ilişki, turizm destinasyonlarının çekiciliğini artırırken, turistlerin yaşadığı memnuniyeti ve deneyimi de iyileştirir (Tribe, 2020). Emel (2015)'e göre serbest zaman, rekreasyon ve turizm ilişkisi aşağıda gösterilmiştir.



Şekil 2.2. Serbest Zaman, Rekreasyon ve Turizm İlişkisi

2.3.3. Rekreasyonel spor turizmi

Rekreasyonel spor turizmi, spor etkinliklerinin turistik amaçlarla gerçekleştirildiği bir turizm türüdür. Bu tür turizm, bireylerin tatil deneyimlerini zenginleştirmek, farklı spor etkinliklerini keşfetmek ve spora dayalı dinlenme imkanlarından yararlanmak amacıyla seyahat etmelerini içermektedir. Rekreasyonel spor turizmi hem spor turizmi sektörünü hem de rekreasyon sektörünü birleştirerek turizm destinasyonlarının cazibesini artırır ve yerel ekonomiye önemli bir katkı sağlar (Aicher vd., 2015). Bu tür turizm faaliyetleri, turistlere çeşitli spor deneyimleri sunmaktadır. Örneğin sörf, dağ bisikleti, yamaç paraşütü, golf gibi aktiviteleri içerebilmektedir (Kurtzman ve Zauhar, 2005). Rekreasyonel spor turizmi, turistlere fiziksel aktivite imkânı sunarken, sağlıklı yaşam tarzını teşvik etmekte ve sporla ilgilenen kişilerin spor deneyimlerini farklı coğrafyalarda yaşamalarına olanak sağlamaktadır. Ayrıca, bu tür turizm faaliyetleri, yerel topluluklar için sosyo-ekonomik fırsatlar yaratırken doğal alanların korunmasına ve sürdürülebilirliğe katkıda bulunmaktadır (Higham ve Hinch, 2018).

Rekreasyonel spor turizmi, spor motivasyonlarının ve belirli bir turistik yer ve merkezlerde konaklama isteğinin baskın olduğu bir turizm şeklidir. Spor ve turizm kavramları birbirleriyle sıkı sıkıya bağlıdır. Spor, turizm faaliyetinde önemli bir etkinliktir. Spor turizmi yapan turistler iki temel gruba ayrılabilir; bunlar, bir yarışmaya

katılmak için seyahat edenler, iki ikamet ettikleri yerde bulunmayan bazı içeriklere ulaşmak için seyahat edenler (Hodžić ve Huremović, 2022) olarak ifade edilmektedir.

Sporun bireyler üzerindeki faydaları yapılan araştırmalarla ortaya konmuş ve dünya genelinde de kabul görmüştür. Gelişmiş ülkelerde bir kültür halini alan sporun sadece kısa süreli serbest zamanlarda yapılan bir faaliyet olmadığı turizm etkinliklerinde de önemli bir yer kapsadığı yukarıda da ifade edilmektedir. Bu açıdan bakıldığında turizm etkinliklerine katılan bireylerin bazıları sportif organizasyonlara seyirci olarak, bazıları ise spor yapmak (kara, hava ve su tabanlı sporlar) için seyahat gerçekleştirerek katılırlar. Bu tür turizm etkinlikleri, sporun bölgesel gelişimine önemli katkılar sağlamaktadır. Şöyle ki; turizm katılımcılarının tercih ve talepleri doğrultusunda gerçekleştirilen sportif (profesyonel veya rekreasyonel) organizasyonlar, birtakım spor tesisi yatırımlarının (antrenman alanları, irtifa kampları, yüzme alanları, alternatif turizm olanakları, golf otelleri vb.) oluşmasında etkilidir (Gürbüz vd., 2022).

Tomay ve Değirmencioğlu (2017)'na göre spor turizmi oyunlara aktif katılım, faaliyetlere katılanların desteklenmesi veya bu faaliyetlerin gerçekleştirildiği mekanları ziyaret etmek olmak üzere üç önemli faktörü içermektedir. Spor turizmi faaliyetleri de üç şekilde gerçekleşmektedir. Bunlar;

- Aktif katılımcılara yönelik turizm faaliyetleri,
- Spor faaliyetlerinin seyircilerine yönelik turizm faaliyetleri,
- Sporcu olmamakla birlikte sportif faaliyetlerde bulunmak isteyenlere yönelik turizm faaliyetleri olarak tanımlanmaktadır.

2.4. Kırsal Kalkınmada Rekreasyonel Spor Turizminin Rolü

Spor turizmi dolayısıyla da rekreasyonel spor turizmi; yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtım, ekonomik kalkınma, alt yapı hizmetlerinin güçlenmesi ve uluslararası rekabet edilebilirlik düzeyinin artması için önemli bir araç olduğu görülmektedir. Gerçekleşecek organizasyonların zamansal, mekânsal ve görsel açıdan mükemmeliyeti, ülke imajının turizm alanında da olumlu yönde etkilenmesine sebep olacaktır. Aynı zamanda uluslararası medyada tanıtımının yapılmış olması ilerleyen dönemlerde ülkeye yönelik ziyaretçi sayısının artması (Türkiye Spor Turizmi Çalıştay Raporu, 2019) sağlanmış olur.

Konuya ilişkin tezde kırsal kalkınma çeşitliliği, turizm tabanlı kırsal kalkınma ve sürdürülebilirlik, kırsal kalkınma ve destinasyon markalaşması ve rekreasyonel spor turizmi ve kalkınma konuları incelenmiştir.

2.4.1. Kırsal kalkınma çeşitleri

Kırsal kalkınma, yoksulluğun azaltılması ve kırsal alanlarda sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması için çok önemlidir. Kalkınma ekonomik, sosyal ve çevresel boyutları içeren kapsamlı bir yaklaşımdır. Bu yaklaşımlar, kırsal nüfusların geçim kaynaklarını iyileştirmeyi ve kapsayıcı büyümeyi teşvik etmeyi amaçlar (Scoones, 2009).

Kırsal kalkınma çeşitleri, kırsal alanlardaki sosyo-ekonomik gelişmeyi teşvik etmek amacıyla farklı yaklaşımlar ve stratejiler kullanılarak uygulanan çeşitli yöntemleri ifade eder. Bunlar arasında tarımsal kalkınma, turizm tabanlı kalkınma, alternatif enerji kaynaklarının kullanımı, el sanatları ve yerel ürünlerin teşviki, ekoturizm, yenilenebilir kaynakların sürdürülebilir kullanımı gibi çeşitli alanlar bulunmaktadır (Kc, 2022). Tarımsal kalkınma, kırsal alanda tarım sektörünün geliştirilmesini ve verimliliğin artırılmasını hedefler.

Alternatif enerji kaynaklarının kullanımı ise kırsal alanlarda enerji üretimi ve sürdürülebilirlik hedeflerine yönelik çalışmalara odaklanır. El sanatları ve yerel ürünlerin teşviki, yerel ekonomiyi desteklerken, ekoturizm doğal kaynakların korunması ve turizmin çevresel etkilerinin minimize edilmesini amaçlar (Buckley, 2012).

Bu kırsal kalkınma çeşitleri, kırsal alanlarda sürdürülebilir bir gelecek ve toplum refahı için önemli adımlar olarak değerlendirilmektedir. Kırsal alanlarda kalkınma, araştırma ve bilimsel literatürle desteklenen çeşitli yaklaşımlar ve stratejilerle sağlanabilir. Kırsal alanlarda kalkınmanın teşvik edilebileceği bazı temel yollar şunlardır:

Tarımsal Çeşitlendirme: Tarımsal faaliyetlerin çeşitlendirilmesi, gelir fırsatlarını artırarak, gıda güvenliğini iyileştirerek ve sürdürülebilir arazi yönetimi uygulamalarını teşvik ederek kırsal kalkınma iyileştirebilir (Ecker, 2018; Bathla vd., 2020).

Altyapı Geliştirme: Ulaşım ağları, elektrik, su temini ve iletişim sistemleri gibi kırsal altyapıya yapılan yatırımlar, pazara erişimi kolaylaştırabilir, ekonomik büyümeyi teşvik edebilir ve kırsal topluluklardaki yaşam koşullarını iyileştirebilir (Dünya Bankası, 2021).

Toplumu Güçlendirme: Yerel toplulukları katılımcı yaklaşımlar, kapasite oluşturma ve kapsayıcı karar alma süreçleri yoluyla güçlendirmek, kırsal alanlarda mülkiyeti, sosyal uyumu ve sürdürülebilir kalkınmayı teşvik edebilir (Pretty vd., 2012; Dünya Bankası, 2021).

Turizme Dayalı Kalkınma: Turizm istihdam yaratarak, yerel ekonomileri çeşitlendirerek, kültürel mirası koruyarak ve altyapı gelişimini teşvik ederek kırsal kalkınmaya katkıda bulunabilir (Hall ve Lew, 2009; Dünya Bankası, 2021).

Eğitim ve Sağlık Hizmetlerine Erişim: Kırsal alanlarda kaliteli eğitim ve sağlık hizmetlerine erişimin iyileştirilmesi, beşerî sermaye gelişimi, eşitsizliklerin azaltılması ve genel refahın artırılması için çok önemlidir (Wairimu, 2014; Satpathy, 2005; Dünya Bankası, 2021).

Ekonomik, sosyal ve insan kalkınması olarak üç süreçte yürütülen kalkınma çalışmaları insanların potansiyellerini olumlu yönde geliştirmek için yapıcı rol oynamaktadır. Tolunay ve Akyol (2006) bu süreçleri

- Ekonomik kalkınma; insanların ihtiyaçları olan mal ve hizmetlerin üretilmesi ve refah koşullarının artması,
- Sosyal kalkınma; sağlık, eğitim ve altyapı gibi sosyal yaşam koşullarının artırılması için yapılan hizmetler,
- İnsan kalkınması; insanların potansiyellerinin kalkınma için kullanılıp potansiyellerinin geliştirilmesi şeklinde açıklamıştır.

2.4.2. Turizm tabanlı kırsal kalkınma ve sürdürülebilirlik

Kırsal kalkınma; kırsal alanların ulusal ve yerel ekonomiye katkısının artırılması, kırsal toplumun sosyo-ekonomik statü ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi, kır-kent arasındaki gelişmişlik farklarının azaltılması, dengeli ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması, doğal kaynaklar ve ekosistemlerin korunması-geliştirilmesi ve sürdürülebilir kullanılması açısından önemli bir araçtır (Özcan ve Akci, 2016).

Kırsal kalkınma, kırsal bölgelerde ekonomik, sosyal ve çevresel sürdürülebilirliği desteklemek amacıyla gerçekleştirilen bir dizi strateji ve politika topluluğudur. Kırsal kalkınma, yerel halkın yaşam kalitesini artırmayı, tarım ve tarım dışı faaliyetlerde geliri çeşitlendirmeyi, doğal kaynakları korumayı ve yerel değerlere dayalı sürdürülebilir bir ekonomik yapı oluşturmaya hedefler (Atkinson, 2017).

Sürdürülebilir kırsal kalkınma ise kırsal alanlarda ekonomik büyüme, sosyal refah ve çevresel korumanın dengeli bir şekilde bir araya getirilmesini amaçlar

(Pugliese, 2001). Sürdürülebilir kırsal kalkınma stratejileri, doğal kaynakların etkili bir şekilde yönetilmesini, çevresel tahribatın azaltılmasını ve yerel toplulukların katılımını teşvik ederek kırsal alanların uzun vadeli sürdürülebilirliğini sağlamayı hedefler (Prost vd., 2023). Kırsal kalkınma ve sürdürülebilirlik arasındaki ilişki, kırsal alanların ekonomik ve sosyal gelişmesinin çevresel sürdürülebilirlikle birleştirilmesini vurgular (Moseley, 2003).

Turizm, kırsal alanlara iş-gelir oluşturma, altyapı geliştirme ve yerel geleneklerin ve mirasın korunması dahil olmak üzere çeşitli faydalar sağlayabilir (Puska vd., 2021). Eşsiz manzaralarından, tarımsal kaynaklarından ve kültürel miraslarından yararlanan kırsal topluluklar, turizm pazarındaki rekabet güçlerini artırabilir (Swarbrooke, 2010). Turizme dayalı kırsal kalkınma, turizmin kırsal alanlarda ekonomik, sosyal ve çevresel ilerleme için bir katalizör olarak kullanılmasını ifade eder (Puska vd., 2021; Sharpley, 2000). Sürdürülebilir geçim kaynakları oluşturmak, altyapıyı geliştirmek ve yerel gelenekleri korumak için kırsal toplulukların doğal, kültürel mirasından yararlanmayı içerir (Swarbrooke, 2010). Turizme dayalı kırsal kalkınmada, paydaşların farklı sorumlulukları vardır:

Yerel Topluluklar: Yerel sakinler, kültürel miraslarının korunması, tanıtılması, özgün deneyimler sağlanması, sürdürülebilir turizm uygulamaları açısından çok önemli bir rol oynamaktadır. Topluluk temelli turizm girişimlerine katılabilir, konaklama ve yerel ürünler sunabilir ve sürdürülebilir arazi yönetimine dahil olabilirler (Cole, 2007).

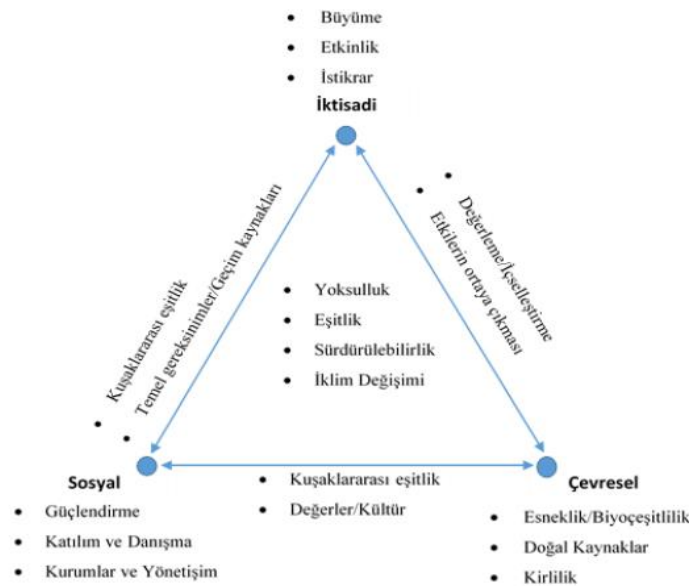
Hükümetler: Hükümetler, kırsal alanlarda turizm gelişimini destekleyen kolaylaştırıcı bir politika ve düzenleyici ortam oluşturmaktan sorumludur. Çevresel ve kültürel kaynakları korurken turizm projeleri için altyapı, hizmetler ve finansal destek sağlamalıdır (Giaoutzi ve Nijkamp, 2006; Sharpley, 2000).

Turizm Operatörleri: Turizm işletmelerinin çevresel ve sosyal açıdan sorumlu bir şekilde faaliyet gösterme sorumluluğu vardır. Sürdürülebilir turizm uygulamalarına katılmalı, yerel topluluklarla iş birliği yapmalı ve bölgenin ekonomik refahına katkıda bulunmalıdırlar (Page ve Connell, 2020; Holden ve Fennell, 2012).

Araştırmacılar ve Akademi: Araştırmacılar, pazar eğilimleri, ziyaretçi davranışları ve sürdürülebilirlik uygulamaları üzerine çalışmalar yürüterek turizme dayalı kırsal kalkınmaya katkıda bulunabilirler (Hall ve Lew, 2009). Bulguları, politika kararları için bilgi sağlayabilir, kalkınma stratejilerine rehberlik edebilir ve kırsal alanlarda turizmin uzun vadeli uygulanabilirliğini destekleyebilir.

Sürdürülebilirlik kavramı, birçok sektörde kullanılmasına rağmen temelinde kaynakların zarar verilmeden kullanılması ve korunması anlamına gelmektedir. Sürdürülebilirlik kavramı ilk kez 1987 yılında Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu tarafından yayınlanmış olan “Ortak Geleceğimiz” isimli raporda “Bugünkü ihtiyaçlarımızı karşılarken, gelecek nesillerin ihtiyaçlarını da göz önünde bulundurmak” şeklinde özetlenmiştir (WCED, 1987).

Sürdürülebilirlik kavramı çevresel, ekonomik ve sosyal olarak üç boyutu olduğu kabul edilmektedir (Holmberg, 1992; Yeni, 2014). Çevresel sürdürülebilirlik, ekolojik dengenin ve doğal kaynakların korunmasını, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılmasını, zaruri durumlarda doğal kaynakların kullanılması halinde ise bu kaynakların tüketilmemesi gerektiğini ifade eder. Sosyal sürdürülebilirlik, toplumun gelişimini, sosyal adaleti, toplumsal sermayeyi kapsamaktadır. Ekonomik sürdürülebilirlik ise, kaynakların verimliliğini araştırarak finansal karlılığı odağına alır. Bu üç boyuttan herhangi birinde aksaklığın olması, sürdürülebilirliğin uzun vadeli veya kalıcı olmasının önüne geçmektedir (Munasinghe, 2009; Pugliese, 2001) .



Şekil 2.3. Sürdürülebilir Kalkınmanın Üç Ögesi, Munasinghe (2009)

Kırsal kalkınmada sürdürülebilirlik, ekonomik açıdan kazanç sağlayabilecek fırsatlardan yararlanırken aynı zamanda bölgenin mevcut kaynaklarının korunmasını ifade eder(Kates vd., 2008). Kentsel ve kırsal yaşam arasındaki gelir dağılımının eşit olmaması nedeniyle, sürdürülebilirlik kavramının ekonomik boyutu ön plana çıkmaktadır. Bu nedenle doğal yaşam alanlarının tahrip edilmesi gibi oluşan ekolojik

sorunlar ve sosyal adaletsizlikler göz ardı edilmektedir. Kırsal alanların sürdürülebilir şekilde kalkınması, toplumun bilgiyi özgürce kullanabildiği mevcut kaynaklara, geri bildirim sağlayan sosyal ve kurumsal mekanizmalara aynı zamanda kurumların faaliyetlerine ulaşımı, ileri teknolojilerin uygulanmasına ve rekabet yeteneğine bağlıdır (Kidd, 1992). Sürdürülebilirlik kavramı “zaman içinde devamedegiden” olarak açıklanabilir. Dolaylı olarak sürdürülebilir olmayan herhangi bir olgu uzun süre ayakta kalamaz ve bir noktada işlevini yitirir. Çok fazla alanda kullanılan sürdürülebilirlik kavramı uzun vadeli planlamaların temel taşı olarak kullanılabilir (Heinberg ve Lerch, 2010).

2.4.2.1. Ekonomik sürdürülebilirlik

Ekonomik kalkınma, ekonominin büyümesi ve çeşitlenmesi yoluyla bir ülke nüfusunun yaşam standardında, refahında, sürekli ve uzun vadeli iyileşmeyi ifade eder. Sanayileşme, altyapı geliştirme, teknolojik ilerleme, beşeri sermaye geliştirme ve gelir dağılımındaki iyileştirmeler gibi çeşitli faktörleri içerir (Cigu vd., 2018). Ekonomik kalkınma, yoksulluğu azaltmayı, istihdam olanaklarını artırmayı ve insanlar için genel yaşam kalitesini iyileştirmeyi amaçlar. Hükümetler ve uluslararası kuruluşlar genellikle ekonomik büyümeyi teşvik etmek, yatırımları çekmek ve sürdürülebilir kalkınmayı desteklemek için politikalar ve programlar uygular (Dellepiane, 2010; Kelly ve Williams, 2007). Çeşitli paydaşlar ekonomik sürdürülebilirliğin sağlanmasında sorumluluklar paylaşır:

Hükümetler: Hükümetlerin ekonomik büyümeyi, sosyal eşitliği ve çevre korumayı teşvik eden politikaları formüle etmek ve uygulamak gibi temel bir görevi vardır. Sorumlu iş uygulamalarını, sürdürülebilir teknolojilere yatırımı, çevresel ve sosyal hususların ekonomik karar alma süreçlerine entegrasyonunu teşvik eden elverişli bir düzenleyici ortam oluşturmalıdır (Jeong vd., 2021; Dellepiane, 2010).

İşletmeler: Özel sektör işletmeleri, sürdürülebilir iş uygulamalarını benimseme, çevresel ve sosyal faktörleri faaliyetlerine dahil etmelidir. Ekolojik ayak izlerini azaltmak, etik kaynak kullanımı ve adil iş gücü uygulamaları sağlamak için çaba göstermelidirler. İşletmeler sürdürülebilirliği temel stratejilerine entegre ederek, çevre ve toplum üzerindeki olumsuz etkileri en aza indirirken ekonomik büyümeye katkıda bulunabilirler (Buckley, 2011; Dellepiane, 2010).

Sivil Toplum: Sivil toplumun ekonomik sürdürülebilirliğin önemi konusunda farkındalık yaratma ve kısa vadeli kazanımlardan çok uzun vadeli refahı ön planda tutan

politikaları savunma görevi vardır . Sivil toplumlar, hükümetleri ve işletmeleri eylemlerinden sorumlu tutmada ve tüm paydaşlara fayda sağlayan sürdürülebilir uygulamaları zorlamada kritik bir rol oynamaktadır (Rousseau vd., 2019).

Bireyler: Bireylerin ayrıca günlük seçimleri ve eylemleri yoluyla ekonomik sürdürülebilirliği destekleme görevi vardır. Tüketiciler, sürdürülebilir ürün ve hizmetleri seçerek ve şirketleri sorumlu uygulamalarla destekleyerek bilinçli kararlar alabilirler (Cigu vd., 2018). Ek olarak, bireyler topluluk girişimlerine katılabilir, kaynakları koruyabilir ve sürdürülebilir politikaları savunabilir (Smith, 2009).

2.4.2.2. Sosyal sürdürülebilirlik

Sosyal sürdürülebilirlik, bir toplumun sosyal eşitliği, adaleti ve refahı sağlarken üyelerinin mevcut ve gelecekteki ihtiyaçlarını karşılama yeteneğini ifade eder. Kapsayıcı toplulukları teşvik etmeyi, insan haklarını geliştirmeyi ve geçmişleri ne olursa olsun tüm bireyler için eşit fırsatlar sağlamayı içerir (Smith, 2009). Sosyal sürdürülebilirlik, kaliteli eğitim, sağlık, uygun fiyatlı barınma ve sosyal hizmetlere erişimin yanı sıra adil iş uygulamaları, cinsiyet eşitliği ve kültürel çeşitliliğin sağlanması gibi çeşitli yönleri kapsar. Aynı zamanda sosyal uyum, topluluk katılımı ve marjinal grupların güçlendirilmesini de ele alır (Jeong vd., 2021).

Örneğin, Smith (2009), sosyal eşitlik ve refaha odaklanan sosyal sürdürülebilirliğin genel sürdürülebilirliğin temel bir bileşeni olduğunu savunuyor. Jeong vd. (2021), sosyal sürdürülebilirliği sağlamak için eğitime, sağlık hizmetlerine ve sosyal hizmetlere erişimin önemini daha da detaylandırıyor. Çeşitli paydaşlar, sosyal sürdürülebilirliğin sağlanmasında sorumlulukları paylaşıyor:

Hükümetler: Hükümetler, sosyal eşitliği destekleyen, insan haklarını koruyan ve temel sosyal hizmetleri sağlayan politikalar oluşturmaktan ve uygulamaktan sorumludur. Hedeflenen müdahaleler ve refah programları aracılığıyla yoksulluk, işsizlik ve sosyal dışlanma gibi sorunları ele almalıdırlar (Crane vd., 2004). Ek olarak, hükümetlerin işçilere adil davranılmasını sağlamak için iş yasalarını ve düzenlemelerini uygulamada rolü vardır (Cigu vd., 2018).

İşletmeler: Özel sektör işletmeleri, etik iş ahlakı uygulayarak, insana yakışır çalışma koşullarını destekleyerek ve insan haklarına saygı duyarak sosyal sürdürülebilirliğe olumlu katkıda bulunma sorumluluğuna sahiptir (Smith, 2009). Ayrıca sosyal refahı artırmak için topluluk geliştirme projeleri ve adil ticaret

uygulamaları gibi kurumsal sosyal sorumluluk girişimlerine dahil olabilirler (Davis ve White, 2020).

Sivil Toplum: Sivil toplum kuruluşları, sosyal sürdürülebilirliği savunmada ve hem hükümetleri hem de işletmeleri sosyal etkilerinden sorumlu tutmada çok önemli bir rol oynamaktadır. Topluluk temelli projeleri destekleyebilir, paydaşlar arasındaki diyalogu kolaylaştırabilir ve sosyal konular hakkında farkındalık yaratabilirler (Rousseau vd., 2019; Jeong vd., 2021).

Bireyler: Bireylerin topluluklarına aktif olarak katılma, başkalarına saygılı davranma ve sosyal uyumu teşvik eden girişimleri destekleme sorumluluğu vardır (Smith, 2009). Gönüllü çalışma, marjinal grupları savunma ve kapsayıcı politikaları destekleme gibi eylemler bireylerin sosyal sürdürülebilirliğe katkıda bulunma yollarıdır (Rousseau vd., 2019).

2.4.2.3. Çevresel sürdürülebilirlik

Çevresel sürdürülebilirlik, doğal kaynakların ve ekosistemlerin mevcut ve gelecek nesillerin refahını sağlamak için sorumlu yönetimini içerir (Wilkinson, 2022; Turnbull vd., 2021). Turizmde çevresel sürdürülebilirlik, olumsuz çevresel etkileri en aza indirme, doğal kaynakları koruma ve turizm endüstrisinde sürdürülebilir uygulamaları teşvik etme pratiğini ifade eder (Fennell, 2014; Gössling vd., 2015). Çevresel sürdürülebilirlik önemlidir çünkü gezegenimizin ve ekosistemlerinin uzun vadeli sağlığını ve esenliğini sağlar, doğal kaynakları gelecek nesiller için korur (Rockström vd., 2009). Kaynakların sorumlu yönetimini, kirliliği azaltmayı, iklim değişikliğini azaltmayı ve biyolojik çeşitliliği korumayı içerir (; Barbier, 2019).

Çevresel sürdürülebilirlik, kalkınmayı teşvik etmek ve gerçekleştirmek için farklı görev ve sorumluluklara sahip çeşitli paydaşları içinde barındırır (Gibson, 2012; Saunila ve Rantala, 2018). Çeşitli paydaşlar, çevresel sürdürülebilirliğin sağlanmasında sorumlulukları paylaşır:

Hükümetler: Hükümetler, sürdürülebilirlik girişimlerini destekleyen politikaların, düzenlemelerin ve çerçevelerin belirlenmesinde çok önemli bir rol oynamaktadır (Nilsson vd., 2018). Çevre standartlarını oluşturmaktan, yenilenebilir enerji kaynaklarını teşvik etmekten ve sürdürülebilir uygulamalar için teşvikler oluşturmaktan sorumludurlar (Marchettini vd., 2014).

İşletmeler: İşletmeler, sürdürülebilirliği faaliyetlerine, tedarik zincirlerine ve karar verme süreçlerine entegre etme sorumluluğuna sahiptir (Elkington, 1998).

Sürdürülebilir uygulamaları benimseyebilir, çevre dostu ürünler geliştirebilir ve kurumsal sosyal sorumluluk stratejilerini uygulayabilirler (Epstein, 2018).

Sivil Toplum: Sivil toplum kuruluşları ve aktivistler, sürdürülebilir uygulamaları savunmada ve farkındalık yaratmada hayati bir rol oynamaktadır (Harangozó ve Zilahy, 2015). Halkın katılımını teşvik edebilir, sorumlu tüketimi teşvik edebilir ve paydaşları sorumlu tutabilirler (Isailovic vd., 2013).

Akademi: Araştırmacılar, akademisyenler ve eğitim kurumları bilgi üretimi, yenilik ve kapasite geliştirme yoluyla sürdürülebilirliğe katkıda bulunur (Wiek vd., 2011). Disiplinler arası araştırma yapabilir, sürdürülebilirlik odaklı müfredat geliştirebilir ve kanıta dayalı öneriler sunabilirler (Leal Filho vd., 2019).

Turizm tabanlı çevresel sürdürülebilirlikten bahsetmişken karbon ayak izi ve taşıma kapasitesi konularına da değinilme ihtiyacı duyulmuştur. Kırsal bölgelerde turizm planlamaları yapılırken çevrede oluşabilecek olumsuz etkileri en aza indirmek adına karbon ayak izi ve taşıma kapasitesi planlamaları çevresel sürdürülebilirliğin en önemli konuların başında gelmektedir.

Karbon Ayak İzi, bireylerin, kurumların veya etkinliklerin çevresel kaynakları tüketme ve karbon emisyonu gibi çevresel etkilerini ölçmek için kullanılan bir kavramdır (Lenzen vd., 2012). Karbon ayak izi hesaplamaları, bireylerin ve organizasyonların kaynak kullanımını ve çevresel etkilerini anlamalarına yardımcı olurken, sürdürülebilirlik çabalarında da önemli bir rol oynar (Grofelnik vd., 2023). Karbon ayak izi analizleri, enerji kullanımı, su tüketimi, atık üretimi ve diğer kaynakların etkilerini ölçerek, çevresel sürdürülebilirlik hedeflerine yönelik politika ve stratejilerin belirlenmesine katkıda bulunur (Zhang vd., 2017). Karbon ayak izi hesaplamaları, kurumların çevresel performansını değerlendirmek, kaynak verimliliğini artırmak ve karbon ayak izini azaltmak için kullanılan etkili bir araçtır (Grofelnik vd., 2023). Bu şekilde, karbon ayak izi kavramı çevresel sürdürülebilirliği teşvik etmek ve kaynak kullanımının daha verimli hale getirilmesine yönelik çalışmaları desteklemek için önemli bir araçtır.

Taşıma Kapasitesi, bir bölgenin veya destinasyonun sürdürülebilir turizm ve çevresel koruma açısından ne kadar turisti kabul edebileceğini belirleyen bir kavramdır (Koens vd., 2018). Taşıma kapasitesi analizi, turizm destinasyonlarında çevresel sürdürülebilirliği sağlamak için kullanılan bir araçtır (Coccossis ve Mexa, 2020). Bu analizler, destinasyonlarda doğal ve kültürel kaynakların korunması, çevre kirliliğinin azaltılması ve ziyaretçi deneyiminin iyileştirilmesi amacıyla turist akışının

yönetilmesine yardımcı olur (Buckley, 2004). Ayrıca, taşıma kapasitesi analizi, aşırı turist akışının yol açtığı sorunları önlemek ve doğal çevreyi korumak için bölgesel politika ve stratejilerin belirlenmesine katkı sağlar. Taşıma kapasitesi yönetimi, turizm faaliyetlerinin sürdürülebilirliğini sağlamak için kritik bir bileşen olarak kabul edilir ve doğal kaynakların korunmasına katkıda bulunur (Coccossis ve Mexa, 2020).

Doğa temelli turizmin yayılmasının doğal ortamlar ve yerel toplumlar üzerinde olumsuz etkileri de olabilir (Newsome vd., 2012; Gössling vd., 2012). Bu olumsuz etkiler arasında çevresel bozulma, habitat bozulması, biyolojik çeşitlilik kaybı, kültürel metalaşma ve sosyo-ekonomik eşitsizlikler sayılabilir (Blamey, 2001; Higham, 2007).

Çevresel Bozulma: Doğaya dayalı turizmle ilgili artan ziyaretçi sayısı ve faaliyetler, habitat tahribatına, toprak erozyonuna, yeraltı/yerüstü sularının kirlenmesine ve kırılgan ekosistemlerin bozulmasına yol açabilir (Hall ve Lew, 2009; Buckley, 2012).

Habitat Rahatsızlığı: Turistler, yaban hayatı karşılaşmaları sırasında aşırı gürültü, ayaklar altında ezilme ve rahatsızlık vererek, hassas türlerin davranışlarını ve üreme modellerini etkileyerek, yaban hayatı yaşam alanlarını istemeden bozabilir (Duffus ve Dearden, 1990; Gössling vd., 2020).

Biyçeşitlilik Kaybı: Aşırı avlanma, yaban hayatı ticareti ve doğal yaşam alanlarının yok edilmesi gibi sürdürülemez turizm uygulamaları, bitki ve hayvan türlerinin varlığını tehdit ederek biyolojik çeşitliliğin kaybına neden olabilir (Newsome vd., 2012).

Kültürel Metalaştırma: Yerli kültürlerin ve geleneklerin turist taleplerini karşılamak için ticarileştirilmesi, kültürel otantikliğin aşınmasına, geleneksel bilginin kaybolmasına ve yerel toplumların sosyal dokusunun bozulmasına yol açabilir (Harrison, 2001; Hall ve Lew, 2009).

Sosyo-ekonomik Eşitsizlikler: Turizm faydalarının eşit olmayan dağılımı, yerel toplumlar içindeki sosyo-ekonomik eşitsizlikleri şiddetlendirerek fiyatların artmasına, soylulaştırmaya ve yerel sakinlerin yerinden edilmesine yol açabilir (Lück, 2008; Petrovic, 2013).



Şekil 2.4. Everest Dağı'nda Çöpler (Artı Gerçek, 2019)

2.4.3. Kırsal kalkınma ve destinasyon markalaşması

Kırsal kalkınma, kırsal alanlardaki ekonomik, sosyal ve çevresel faktörlerin iyileştirilmesi amacıyla uygulanan bir dizi politika, program ve projeleri içeren kapsamlı bir süreçtir (Boyle, 2021). Kırsal kalkınma çabalarının bir parçası olarak, destinasyon markalaşması, kırsal bölgelerin turizm potansiyelini artırmak ve sürdürülebilir bir şekilde büyümek için önemli bir strateji olarak benimsenmektedir (Moustaka ve Constantoglou, 2021).

Destinasyon markalaşması, bir bölgenin benzersiz özelliklerini vurgulayarak, turistlerin ilgisini çeken bir marka ve imaj oluşturmayı amaçlar. Bu süreçte, yerel kültür, doğal çevre, tarihi miras, yerel ürünler ve etkinlikler gibi kırsal alanların sahip olduğu değerler öne çıkarılarak, turizm deneyimine katma değer sağlanır (Buhalis vd., 2020). Kırsal kalkınma ve destinasyon markalaşması, kırsal bölgelerin turizm potansiyelini açığa çıkarmak, yerel ekonomiyi güçlendirmek ve toplum refahını artırmak için önemli araçlardır.

Destinasyon kavramı, doğal veya kültürel, bir veya daha fazla çekicilik unsuruna sahip, turistler tarafından ziyaret edilen bir bölgeyi ifade etmek için kullanılmaktadır. Bireyler açısından ekonomik koşulların iyileşmesi, ulaşım ve iletişim olanaklarının artması nedeniyle destinasyonlar yalnızca bölgesel olarak değerlendirilmemekte, ulusal ve uluslararası arenada da yer almaktadır. Turistler, destinasyon seçiminde doğal güzellikler, kolay ulaşım imkanları veya uygun konaklama gibi benzer ürünler ve

hizmetler arasında seçim yapmak zorundadırlar. Bir destinasyonun başarılı olmasını etkileyen birçok faktör söz konusu olsa da yeni destinasyonların hızla oluşturulduğu ve destinasyon sayısının her gün arttığı rekabet ortamında destinasyon markalaşması, destinasyona rekabet avantajı sağlayan en önemli unsurlardan bir tanesidir (Ashton, 2015).

Destinasyonun markalaşması ise, o destinasyonu diğerlerinden ayıran çekicilik unsurlarının ön plana çıkartılarak, turistlerin zihinlerinde güçlü ve olumlu bir imaj yaratma sürecidir (Aslan vd., 2014).

Destinasyon markalaşması, pazarlama sürecinin etkinliğini arttırarak destinasyonun daha çok turist tarafından bilinmesine ve ziyaret edilmesine olanak sağlamaktadır. Bu süreç destinasyonda istihdam olanaklarının artmasını ve ekonomik gelişmeyi teşvik etmektedir (Morgan vd., 2003).

2.4.4. Rekreatif spor turizmi ve kalkınma

İnsanların serbest zamanlarını değerlendirmek için yeni arayışlar içine girmesi, yeni sportif alternatifler ortaya çıkarma isteği yeni aktivitelerin bir turizm şekli olarak ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu tip alternatiflerin kar elde etmek için satılması turizmin çeşitlendirilmesine katkıda bulunmaktadır (Uğurlu, 2005).

Rekreatif spor turizmi, turistlerin rekreatif etkinlikler ve spor faaliyetleri için seyahat ettiği bir turizm türüdür. Bu tür turizm, destinasyonlarda turizm gelirini artırmak, istihdam yaratmak, altyapıyı geliştirmek ve toplum refahını artırmak için bir potansiyele sahiptir (Higham ve Hinch, 2018).

Rekreatif spor turizmi, doğal güzelliklere, spor tesislerine ve etkinliklere sahip destinasyonların cazibesini vurgular (Sotiriadis, 2020). Bu tür turizm, yerel halkın gelir düzeyini artırabilir, yerel kültürün korunmasına katkıda bulunabilir ve yerel ekonomiyi canlandırabilir (Teixeira vd., 2023).

Ayrıca, rekreatif spor turizmi, destinasyonlarda çevresel ve sosyal sürdürülebilirlik uygulamalarının teşvik edilmesine ve doğal kaynakların korunmasına olanak sağlayabilir (Hinch vd., 2018).

Bir bölge, ekonomik kalkınma ile ilgili olanakların geliştirilmesi için kamu fonlarının kullanımını düşünüyorsa, en verimli getiriler spor ve eğlence tesislerine yapılan yatırımlarla da ilgilidir. Yani rekreatif spor turizmi, bölgesel ekonomi üzerinde pozitif etkiler bırakmaktadır (Gülbüz vd., 2022).

Rekreasyonel spor turizmi, turizm tabanlı kalkınmanın bir bileşeni olarak kabul edilmekte ve destinasyonların rekabet gücünü artırmada önemli bir rol oynamaktadır.

2.4.5. Rekreasyonel spor faaliyetleri

Bu bölümde teze konu olan rekreasyonel spor branşlarının başlıklarına yer verilmiştir.

2.4.5.1. Yürüyüş/kültür rotaları

Kültür rotaları, bir ülkedeki veya çeşitli ülkelerdeki farklı cazibe merkezlerini ve özgün destinasyonları birbirine bağlayan, turizmin eşsiz bir ürünüdür. Avrupa Konseyinin tanımında kültür rotası, "ortak değerlerin anlaşılması ve saygı gösterilmesi için uluslararası bir öneme sahip güzergaha veya tarihi bir rotaya, kültürel bir kavrama, figüre veya olguya dayanan bir dizi destinasyonun geliştirilmesini ve tanıtımını amaçlayan kültürel, eğitsel ve turistik iş birliği projesi" olarak sunulmaktadır (Council of Europe, 2010). Ancak rota kavramı karmaşık ve çok boyutludur. Rota, fiziksel bir sınır oluşturmaktan ziyade daha genel ve kavramsal anlamıyla, benzer bir temaya sahip, bölgenin kimliğine göre farklılaşabilen coğrafi bir ağ olarak tanımlanmaktadır (Graf ve Popesku 2016).

Kültür rotaları hakkında yapılan ilk çalışmalar, Avrupa Kültür Rotaları Programının, Avrupa Konseyi üyeleri tarafından 1984'te başlamasıyla ortaya çıkmıştır. İspanya'da yer alan Santiago de Compostela Hac Yolu, Avrupa'daki ilk kültür rotası olma özelliği taşımaktadır (Karataş, 2015). Dünyanın dört bir yanında, farklı medeniyetler ve tarihi bağlamlar hakkında benzersiz deneyimler ve içgörüler sunan çok sayıda kültürel rota vardır. Bazı kültürel rota örnekleri şunları içerir:

- Asya, Avrupa ve Afrika'yı birbirine bağlayan eski bir ticaret yolları ağı olan İpek Yolu, kültürel alışverişte ve fikirlerin yayılmasında önemli bir rol oynadı (Hansen, 2012).
- Aziz James Yolu olarak da bilinen Camino de Santiago, İspanya'da Hristiyanlar için kültürel ve dini önemi olan ünlü bir hac rotasıdır (Murray, 2021).
- Peru'daki İnka Yolu, İnka uygarlığının olağanüstü mühendislik ve mimari becerilerini sergileyen, tarihi Machu Picchu bölgesine götüren ünlü bir kültürel rotadır (Hoadley, 2011).

- Doğal bir sahil yolu olan Avustralya'daki Büyük Okyanus Yolu, önemli kültürel simge yapılara ve yerli miras alanlarına sahiptir (Hemphill, 2018).

Yürüyüş ve kültür rotaları geçmişte askeri, ticari, dini ve sosyal amaçlarla ulaşım sağlamak için kullanılmıştır. Günümüzde, tarihi ve doğal güzelliklerin korunması amacıyla, kırsal kalkınmayı sağlamak ve turizmin geliştirilmesi amacıyla oluşturulmaktadır. Bir kültür ve yürüyüş rotasında genellikle bulunan öğeler; tarihi yerler, kırsal yerleşimler, geleneksel yaşam, tekil tarihi yapılar, doğal çevre ve yaban hayatıdır. Bir rota bu öğelerden yalnız birine veya birkaç tanesine sahip olabilmektedir. Rotalar, sahip olduğu öğelerle zenginleşmekte ve bu öğelerin önemini de artırmaktadır (Karataş, 2015).

2.4.5.2. Trekking ve hiking

Doğa yürüyüşleri, bireylere doğal ortamlarla ilişki kurma ve açık alan ortamından olumlu deneyimler elde etme fırsatları sunarak çeşitli rekreasyonel faydalar sunar. Bu faydalar arasında fiziksel egzersiz, stres azaltma, bilişsel restorasyon ve gelişmiş duygusal refah yer alır (Hartig vd., 2014; Bratman vd., 2019). Araştırmalar, doğa yürüyüşleri ile rekreasyonel faydalar arasındaki şu pozitif ilişkileri göstermiştir:

Fiziksel Egzersiz: Doğa yürüyüşlerine katılmak, fiziksel aktiviteyi teşvik eder, kardiyovasküler sağlığın iyileşmesine, dayanıklılığın artmasına ve zindelik düzeylerinin artmasına katkıda bulunur (Pretty vd., 2005; Zealand, 2007).

Stresi Azaltma: Doğada vakit geçirmenin ve doğa yürüyüşleri yapmanın stres düzeylerini düşürdüğü, tansiyonu düşürdüğü, kaygı ve depresyon belirtilerini hafiflettiği bulunmuştur (Ulrich vd., 1991; Beyer vd., 2014).

Bilişsel Restorasyon: Doğa yürüyüşlerinin bilişsel işlevsellik üzerinde onarıcı bir etkisi vardır, dikkati, hafızayı ve konsantrasyonu geliştirir (Berman vd., 2008; Kaplan ve Berman, 2010).

Duygusal İyi Olma: Doğa yürüyüşleri sırasında doğal ortamlara dalmak, olumlu duyguları ve benlik saygısını artırabilirken sakinlik ve sükûnet duygusunu geliştirebilir (Hartig vd., 2003; McMahan ve Estes, 2015).

Doğada, bir noktadan diğer bir noktaya varmak amaçlı yapılan, genelde hafif tempolu sportif yürüyüşler olarak tanımlanan trekking, belli zorluklar içeren, çeşitli yaş gruplarına uygun ve belli bir zaman sınırlamasının olmadığı rekreatif bir faaliyettir.

Parkurlara, mevsim, uzunluk ve zorluk durumlarına göre çeşitli hazırlıkların yapıldığı bu faaliyet birkaç günden birkaç aya kadar uzayabilen sürelerde doğada

gerçekleştirilir. Menzel vd (2012)'e göre, Trekking, uzak ve genellikle engebeli doğal ortamlarda bazı durumlarda kamp yapmayı ve malzeme taşımayı içeren, birkaç günlük yürüyüşleri ifade eder. Vahşi doğayı keşfetmek ve macera arayan doğa tutkunları için popüler bir aktivitedir.

Hiking, yerel parklardaki kısa ya da yavaş yürüyüşlerden uzun mesafeli yürüyüşlere kadar değişebilen çok yönlü bir aktivitedir (Zealand, 2007). Bireylerin, kendilerini doğaya kaptırmasına, biyoçeşitliliği deneyimlemesine ve doğal manzaralarının keşfedilmesine olanak tanır. Hiking ve trekking arasındaki farklar önemli bir konudur. Hiking genellikle günübirlik ve daha kısa süreli yürüyüşleri ifade ederken, trekking daha uzun süreli ve zorlu doğa yürüyüşlerini ifade eder. Bu bağlamda trekking için daha fazla ekipman taşımak, kamp yapmak ve doğal ortamda hayatta kalmak gibi becerilere sahip olunması gerekmektedir.

Wilcer (2017) tarafından yapılan bir çalışmada, hiking daha kolay erişilebilir ve daha az zorlayıcı bir etkinlik olduğu; trekking ise daha fazla dayanıklılık ve fiziksel yetenek gerektiren uzun vadeli bir macera niteliği taşıdığı bildirilmiştir. Yani hikingin daha belirgin ve işaretlenmiş yollar üzerinde gerçekleştirilen bir etkinlik, trekking ise genellikle belirli bir rotada ilerlemek için işaretlenmemiş doğal alanlarda yapılan bir yolculuk olduğuna vurgu yapılmıştır.

Trekking izlenmesi zorlu, vahşi ve keşfedilmemiş alanları kapsar ve doğa ile daha yakın bir temas ortamı sağlar. Hiking ve trekking arasındaki diğer bir fark ise ekipman ve hazırlık gereksinimleridir. Hiking genellikle daha hafif ekipmanlarla ve daha az hazırlıkla yapılabilirken, Trekking daha fazla ekipman, malzeme ve planlama gerektirebilir (Mykletun vd., 2021; Menzel vd., 2012).

Özetlemek gerekirse, hiking daha sıradan ve erişilebilir doğa yürüyüşlerini ifade ederken; trekking daha zorlu, uzun vadeli ve keşif amaçlı yürüyüşleri içermektedir. Trekking genellikle daha fazla fiziksel dayanıklılık, doğa bilgisi ve hazırlık gerektirirken, hiking daha hafif ve daha kolay erişilebilir bir etkinlik olarak kabul edilir.

2.4.5.3. Bisiklet

Bisiklet hayatımıza girdiği (12. Yüzyıl) tarihten günümüze kadar geçen süreç içerisinde ulaşım aracı olarak kullanılmaya devam etmekle birlikte (Evlivan ve Ardahan, 2019), aynı zamanda bireylerin serbest zamanlarında eğlenceli bir aktivite, sağlıklı yaşam, sosyalleşme ve hayatın getirdiği stresten uzaklaşmak bakımından kişilerin tercih ettiği bir rekreatif faaliyet olarak kullanılmaktadır. Bu faaliyetin

rekreasyonel olabilmesi için, bisiklete binmenin ziyaretçi tarafından bir gezi ya da tatilin ayrılmaz bir parçası olarak görülmesi gerekmektedir (Ay ve Güzel, 2021).

Yaygın olarak bisiklet sporu 5 dala ayrılmaktadır.

Yol Bisikleti: Eğlence, fitness ve rekabet amaçlı bisiklet sürmenin popüler bir şekli olan yol bisikleti asfalt ve otoyollarda bisiklet sürmeyi içerir (Mallon ve Heijmans, 2011). Tour de France gibi popüler yol bisikleti etkinlikleri dünyanın dört bir yanından katılımcıları cezbetmektedir.

Dağ Bisikleti: Dağ bisikleti, patikalar, dağlar ve ormanlar dahil olmak üzere engebeli arazilerde gerçekleşir. Dik yokuşlar, kayalar ve kökler gibi zorlu etapların olduğu çeşitli arazilerde gezinmeyi içerir (Symmonds vd., 2000). Dağ bisikleti bir eğlence aktivitesi, bir macera sporu veya rekabetçi bir disiplin olabilir.

BMX (Bisiklet Motokros): BMX, İngilizcesi bicycle motocross kelimelerinin kısaltılmış halidir. Bu aktivite küçük bisikletlerle atlamalar, setler ve diğer engellerle özel olarak tasarlanmış pistlerde gerçekleştirilir (Mallon ve Heijmans, 2011). BMX, hileler, akrobatik hareketler ve yüksek hızlı yarışların sergilendiği yarışmalar ve serbest stil etkinlikleriyle bir spor ya da rekreatif faaliyet olarak gerçekleştirilebilir.

Pist Bisikleti: Pist bisikleti, velodrom adı verilen oval şekilli bir pistte, frensiz sabit vitesli bisikletlerle gerçekleştirilen aktivitelerdir (Mallon ve Heijmans, 2011). Pist bisiklet etkinlikleri arasında sprint yarışları, dayanıklılık yarışları ve takım takipleri yer alır. Hem amatör hem de profesyonel ortamlarda rekabetçi bisiklet sürmenin popüler bir şeklidir.

Rekreasyonel Bisiklet: Rekreasyonel bisiklet, keyif, zindelik ve rahatlama için çeşitli bisiklet sürme biçimlerini kapsar. Parklarda, bisiklet yollarında veya doğal yollarda gündelik sürüşlerin yanı sıra daha uzun eğlence turları da içerebilir.

Ciascai (2022)'e göre rekreasyonel bisiklet sürmek, bireylere açık alanda eğlenirken ve farklı ortamları keşfederken fiziksel aktivite yapma fırsatı sunar. Farklı yaş ve kondisyon seviyelerindeki insanlar için hem keyifli hem de erişilebilir bir egzersiz aracıdır. Ayrıca rekreasyonel bisiklet sürmenin fiziksel sağlık üzerinde de olumlu etkileri vardır. Fiziksel faydalara ek olarak, rekreatif bisiklet zihinsel ve psikolojik iyi oluşa da katkı sağlar. Rekreasyonel bisiklet, sosyal bağlantıları ve topluluk katılımını destekleyen sosyal bir aktivitedir. Grup bisiklet etkinliklerine ve bisiklet kulüplerine katılmak, bisikletçiler arasında sosyal etkileşim için ortamlar oluşturur (Oja vd., 2013).

2.4.5.4. Dağcılık

Dağcılık sporu, insanların Alp Dağları'nda zevk için tırmanmaya başlaması sonucu doğmuştur. Başlangıçta çok az sayıda insanın dağlara tırmanmasına karşın, ilk dağcılık kulüplerinin kuruluşundan sonra dağlara tırmanma Avrupa ülkelerinde, özellikle İngiltere, Almanya, Avusturya, İtalya ve Fransa'da popüler bir rekreasyonel aktivite olmuştur (Somuncu, 2004). Dağcılık, kaya tırmanışı, buz tırmanışı, dağ tırmanışı ve yüksek irtifa dağcılığı gibi çeşitli disiplinleri kapsayan çok yönlü bir uğraştır.

Macfarlane (2009) tırmanışı sadece teknik beceriler ve fiziksel güç gerektiren bir spor olmanın ötesinde, insanın kendini ve çevresini anlama çabasının bir parçası olduğunu vurgular. Scully (2020), dağcılığı yalnızca fiziksel olarak zorlu bir aktivite değil, aynı zamanda dağcılarının topluluklar oluşturduğu, deneyimlerini paylaştığı ve dağ ortamlarının korunmasına katkıda bulunduğu kültürel ve sosyal bir uygulama olarak da tanımlamışlardır. Dağcılık kulüplerinin kurulmasıyla rekreasyonel bir aktiviteye dönüşen dağcılık, ulaşım, iletişim ve teknolojinin gelişmesiyle birlikte zamanla kitlesel bir turizm hareketine de dönüşmüştür.

Aynı zamanda Rio'da 1992'de gerçekleştirilen Dünya Zirvesinde, dağlara özel bir bölümün ayrılması dağların bilimsel ve politik açıdan da önemli olduğunu göstermektedir. Madenler, enerji kaynakları, biyoçeşitlilik, orman ve tarım ürünleri sağlaması; yaşam, rekreasyon ve turizm alanı olması açısından dağlar dünyadaki sahip olduğumuz en önemli doğal kaynakların başında gelmektedir (Somuncu, 2004).

Dağcılık dört ana disiplinden oluşmaktadır.

Buz Tırmanışı: Buz tırmanışı, buz baltaları, kramponlar ve diğer teknik ekipman kullanılarak donmuş şelalelere, buz oluşumlarına veya buzullara tırmanmayı içeren özel bir tırmanma şeklidir (Welling vd., 2015).

Dağ Tırmanışı: Dağ tırmanışı, genellikle sarp arazileri, zorlu hava koşullarını ve teknik dağcılık becerilerine duyulan ihtiyacı içeren, yüksek dağlara tırmanma faaliyetini ifade eder (Palmer, 2002).

Yüksek İrtifa Dağcılık: Yüksek irtifa dağcılık, dağcılarının aşırı irtifalar, düşük oksijen seviyeleri ve artan risklerle karşı karşıya kaldığı, belirli yükseklik eşiklerini aşan, tipik olarak 7000 metrenin üzerindeki dağlara tırmanmayı ifade eder (Musa vd., 2015).

Kaya Tırmanışı: Kaya tırmanışı, güç, çeviklik ve problem çözme becerilerinin bir kombinasyonunu kullanarak yükselen doğal veya yapay kaya oluşumlarını içeren bir spordur (Kiewa, 2002). Kaya tırmanışı kendi içerisinde 5'e ayrılmaktadır.

- **Geleneksel Tırmanma:** Kiewa (2002)'ya göre geleneksel tırmanış, düşmelere karşı koruma sağlamak ve rotada ilerlemek için somunlar ve kamlar gibi çıkarılabilir dişlilerin yerleştirilmesini içeren bir kaya tırmanışı tarzıdır.
- **Spor Tırmanış:** Spor tırmanışı, cıvatalar, ankrajlar ve hızlı çekmeler gibi sabit korumaların rotaya önceden yerleştirildiği ve tırmanıcıların vites yerleştirmek yerine harekete odaklanmasına olanak tanıyan bir kaya tırmanış biçimidir (Kiewa, 2002).
- **Bouldering:** Bouldering, alçak formasyonlarda, tipik olarak halat veya koşum takımı kullanılmadan gerçekleştirilen bir kaya tırmanışı tarzıdır. Teknik hareketleri ve kısa, zorlu rotalarda problem çözmeyi vurgular (Woollings vd., 2015).
- **Kapalı Alan Tırmanışı:** Magalhães (2007) tarafından yapılan araştırmada, spor salonu tırmanışı olarak da bilinen kapalı mekan tırmanışı, genellikle eğitim veya eğlence amaçlı, kontrollü bir ortamda yapay duvarlara veya yapılara tırmanmayı içerir.
- **Derin Suda Soloing:** Derin suda soloing, dağcılarının uçurumları veya kaya yüzlerini derin su üzerinde halat kullanmadan tırmandıkları, güvenli bir iniş sağlamak için suya güvendikleri bir kaya tırmanışı tarzıdır (Robertson, 2007).

Dağcılık sporunun bir dalı olan kaya tırmanışı da son 15-20 yılda hem rekreasyonel bir fiziksel aktivite hem de rekabetçi bir spor olarak popülaritesini artırmıştır. Spor tırmanış, kayaya veya iç mekan duvarına koruma noktaları yerleştirilerek tehlike unsurunun azaltıldığı tırmanış dalıdır. Tehlike unsuru büyük ölçüde ortadan kaldırıldığı için her tırmanışın fiziksel zorluğu yüksek olmakla birlikte nispeten güvenlidir. Rekabetçi spor tırmanışı, Uluslararası Rekabet Tırmanışı Konseyi (ICC) tarafından yönetilir. ICC, uluslararası tırmanış sporunun tüm yönlerinin idaresinden ve geliştirilmesinden sorumludur (Sheel, 2004).

Kuralları belirlenmiş bir aktivite olan kaya tırmanışı, dünya çapında popüler bir spor ve serbest zaman değerlendirilmesi için bir aktivite haline dönüşmüştür (Woollings

vd., 2015). Güvenlik tekniklerindeki gelişmeler ve özellikle kalıcı olarak yerleştirilmiş ankrajların kullanımı, tırmanıcıların daha zorlu arazileri keşfetmelerini, gerekli fiziksel ve teknik hareket gereksinimlerine konsantre olmalarını sağlamıştır. Özel uygulamalar ve önceden yapılan hazırlıklar modern kaya tırmanışçıların son derece zorlu çıkışları başarmalarına yardımcı olmuştur (Sheel, 2004).



Şekil 2.5. Kaya Tırmanışı

2.4.5.5. Mağaracılık

Mağaracılık, doğal yeraltı mağaralarını ve geçitlerini keşfetmeyi içeren bir eğlence etkinliğidir. Bu etkinlik katılımcılara keşif, macera ve doğayla bütünleşme duygusunu deneyimlemelerini sağlar (Bingham, 2023). Mağaracılık, insan psikolojisi üzerinde özgüveni geliştirip, stresi azaltan etkilere sahipken bu alanda yaşanan zorluklar bireylerin kişisel gelişimi ve dayanıklılığını arttırmaktadır (Mendes vd., 2012). Mağaracılar, mağara ekosistemlerini izlerler, bilimsel araştırmalara katkıda bulunurlar ve bu eşsiz yeraltı ortamlarının korunmasında büyük rol oynarlar (Antić vd., 2022).

Rekreasyonel mağaracılık, mağara gibi bir boşluğa içsel zevk için girme aktivitesi olarak tanımlanır. Mağaracıların girdiği doğal boşluk, sağladıkları ışık dışında tamamen karanlıksa mağaracılık olarak adlandırılır. Çoğu mağaracı, mağara tanımının “bir insanın girebileceği kadar büyük bir yeraltı boşluğu” olduğu konusunda hemfikirdir. Küçük mağara benzeri açıklıkları kontrol ederek bir miktar eğlence elde edilebilse de gerçek eğlence amaçlı mağaracılık, daha uzun mağara geçitlerini keşfetmeyi içermektedir. Rekreasyonel mağaracılık, spor mağaracılığının yanı sıra

yalnızca yürüyüş geçitlerini ve büyük gruplar halinde mağaraları ziyaret etmeyi içerebilen nispeten kolay mağara rekreasyonlarını içerir. Rekreasyonel mağaracılık aynı zamanda proje, meslek ve profesyonel mağaracılar tarafından yapılan mağaracılığı da içerir. Bu mağaracılar genellikle projelerinin veya profesyonel çalışmalarının bir parçası olarak mağaracılık yapmayı düşünseler de eğlence amaçlı mağaracılık gezinin bir parçası haline geldiğinde nadiren itiraz ederler (Wilson, 2019).



Şekil 2.6. Mağaracılık

2.4.5.6. Yamaç paraşütü

İnsanların yeni ve daha maceralı aktiviteler bulma arayışları yamaç paraşütünü giderek daha popüler bir aktivite haline getirmektedir (Fasching vd., 1997). Bir açık

alan rekreasyon aktivitesi ve macera turizminin bir kolu olan yamaç paraşütü, 1980’li yıllarda hava sporları ile uğraşan birkaç kişinin serbest paraşütlerle koşarak yamaçlardan atlamalarıyla başlayan rekreatif bir etkinliktir (Saçlı ve Kahraman, 2019). Yamaç paraşütü destinasyonları genellikle yamaç paraşütü faaliyetleri için elverişli hava koşullarına, uygun topografyaya ve destekleyici altyapıya sahip olmalıdır (Jeong vd., 2021).

Yamaç paraşütü turizmi, meraklılarına yeni yerler keşfetme, havadan güzel manzaraların keyfini çıkarma ve farklı ortamlarda uçuş özgürlüğünü deneyimleme fırsatı sunmaktadır. Çoğu durumda yamaç paraşütü turizmi yapıldığı bölgeye turist çekerek, istihdam olanakları sağlar ve yerel işletmeleri teşvik ederek bölge ekonomisine katkıda bulunur (Lagarensen vd., 2019). Bilinçli arazi kullanımı, çevrenin korunması ve yerel topluluklarla ilişkiler gibi çevresel ve sosyal etkileri vardır (Huddart ve Stott, 2019).

Popüler hale gelip tercih edilen bir spor olmasına rağmen yamaç paraşütü oldukça tehlikeli bir spordur. Türkiye’de bu alanda popüler bir yer haline gelen Babadağ’da yapılan yamaç paraşütünde özellikle yaz aylarında termal kararsızlık ve turist yoğunluğundan dolayı birçok kaza gerçekleşmektedir (Şahin, 2014). Yamaç paraşütü sporu, katılımcıların farklı tercihlerine ve beceri seviyelerine hitap eden çeşitli türleri ve disiplinleri kapsar. Yamaç paraşütü sporu türlerinden bazıları şunlardır:

Kros Uçuşu (Mesafe): Kros yamaç paraşütü, havada kalmak ve önemli bir alanı kaplamak için genellikle termal yukarı hava akımları ve sırttan süzülme tekniklerini kullanarak uzun mesafeler uçmayı içerir (Girault, 2020).

Tandem Uçuşu (İkili): Tandem yamaç paraşütü, yolcunun gökyüzünde süzülmenin heyecan verici deneyiminin keyfini çıkarırken kanadı kontrol eden sertifikalı bir pilotla uçmayı içerir (Thapa, 2020).

Single Uçuş (Tekli): Tekli yamaç paraşütü uçuşu, eğitimli ve deneyimli bir pilotun, kendi başına paraşüt kullanarak gerçekleştirdiği bir hava sporu aktivitesidir. Bu uçuş türünde pilot, tüm uçuş sürecini kalkıştan inişe, hava koşullarının değerlendirilmesinden rotanın belirlenmesine kadar kendi başına yönetir. Güvenlik ekipmanları ve paraşütü kendi kontrol eden pilot, hem uçuş tekniklerinde hem de güvenlik prosedürlerinde yetkin olmalıdır. Tekli yamaç paraşütü, özgürlük hissi ve muhteşem manzalar eşliğinde adrenalin dolu bir deneyim sunar (Thapa, 2020).



Şekil 2.7. Yamaç Paraşütü

2.4.5.7. Kano

Kano sporunun kökleri binlerce yıl öncesine, dünyadaki yerli kültürlerle kadar uzanır. İlk kanolar, avlanma, ticaret ve keşif için verimli ulaşım sağlayan ağaç gövdeleri ve hayvan derileri gibi doğal malzemelerden yapılmıştır. Özellikle Kuzey Amerika'nın yerli halkları, bölgesel ihtiyaçlarına ve su koşullarına uygun farklı kano tasarımları geliştirmişlerdir (Patton, 2014).



Şekil 2.8. Kano

Kano, 5 alt disiplinden oluşmaktadır. Bunlar;

Kano Sprinti (Canoe Sprint), göller veya kanallar gibi sakin, düz su yüzeylerinde gerçekleşen rekabetçi bir kano disiplini (Hamano, 2015).

Kano Slalom (Canoe Slalom), sporcuların doğal ya da yapay çalkantılı nehir parkurunda bir dizi kapıdan geçerek çevikliklerini ve hassasiyetlerini test ettikleri heyecan verici ve zorlu bir disiplindir (Hunter, 2010).

Kano Polosu (Canoe Polo), rakip takımın ağına bir top atarak gol atmaya çalışan kanolardaki oyuncu takımlarıyla kayak ve su topu unsurlarını birleştiren bir disiplindir (McKenzie ve McKenzie, 2019).

Kano Maratonu (Canoe Marathon), nehirlerde veya açık suda uzun mesafelerde kürek çekmeyi, dayanıklılığı ve yön bulma becerilerini test etmeyi içeren bir disiplindir (Brown, 2020).

Serbest Kano (Canoe Freestyle), özel serbest stil kanolar kullanılarak akarsu ortamında hileler ve manevralar yapmaya odaklanan bir disiplindir (McKenzie ve McKenzie, 2019).

Doğaya dayalı bir rekreasyon biçimi olan kano bireylere açık alan rekreasyonu için fırsatlar sunarak, farklı ortamların tadını çıkarırken ve keşfederken fiziksel aktivite yapmalarına olanak tanır (Wolsko ve Lindberg, 2013).

Kano, bireylerin fiziksel sağlığı açısından kardiyovasküler zindeliği ve kas gücünü teşvik ederken (Shephard, 1987) psikolojik fayda açısından da stresi azaltma, ruh halini iyileştirme ve öz saygıyı artırma gibi olumlu etkilere sahiptir.

Kano sporu, dünyada en hızlı büyüyen aktivitelerden biri olarak kabul edilir. Dünya genelinde en az 53 milyon rekreasyonel kanocu bulunmaktadır. Düzenli fiziksel aktivitenin sağlık faydalarının yanı sıra, kano sporu estetik olarak hoş, güvenli ve eğlencelidir ve evre ile bağlantı kurmanızı sağlar. Her yaş grubu için cazip bir aktivitedir. Son zamanlarda, kronik hastalığı olan hastaların yönetiminde kullanılmış ve sağlık hizmeti alanında benzersiz bir yönü oluşturmuştur (McKenzie ve McKenzie, 2019).

2.4.5.8. Koşu

Rekreasyonel koşu, sayısız sağlık yararı sunan popüler bir fiziksel aktivite şeklidir. Eğlence amaçlı koşuya düzenli katılımın gelişmiş kardiyovasküler zindelik, azalan kronik hastalık riski ve gelişmiş zihinsel refah ile ilişkili olduğu belirtilmektedir (Shephard ve Balady, 1999). Szabo ve Abraham (2013) ise, eğlence amaçlı koşmanın sosyal bağlantılar ve topluluk bilincinin geliştirilebileceğini ne sürerken bu sosyal etkileşimin dostluk ve destek için fırsatlar sağladığını ve bu durumun da koşmaya devam etmek için genel keyif ve motivasyona katkıda bulunduğunu ifade etmişlerdir.

Ultramaraton, Ultra maraton, geleneksel maratonun 42.195 kilometre uzunluğundan daha uzun bir mesafeyi kapsayan herhangi bir spor etkinliği olarak tanımlanabilir. Ultra maratonlar kilometre veya mil cinsinden sınırlı mesafe mesafeleri veya saat veya gün cinsinden sınırlı süreli mesafeler olabilir (Knechtle ve Nikolaidis, 2017).

Kros koşusu çim, patika ve engebeli yüzeyler gibi çeşitli arazilerde koşmayı içerir ve genellikle okullarda ve kolejlerde rekabetçi bir spor olarak uygulanır (Scheer vd., 2020).

Patika koşusu, parkurlarda, genellikle doğal ve manzaralı ortamlarda gerçekleşen, koşuculara doğayla bağlantı ve macera duygusu sağlayan bir koşu şeklidir (Scheer vd., 2020).

Dağ koşusu, dik yokuşlar ve engebeli parkurlar nedeniyle dayanıklılık, g ve teknik beceriler gerektiren dağlık arazilerde koşma veya yarışma sporunu ifade eder (Scheer vd., 2020).

Dünyada gittikçe popülaritesi artan geleneksel rekreasyonel koşu etkinliklerinin yanı sıra fiziksel dayanıklılık gerektiren ultramaraton koşuları da artan bir katılıma sahiptir. 50 kilometreden başlayıp 10 gün sürebilen bu çok günlük yarışlar ülkemizde de gitgide popülerleşmeye başlamıştır. İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin organize ettiği "İstanbul Maratonu" buna örnektir. Ayrıca Efes, Kapadokya, İznik gibi turistik bölgelerde de ultramaraton etkinlikleri gerçekleştirilmektedir (Çetin ve Özman, 2019). Hilditch (2014)'e göre patika koşusu, yükseklik farklılıkları, değişken zemin koşulları ve doğal engeller gibi faktörlerle karakterize edilen bir koşu deneyimidir. Koşucular, dik yokuşlar, kayalık zeminler, köprüler, dere geçişleri gibi zorlu engellerle karşılaşabilir ve doğanın sunduğu meydan okumalara cevap vermeye çalışır. Dağ koşusu, International Skyrunning Federation (2021) tarafından da tanımlanan bir spor dalıdır. Bu tanıma göre, dağ koşusu, yüksek rakımlı dağ eteklerinden başlayarak zirvelere doğru yapılan uzun mesafeli bir koşu yarışıdır. Yarışlar genellikle dağ patikaları ve teknik zeminleri içerir ve koşuculara doğanın sunduğu zorlukları aşma fırsatı verir. Yani, dağ koşusu daha sert ve zorlu parkurlarda yüksek rakımlara ulaşmayı hedeflerken, patika koşusu daha düz ve eğimli zeminlerde doğa ile bütünleşik bir koşu deneyimini vurgular (Hicks ve Powell, 2016).

2.4.5.9. Kamp ve karavan faaliyetleri

Rekreasyonel açıdan kamp ve karavan faaliyetleri son yıllarda giderek popülerleşmeye başlamıştır. Doğada olma isteğini yüksek düzeyde karşılaması, çeşitli sportif aktivitelere ve konaklama biçimlerine olanak sunması gibi özelliklerinden dolayı kamp etkinlikleri rekreasyonel açıdan oldukça fazla tercih edilmektedir (Topay ve Koçan, 2009). Aynı zamanda kamp alanlarının ihtiyaca göre planlanması da insanların doğal ortamda dinlenmesine yardımcı olmaktadır (Gültekin ve Gültekin, 2012).

Doğal ortamlarda kamp yapmanın ruh halini iyileştirdiği, canlılığı artırdığı ve stresi azalttığı tespit edilmiştir. Ayrıca kamp gezileri sırasında doğada vakit geçirmenin onarıcı ve gençleştirici etkilerini vurgulamaktadır. Kampçılık, aile ve arkadaşlarla sosyal etkileşim ve bağ kurma fırsatları sunar. Günlük hayatın dikkat dağıtıcı unsurlarından uzakta, daha güçlü ilişkiler geliştirmeye ve değerli anılar yaratmaya, birlikte kaliteli zaman geçirmeye yönelik ortamlar oluşturur (Hassel vd., 2015). Bu rekreatif faaliyet sürdürülebilir uygulamalar ve çevre yönetimi açısından da sorumluluklar taşımaktadır. İz Bırakma İlkeleri gibi sürdürülebilir kamp uygulamaları,

doğal çevre üzerindeki etkiyi en aza indirmeyi ve ekosistemlerin bütünlüğünü korumayı amaçlar (Marion vd., 2020).

Growcock (2005)'e göre kamp ateşi, atık imhası ve ayaklar altında çiğneme gibi eğlence kampçılığıyla ilişkili insan faaliyetlerinin, toprak erozyonu, bitki örtüsü hasarı ve vahşi yaşam habitatlarının bozulması dahil olmak üzere doğal çevre üzerinde zararlı etkileri olabileceği ifade edilmiştir.

Kampçılık, kısmen aktivite, kısmen konaklama olan bir açık hava rekreasyon şeklidir. Kamp alanları, ziyaretçilere açık alan etkinliklerinin tadını çıkarırken doğal bir ortamda kalma fırsatı sunarak, kırsal alanlardaki barınma zorluklarının üstesinden gelmek için alternatif bir çözüm olarak hizmet edebilir. Çadır yerleri, kabinler ve dinlenme olanakları gibi çeşitli olanaklar sunarak gezginler için benzersiz ve sürükleyici bir deneyim yaşatırlar (Brooker ve Joppe, 2013)



Şekil 2.9. Kamp ve Karavan Faaliyetleri

2.5. Rekreasyonel Spor Turizmi Alanı Olarak Gündoğmuş’a Bakış

Bu bölümde Gündoğmuş İlçesi’ni tarihsel açıdan inceleyip; rekreasyonel spor turizm potansiyeline ilişkin bilgiler verilmiştir.

2.5.1. Gündoğmuş İlçe merkezinin kısa tarihçesi

Gündoğmuş İlçesi’nin yazılı kaynaklara dayanarak kısa tarihçesi sistematik olarak verilmiştir.

2.5.1.1. Roma İmparatorluğu Döneminden Bizans Dönemine (İ.S. I.-XII. Yüzyıllar)

Tarihi Roma Dönemine kadar uzanan Gündoğmuş ilçesi, Pamfilya bölgesi içerisinde yer almaktadır. Gündoğmuş ilçesi’nde bulunan ve günümüzde Ayasofya ismiyle bilinen “Kolybrassos” ve Kese bölgesi olarak kayıtlara geçmiş “Kasai” isimli polis-kent statüsüne sahip iki kent bulunur.

Bu kentlerden biri olan Kolybrassos, Susuz Dağı’nın batı eteğinde denizden 1500 metre yükseklikte bulunan bir yerleşim yeridir (Albek, 1958). Kentte muhtemelen Roma Döneminde inşa edilmiş olan çeşitli binaların harabeleri mevcuttur (Albek, 1958). Kasai kenti ise ilçe merkezinin yaklaşık 6 kilometre kuzeybatısında, bugünün Asartepe ismiyle bilinen yerde bulunmaktadır (Hellenkemper ve Hild, 2004). Kentin bulunduğu alanda şimdiye kadar Roma Dönemine tarihlendirilen bir kalıntıya rastlanmamış olsa da bu döneme ait yazıtlar bulunmuştur (Bean ve Mitford, 1970). Ayrıca Çaltılıçukur, Taşahır ve Güzelsu’da Kasaili şahıslarla ilgili yazıtlar keşfedilmiştir (Adak vd., 2015; Bean ve Mitford 1970).

Gündoğmuş ilçesi’nin kuzeybatısını teşkil eden bölgedeki bazı yerleşimlerde İsaurya sanatı karakterinde eserlerin bulunması nedeniyle bu bölgede İsauryalıların yaşadığı öne sürülebilir (Bean ve Mitford, 1970). Bu dönem içinde Gündoğmuş ilçe merkezinde yerleşim olduğunu gösteren herhangi bir kalıntıya veya esere rastlanmamıştır. Kasai ve Kolybrassos, bölgeleri Hristiyanlaştıktan sonra piskoposluk merkezi olmuş ve Notitiae Episcopatum’da VII. yüzyıldan XII. yüzyıla kadar isimleri geçmiştir (Hellenkemper ve Hild, 2004).

Günümüzde bu döneme ait Senir köyü yakınlarında bulunan *Semnea* isminde bir piskoposluk merkezi daha bulunmaktadır. Bu üç şehrin piskoposları çeşitli tarihlerde konsillere katılmıştır (Hellenkemper ve Hild, 2004). M.S. 431 yılında yapılan Efes Konsili’ne, Kasai ve Semnea’nın ortak piskoposu olarak Piskopos Nektarios katılmıştır

(Ramsay, 1890). Kasai ve Kolybrassos şehirlerinde bu döneme ait başka ibadethanelerde bulunmaktadır. Kasai'nin bulunduğu Asartepe'de, tepenin en düz yerinde bulunan dikdörtgen şeklinde, bazilika olması muhtemel bir kilise harabesinin varlığını düşündürmektedir.

Kilisenin apsisinin güney kısmında bulunan (Albek, 1974). Bizans Dönemine ait (muhtemelen V.Yüzyıl) uzun bir yazıt mevcuttur. Bu yazıt imparatorun bir mektubunu gösterirken, Magister Officiorum'un bir prostagmasını ve eyalet valisinin bir fermanını ihtiva eder (Bean, 1976). Kolybrassos'da Erken Bizans Dönemine tarihlendirilmiş üç nefli, bir bazilika ve küçük bir kilise harabesi ile bir başka bazilika harabesi daha bulunmaktadır (Hellenkemper ve Hild, 2004). Bu dönemde bir başka kilise alanı ise Gedefi İni'dir. Roma Döneminde Meter Theon'a adanmış bir kült yeri olan bu mağara (Takmer, 2019). Bizans Döneminde de kutsallığı korunarak kilise olarak kullanılmıştır (Bean ve Mitford, 1970).

Bu dönemde Gündoğmuş ilçe merkezinin bulunduğu alanda bir yerleşim yerinin varlığı henüz bilinmese de ilçe merkezinin çevresinde çeşitli harabelere rastlanmıştır. İlçe merkezinin 3 kilometre kadar güneydoğusunda Köyiçi isimli mevkide bir zeytinyağı presine ait kalıntılar ile bu bölgenin aşağısında Karain isimli bir tepede kale veya kule yapısı bulunmaktadır (Yılmaz ve Doğanay, 2013). Bu yapıların bu dönemde yapılmış olma ihtimali vardır.

2.5.1.2. Selçuklu fethinden Osmanlı fethine

Alanya ve çevresindeki Bizans hâkimiyeti XII. yüzyılın sonlarında sona ermiştir. Nitekim, 1198 tarihli bir Kilikya Beyleri listesinde, Kir Farid ismi Calannanos'un (Kalonoros, Alanya) Beyi olarak geçmektedir (Boase, 1978). Aynı listede Michel ismi de Manoughade ve Alar yani bugünkü adıyla Manavgat ve Alara Kalelerinin Beyidir (Boase, 1978) 1221 tarihinde Selçuklu Sultanı I. Alaeddin Keykubad önderliğindeki Selçuklu ordusu bu kaleleri fethetmek için yola çıkmıştır (İbn Bibi 1996, Lloyd-Rice 1989).

I. Alaeddin Keykubad önderliğinde Selçuklu Ordusu muhtemelen Susam Beli-Gelesandra-Pembelik-Gündoğmuş-Kemer Köprü rotasını izleyerek aşağıya inip doğuya doğru Kalonoros'a ilerlemiştir (Bilici, 2000). Sultan I. Alaeddin Keykubad ilk önce Kyr Farid'in egemenliğinde bulunan Kalonoros Kalesi'ni fethetmiş ardından batıya doğru ilerleyip, Kyr Farid'in kardeşi egemenliğinde olan Alara Kalesi'ni fethetmeye yönelmiştir (İbn Bibi, 1996). Sultan Keykubad, kaleye bir sefir heyeti göndermiş ve

kalenin hükümdarına “cesareti ve yiğitliğiyle tanınmış kardeşin Kalanoros, Kalesi'ni bize karşı savunamadı, sen de bize teslim ol” fermanını dinletmiştir. Bufermanı dinleyen kale beyi korkudan vefat etmiş ve ardından kale harp edilmeden fethedilmiştir (İbn Bibi, 1996).

Nihayetinde Alanya ve dolayısıyla Gündoğmuş'ta Selçuklu hâkimiyeti başlamıştır. Kalonoros'un ismi de Sultan I. Alaeddin Keykubad'ın ismine ithafen Alaiyye olarak değiştirilmiştir (Alanya Belediyesi, 2022). Alaiyye'de, 1293 senesinde Karamanoğulları hakimiyeti başlamış (Uzunçarşılı, 1969). XIV. yüzyıl ve XV. yüzyıl boyunca şehir farklı beyler tarafından idare edilmiştir (Uzunçarşılı, 1969). 1471 senesine gelindiğinde Alaiyye Beyi Kılıçarslan Bey'in, Gedik Ahmet Paşa tarafından fethedilen şehir Osmanlı hakimiyetine girmiştir (Unat ve Köymen, 2014). Gündoğmuş da Alaiyye'yle birlikte bu tarihte Osmanlı'nın hakimiyetine katılmıştır.

2.5.1.3. Osmanlı Dönemi

1471 senesinde Alaiyye'de Osmanlı hakimiyetinin başlamasının ardından 1475 senesinde vergi ve nüfus tespiti için bölgede sayımlar başlatılmış olup bu sayımların sonuçlarını ihtiva eden tahrir defteri hazırlanmıştır (Erdoğan, 2013). Bu defterde bugünkü Gündoğmuş köylerine ait bilgiler de bulunmaktadır. Gündoğmuş ilçe merkezi olan Eksere Köyü ise bu defterde yer almaz. Eksere Köyü'nün adı ilk defa 172 numaralı tahrir defterinde geçer (Akgül, 1989). Bu tahrir defteri, 1575 yılına ait olup III. Murat Döneminde kayıtlara alınmıştır (Kıvrım, 2015). Eksere'nin hasılı Karain ve Kozagaçı ile yazılmıştır. Eksere'de 51, Karain'de 32, Kozagaçı'da ise 40 vergi mükellefi erkek kişi bulunur.

Bu tarihte, Eksere'de İbrahim oğlu filanca (ön adı okunamamıştır) camii bulunur. Eksere ve Kozagaçı'nda bazı bahçelerin ve değirmenlerin gelirleri bu caminin vakfı için ayrılmıştır (Akgül, 1989). 1840 tarihli nüfus sayımında Eksere'de 149 hâne ve 301 erkek kişi bulunmaktadır. Eyyüp oğlu Mehmet Eksere'nin birinci, Karaabdullahoğlu lakaplı Süleyman oğlu Mehmet ikinci muhtarı, Mehmet oğlu Hüseyin imam, Hasan oğlu Ali Efendi ise hatiptir (Yıldız ve Öz, 2019). 1915 senesinde Eksere'nin nüfusu 330 erkek, 355 kadın olmak üzere toplam 685 kişidir (Ak, 2014).

2.5.1.4. Cumhuriyet Dönemi

Eksere, 1935 senesinde Akseki Kazası, Güzelsu Nahiyesi'ne bağlıdır ve nüfusu 595 kişidir. Bölgede devlet idaresinin daha rahat yürütülmesi ve halk ile devletin

yakınlaşması açısından 1936 senesinde bölgede bir kaza/ilçe kurulmasına karar verildi. Gündoğmuş adını alan yeni ilçenin merkezi Eksere oldu, Güzelsu Nahiyesi'nin bazı köyleri ile Kızılağaç ve Köprülü Nahiyeleri Gündoğmuş'a bağlandı (T.C. Devlet Arşivleri Başkanlığı, 1936).

2.5.2. Gündoğmuş İlçesi'nin coğrafik özellikleri

2.5.2.1. Konumu

Gündoğmuş ilçesi batı Toroslarda yer alan yüksekliği 2877 metreyi bulan Geyik Dağı eteklerine kurulmuştur. İlçenin yüz ölçümü 1323 km² olup ilçe merkezinin ortalama rakımı 900 metredir. Antalya'ya 153 kilometre mesafede yer alan ilçe, Akseki, Manavgat, Alanya ilçelerinin ortasında 36° 48' 44" kuzey enlemi, 31° 59' 57" doğu boylamında yer almaktadır (Özkan, 2011; Türkiye Belediyeleri, 2023).

2.5.2.2. Doğası ve iklim özellikleri

Taşeli platosunda yer alan Gündoğmuş, Akdeniz ve karasal iklim kuşağının geçiş bölgesinde yer almaktadır. İlçenin güney kesiminde Akdeniz iklimi görülürken kuzeye doğru karasal iklim gözlenmektedir. Toros dağ kuşağında yer alan ilçe 500 rakımdan 2879 rakıma kadar bir yükseltiye sahip olup, sarp ve engebeli bir yapıdadır (OGM, 2022). Alara Çayı ilçeyi doğu ve batı yönünde ikiye böler (Özkan, 2011). İlçenin alçak rakımlı kısımlarında maki ve çam ormanları hâkimken, rakım arttıkça sedir ve ardıç ormanları görülmektedir. Yaklaşık 1700'lü rakımlardan sonra orman örtüsü yerini bozkıra bırakmaktadır (OGM, 2022).

Tablo 2.6. Gündoğmuş Orman Varlığı (Hektar) Toplam Alan

Normal Orman	Bozuk Orman	Toplam Orman Alanı	Ormansız Alan	Genel Alan
26.072,9	22.436,7	48.509,6	70.215,3	118.724,9

Kaynak: OGM (2022)

Habitatlar: ÖDA; Toros göknarı (*abies cilicica* ssp. *isauria*), sedir (*cedrus libani*) karaçam (*pinus nigra* ssp. *pallasiana*), ardıç türleri (*juniperus* sp.), kermes meşesi (*quercus coccifera*) ormanları, maki toplulukları, kuru tarım alanları, yüksek dağ bozkırları ve çayırları ile kireçtaşı kayalıkları üzerindeki bitki topluluklarından oluşur. Alanda 1600–1700 metre yüksekliğe kadar iğne yapraklı ve yaprak döken ağaçlardan oluşan orman vejetasyonu yer almaktadır. Orman sınırının üstündeki bölgelerde ise yüksek dağ çayırları, Akdeniz dağ bozkırları, taşlık alanlar, kireçtaşı kayalıklar ve bunlara özgü bitki toplulukları bulunmaktadır (Kartal ve Lise, 2018). Alan yazın

incelendiğinde Gündoğmuş'un fauna ve florasına ilişkin çalışmaların çok az olduğu görülmektedir.

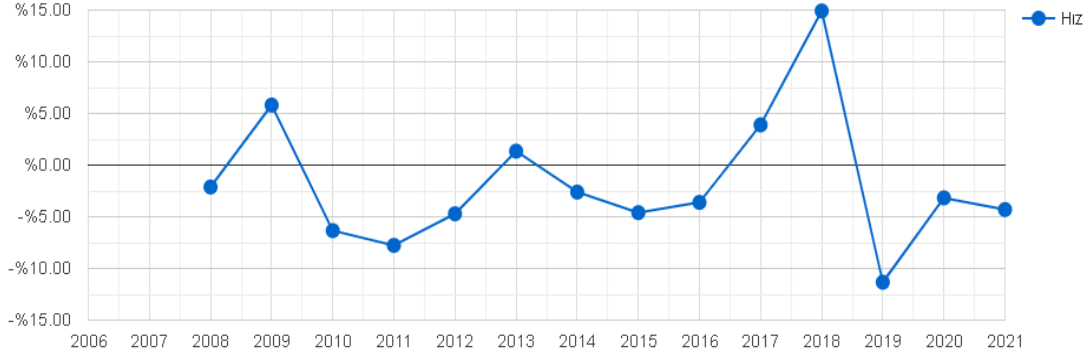
2.5.3. Gündoğmuş İlçesi'nin sosyo-ekonomik ve kültürel yapısı

2.5.3.1. Nüfus

Gelir kaynaklarının azlığı nedeniyle sürekli dışa göç veren ilçenin yıllara göre nüfus durumu ve nüfus artış hızı aşağıdaki gibidir. 6 Aralık 2012 yılında Büyükşehir yasasında yapılan değişiklikten dolayı 2013 yılından itibaren köylerin nüfusuna ayrıca yer verilmemiştir (Gündoğmuş Belediyesi, 2022).

Tablo 2.7. Gündoğmuş İlçesine Ait Yıllara Göre Nüfus

Yıl	İlçe Merkezi	Köyler	Toplam
1965	1662	14706	16368
1970	1882	16215	18097
1975	2078	14473	16551
1980	2325	16019	18344
1985	3052	14896	17948
1990	4554	15855	20409
2000	5021	16492	21513
2007	2095	7351	9446
2008	2135	7111	9246
2009	2028	7755	9783
2010	1991	7172	9163
2011	1988	6463	8451
2012	2003	6050	8053
2013	8162	Veri yok	8162
2014	7949	Veri yok	7949
2015	7583	Veri yok	7583
2016	7309	Veri yok	7309
2017	7593	Veri yok	7593
2018	8726	Veri yok	8726
2019	7737	Veri yok	7737
2020	7492	Veri yok	7492
2021	7170	Veri yok	7170



Şekil 2.10. Gündoğmuş İlçesi 2008-2021 Yılları Arası Nüfus Artış Hızı

(https://www.nufusu.com/ilce/gundogmus_antalya-nufusu)

Gündoğmuş ilçesi'nin yıllara göre nüfus sayımlarına bakıldığında ilçenin nüfus kaybı yaşadığı ve dışa göç verdiği gözlemlenmektedir.

2.5.3.2. Geçim kaynakları

İşsizlik oranının yüksek olduğu ilçede istihdam kaynaklarının en önemlisi mevsimlik işçi çalıştıran Orman İşletme Müdürlüğüdür. Tarım alanının azlığı ancak ihtiyaca yönelik üretime izin vermektedir. Köylerde hayvancılık önemli bir gelir kaynağıdır. Özellikle arıcılık faaliyetleri ilçe ekonomisine katkıda bulunmaktadır (Küçük, 2021).

2.6. İlgili Çalışmalar

Buckley (2004)'in 25 bölümden oluşan kitabında çeşitli açık hava etkinliklerinin, özellikle yürüyüş, kamp, arazi araçları ve rekreasyonel botların çevresel etkilerini inceliyor. Kitap, deniz ortamları, kutup kıyıları ve dağ ortamları gibi belirli ekosistemlere özgü etkileri de ele almaktadır. Alanında tanınmış uzmanların derinlemesine incelemeleri, Avustralya, Brezilya, Kanada, Yeni Zelanda, Rusya ve ABD'den güncel araştırmaların vaka çalışmaları ve daha az bilinen konuları içermektedir. Kitap açık hava etkinliklerinin çevresel etkilerini anlamak ve ele almak için geniş bir perspektif sunmaktadır. Buckley (2011) bir başka çalışmasında, turizmin büyük ve yaygın bir küresel endüstri olduğuna değinmiştir. Bu endüstrinin etkileri iklim değişikliğine ve okyanus kirliliğine, korunan alanlarda nesli tükenmekte olan bitki ve hayvan türleri üzerindeki yerel etkilere kadar uzanmaktadır. Çevre yönetimi, teknoloji eksikliğinden ziyade benimsenme eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Devlet düzenlemeleri endüstriye dayalı eko sertifikasyondan daha etkilidir. Gelişmekte olan

lkelerde turizm, kamuya ait korunan alan kurumlarına ve özel ve toplumsal mülkiyetteki arazilerin korunmasına siyasi ve mali destek sağlayarak korumaya katkıda bulunabilir. Bu iklim değişikliğine karşı dayanıklılığın geliştirilmesi açısından önemlidir. Gelişmiş ülkelerde bu tür etkiler, eğlence amaçlı kullanımın etkileri ve turizm mülk geliştiricilerinin siyasi baskıları nedeniyle daha ağır basmaktadır. Bu etkileşimler hem doğa bilimlerinde hem de sosyal bilimlerde araştırmayı hak ettiği ifade edilmiştir. Araştırma ncelikleri arasında daha gelişmiş rekreasyon ekolojisinin yanı sıra koruma turizmine yönelik yasal ve sosyal çerçeveler yer almaktadır.

Fons vd. (2011) İşpanya'nın Aragon bölgesindeki sürdürülebilir kırsal turizmin durumunu analiz etmişlerdir. Mali krizin etkileri göz önünde bulundurularak, kırsal turizmin diğer turizm sektörlerine göre daha az etkilendiği tespit edildiği araştırmada kırsal i turizmin sürdürülebilirliğini nicel ve nitel verilerle destekleyerek, uluslararası sektördeki yeni egzotik destinasyonların artışının tehdit oluşturduğu bir ortamda alternatif bir çözüm sunmayı hedefliyor. Uzman görüşmeleri ve SWOT analizi yoluyla elde edilen veriler, Aragon'daki kırsal turizmin uygulanabilir olduğunu ve gelecekteki fırsatlar açısından önemli faydalar sağladığına ortaya koymaktadır.

Winter vd. (2019) alışmalarında, açık hava rekreasyonu doğa temelli turizm ve sürdürülebilirlik arasındaki kesişim noktalarını incelemilerdir. Açık hava rekreasyonu ve doğa temelli turizmin topluma sağladığı faydalar ele alınırken, bu alanlarda fırsat eşitliğinin sağlanması, kültürel çeşitlilik, engeller ve algı farklılıkları gibi zorluklar vurgulanmaktadır. Sosyoekolojik sistemler içerisinde gerçekleşen bu faaliyetlerin, iklim değişikliği ve nüfus artışı gibi global faktörlerden nasıl etkilendiğini ve uzun vadeli planlamada uyum stratejilerinin önemini ortaya koymaktadır. Ayrıca sürdürülebilir açık hava rekreasyonu ve turizmin karmaşıklığına yönelik çeşitli yaklaşımların ve yönetişim biçimlerinin incelenmesinin önemi vurgulanmaktadır.

Godbey (2009) açık hava rekreasyonunun insan sağlığı üzerindeki etkilerini ve bu alandaki araştırma literatürünün genişliğini ele almıştır. Özellikle doğal ortamlarda dışarıda zaman geçirmenin sağlık üzerindeki iyileştirici etkileri ve fiziksel aktivitenin katılımcılara sağladığı yararlar incelenmektedir. ocuk sağlığına yönelik sorunlar ve bu sorunların açık hava oyunları, spor ve doğa etkinlikleriyle nasıl azaltılabileceği özel bir öneme sahip olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca, politika yapıcıların rekreasyon ve park hizmetlerini tasarlariken dikkate alması gereken demografik değişiklikler ve eğilimler de tartışılmaktadır. Bu literatür incelemesi açık hava rekreasyon politikasının gelecekteki

yönelimleri için yeni araştırma alanlarını ve politika sorularını ortaya koymayı amaçlamıştır.

Lane (1994) araştırmasında, kırsal alanlarda turizmin gelişimini incelemiş ve kırsal turizmi, yoğunluk ve bölgeye göre değişebilen farklı özelliklere sahip ayrı bir faaliyet olarak tanımlamıştır. Araştırmada tarım turizmi ile kırsal turizm arasındaki farklar tartışılmış ve kırsal turizm ile sürdürülebilir turizm kavramı arasında neden özel bir ilişki olması gerektiğini bildirmiştir. Page ve Connel (2020) turizme modern bir sentez yaptıkları çalışmalarında turizm, turizm endüstrisi, turist operasyonları, turizmin sosyo-ekonomik ve çevresel etkilerini, turizm ve sürdürülebilirlik konusunu, turizm trendlerini, turist güvenliği ve turizmin geleceği gibi konuları derinlemesine irdelemişlerdir.

Arismayanti vd. (2019) turizm köylerinin tipolojisini ve gelişme potansiyelini analiz etmeyi amaçladıkları araştırmalarında, Bali'deki bölgesel özerklik politikası sayesinde Bali'deki turizm köyleri son on yılda önemli ölçüde artarak toplam 154 turizm köyüne ulaşmıştır. Araştırmada turizm köylerinin, kentsel ve kırsal alanlar arasında adil kalkınma açısından yüksek fırsatlara sahip, yeni istihdam olanaklarının yaratılması ve geleneksel değerlere olan saygının korunması, kırsal topluluklarca sürdürülen çiftçilik, dokumacılık ve balıkçılık gibi mesleklerin temel itici güçler olduğuna işaret etmişlerdir. Ayrıca bu toplulukların, yerel ekonomiye katkıda bulunmanın yanı sıra, kültürel mirasın ve geleneklerin korunmasında önemli bir rol oynadığına vurgu yapmışlardır.

Eigenschenk vd. (2019) çalışmalarında, fiziksel aktivite ile doğada olmanın birleşiminin bir dizi önemli fayda sağladığını öne sürmüşlerdir. Bu literatür taramasının amacı, akademik literatürde açık hava sporlarıyla ilgili sosyal faydalar ve maliyetlere ilişkin bir genel bakış derlemek ve ilişkiyi destekleyen temel kanıtların kalitesi üzerine düşündürmektir. Bulgaristan, Fransa, Almanya, Birleşik Krallık, İtalya, Portekiz ve İspanya dahil olmak üzere farklı Avrupa ülkelerinden yedi ortakla sistematik bir inceleme gerçekleştirilmiştir. Belirlenen toplam 17.560 çalışmadan, ilgili verilerin standartlaştırılmış formlara çıkarıldığı 133 çalışma nitel araştırma yöntemleriyle analiz edilmiştir. Sonuç olarak inceleme, altı geniş kategoride toplanan açık hava sporlarıyla ilişkili sosyal etkilere genel bir bakış sunmuştur. Bunları: fiziksel sağlık, zihinsel sağlık ve refah, eğitim ve yaşam boyu öğrenme, aktif vatandaşlık, suçun azaltılması ve anti-sosyal davranış ve ek avantajlar olarak bildirmişlerdir. Ayrıca, açık hava sporlarının kişisel ve sosyal gelişim üzerindeki uzun vadeli etkileri açısından özellikle dikkat çekici olan kanıt tabanındaki boşlukları ortaya çıkarmıştır.

Fistola ve Rocca (2018) yavaş hareketlilik, bölgesel meyve vermenin yeni sürdürülebilir biçimlerini teşvik etmek için bir fırsat olabileceğini ifade etmişlerdir. Bu anlamda karar vericileri destekleyebilecek yöntemlerin ve teknik araçların tasarımı hem bölgesel kaynakların korunmasına hem de geliştirilmesine yönelik bir şehir planlaması önemli olduğu vurgulanmıştır. Bu amacın gerçekleştirilmesi, bölgesel kalkınmaya dahil olan aktörler arasında entegrasyona dayalı ve aynı zamanda turist çekiciliğinin artırılmasına yönelik doğru bir siyasi ve idari strateji gerektirir. Aslında turizm, bölgesel yönetişimin genel sürecine dahil edilirse, bölgesel kalkınmanın kolaylaştırıcısı olabilir. Kültürel ve tarihi yollar, bölgeler arasında yürümeyi içeren bu sürdürülebilir ve yavaş turizm biçimini destekleyen fiziksel altyapıları temsil eder. Bu öncülleri bir başlangıç noktası olarak kullanan bu makale, yavaş hareketliliğe uygun tarihi yolları tasarlamak veya iyileştirmek için bir metodoloji sağlamayı amaçlamaktadır. Dolayısıyla makale üç bölüm halinde düzenlenmiştir. İlk bölüm yavaş hareketliliğin özelliklerine odaklanmaktadır. İkinci bölüm, sürdürülebilir turizmi teşvik edebilecek fiziksel altyapılar olarak kabul edilen kültürel yolların yeniden canlandırılmasıyla bağlantılı potansiyelleri vurgulamaktadır. Üçüncü bölüm, Via Francigena'ya bağlı tarihi bir yolun kurtarılmasına yönelik bir metodoloji önermektedir.

Li vd. (2016) Çin'in yoksul yanlısı kırsal turizm politikalarıyla ilgili siyasi ve sosyal gerçeklerini inceliyor. Huangshan yetkilileri tarafından turizm merkezi olarak geliştirilen Qiyunshan köyündeki değişikliklerin analizinden yararlanarak bu politikaların tartışılmasını sağlıyor. Xi ve Li rejimi altındaki mevcut kırsal reformların daha geniş politikalarını, bu köyün deneyimlerinin özellikleri kapsamında iki grup gözleme dayanarak bağlamsallaştırır: (a) biri belirli bir dönem boyunca yapılan birkaç ziyarete dayanmaktadır ve (b) daha fazla ziyarete dayanmaktadır. Bu, Xi rejimi altında devlete ait işletmelerin artan rolüne işaret ederken, büyük bir turizm destinasyonu olma yolunda geçiş sürecinde farklı aktörler arasındaki belirli farklılıklar altını çiziyor. Araştırma sonunda Çin'deki geçmiş araştırmalar ile Yeni Zelanda, Avustralya ve Kanada gibi batı demokrasileri karşılaştırıldığında siyasi farklılıklar açıkça görülüyor. Bu son ülkelerdeki sakinlerin haklarına ilişkin kavramlar, herkesin az ya da çok bir planlama sürecine katılım hakkına sahip olduğu inancına dayanmaktadır ve bu araştırmacının görüşlerini şekillendirmektedir. Çin'de akademisyenler genellikle destinasyon planlamasıyla yakından ilgilenmektedir ancak onların endişeleri yerleşik kişilerin hakkaniyet haklarıyla ilgilidir.

Buning ve Lamont (2021) Bir spor ve eğlence etkinliği olarak dağ bisikleti son yirmi yılda hızla büyümüşür. Sonuç olarak, son zamanlarda dağ bisikleti parkurları ve parklarının geliştirilmesi ve pazarlanması yoluyla dağ bisikleti turizmini teşvik etmeyi amaçlayan çabalarda bir artış olmuştur. Çeşitli topluluk savunucuları, akademisyenler ve endüstri uygulayıcıları, dağ bisikleti turizminin gelişmesine yardımcı olmak için kamu ve diğer mali yardımları toplamak amacıyla dağ bisikleti turizminin ekonomik etkilerini ölçmeye çalıştılar. Bu araştırma, dağ bisikleti turizminin ekonomik etkilerini rapor eden 33 akademik ve uygulamalı çalışmayı eleştirel bir şekilde gözden geçirdi. Analiz, dağ bisikleti turizminin ekonomik etkilerine ilişkin parçalı bilgilere ulaşmıştır. Dağ bisikleti turizminin etkilerini ölçen gelecekteki araştırmalarda daha fazla titizlik ve tutarlılık sağlanması için öneriler sunulmaktadır.

Bilgen vd. (2023) yavaş turizm ve rekreasyon başlıklı derleme çalışmasında, alternatif turizm biçimi olan yavaş turizm hakkında alan yazındaki çalışmalara bağlı olarak yavaş turizm kavramını açıklamış, yavaş turizmle rekreasyon ilişkisi ile yavaş turizmde yapılabilecek rekreasyon faaliyetlerini tartışarak çeşitli önerilerde bulunulmuştur. Şöyle ki; kapsam olarak yavaş turizm içerisinde sunulabilecek sosyal, kültürel ve sporif alternatif rekreasyon etkinliklerin birbirini tamamlayıcı, geliştirici bir turizm deneyimi sunulabileceği, yavaş turizmin benimsediği felsefelere uygunluğuyla birlikte; çevre dostu etkinlikler olacağı ve yavaşlık hareketine uygun olarak yaşanan anın farkına varma ve hızlı tüketimden kaçınılarak etkinliklerin anın keyfini çıkaran bilinçli birey olarak yaşam kalitesini artıracağına işaret etmişlerdir.

Açık alan rekreasyon etkinliklerinde ise “doğayı koruma bilinci” ve “bilgilendirmelere yer verilmesi”nin daha anlamlı olacağı ve bireye kendini daha iyi hissettireceği sürdürülebilir rekreasyon etkinliklerinin yeşil pazarlama anlayışıyla hizmetlerin sunulması gerektiğinin altını çizmişlerdir. Ayrıca Türkiye’nin mevcut yavaş şehirleri ile potansiyel yavaş şehirlerin rekreasyon alanlarının, olanaklarının, ihtiyaçlarının ve hangi rekreatif hizmetlerin sunulabileceğinin araştırmacılar, rekreasyon uzmanları, rekreatif etkinlik planlayıcı ve uygulayıcıları, kamu ve özel sektör yöneticilerinin bir arada geliştireceği çalışmalar ile belirlenmesi/geliştirilmesi ve projeler ile desteklenmesi gerektiği önerilmiştir.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli ve Deseni

Bu araştırma nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışması (case study) deseni kullanılarak yürütülmüştür. Durum çalışması, nitel araştırma yöntemleri içerisinde özel bir yere sahip olan, bireyler, gruplar, olaylar veya durumlar üzerinde derinlemesine ve ayrıntılı incelemeler yapmayı amaçlayan bir yaklaşımdır. Yin (2014) tarafından belirtilen üzere, durum çalışmaları özellikle sınırları belirsiz ve karmaşık fenomenlerin analizinde tercih edilir ve bu süreçte gerçek yaşam bağlamı üzerinde yoğunlaşılır. Stake (1995) ise durum çalışmalarının, belirli bir durumu veya olayı kendi gerçek yaşam bağlamında detaylı bir şekilde anlamaya odaklandığını vurgular. Bu yöntem, birçok disiplinde kullanılan ve özellikle karmaşık sosyal fenomenlerin anlaşılmasını sağlayan bir araştırma stratejisidir.

Baxter ve Jack (2008) durum çalışmasının, nitel veri toplama yöntemleri aracılığıyla, bir durumun veya olayın tamamını kapsamlı bir şekilde anlamak için kullanıldığını belirtir. Bu yöntem, gözlemler, röportajlar, belgeler ve arşiv kayıtları gibi çok çeşitli veri kaynaklarından yararlanır (Creswell, 2013). Ayrıca, Eisenhardt (1989) durum çalışmalarının teori oluşturma sürecinde de kritik bir rol oynadığını, özellikle de yeni veya az anlaşılmış fenomenlerin incelenmesinde önemli olduğunu ifade eder.

Bu araştırmada rekreasyonel spor turizmi ile kırsal bölgelerin kalkınmasına yönelik bir model oluşturulacağı için amaçsal örnekleme (purposive sampling) yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmaktadır. Amaçsal örnekleme, nitel araştırmalarda sıklıkla başvurulmuş bir örnekleme stratejisidir ve özellikle durum çalışmalarında önemli bir rol oynar. Patton (2002) tarafından detaylı olarak tanımlanan bu yöntem, araştırma sorularına en uygun, bilgi açısından zengin veri kaynaklarının seçimine odaklanır. Araştırmamızda;

- Milli Takımda Antrenör olmak,
- Federasyonda alanında görevli olmak,
- Uluslararası müsabakalara katılmış olmak,
- Gençlik Spor Müdürlüklerinde çalışıyor olmak
- Gündoğmuş'da 5 yıldan fazla süre ile alanında faaliyet yapmış olmak,

şartlarından en az birini taşıyan kişiler arasından katılımcılar belirlenmiştir.

Amaçsal örnekleme, araştırma amacı ve soruları ile uyumlu katılımcıları, durumları veya olayları seçmek için kullanılır ve bu seçim süreci, araştırmanın bağlamı

ve hedefleri göz önünde bulundurularak yapılır (Creswell, 2013). Örneklemen seçimi, araştırmacının bilgisine ve araştırma konusuna olan anlayışına bağlıdır, bu nedenle araştırmacının yeterliliği bu süreçte kritik bir öneme sahiptir.

Ölçüt örnekleme, nitel araştırmada kullanılan amaçsal örnekleme stratejilerinden biridir ve belirli önceden belirlenmiş kriterlere uyan durumları, olayları veya katılımcıları seçmeye odaklanır. Patton (2002) bu yöntemi, araştırmanın amacına uygun özelliklere sahip örneklem elemanlarının seçilmesi olarak tanımlar. Bu strateji, özellikle belirli bir fenomeni, durumu veya popülasyonu anlamak isteyen araştırmacılar için önemlidir. Creswell (2013) ve Merriam (2009), ölçüt örneklemede, araştırmanın hedeflerine ve sorularına en uygun bilgileri sağlayabilecek katılımcıları veya durumları seçmenin önemini vurgularlar. Ölçüt örnekleme, veri toplama sürecini daha verimli hale getirebilir, çünkü araştırmacılar, araştırma sorularıyla en alakalı olan bilgileri sağlayabilecek örneklem elemanlarına odaklanabilirler (Baxter ve Jack, 2008). Bu yaklaşım, aynı zamanda araştırmanın odaklanmış ve derinlemesine olmasını sağlar ve genellikle belirli özelliklere sahip grupları, belirli koşullar altındaki deneyimleri veya belirli bir fenomeni detaylı bir şekilde incelemek için kullanılır.

Ayrıca araştırmada metinlerin içerik analizi yapıldıktan sonra, duygu analiziyle uzmanların düşüncelerini kategorize etmek amaçlanmıştır. Duygu analizi kısaca metinsel verilerin pozitif ve negatif olarak sınıflandırılmasıdır. Duygu analizi geliştirilen duygu sözlükleriyle, bir konuya veya olaya karşı düşünceleri temel olarak olumlu ve olumsuz olarak kategorize edilme işlemleridir (Liu, 2012). Duygu analizi, Sentiment Analizi, Görüş Madenciliği olarak da adlandırılmaktadır. Duygu analizi algoritmalar aracılığıyla metinler içerisindeki konuşmalardan duygular, duyarlılık veya etkilenilen diğer durumların otomatik olarak belirlenmesidir. Duygu analizinde metinler sözcük ve cümlelere göre duygu skoru atanarak kategorize edilir. Sözcükler genellikle [-1,+1] arasında değerler alır. Metin değeri +1'e yaklaştıkça pozitif veya olumlu olarak ifade edilir (Mohammad, 2020).

3.2. Verilerin Toplanması Süreci

Bu araştırmada durum çalışmasının doğası gereği ve veri çeşitliliğinin sağlanması adına görüşme, odak grup görüşmesi ve gözlem teknikleri kullanılarak veriler toplanmıştır. Durum çalışmalarında veri çeşitliliği, araştırmanın güvenilirliğini ve kapsamını artıran kritik bir faktördür. Yin (2014) ve Stake (1995) gibi nitel araştırma uzmanları, derinlemesine ve çok yönlü bir analiz için çeşitli veri kaynaklarının önemini

vurgularlar. Bu yaklaşım, araştırılan fenomenin farklı yönlerini aydınlatır ve daha zengin, kapsamlı bir anlayış sağlar (Creswell, 2013). Veri çeşitliliği, güvenilirlik ve doğruluğu artırarak, araştırmanın bulgularını güçlendirir ve tek bir veri kaynağının sınırlılıklarını aşar (Baxter ve Jack, 2008). Ayrıca, çeşitli veri türleri, yorumlama ve analizde derinlik sağlar, araştırmacılara esneklik ve uyarlanabilirlik sunar ve karmaşık sosyal fenomenlerin daha bütünsel bir şekilde anlaşılmasına olanak tanır (Merriam, 1998). Bu nedenle, durum çalışmalarında veri çeşitliliği, araştırmanın kalitesi ve geçerliliği için hayati öneme sahiptir.

Görüşmeler, katılımcılarla bireysel olarak yapılmıştır. Görüşmelerde araştırmacı tarafından geliştirilmiş yarı yapılandırılmış bir görüşme formu (Ek 3) kullanılmıştır. Görüşme formu yapılan literatür taraması sonucunda oluşturulan yedi ana kategori (Ek 2) ve ilgili branşın yapılması adına gereken asgari standartları anlamaya yönelik açık uçlu sorulardan oluşmaktadır.

- 1) Rekreatif spor turizmi kapsamında branşınıza özgü asgari standartlar hakkında bilgi verir misiniz?
- 2) Rekreatif spor turizmi alanı olarak düşünülen Gündoğmuş ilçesi hakkındaki gözlemlerinize ilişkin
 - a. Tabiat (Doğal Çevre)
 - b. Ulaşım
 - c. Güvenlik
 - d. Konaklama
 - e. Tekrar Ziyaret Etme

Genel anlamda bu faaliyet alanının olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?

- 3) Rekreatif spor turizmi kapsamında faaliyet alanına yönelik olarak branşınıza özgü parkur hakkında düşünceleriniz nelerdir?
 - a. Rekreatif spor turizmi kapsamında farklı faaliyet alanlarıyla kıyaslandığında Gündoğmuş ilçesine ait bu alanı nasıl buldunuz?
 - b. Rekreatif spor turizmi kapsamında oluşturulan parkur/parkurların güvenliği hakkında düşünceleriniz nelerdir?
 - c. Rekreatif spor turizmi kapsamında oluşturulan parkur/parkurların zorluk derecesine yönelik düşünceleriniz nelerdir?

Genel anlamda bu parkura yönelik olumlu ve olumsuz yönler nelerdir?

- 4) Rekreatif spor turizmi kapsamında oluşturulacak olan bu faaliyetlerin yöreye olan ekonomik etkisi hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

- 5) Rekreatyyonel spor turizmi kapsamında yapılacak olan faaliyetlerin bölgeye sosyo-kültürel etkileri hakkındaki görüşleriniz nelerdir?
- 6) Rekreatyyonel spor turistlerini bu bölgeye çekmek için neler yapabiliriz?

Görüşmeler, katılımcılarla saha incelemesi yaptıkları gün içerisinde tek tek yapılmıştır. Denzin ve Lincoln (2011) nitel görüşmeyi, araştırmacının katılımcılarla yaptığı, yapılandırılmış veya yapılandırılmamış konuşmalar olarak tanımlar. Görüşmeler, katılımcıların kişisel deneyimleri ve algıları hakkında derinlemesine bilgi edinmek için ideal bir yol sunar. Araştırmada yapılan görüşmeler esnasında katılımcıların kendilerini iyi hissedecekleri ortamlar tercih edilmiştir. Bu görüşmeler katılımcıların izinleri doğrultusunda yer yer ses kaydına alınarak bazı zamanlarda da araştırmacı tarafından not alınarak kayıt altına alınmıştır. Yapılan görüşmeler ortalama 30 dk sürmüş ve katılımcılara yönlendirmeden uzak bir görüşme ortamı oluşturulmuştur.

Katılımcılarımız arasında yer alan rekreasyon uzmanları bazı zamanlarda bölge hakkında bilgi almak istemiş bu durumlarda da bölgeyi bilen yöreden insanlar kahve ortamında bir araya getirilerek odak grup görüşmeleri gerçekleştirilmiştir. Odak grup görüşmelerinde bütün katılımcılar gerekli bir şekilde bilgilendirmiş ve gönüllü olmaları hususuna dikkat edilmiştir. Ayrıca grupların 6-8 kişiden oluşan homojen gruplar olmasına dikkat edilmiştir. Bu görüşmeler bir sohbet ortamında gerçekleşmiş olup yeterli bilgi alındığına kanaat getirildiği durumlarda görüşmeler sonlandırılmıştır. Bu görüşmeler katılımcıların izni alınmak kaydıyla not alma yoluyla kayıt altına alınmıştır.

Araştırmada ayrıca görüşmelerden elde edilen verilerin desteklenmesi ve verilerin çeşitlendirilmesi adına saha gözlemlerine yer verilmiştir. Bu yöntem, katılımcıların doğal ortamlarında davranışlarını ve etkileşimlerini gözlemlemek için kullanılır, böylece araştırmacılar, katılımcıların deneyimlerini ve perspektiflerini otantik bir biçimde yakalayabilirler. Saha gözlemleri, araştırmaların kalitesini ve anlamını artırarak, sosyal dünyanın daha kapsamlı ve doğru bir şekilde anlaşılmasını sağlar (Emerson vd., 2011).

Bu gözlemler ilgili branş uzmanının ilgili faaliyetin yapılacağı alan yada parkurların belirlenmesi adına yapılmıştır. Gözlem süreleri branş bazında farklılık göstermiş olup 1-10 gün arasında sürmüştür. Yapılan saha gözlemleri sırasında gerekli olan durumlarda sahadan görseller alınmış bazı durumlarda ise rota oluşturmak için bölge koordinatları alınmıştır. Ayrıca katılımcıların dikkat çektikleri noktalar not alma yöntemi ile kayıt altına alınmıştır. Elde edilen gözlem verileri ve saha incelemeleri

sonrasında ilgili branş adına haritalar oluşturulmuştur. Oluşturulan haritalar ilerleyen günlerde katılımcılarla paylaşarak verdikleri bilgilere uygunluğu kontrol edilmiştir.

3.3. Çalışma Grubu (Katılımcılar)

Araştırmanın çalışma grubu ilgili branşlarda (bisiklet, kaya tırmanışı, koşu, yamaç paraşütü, mağaracılık, yürüyüş ve kano) ikişer uzman ve yerel halktan bölgeyi bilen katılımcılardan oluşturulan iki gruptan meydana gelmektedir. Katılımcı sayısı toplamda 28 kişidir. Katılımcıların kişisel bilgilerinin gizli tutulması amacıyla her katılımcı için K1, K2, gruplar için G1, G2 gibi kodlar kullanılmıştır. Katılımcıların yaşları, mesleki deneyimleri, uzmanlık alanları ve çalışma süreleri birbirlerinden farklıdır. Çalışmanın katılımcıları ile ilgili demografik bilgiler şöyledir:

Katılımcı 1 (K1): 45-50 yaş aralığında erkektir. Alanında 27 senelik mesleki deneyime sahiptir. Bu alanda 4. Kademe antrenörlük belgesine sahiptir. Uzman olduğu alanda hem başlangıç hem orta hem de ileri seviye eğitim verme yetkisine sahiptir. Bu aktivitenin yapıldığı yurt içi ve yurt dışı birçok organizasyona katılmıştır. Ayrıca bu alanda 20 yılı aşkın işletme sahibidir.

Katılımcı 2 (K2): 50-55 yaş aralığında erkektir. Alanında ilgili federasyonda üst kademe yöneticidir. Uzman olduğu alanda hem başlangıç hem orta hem de ileri seviye eğitim verme yetkisine sahiptir. Ayrıca bu alanda 30 yılı aşkın süredir faaliyet yapmaktadır.

Katılımcı 3 (K3): 30-35 yaş aralığında erkektir. Alanında 2.kademe antrenörlük belgesine sahiptir. Uzman olduğu alanda birçok faaliyet alanında bulunmuş ayrıca on yılı aşkın süredir Gündoğmuş bölgesine turlar düzenleyerek mesleğini bu alanda sürdürmektedir.

Katılımcı 4 (K4): 30-35 yaş aralığında erkektir. Alanında 15 seneyi aşkın mesleki deneyime sahiptir. Uzman olduğu alanda ilgili federasyonda teknik kurulda yer almaktadır. Bu alanda 3. Kademe antrenörlük belgesine sahiptir.

Katılımcı 5 (K5): 35-40 yaş aralığında erkektir. Alanında 2. kademe antrenörlük belgesine sahiptir. Uzman olduğu alanda 30'un üzerinde Türkiye şampiyonluğu,15'in üzerinde Avrupa ve 2 kez Dünya Şampiyonluğu vardır. 40'tan fazla ülkede yarışlara katılmıştır ve bu yarışlarda birçok kez kürsüye çıkmıştır.

Katılımcı 6 (K6): 35-40 yaş aralığında erkektir. Alanında 2. kademe antrenörlük belgesine sahiptir ve milli takım antrenörlüğü yapmaktadır. Uzman olduğu alanda 9 kez

Türkiye Şampiyonluğu, Balkan 2.liği vardır. 30'dan fazla ülkede 600'den fazla yarışa katılmıştır ve bu yarışlarda birçok kez kürsüye çıkmıştır.

Katılımcı 7 (K7): 30-35 yaş aralığında kadındır. Alanında 2. kademe antrenörlük belgesine sahiptir. Uzman olduğu alanda birçok yurt içi ve yurt dışı faaliyet alanlarında bulunmuştur. Ayrıca Gündoğmuş bölgesini iyi bilmektedir.

Katılımcı 8 (K8-K5 aynı): 35-40 yaş aralığında erkektir. Alanında 2. kademe antrenörlük belgesine sahiptir. Uzman olduğu alanda 30'un üzerinde Türkiye şampiyonluğu, 15'in üzerinde Avrupa ve 2 kez Dünya Şampiyonluğu vardır. 40'tan fazla ülkede yarışlara katılmıştır ve bu yarışlarda birçok kez kürsüye çıkmıştır.

Katılımcı 9 (K9): 35-40 yaş aralığında erkektir. Alanında 4. kademe antrenörlük belgesine sahiptir. Uzman olduğu alanda birçok yurt içi ve yurt dışı faaliyet alanlarında bulunmuştur. Alanında ilgili federasyonda teknik kurulda yer almaktadır. Ayrıca bu alanda bir çok uluslararası organizasyonda görev almıştır.

Katılımcı 10 (K10): 35-40 yaş aralığında erkektir. Alanında 4. kademe antrenörlük belgesine sahiptir. Uzman olduğu alanda birçok yurt içi ve yurt dışı faaliyet alanlarında bulunmuştur. Ayrıca Gündoğmuş bölgesini iyi bilmektedir.

Katılımcı 11 (K11): 40-45 yaş aralığında erkektir. Alanında 4. kademe antrenörlük belgesine sahiptir. Uzman olduğu alanda birçok yurt içi ve yurt dışı faaliyet alanlarında bulunmuştur.

Katılımcı 12 (K12): 30-35 yaş aralığında erkektir. Bu alanda 10 yılı aşkın faaliyet göstermektedir. Alanında ilgili federasyonun koruma ve kurtarma komisyonunda yer almaktadır. Ayrıca bu alanda 100'den fazla faaliyet alanında yer almıştır. 11 senedir alanı ile ilgili Gündoğmuş bölgesine gelmektedir.

Katılımcı 13 (K13): 30-35 yaş aralığında erkektir. Bu alanda 15 yılı aşkın faaliyet göstermektedir. Alanında ilgili federasyonun koruma, keşif ve kurtarma komisyonunda yer almaktadır. Ayrıca bu alanda 100'den fazla faaliyet alanında yer almıştır. 11 senedir alanı ile ilgili Gündoğmuş bölgesine gelmektedir.

Katılımcı 14 (K14): 35-40 yaş aralığında erkektir. Alanında 2. kademe antrenörlük belgesine sahiptir. Bu alanında ilgili federasyonda teknik kurul üyeliği yapmaktadır. 1 kez Türkiye şampiyonluğu ve Dünya gençler şampiyonasında 3.lük derecesine sahiptir. 10'dan fazla ülkede müsabakalara katılmıştır.

Katılımcı 15 (K15): 25-30 yaş aralığında erkektir. Alanında 2. kademe antrenörlük belgesine sahiptir. Bu alanında ilgili federasyonda teknik kurul üyeliği

yapmaktadır. 2 kez takım olarak Avrupa şampiyonluğu ve Dünya şampiyonasında 3.lük derecesine sahiptir. 10'dan fazla ülkede müsabakalara katılmıştır.

Grup 1 (G1): 40-90 yaş aralığında 7 erkekten oluşmaktadır. Bu grup yöreyi bilen 4 çoban, 4 avcı ve 1 tane de doğa severden meydana gelmiştir.

Grup 2 (G2): 30-80 yaş aralığında 6 erkekten oluşmaktadır. Bu grup yöreyi bilen 2 çiftçi, 2 doğa sever, 1 çoban ve 1 avcıdan oluşmaktadır.

3.4. Çalışma Ortamı

Araştırmanın çalışma ortamı Antalya ili Gündoğmuş ilçesidir. Gündoğmuş, doğuda Akseki-Konya yolunun 32 kilometre güneyinde yer almaktadır. Alanya'ya mesafesi 70 kilometre olan ilçenin Manavgat'a olan uzaklığı 70 kilometre kadardır. Gündoğmuş'un ilçe olmasından önceki adı "Eksere"dir. Önceleri Akseki ilçesine bağlı bir köy iken 1936 yılında çıkarılan bir yasa ile ilçe olmuş ve adı "Gündoğmuş" olarak değişmiştir. Batı Toros Dağları'nın, Geyik Dağı eteklerine kurulmuş bir ilçedir. Yüzölçümü 1.323 km² olup denizden yüksekliği 900 metredir. Alara Çayı doğu- batı yönünde ilçeyi böler. Akdeniz İkliminin hakim olmasına karşın kışın biraz daha karasal iklim özellikleri gösterir. Son nüfus sayımına göre ilçe nüfusu 7.949 kişiden oluşmaktadır. Gündoğmuş ilçesi 29 mahalle ve 65 adet yaylak olarak tabir edilen yerleşim alanından meydana gelmektedir. Ayrıca Gündoğmuş coğrafi açıdan fauna ve floranın zengin olduğu doğal çekiciliğe sahip bir bölgedir.

3.5. Verilerin Analizi

Nitel araştırma olarak tasarlanan bu çalışmada verilerin analizi konusunda nitel veri analizinden faydalanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz, içerik analizi ve duygu analizi kullanılmıştır. Bu sayede veriler farklı aşamalardan geçerek analiz edilmiştir. Betimsel analiz, nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan bir analiz yöntemidir ve verilerin düzenlenmesi, sınıflandırılması ve yorumlanması süreçlerinden oluşur (Saldana, 2016). Bu yöntem, toplanan verilerin detaylı bir şekilde incelenmesini ve anlamlı bulguların elde edilmesini amaçlar. Bu bağlamda yapılan çalışmalar şöyle sıralanabilir.

1. Veri Düzenleme: Araştırmacı, toplanan verileri (gözlem notları, röportaj transkriptleri vb.) düzenler ve incelemeye hazır hale getirir (Braun ve Clarke, 2006).

2. Kodlama: Veriler, temalar, kategoriler veya desenler açısından incelenir ve ilgili parçalar kodlanır. Bu süreç, verilerin daha sistematik bir şekilde analiz edilmesini sağlar (Saldana, 2016).
3. Tema ve Kategori Oluşturma: Kodlanan veriler, ortak özelliklere göre gruplandırılarak temalar veya kategoriler oluşturulur. Bu, verilerin derinlemesine analizini ve anlamlandırılmasını kolaylaştırır (Braun ve Clarke, 2006).
4. Sonuçların Yorumlanması: Elde edilen temalar ve kategoriler, araştırma soruları ve literatür bağlamında yorumlanır. Araştırmacı, bulguların anlamını ve önemini açıklar (Saldana, 2016).

Bu çalışmada ilk olarak, görüşme sorularını temel alarak analiz için tematik bir çerçeve oluşturulmuştur. İkinci aşamada, toplanan veriler önceden tanımlanmış temalar doğrultusunda organize edilmiş ve araştırmanın bağlamında önemli olan veriler seçilmiştir. Üçüncü olarak, bulguların anlaşılabilirliğini artırmak amacıyla veriler açık bir dille ve gerektiğinde doğrudan alıntılar kullanılarak aktarılmıştır. Son aşamada ise, bulgular arasındaki neden-sonuç ilişkisi ve kavramlar arasındaki bağlantılar araştırmacının yorumlarıyla ifade edilmiştir. Bu yaklaşım, nitel analizin doğruluğunu ve derinliğini artırmayı hedeflemiştir.

Betimsel analizin ardından içerik analizi yapılması, nitel araştırma sürecinde daha derinlemesine ve yapılandırılmış bir veri incelemesi sağlar. Betimsel analiz, genellikle çalışmada toplanan verileri ilk olarak düzenlemek, temaları ve kategorileri belirlemek için kullanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu aşamada, verilerin genel yapısı anlaşılır ve önemli bulgular ortaya çıkarılır.

İçerik analizi ise bu süreci daha ileri götürerek, betimsel analizle belirlenen temaların ve kategorilerin daha ayrıntılı bir şekilde incelenmesini içerir. Bu analiz yöntemi, verilerin sistematik bir şekilde sınıflandırılmasını, frekanslarının ve desenlerinin belirlenmesini ve bu bilgilerin daha geniş teorik çerçeveler içinde yorumlanmasını sağlar (Schreier, 2012). İçerik analizi, metinlerin daha derin anlamlarını ortaya çıkarır ve araştırmacılara verileri daha nüanslı ve kapsamlı bir şekilde anlama fırsatı sunar.

İçerik analizi sürecinde, görüşme, gözlem ve doküman incelemesi gibi yöntemlerle toplanan veriler, aşağıda belirtilen adımlar izlenerek sistematik bir şekilde analiz edilir. Bu süreç, nitel verilerin detaylı bir şekilde incelenmesini ve anlamlandırılmasını sağlar (Yıldırım ve Şimşek, 2016):

- a) Verilerin kodlanması
- b) Temalara karar verilmesi
- c) Kodların ve temaların düzenlenmesi
- d) Bulguların tanımlanması ve yorumlanması

Araştırmada katılımcıların görüşmeler sırasında verdiği yanıtlar ve gözlem formlarından elde edilen bilgiler ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Oluşturulan temalar doğrultusunda, katılımcıların cevapları alıntılanarak betimsel bir analiz gerçekleştirilmiş ve sonrasında elde edilen bulgular MAXQDA yazılımı kullanılarak içerik analizine tabi tutulmuştur. Bu analiz, verilerin kategorize edilmesini ve daha derinlemesine bir inceleme yapılmasını sağlamıştır. Bu süreç araştırmanın detaylarını ve katılımcıların deneyimlerini daha kapsamlı anlamaya olanak sağlamıştır.

Araştırmada metinler üzerinde içerik analizi tamamlandıktan sonra, uzman görüşlerinin duygu analizi yoluyla kategorize edilmiştir. Bu süreçte, R programlama dilinde bulunan “Syuzhet” sözlüğünden yararlanılmıştır. Bu analitik yaklaşım, uzmanların ifadelerindeki eğilimleri sistematik bir şekilde belirlemeyi ve bu bilgileri kategorilere ayırmayı amaçlamaktadır. Böylece uzmanların düşüncelerinin daha derinlemesine anlaşılmasına katkıda bulunulmuştur. Araştırmada duygu analizi amacıyla “syuzhet” duygu analizi paketi kullanılmıştır. Bu paket, dört farklı sözlük içermekte olup bunlar “syuzhet”, “afinn”, “bing” ve “nrc” olarak adlandırılmaktadır. Syuzhet sözlüğü, 10748 adet hem pozitif hem negatif kelime içerir ve bu kelimelere [-1,1] aralığında değerler atar (Nielsen, 2011). Bu sözlük, kelimeleri yalnızca pozitif ve negatif olarak kategorize etmekle kalmayıp, aynı zamanda sekiz temel duygu kategorisinde de sınıflandırmaktadır. Bu duygular; öfke (anger), beklenti (anticipation), tiksinti (disgust), korku (fear), neşe (joy), üzüntü (sadness), sürpriz (surprise) ve güven (trust) olarak belirlenmiştir. Bu yaklaşım, duygusal içeriklerin daha detaylı ve kapsamlı bir biçimde analiz edilmesine olanak tanımaktadır.

Araştırmada gerçekleştirilen saha gözlemleri, çeşitli branşların icra edilebileceği potansiyel rotaları ve alanları kapsamıştır. Katılımcılarla yapılan detaylı görüşmeler, bu faaliyetler için gerekli asgari standartların belirlenmesine olanak tanımıştır. Araştırma sürecinde toplanan veriler, her bir faaliyet için uygun olan alanların ve rotaların belirlenmesinde kullanılmış ve bu bilgiler Google Earth Pro programı aracılığıyla haritalandırılarak görselleştirilmiştir. Bu metodolojik yaklaşım, araştırmanın alanları ve rotaları daha sistemli ve veriye dayalı bir şekilde belirlemesine imkan sağlamıştır.

3.6. Geçerlik ve Güvenirlik

Geçerlik ve güvenirlik, nitel araştırmaların kalitesini değerlendirmede temel kriterlerdir. Geçerlik, araştırma sonuçlarının araştırılan fenomeni ne kadar doğru temsil ettiğini ifade eder ve araştırmacının sorularını doğru bir şekilde yanıtladığını gösterir (Maxwell, 2013). Güvenirlik ise, araştırmacının sonuçlarının tutarlılığı ve tekrarlanabilirliği ile ilgilidir; yani, araştırma farklı bir araştırmacı tarafından tekrarlandığında benzer sonuçlar elde edilip edilemeyeceğidir (Golafshani, 2003). Nitel araştırmacılar, bu iki kavramı güçlendirmek için çeşitli stratejiler kullanır.

Üçgenleme, farklı veri kaynakları, yöntemler veya teoriler kullanarak bulguları doğrulamayı içerir (Creswell ve Miller, 2000). Katılımcı doğrulama ise, araştırma bulgularını katılımcılarla paylaşarak onların gerçekliklerini ve yorumlarını teyit etmeyi amaçlar (Maxwell, 2013). Ayrıca, araştırmacılar, araştırma sürecini ve bulgularını detaylı ve şeffaf bir şekilde rapor ederek, diğer araştırmacıların çalışmalarını değerlendirmesine imkan tanır. Bu yaklaşımların tümü, nitel araştırmanın güvenilirliğini ve geçerliğini artırmaya yardımcı olur ve sonuçların doğruluğunu ve güvenilirliğini iyileştirir.

Araştırmacı tarafından yapılan temalandırma ve kodlama süreci iki uzman ile paylaşılarak tema ve kodlar arasındaki tutarlık ölçülmüştür. Ayrıca görüşme ve gözlem yoluyla elde edilen veriler katılımcılarla paylaşılarak verilerin doğruluğu teyit edilmiştir.

Yedi spor branşı için 15 uzman görüşü ile kod frekansları güvenilirlik analizi için üç uzman tarafından analiz edilmiştir. Her bir spor branşı için kodlar frekans sayısına göre sıralanmış ve eşleşen sıralamalar görüş birliği olarak kabul edilmiştir. Güvenilirlik için Miles ve Huberman (1994) tarafından geliştirilen tutarlılık oranı ile tespit edilmiştir. Bu oran görüş birliği sayısının toplam görüşe oranıdır. Yapılan hesaplama sonucunda güvenilirlik oranı % 81 olarak hesaplanmıştır.

3.7. Etik Hususlar

Bu araştırma, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun 07.01.2022 tarihli ve 50080 karar numarası (Ek 1) ile verilen izin doğrultusunda yürütülmüştür. Araştırmaya katılım, katılımcıların tamamen gönüllü katılımları üzerine kurulmuştur. Katılımcılar, araştırmaya kendi rızaları ile dahil olmuş ve soruları gönüllülük esası üzerine yanıtlamışlardır. Araştırmanın başlangıcında, her

katılımcı için “katılımcı onam formu” doldurulmuştur. Bu form aracılığıyla, katılımcılara, istedikleri zaman araştırmadan çekilme hakları olduğu ve araştırma sonuçları ile süreci hakkında bilgi alma hakları olduğu açıkça belirtilmiştir. Bu prosedürler, araştırmanın etik standartlara uygunluğunu ve katılımcı haklarının korunmasını sağlamaktadır.



4. BULGULAR

Bu bölümde elde edilen bulguların sistematik bir biçimde tanımlanması yapılmıştır. Araştırma sürecinde görüşme, odak grup görüşmesi ve gözlem gibi çeşitli veri toplama yöntemleri kullanılarak toplanan veriler, bu bölümde branş bazında ve genel olarak iki ayrı başlıkta değerlendirilmiştir.

Birinci başlıkta her bir branş için katılımcı görüşleri, kavram haritaları, kod frekans tabloları, ana ve alt kod istatistikleri, ağ grafikleri, branşa özgü parkur haritaları ve ilgili görseller ile sunulmuştur.

İkinci başlıkta genel kod haritaları, katılımcı görüşleri, genel kavram haritası, genel kod frekans tablosu, genel ana kod ve alt kod istatistikleri, genel ağ grafiği, genel duygu analizi ve genel Gündoğmuş rekreasyonel spor turizm haritasına yer verilerek bulguların detaylı bir incelemesi yapılmıştır. Bu yaklaşımla araştırmanın bulgularının kapsamlı ve ayrıntılı bir şekilde sunulması ve analitik derinliğinin artırılması hedeflenmiştir.

4.1. Branş Bazında Bulgular

Araştırmanın bu aşamasında incelenmiş olan yedi rekreasyonel spor branşı şu şekilde sıralanmaktadır:

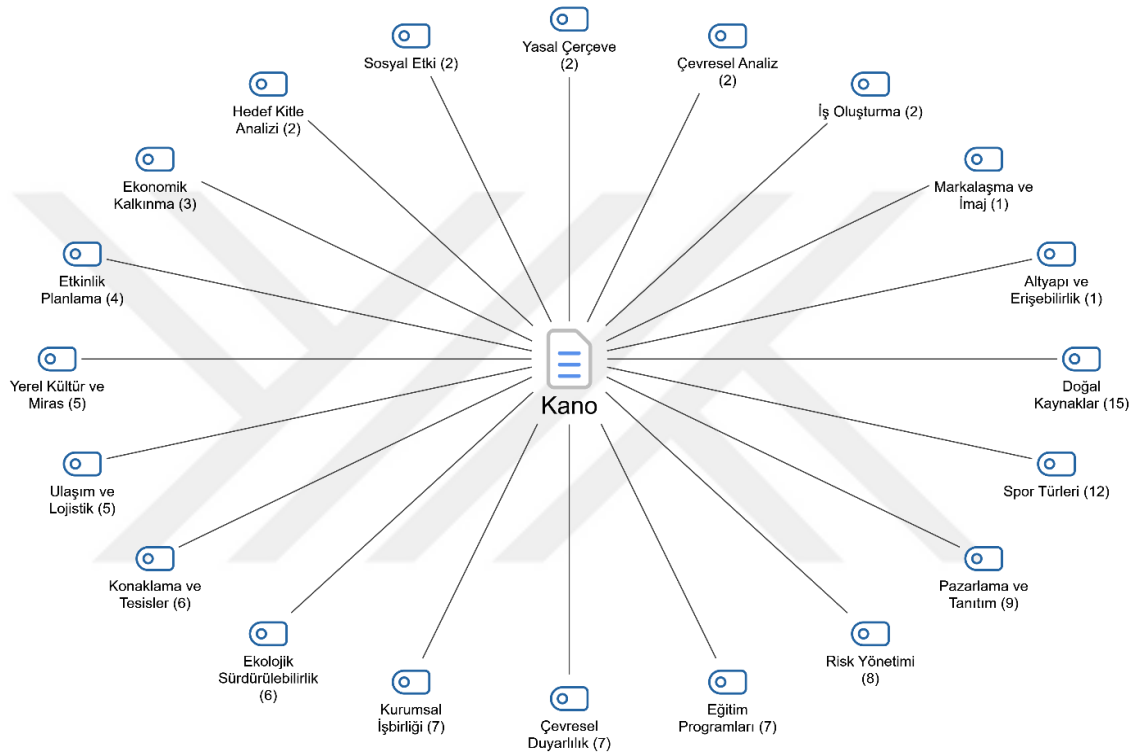
1. Kano:
 - Akarsu Kayak
 - Maraton
2. Yamaç Paraşütü
3. Yürüyüş:
 - Kültür Rotası
 - Hiking
 - Trekking
4. Mağaracılık
5. Koşu:
 - Ultramaraton
 - Patika Koşusu
 - Dağ Koşusu
6. Kaya Tırmanışı:
 - Serbest Tırmanış

- Sportif Tırmanış

7. Bisiklet:

- Dağ Bisikleti
- Yol Bisikleti

4.1.1. Kano branşı içerik analizleri



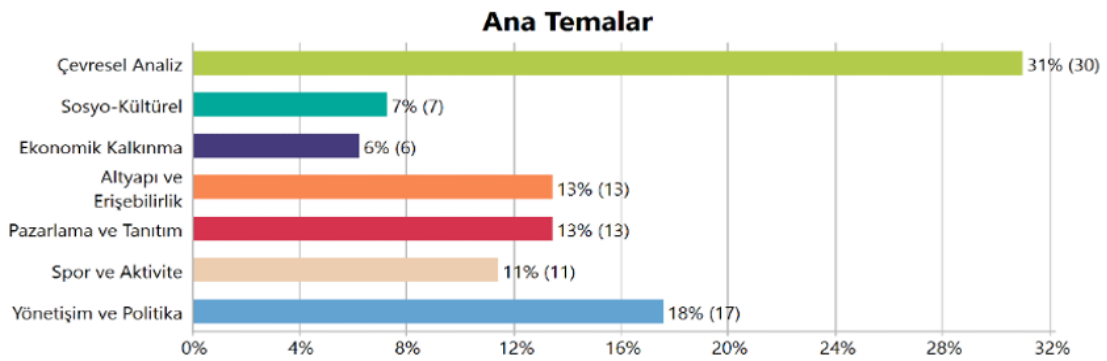
Şekil 4.1. Kano Branşı Kavram Haritası

Kano kavram haritasına göre uzman görüşleri çoğunlukla doğal kaynaklar ve spor türleriyle ilişkilendirilmiştir.

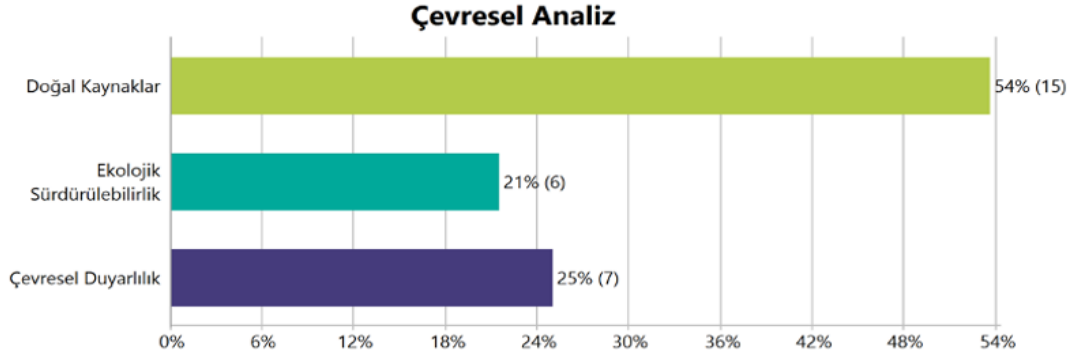
Tablo 4.1. Kano Branşı Tema Frekansları

Temalar	Frekans	Yüzde
Doğal Kaynaklar	15	13,76
Spor Türleri	12	11,01
Pazarlama ve Tanıtım	9	8,26
Risk Yönetimi	8	7,34
Çevresel Duyarlılık	7	6,42
Eğitim Programları	7	6,42
Kurumsal İşbirliği	7	6,42
Ekolojik Sürdürülebilirlik	6	5,50
Konaklama ve Tesisler	6	5,50
Ulaşım ve Lojistik	5	4,59
Yerel Kültür ve Miras	5	4,59
Etkinlik Planlama	4	3,67
Ekonomik Kalkınma	3	2,75
Çevresel Analiz	2	1,83
Hedef Kitle Analizi	2	1,83
İş Oluşturma	2	1,83
Sosyal Etki	2	1,83
Yasal Çerçeve	2	1,83
Altyapı ve Erişebilirlik	1	0,92
Dijital Pazarlama ve Sosyal Medya	1	0,92
Gelir Diversifikasyonu	1	0,92
Markalaşma ve İmaj	1	0,92
Teknoloji ve İletişim	1	0,92
Ekonomik Uyumluluk	0	0,00
Sosyo-Kültürel	0	0,00
Spor ve Aktivite	0	0,00
Topluluk Katılımı	0	0,00
Yönetişim ve Politika	0	0,00
Toplam	109	100,00

Tablo 4.1 incelendiğinde, uzmanların görüşlerinden oluşan içeriklerde ilgili temaların sırasıyla “doğal kaynaklar”, “spor türleri” ve “pazarlama ve tanıtım” yer aldığı tespit edilmiştir.

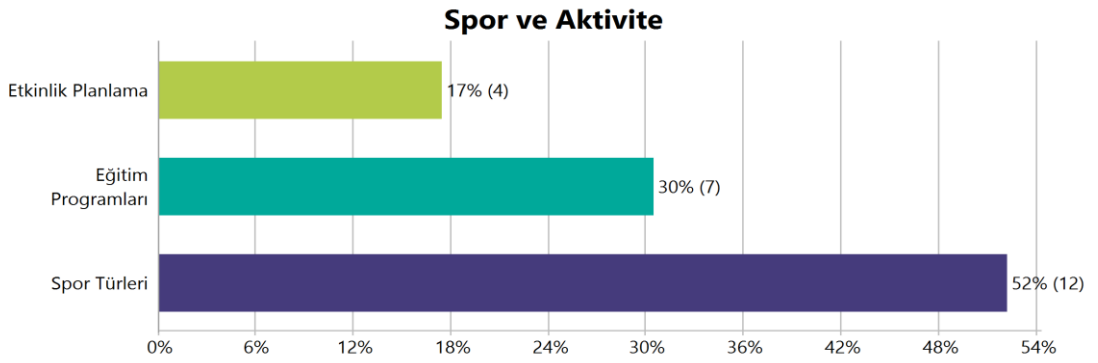
**Şekil 4.2.** Kano Branşı Ana Temalar Grafiği

Yukarıdaki ana temalar grafiğine göre en fazla bahsedilen konu “çevresel analiz”, “yönetişim ve politika”, “altyapı ve erişebilirlik” ve “pazarlama ve tanıtım”dır.



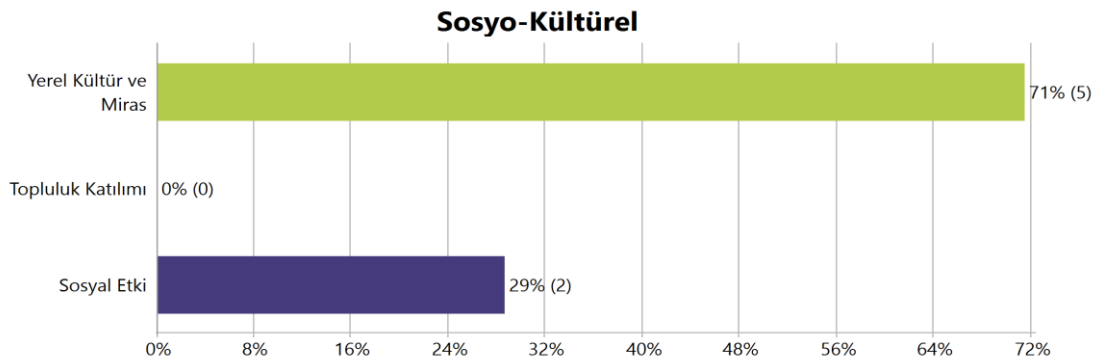
Şekil 4.3. Kano Branşı Çevresel Analiz Alt Kodlar Grafiği

Çevresel analiz ana temasının alt temaları incelendiğinde ise en fazla bahsedilen konu “doğal kaynaklar” olduğu görülmektedir.



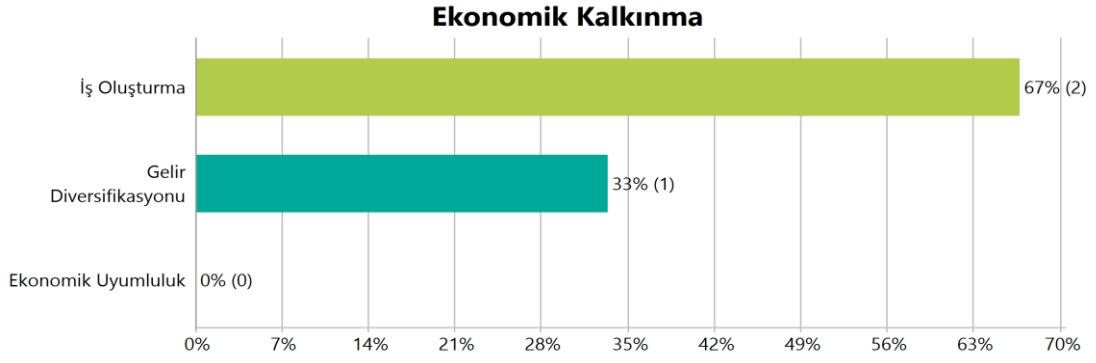
Şekil 4.4. Kano Branşı Spor ve Aktivite Alt Kodlar Grafiği

Spor ve aktivite ana temasında en fazla bahsedilen tema “spor türleri” olduğu görülmektedir.



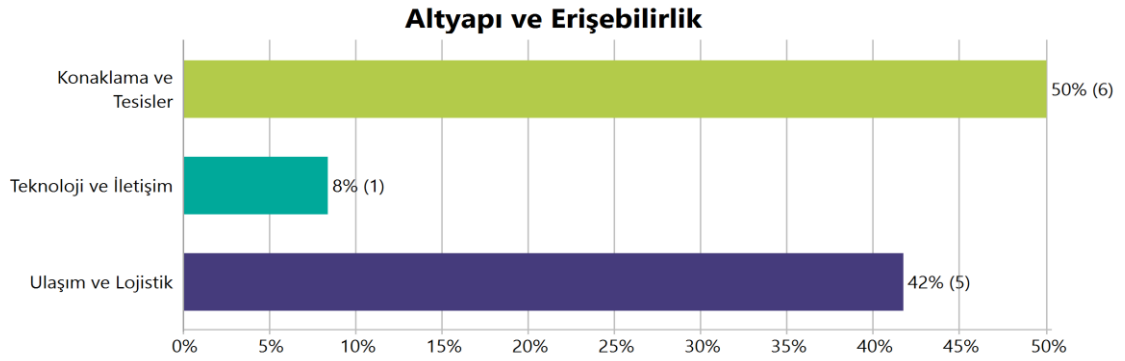
Şekil 4.5. Kano Branşı Sosyo-Kültürel Alt Kodlar Grafiği

Sosyo-kültürel ana temasında en fazla bahsedilen tema “yerel kültür ve miras” olmuştur.



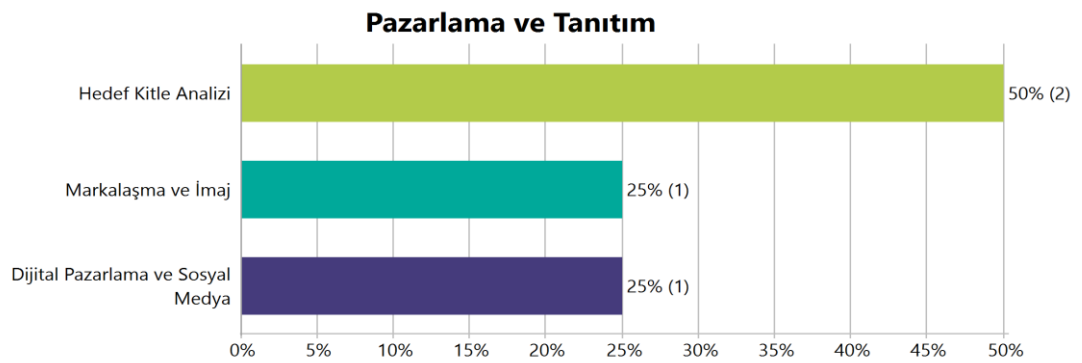
Şekil 4.6. Kano Branşı Ekonomik Kalkınma Alt Kodlar Grafiği

Ekonomik kalkınma ana temasının altında en fazla bahsedilen alt tema “iş oluşturma” olmuştur.



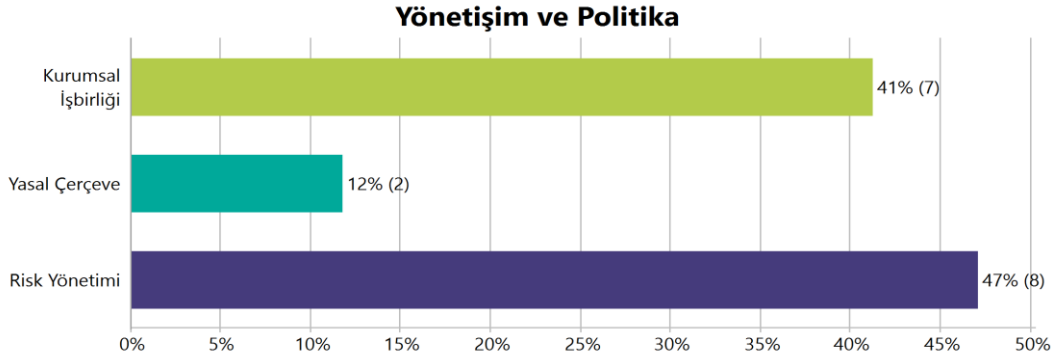
Şekil 4.7. Kano Branşı Altyapı ve Erişebilirlik Alt Kodlar Grafiği

Altyapı ve erişebilirlik ana temasının altında en fazla bahsedilen alt tema “konaklama ve tesisler”dir.



Şekil 4.8. Kano branşı Pazarlama ve Tanıtım Alt Kodlar Grafiği

Pazarlama ve tanıtım ana temasının altında en fazla bahsedilen alt tema “hedef kitle analizi” olmuştur.



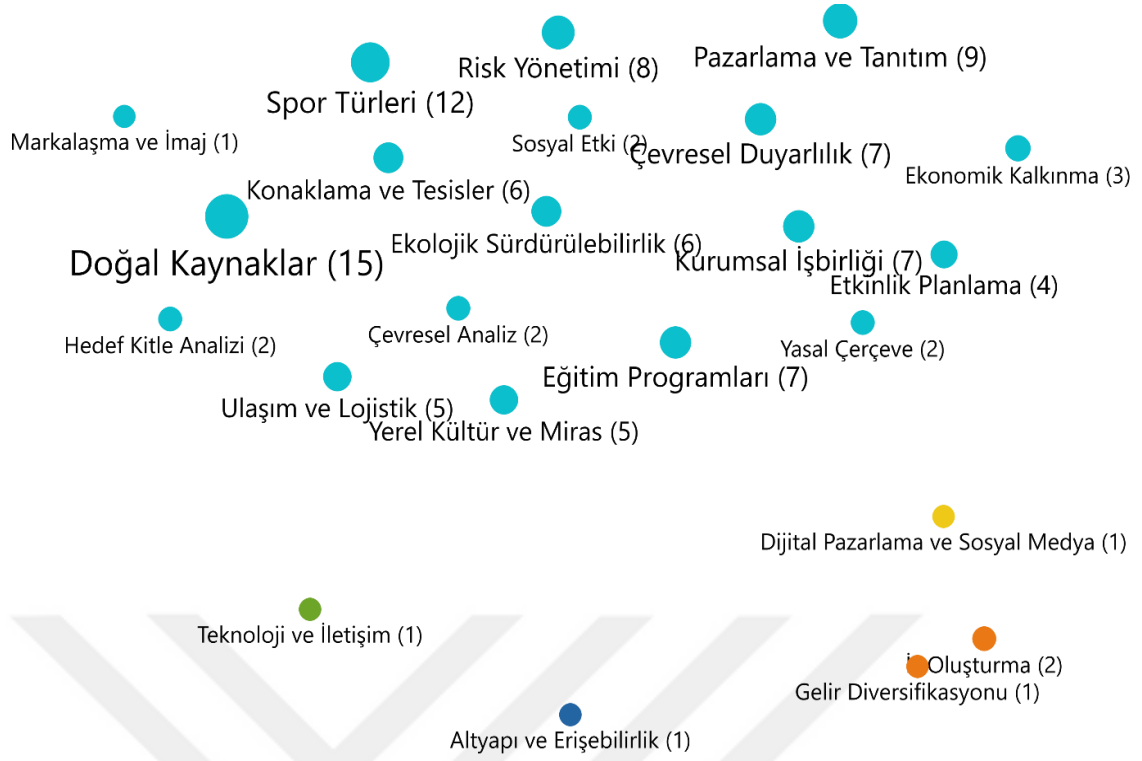
Şekil 4.9. Kano Branşı Yönetişim ve Politika Alt Kodlar Grafiği

Yönetişim ve politika ana temasının altında en fazla bahsedilen alt tema “risk yönetimi” olmuştur.

Tablo 4.2. Kano Branşı Sözcük Frekansları

Sözcük	Frekans	%
Parkur	23	1,48
Kano	22	1,41
Zorluk	19	1,22
Bölge	11	0,71
Kayak	10	0,64
Yerel	9	0,58
Güvenlik	7	0,45

Tablo 4.2’de uzman görüşlerinden oluşturulan içerikte yer alan bağlaç ek vb. kelimeler filtrelenerek oluşturulan sözcük frekansları tablo şeklinde gösterilmiştir. En fazla tekrar eden kelime “parkur” olup, uzmanlar kanoyla ilgili parkurlara sık sık vurgu yapmıştır.



Şekil 4.10. Kano Branşı Temalarına İlişkin Kümelenmiş Ağ Grafiği

MAXQDA tema grafiği kod haritası ya da kısaca kümeleme grafiği olarak nitelendirilmektedir. Ağ grafiği kodların birbirleriyle olan ilişkileri sonucunda ortaya çıkmış bir nevi kümelenmiş ağ grafiğidir. Birbirleriyle ilişkili olan kategorilerin görsel olarak gösterimidir. İlişkiler metin içerisinde ki birbirlerine olan yakınlığıyla ilişkilendirilerek ortaya çıkmaktadır. Grafik incelendiğinde “teknoloji ve iletişim”, “tanıtım ve pazarlama” ve “altyapı ve erişebilirlik” bir paragraf içinde tek kodlamaya sahip; önünde veya arkasında başka bir kodlama yokken “iş oluşturma” ve “gelir diversifikasyonu” ise paragraf içinde birlikte etiketlenmiştir. Diğer kodlar cümle veya paragraf içerisinde birlikte etiketlenmiştir. Aynı kümede (renk) yer alan temalar kano uzman görüşleri için birbiriyle ilişkilendirilebilir.

4.1.2. Kano branşı betimsel analizleri

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında kano sporu hakkında katılımcı görüşleri incelendiğinde,

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında branşınıza özgü parkur asgari standartları hakkında bilgi verir misiniz?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların kano kayak sporu asgari parkur standartları şu şekildedir. K14 “İlk olarak, kano kayak parkurunu oluşturacak su yolunu belirlemeniz gerekiyor. Mesafe çok önemli değil. Parkurun uzunluğu ve zorluk derecesi belirlenmeli. Başlangıç seviyesi için daha düşük zorluktaki parkurlar, deneyimli kano kayakçıları hedefleyen daha zorlu parkurlardan farklı olacaktır. Parkur boyunca güvenlik önlemleri alınmalı. Acil durum noktaları belirlenip, can yeleği kullanımı teşvik edilmeli. Kano, kürek, can yeleği gibi temel ekipmanların uygun ve güvenli olduğundan emin olunmalı. Parkur kullanıcılarına parkur hakkında bilgi verilmeli. Acil durum prosedürleri, su güvenliği kuralları ve parkurun özellikleri hakkında eğitim materyalleri hazırlanmalı. Parkur boyunca belirgin işaretlemeler ve yönlendirmeler kullanılıp kano kayakçılarına hangi yönde devam etmeleri gerektiğini açıkça gösteren işaretler koyulmalı. Parkurun düzenli bakımı yapılmalı. Ağaç dalları, taşlar veya diğer engelleri temizlenip ayrıca parkurun çevresini temiz tutmak için düzenli temizlik yapılmalı. Ayrıca bu parkurlar oluşturulurken sürdürülebilirlik ve çevre koruma konusunda hassas olunmalı. Bölgeyi tahrip edecek bütün yaklaşımlardan kaçınılmalı” şeklinde ifade etmiştir. K15 ise “Öncelikle kanoyu taşıyabilecek ve ilerletebilecek yoğunlukta akış yapan sulara ihtiyaç var. Akarsuyun genişliği, debisi, kıvrımları, yaptığı şelaleler, engeller coğrafyası etrafında ki tabiat varlıkları ve uzunluğu da kalitesini ve zorluk derecelerini belirler. Kano kayak da uluslararası yarışmaları olmayan ama ger geçen gün tanınan ve tercih edilen bir macera ve doğa sporudur. Rekreasyonel olarak da tercih edilebilir. Rekreasyonel bir parkur belirlerken en az 200 metre bir parkur iyi olur. Bunun ucu açık ırmağın durumuna göre istenildiği kadar uzatılabilir yada zorluk derecelerine göre bölümlere ayrılıp hem turistlere hem de elit sporculara hitap edecek parkurlar oluşturulabilir. Bir parkurun asgari standartları başta saydığım uygunluğu, güvenli olması, devlet kurumlarından gerekli izinlerin alınmış olması gerekmektedir. Ayrıca parkurda zorluk derecelerine göre tabelalandırma işlemlerinin yapılması, parkurun içinde ki tehlikelerin kaldırılması

gerekmekte. Bu parkurlar oluşturulurken çevreye zarar vermeden bölge vahşi hayatını rahatsız etmeden yapmak lazım. Ayrıca Irmak içinde ki canlıları da düşünmek gerekir. Yani yaban hayatın ve doğal çevrenin titizlikle korunacağı şekilde planlamalar yapılmalı” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi alanı olarak düşünülen Gündoğmuş ilçesi hakkındaki gözlemlerinize ilişkin düşünceleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi hakkında görüşleri şu şekildedir. K14 “Henüz yeteri kadar popüler olmaması baştan düzgün planlama yapmak için çok avantajlı. İyi bir planlamayla dünyanın tanıdığı muhteşem bir destinasyon olabilir” şeklinde ifade etmiştir. K15 ise “İlçe henüz bakir bir bölgede, ulaşım ve tanınırlık açısından yeterli seviyede değil bence. Ancak bölgeye uygun spor dalları açısından yatırım yapılırsa önü açık bir yer. Bence gayet güzel bir tabiata ve halka sahip” şeklinde ifade etmiştir.

Gündoğmuş ilçesi’nin doğal çevre ve tabiatı hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi’nin doğal çevre ve tabiatına ilişkin görüşleri K14 “Dik vadileri ve şelaleleri Gündoğmuş’un doğal güzellikleri, dağlık alanları, nehirleri ve gölleri bir çok açıdan avantajlı. Kesinlikle insanların buraları görmeleri lazım özellikle doğa tutkunları” şeklinde düşüncelerini dile getirirken K15 ise “Doğal güzellikleri ve tarihi zenginlikleri sayesinde alternatif turizm seçenekleri ile ön plana çıkacağını düşünüyorum. Tabi bunun için tanınırlığının artması ve gereken altyapı yatırımlarının yapılması gerekiyor. Alara Çayı ve vadisi muazzam. Uçansu şelalesi dünyada çok ender şelalelerden ve yayla kısmının doğası beni çok etkiledi” şeklinde ifade etmişlerdir.

Gündoğmuş ilçesi’nin bu faaliyet için ulaşımı hakkında ne düşünüyorsunuz?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcılar Gündoğmuş ilçesi’nin ulaşımına dair K14 “Yolları gayet güzel güvenilir bir seyahat sunuyor yalnız trafikte zaman zaman yoğunluk oluyor dikkat etmekte fayda var. İlçenin yol ayrımından sonra ise gayet rahat ulaşım sağlamak mümkün” şeklinde düşüncelerini dile getirmiş K15 ise “Antalya şehir merkezine 145 kilometre uzaklıkta özel aracımla herhangi bir zorluk

yasamadım yol boyunca harika manzaralar bizlere eşlik ediyor. Biz bazen bu spor için 7-8 saat süren yolculuklara katlanıyoruz bu bağlamda burası bana uzak gelmedi” şeklinde ifade etmiştir.

Gündoğmuş ilçesi sporcular açısından size göre güvenli bir bölge mi?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi’nin güvenliğe dair düşünceleri ise K14 *“Yöre insanının sıcakkanlı ve misafirperver olması olumsuz durumları ortadan kaldırıyor yemekleri harika tavsiye ederim herkese”* şeklinde olmuştur. Bu soruya K15 ise *“İlçe halkının sıcaklığı ve misafirperverliği gayet güzel. Kahvede bir anda inşalarla kaynaştık. Ben burayı sakın ve güvenli buldum”* şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir.

Gündoğmuş’un konaklama olanakları hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi konaklama olanaklarına dair düşünceleri ise K14 *“Konaklama olanakları yetersiz. Ortakonuş muhtarı ile konuştuk gelenler kamp yapıyorlar. Kamp bu spor için uygun ancak daha düzenli kamp alanları oluşturulmalı. Ayrıca küçük bölgeye uygun oteller yapılırsa işler çok farklı yerlere gider”* şeklinde ifade ederken K15 ise *“Gördüğüm ve sorduğum insanların verdikleri bilgilere göre yetersiz. Otellerin ve kamp-karavan alanlarının olması lazım”* şeklinde ifade etmiştir.

Gündoğmuş ilçesini tekrar ziyaret etmeyi düşünür müsünüz? Sizce insanlar burayı ziyaret eder mi?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesini tekrar ziyaret etme hakkındaki düşünceleri ve onların gözünden insanların burayı ziyaret etme düşüncelerini K14 *“Doğal güzellikleri oldukça fazla antik zamanlardan kalma birçok eser var herkesin görmesini tavsiye ederim. Yeterli tanıtımla herkes burayı ziyaret etmek ister. Önemli olan insanların merak etmesini sağlamak”* şeklinde ifade ederken; K15 *“Özellikle Kano kayak parkuru muazzam bu sporu yapan insanlar için çok güzel bir yer. Bir değil bir çok kez gelirim arkadaşlarıma da tavsiye ederim”* şeklinde dile getirmiştir.

Genel anlamda bu faaliyet alanının olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi ve kano kayak parkuru hakkında olumlu-olumsuz düşüncelerine dair K14 *“Bölge halkının yardımseverliği ve misafirlere merakı olumlu yanları. Her zaman yardımcı olacak birilerini bulmak mümkün. Zor bir coğrafya olması da biraz dezavantaj”* şeklinde ifade ederken; K15 ise *“Olumlu yanı Alara Çayı. Bu spor bir doğa sporu olması ve doğa ile bağlantılı olması her yerde yapılmasının önünde bir engel bu bağlamda yapılabilir yerlere yönelmek zorundasınız. Alara Çayı da bu anlamda tatmin edici parkurlara sahip olduğu için büyük bir artı. Ayrıca doğal güzellikleri tarihi alanları, Yörükleri ve yöresel ürünleriyle bir çok artısı da var. Bir büyük artısı da dünyanın en büyük turizm şehirlerinden birisinde yer alması. Bu değerlendirilebilirse çok avantaj sağlar. Olumsuz yönüne de telekomünikasyon, konaklama ve hizmet sektörüne ait işletmelerin azlığını sayabilirim”* şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında faaliyet alanına yönelik olarak branşınıza özgü parkur hakkında düşünceleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi’nde belirledikleri kano kayak parkuruna dair düşünceleri ise K14 *“Süper bir parkur. Kesinlikle süper. Çok zamandır duyuyordum ama görünce anladım. Her kesime uygun parkurlar bulunmakta. Maceracılar için bulunmaz bir yer”* K15 ise *“Genel olarak zorlu bir parkur, su debisinin mevsimsel değişikliği dikkate değer. Deneyimli sporcular için bulunmaz bir bölge. Yaptığımız incelemelerde yeni başlayanlar içinde alanların olması bizi sevindirdi. Yani hem turistik hem de elit sporcular için parkurlar mevcut. Uluslararası müsabakalar da yapılabilir”* şeklinde olmuştur.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında farklı faaliyet alanlarıyla kıyaslandığında Gündoğmuş ilçesine ait bu alanı nasıl buldunuz?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların rekreasyonel spor turizmi kapsamında diğer faaliyet alanlarına göre Gündoğmuş ilçesi ve oluşturulan parkura dair düşüncelerini ise K14 *“Doğa sporcularını bölgeye çekecek cazibesinin olduğunu düşünüyorum. Birçok doğa sporunu yapmaya müsait yamaç paraşütü, tırmanış, Cano, kayak, gibi adrenalin tutkunlarını heyecanlandıracak bir yer”* diye ifade ederken K15 ise *“Kanoyla alakalı konuşacak olursam hiç şüphe yok ki orta Toroslardaki son favorim*

yaklaşık 50 kilometrelik kaynağından denize uzanan birçok farklı karakter sunan birinci sınıf beyaz suya sahip. Uçansu şelalesinden başlayıp 3'ten 4'e kadar eğlenceli sınıflara ayrılmış, Kemer Köprü isimli köprüden denize kadar uzanan muhteşem bir nehir. Bu haliyle adrenalin tutkunlarına hitap ediyor. Yurt içi ve yurt dışı birçok yarışa katıldım. Alara Çayı gördüklerim arasında en yukarılarda diyebilirim. Ayrıca güzel bir atmosferi ve ortamı var” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında oluşturulan parkur/parkurların güvenliği hakkında düşünceleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların parkurların güvenliğine dair düşünceleri ise K14 “Yüksek zorluk derecesinde parkurlara sahip bir alan. Bundan dolayı güvenliğin üst düzeyde olması gerekiyor. Nehirde oluşacak engellerin kaldırılması riskleri azaltacaktır. 1.Parkur: Şelale- Dağ dere köprüsü 3-4 zorluk derecesinde. 2.Parkur: Dağ dere köprüsü- Ortakonuş köprüsü 4-5 zorluk derecesinde. 3. Parkur: Uçansu Şelalesi- Alanya Kalesi maraton 3-4 zorluk derecesinde. Daha önce bahsettiğim gibi üç farklı parkur ve zorluk dereceleri yüksek nisan ve mayıs aylarında bölgeye spor turizmcilerini çekiyor. Güvenlik önlemleri artırılmalı” şeklinde ifade ederken; K15 ise “Parkurun büyük bir kısmı deneyimli sporculara hitap ediyor üç farklı parkuru ve alternatifleri var güvenlik kesinlikle on plana alınmalı. Geçen yıl yaşanan orman yangını ve heyelanlardan dolayı parkur güvenlik açısından tehlikeler arz ediyor. Bazı kısımlara toplanan ağaç parçalarının temizlenmesi gerekiyor. İlk yardım ve acil müdahale imkanlarının artırılıp uygulama yapılacak sporlara özgü düzenlenmesi iyi olur” şeklinde ifade etmiştir.

Bireysel olarak rekreasyonel amaçlı bu parkurlarda kano-kayak yapacak olanların güvenlikle alakalı nelere dikkat etmesi gereklidir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların kano faaliyetine katılacakların güvenlikle alakalı dikkat etmeleri gereken konular hususunda K14 “Yüksek bir sudan bahsediyoruz deneyim ve kano tekniği isteyen bir parkur güvenlik on planda olmalı bazı noktalarda kano taşıman gerekiyor tırmanma becerisi ve ip kullanımı gerektiriyor biraz sıkı bir parkur ilk yardım ve yüzme becerisini unutmayalım” ifadelerini kullanırken K15 ise “Teknik bir beyaz sudan bahsediyoruz en önemli ayrıcalık kesinlikle güvenlik olacaktır. Sporcuların uluslararası kano ve rafting federasyonunun göstermiş olduğu nehir güvenliği temel eğitimi becerisi ve donanımına

(Kurtarma ipi Throw bag, Rescue rope, Bot çevirme ipi Flip line, Perlon ip Strep ip, nehir bıçağı düdük, karabina, kask, can yeleği, yüzdür geç) sahip olması önemli. İlk yardım bilgilerine sahip olmaları gerekmekte. İyi bir yüzme becerisi istiyor ve kesinlikle yalnız yapılmaması gerekmekte” ifadelerini dile getirmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında oluşturulan parkur/parkurların zorluk derecesine yönelik düşünceleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların kano kayak parkurlarının zorluk derecelerine dair düşünceleri ise K14 “Rapids, Uluslararası ölçekte 1’den 5 e kadar zorluk derecesinde ve tehlike aşmaları olarak artarak derecelendirir. Dalgaların boyutu ve türü, nehir tehlikeleri, uzaklığı, su sıcaklığı ve doğası hepsi sınıfı belirleme aşamasında yer alır. Bir nehrin genel derecesi o nehir üzerindeki hızı bağlıdır.

- **Derece I:** Küçük dalgalar / Dalgalanmalarla hızlı akan su
- **Derece II:** Kolay
- **Derece III:** Zor
- **Derece IV:** Çok Zor
- **Derece V:** Aşırı Zor, yalnızca deneyimli ekip
- **Derece VI:** Müzakere edilemez, intihar.

1.Parkur: Şelale- Dağ dere köprüsü 3-4 zorluk derecesinde. 2.Parkur: Dağ dere köprüsü- Ortakonuş köprüsü 4-5 zorluk derecesinde. 3. Parkur: Uçansu Şelalesi- Alanya Kalesi maraton 3-4 zorluk derecesinde” şeklinde ifade ederken; K15 ise “Bu sporda parkurları aslında mevsimsel olarak zorluk derecelerine ayırmak daha uygun olur. Aşağıda verdiğim zorluk dereceleri ırmağın en yoğun olduğu ve kar sularının eridiği bahar dönemi için geçerlidir. Yazın bu parkurların dereceleri düşmekte ve neredeyse her yeri rekreasyonel turizme uygun hale gelmekte.1. Parkur: Şelale- Dağ dere köprüsü 3-4 zorluk derecesinde 2. Parkur: Dağ dere köprüsü- Ortakonuş köprüsü 4-5 zorluk derecesinde 3. Parkur: Uçansu Şelalesi- Alanya Kalesi maraton 3-4 zorluk derecesinde” şeklinde ifade etmiştir.

Genel anlamda bu parkurların olumlu ve olumsuz yönler nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların kano kayak parkurlarına dair düşünceleri ise K14 “Olumlu yönlerini sıralayacak olursam parkurun ulaşımına çok yakın olması kötü sonuçlar doğurabilecek bir nehir gününde en kısa surede müdahale

edilebilir olması ayrıcalığı tanıyor. Harika manzaraları içinde bulunduruyor ve parkurun heyecanlı olması Kano kayak tutkunlarını her yıl mayıs ayında bölgeye çekiyor. Olumsuz yönleri ise; Yaşanan orman yangınından sonra kano kayak parkurunda bulunan ağaç kütükleri ve odun yığınları nedeni ile parkur güvenlik açısından çok risk teşkil ediyor” şeklinde ifade ederken; K15 “Parkur için çok olumsuz bir şey söyleyemeyeceğim aslında. Bilinmiyor olması, federasyonun faaliyet alanına alınmamış olması hak ettiği değeri görmüyor olması olumsuz yanları diyebilirim” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında yapılacak olan faaliyetlerin bölgeye ekonomik etkileri hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların kano kayak faaliyetlerinin bölgeye olan ekonomik katkılarına dair düşüncelerini ise K14 “Olumlu yönleri olacaktır kano ve kayak parkurunun 50 kilometre olması bir çok fırsat sunuyor kano transferi konaklama yeme içme imkanları sayesinde yerel halk kazanç ve süreklilik sağlayabilir. Ayrıca kano turistleri genelde diğer turistlere göre daha fazla gittikleri bölgelere para bırakırlar” şeklinde ifade ederken; K15 “Yerel işletmelerin gelir elde etmesini sağlayabilir. Kano ve kayak kiralama barınma ve yeme içme transfer noktasında yeni istihdamlar oluşturur. Konaklama alanında bir istihdam oluşturabilir. Yerel ürünlerinin reklamı satılması gibi alanlarda olanakla sağlar” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında yapılacak olan faaliyetlerin bölgeye sosyo-kültürel etkileri hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların kano kayak faaliyetlerinin sosyo-kültürel etkilerine dair düşüncelerini ise K14 “Uluslararası platformda son Toros diye adı geçiyor her yıl nisan mayıs aylarında turizmcilerin ilgisini çekiyor yerel halk bu konuda bilgilendirilirse eko turizm açısından olumlu yönleri olacaktır. Bölge halkı turizm ile tanışır. Yeni insanlarla tanışır. Bölge halkının çevre bilinci gelişir” şeklinde dile getirirken K15 ise “Bölge insanı ve kano yapmaya gelecek insanların karşılıklı etkileşiminden dolayı sosyal ahlakın ve sürdürülebilir turizmin kalkınmasına fayda sağlayacaktır. Bölge tanıtımı noktasında büyük faydaları olacaktır. Bölge çocukları Türkiye Kano Federasyonu, Gençlik Spor İl Müdürlüğü, Kurum ve Kuruluşların destekleriyle kano eğitimine teşvik edilerek bölge ülke sporuna katkı sağlayabilir. Yerel

halkın çevre bilinci gelişir. Bölge halkı doğaya daha saygılı olmaya başlar. Tabi her şey turist odaklı hale gelirse yozlaşmalara ve çevrenin bozulmasına da sebep olabilir. Bu konuda hükümet politikaları ve halkın bilinçlenmesi önemli” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turistlerini bu bölgeye çekmek için neler yapabiliriz?

Katılımcıların rekreasyonel spor turizmi kapsamında kano kayak faaliyetleri için bölgenin turistlere tanıtılmasına dair düşünceleri ise K14 “*En başta devlet kurumlarının ve yerel yönetimlerin bu işi benimsemeleri gerekmektedir. Sonrasında turizm birlikleriyle iletişime geçilebilir. Turizm acenteleri işe dahil edilebilir. Paket tur programları geliştirilebilir. Üniversitelerin desteği alınırsa çok iyi olur. Devlet desteklerinden faydalanılabilir. Reklam ve markalaşma çok önemli. Güzel videolar oluşturulmalı. Halka eğitimler kesinlikle verilmeli. Çevreci ve sürdürülebilir yaklaşımlar oluşturulmalı en başında. Antalya sahile gelen turistlerin az bir kısmı bile buraya getirilebilirse buranın tanıtımı ve sürdürülebilirliği sağlanır diye düşünüyorum. Ayrıca yapılacak faaliyetler çeşitlendirilirse her kesime hitap eden bir yer olacaktır burası. Yani buranın potansiyelinin tanıtılması ve anlaşılması lazım. Hem turistler anlamalı hemde bu işin paydaşları anlamalı. Gerekli izinler alınmalı. Üç farklı parkurun başlangıç yerlerine tabelalar ve zorluk derecesi yazılabilir. Kano transferi sağlayan şirketlerle iletişime geçilebilir. yerel halk bilgilendirilip uygun yatırımlarla kazanç sağlanabilir” şeklinde düşüncelerini ifade ederken K15 ise “*Arazinin ve kano kayak parkurunun heyecanlı olması sporcu ve maceraperest insanların merakını ve dikkatini çekiyor. Uluslar arası kano platformunda ismi geçen bir nehir her yıl nisan ve mayıs aylarında farklı ülkelerden kano sürücülerinin uğrak noktası olmaya başladı. Öncelikle yerel halk bu konuda bilinçlendirilmeli konaklama imkanları yetersizliğinden dolayı barınma ve iaa ihtiyaçlarını farklı bölgelerde gerçekleştiriyorlar bu durum yerel halk için son derece üzücü. Akdeniz bölgesine kano kayak seyahat ve transfer sağlayan şirketlerle görüşülüp bölge ekonomisi için destek istenebilir. Tanıtım önemli. Sosyal medya etkili kullanılmalı. Büyük sporcuların davet edildiği organizasyonlar düzenlenirse turizme kazandırılması hızlanır” şeklinde ifade etmiştir.**



Şekil 4.11. Kano Branşı



Şekil 4.12. Kano Parkur Başlangıç Noktası (Uçansu Şelalesi altı)



Şekil 4.13. Kamp Alanı (Uçansu Şelalesi altı)



Şekil 4.14. Kano Branşı Temizlenmesi Gereken Engel Örneği (Alara Çayı)



Şekil 4.15. Kano Branşı Görsel 2 (Alara Çayı)



Şekil 4.16. Kano Branşı Görsel 3 (Alara Çayı)



Şekil 4.17. Kano Branşı Görsel 4 (Alara Çayı)

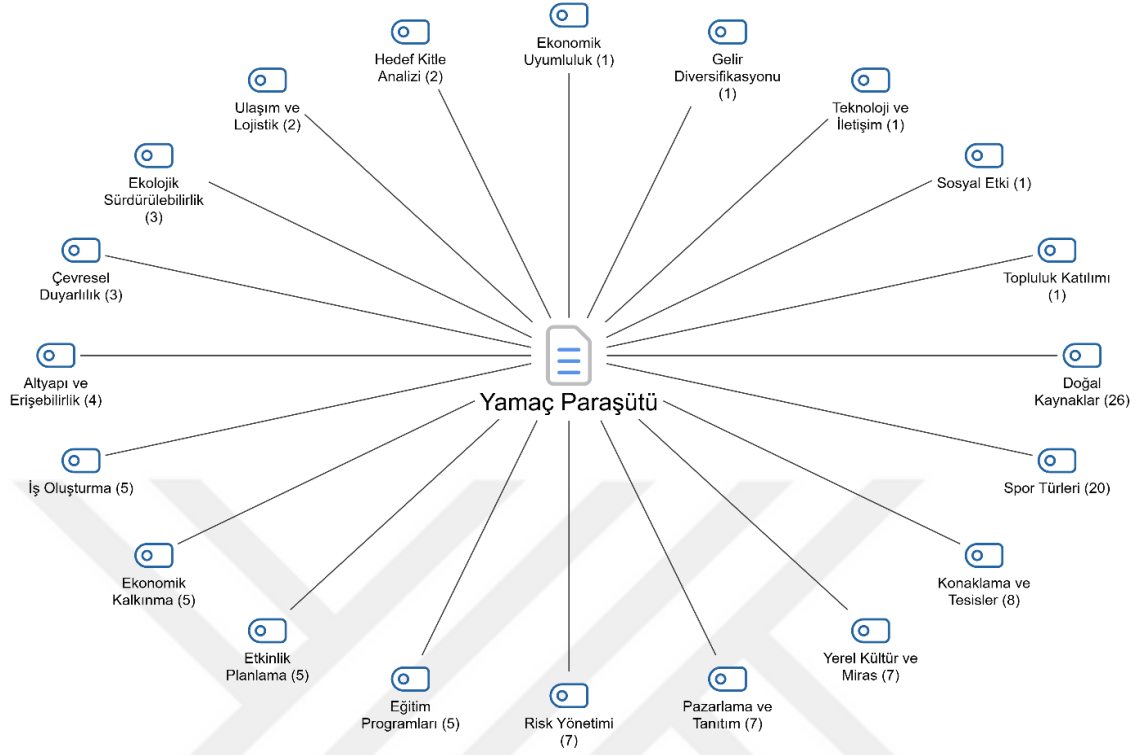


Şekil 4.18. Kano Branşı Görsel 5 (Uçansu Şelalesi)



Şekil 4.19. Kano Branşı Görsel 6 (Alara Çayı)

4.1.3. Yamaç paraşütü branşı içerik analizleri



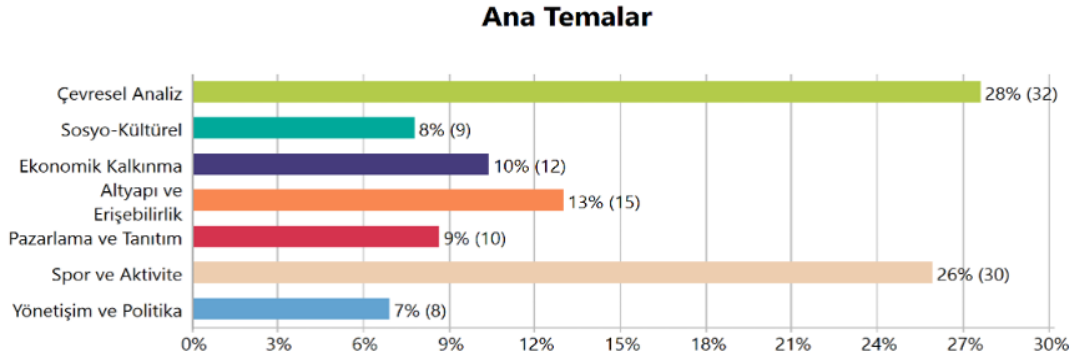
Şekil 4.20. Yamaç Paraşütü Branşı Kavram Haritası

Yamaç paraşütü kavram haritasına göre uzman görüşleri çoğunlukla “doğal kaynaklar” ve “spor türleriyle” ilişkilendirilmiştir.

Tablo 4.3. Yamaç Paraşütü Branşı Tema Frekansları

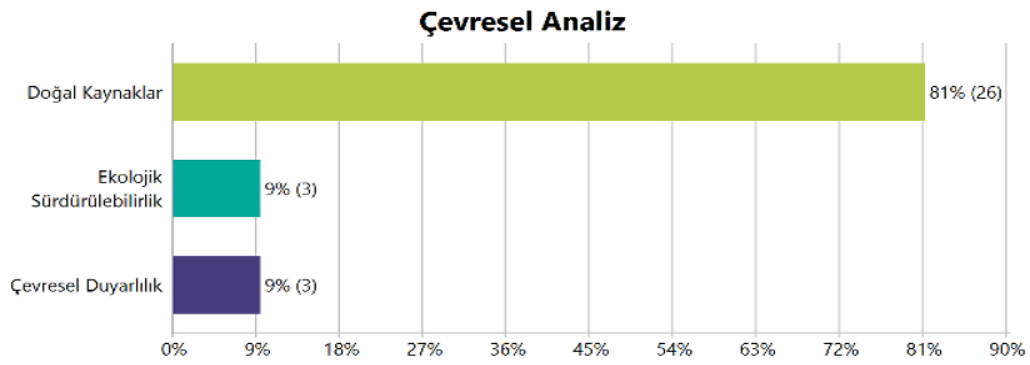
Temalar	Frekans	Yüzde
Doğal Kaynaklar	26	22,41
Spor Türleri	20	17,24
Konaklama ve Tesisler	8	6,90
Yerel Kültür ve Miras	7	6,03
Pazarlama ve Tanıtım	7	6,03
Risk Yönetimi	7	6,03
Ekonomik Kalkınma	5	4,31
İş Oluşturma	5	4,31
Etkinlik Planlama	5	4,31
Eğitim Programları	5	4,31
Altyapı ve Erişebilirlik	4	3,45
Ekolojik Sürdürülebilirlik	3	2,59
Çevresel Duyarlılık	3	2,59
Ulaşım ve Lojistik	2	1,72
Hedef Kitle Analizi	2	1,72
Topluluk Katılımı	1	0,86
Sosyal Etki	1	0,86
Gelir Diversifikasyonu	1	0,86
Ekonomik Uyumluluk	1	0,86
Teknoloji ve İletişim	1	0,86
Dijital Pazarlama ve Sosyal Medya	1	0,86
Kurumsal İşbirliği	1	0,86
Çevresel Analiz	0	0,00
Sosyo-Kültürel	0	0,00
Markalaşma ve İmaj	0	0,00
Spor ve Aktivite	0	0,00
Yönetişim ve Politika	0	0,00
Yasal Çerçeve	0	0,00
Toplam	116	100,00

Tabloya göre uzmanların görüşlerinden oluşan içeriklerde ilgili temaların sırasıyla “doğal kaynaklar”, “spor türleri” ve “konaklama ve tesisler” yer aldığı sonucuna varılmıştır.



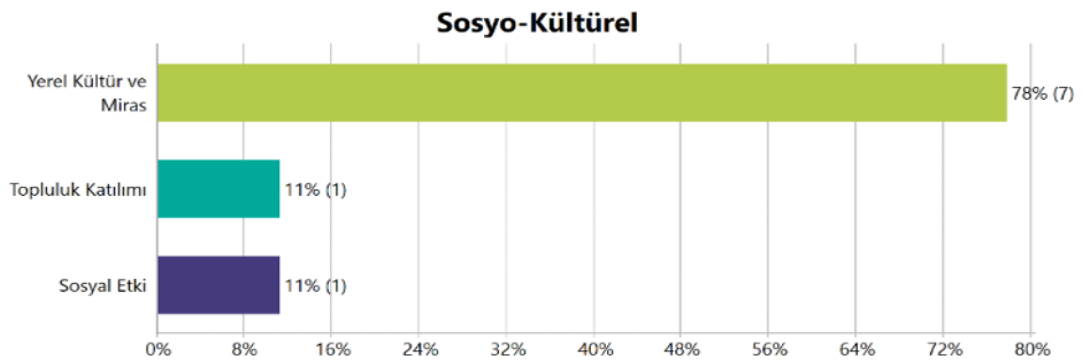
Şekil 4.21. Yamaç Paraşütü Branşı Ana Temalar Grafiği

Uzman görüşlerinde en çok ilişkilendirilen ana temalar, “çevresel analiz” ile “spor ve aktivite”dir.



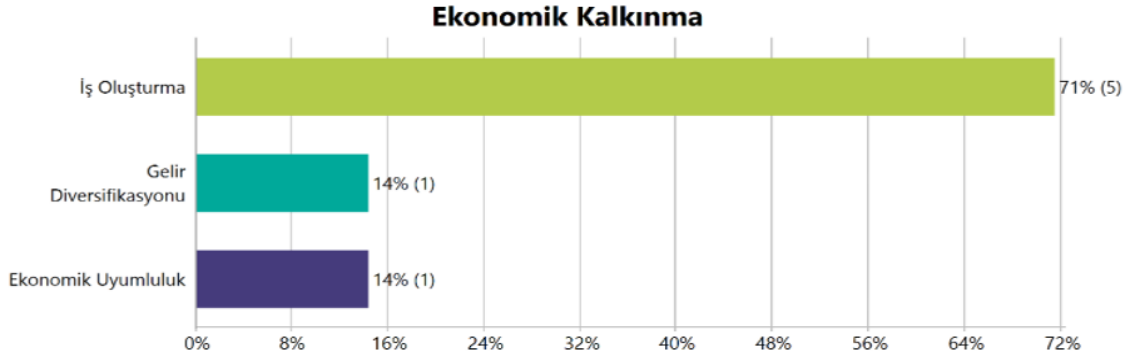
Şekil 4.22. Yamaç Paraşütü Branşı Çevresel Analiz Alt Kodlar Grafiği

Çevresel analiz ana temasında en fazla bahsedilen alt tema “doğal kaynaklar”dır.



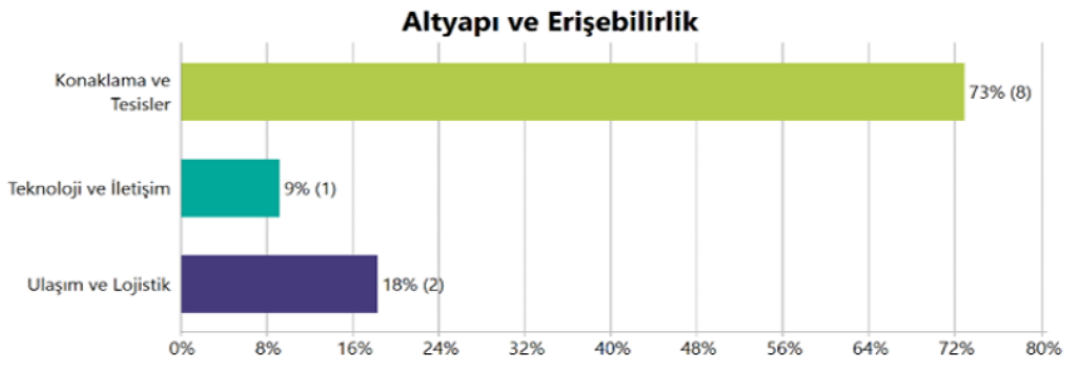
Şekil 4.23. Yamaç Paraşütü Branşı Sosyo-Kültürel Alt Kodlar Grafiği

Sosyo-kültürel ana temasında en fazla bahsedilen alt tema “yerel kültür ve miras”tır.



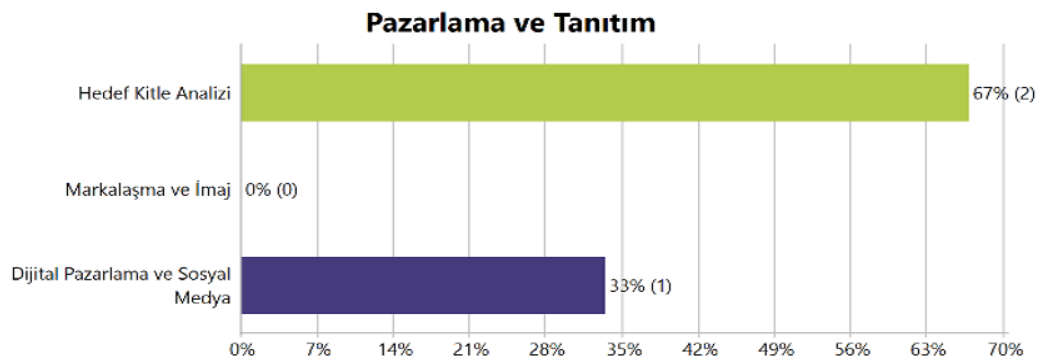
Şekil 4.24. Yamaç Paraşütü Branşı Ekonomik Kalkınma Alt Kodlar Grafiği

Ekonomik kalkınma ana temasında en fazla bahsedilen alt tema “iş oluşturma”dır.



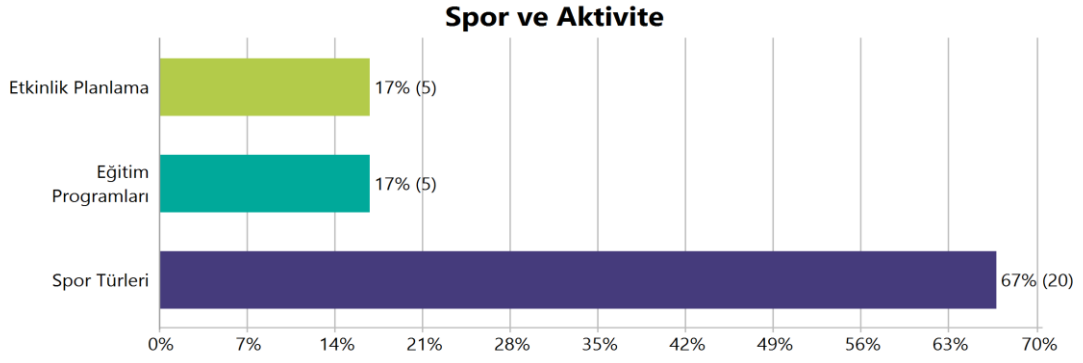
Şekil 4.25. Yamaç Paraşütü Branşı Altyapı ve Erişebilirlik Alt Kodlar Grafiği

Altyapı ve erişebilirlik ana temasında en fazla bahsedilen alt tema “konaklama ve tesisler”dir.



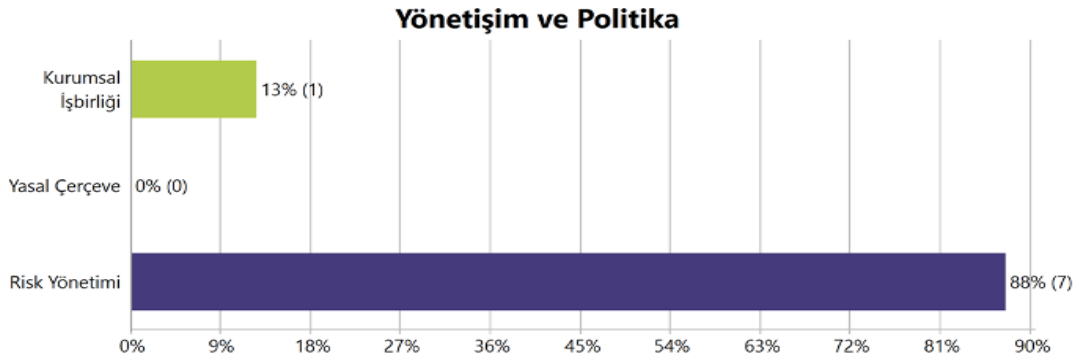
Şekil 4.26. Yamaç Paraşütü Branşı Pazarlama ve Tanıtım Alt Kodlar Grafiği

Pazarlama ve tanıtım ana teması altında en fazla bahsedilen alt tema “hedef kitle analizi” olmuştur.



Şekil 4.27. Yamaç Paraşütü Branşı Spor ve Aktivite Alt Kodlar Grafiği

Spor ve aktivite ana teması altında en fazla bahsedilen alt tema “spor türleri”dir.



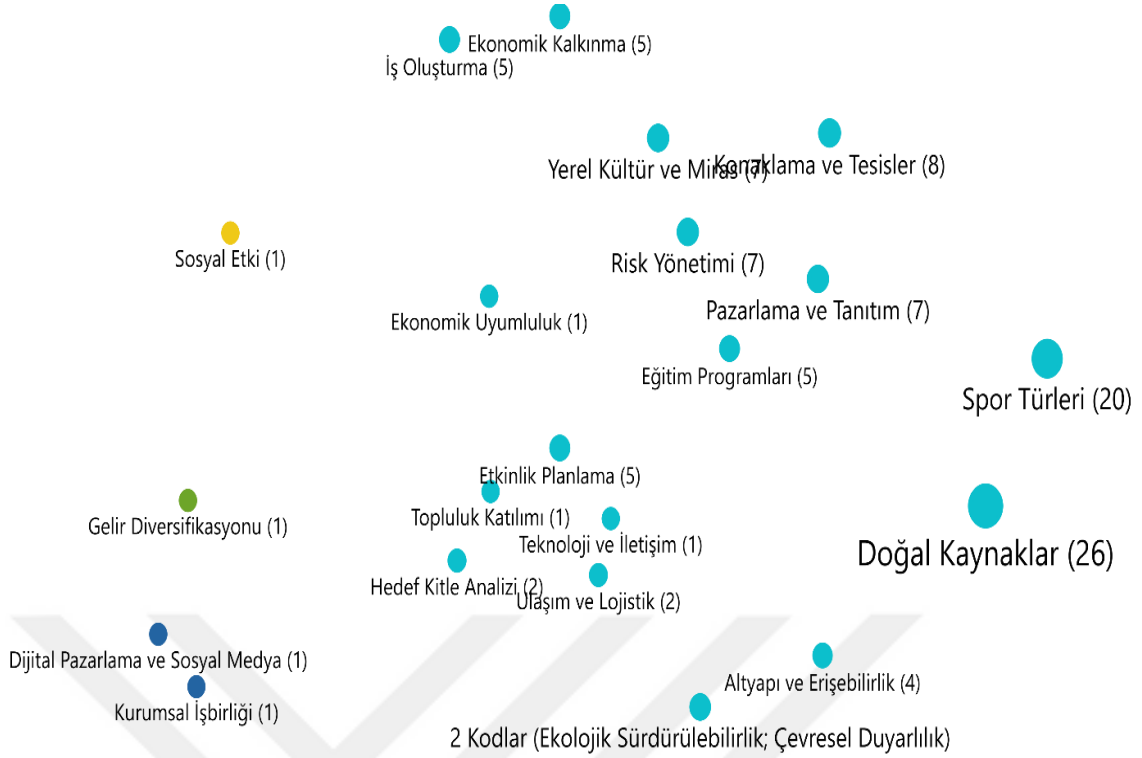
Şekil 4.28. Yamaç Paraşütü Branşı Yönetişim ve Politika Alt Kodlar Grafiği

Yönetişim ve politika ana temasının altında en fazla bahsedilen alt tema “risk yönetimi” olmuştur.

Tablo 4.4. Yamaç Paraşütü Branşı Sözcük Frekansları

Sözcük	Frekans	%
Uçuş	25	1,00
Bölge	16	0,64
Yer	13	0,52
Gündoğmuş	11	0,44
Konaklama	11	0,44
Güzel	10	0,40

Uzman görüşlerinden oluşturulan içerikte yer alan bağlaç ek vb. kelimeler filtrelenerek oluşturulan sözcük frekansları tablo şeklinde gösterilmiştir. En fazla tekrar eden kelime “uçuş” kelimesidir.



Şekil 4.29. Yamaç Paraşütü Branşı Temalarına İlişkin Kümelenmiş Ağ Grafiği

Kümelenmiş tema grafiğinde 4 ayrı küme oluşmuş, “sosyal etki” teması başka bir temayla birlikte etiketlenmemiş, “dijital pazarlama” ve “kurumsal işbirliği” aynı paragrafta birlikte ve diğer temalar ise aynı cümle veya paragrafta birlikte kullanılmıştır.

4.1.4. Yamaç paraşütü branşı betimsel analizleri

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında yamaç paraşütü branşı hakkında katılımcı görüşleri incelendiğinde,

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında branşınıza özgü parkur asgari standartları hakkında bilgi verir misiniz?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların yamaç paraşütü asgari parkur standartları şu şekildedir. K1 “Bir dağ lazım, tepe lazım o yoksa en azından bir vinç lazım. Bir yükseltiye ihtiyaç vardır. İniş için geniş düzlüklere, uçuş için çıplak tepelere ve yükseltiye ihtiyaç vardır. Kalkış esnasında kalkış yapılacak noktalarda boş geniş alanlar lazım. Boş alandan kastım kanatın takılmayacağı alandır. İnişte acemi ve başlangıç derecesindeki pilotlar için 2-3 futbol sahası büyüklüğünde alanlar lazım.

Çünkü o alanlarda hedeflemede bazen başarısız oluyorlar ondan dolayı biraz daha geniş alanlara ihtiyacımız oluyor. Yamaç paraşütünün temel prensibi kalktığın yerden daha yükseğe çıkıp daha uzun uçabilmek mantığına dayanmaktadır. Acemiler için alçak tepelere ve eğimli arazilere ihtiyacımız var. Bu eğimli arazilerde öğrenciler kanat kontrollerini idare sevkleri ve alçak tepelerde olası bir risk olma ihtimalini minimize etmek gerekiyor. Bu nedenle bize alçak tepeler lazım. Ancak orta ve ileri seviye paraşütçüler için bu yükselti sınırlaması yoktur. Öğrenme aşamasında olan pilotlar için uçurumlar, kayalar ve engebelerin olmamasını tercih ediyoruz. Bunun nedeni de oluşabilecek kaza ve hatalarda uçuş iptalinin güvenli alınması ve yeniden uçuşa hazırlanabilmektir. İleri ve orta seviyelerde olan pistler daha tehlikeli olduğu için uçuşun iptal edilme şansı olmuyor. Alanya'da yer alan 700 metre pisti buna örnektir. Bu pistte kısa koşu mesafesi bittikten sonra direkt uçurumun başladığı yerler var. Bu tip yerleri orta ve ileri seviyelerde olan bireyler için tercih ediyoruz. Acemi öğrencileri pilotajını geliştirdikten sonra bu tür ileri seviye yerlerde uçmaya sevk ediyoruz. Bu tarz uçuşlar için doyum oldukça önemlidir. Turistin bu doyuma ulaşması için minimum 10-15 dakika, maksimum ise 15-25 dakika uçuş süresini sağlayacak bir irtifaya ve bölgeye ihtiyaç vardır. İlk 5 dakikada turistin yolculuğu şaşkınlık ve panikle geçtiği için doyum ve hazzı hissetmesi mümkün olmuyor. 5 dakikadan sonra ise gökyüzüyle tanışan turist, manzara ve uçuş keyfinin farkına varıyor. Yamaç paraşütü motorlu hava aracı değil dolayısıyla belirli bir süzülüş oranıyla ilerliyor. 100 metre yükseklikten yere doğru süzülmesi aşağı yukarı bir dakikanın altında oluyor ve 100 metre yükseklikten 600 metre ileri süzülebiliyor ortalama olarak. Uçuşun süresini uzatmak için irtifa ve yükseklik lazım bunun için uçtuğunuz tepenin yüksekliği ile orantılı bir oran var yüksek yerden uçarsanız uçuş süreniz uzun olabilir ya da alçak dahi olsa uygun hava koşulları varsa irtifa kazanıp tekrar uçuş süresini uzatabilirsiniz. İşin aslı keyifli bir uçuş hazzı var tarifi olmayan, insanların doyumsuzca yaşamaya çalıştığı bir haz. Bu doyuma ulaşması için irtifaya ya da uçuş süresini uzatabilen aynı irtifayı korumanıza yardımcı olan termal ya da dinamik rüzgar aktivitelerine ihtiyaç var. İklimsel ve coğrafik koşulların yamaç paraşütü sporunun niteliklerine uygun olması gerekiyor. Turistler için konuşmak gerekirse şöyle bir örnek verebiliriz. Lunaparkta jeton atıp çarpışan arabalara biniyorsun ve eğlenirken bir anda süre bitiyor. Bunun için tekrar bir jeton alıp yeniden biniyorsun turistlerin paraşüt deneyimi de buna benziyor. Bu uçuş deneyimi sonrasında da insanlar üzülüyor. Ortalama 15 ya da 30 dk da sürebilir. Bunun süresi kişinin midesinin bulanması, baş dönmesi gibi fizyolojik etkilere bağlı

değişkenlik gösteriyor. Bu gibi durumlar yaşanılmadığında insanlar bir saat bile uçabilir. Turistleri cezbeden bir yükseklik ve manzara keyfi yaşaması avantajdır. Turistik uçuşlar da manzara olmadığı yerlerde mevcuttur ancak çok tercih edilmiyor. Mutlaka manzaralı uçuşlar daha çok tercih edilir. Örneğin Alanya için konuşmak gerekirse Kleopatra Beach diyorsun algı değişiyor” şeklinde ifade etmiştir. K4 ise “Önce tepe seçimi önemli bizim için, uçuş bölgesi belirlerken kalkış pisti belirleyeceğimiz bölgenin temel etmenleri bu temel etmende ne var rüzgârın yönü ve şiddeti kalkış pistinin güvenli bir alanda olması ve eğiminde 10 ile 25 derece maksimum 30 derece olması, 20 derece ideal kabul edilir. Bu eğimin kabul edildiği pistin ortalama olarak kalkış pistinin uzunluğu minimum 15 metre maksimum 100 metre olabilir. Ama en az standart olarak 15 metre koşu alanı olması lazım. Genişliği sizin orada ne kadar uçuş yapacağınıza göre değişir. Yumurta bir tepe olarak düşünürsek çok daha iyi olur. Yumurta şeklindeki tepe 3 yöne kalkış verebilir. Örnek veriyorum Gündoğmuş’un kuzey bölgesi dağlarında kalkış yapılması düşünüldüğünde bizim ana hakim rüzgarımızın güney olması gerekir ve 45 derecelik açılarla belki tepenin etrafı coğrafi koşullara uygunsa 90 dereceye kadar olabilir bunlarda da kalkış yapılabilir. Burada yumurta tepeye ihtiyaç var. ama onun haricinde minimum 15m koşu alanı olması lazım eğiminde 10-20 derece olması ideal 30 derece kabul edilebilir. 10 dereceden aşağı bir eğim bizim için çok zordur. Tepenin eğimi 10 dereceden düşükse ne yapılır tepenin ön tarafı taş toprak ile eğim oluşturulur. Böylece bu eğim sağlanmış olur. Toprak zemin olabilir düzgün otların olduğu paraşütlerin takılmayacağı. Ya da zemini düzleyip kauçuk halı gibi ya da halı saha zemini gibi olabilir. olası inişlerde kanatın takılıp yolcunun yaralanmaması gerek yani kayalık yerlerde risk çok olduğu için zeminin düz olması gerekir. Ticari uçuş düşünüyorsanız minimum 300-400 agele olması gerekir. Agele nedir, yüksekliğin yani iniş yapacağımız yerden tepeye olan yüksekliğimiz, rakım değil yani. Tepenin benim size tavsiyem 2700 lerde olması lazım minimum 400 metre olsun 300 metreler 5 dakikalık uçuşlar sağlar. 400-500 m 7-8 dakikalık uçuşlar sağlar. Daha güzel tepeler rakım farkı 1200-1400 metredir. Çok iyi olur, 15-20 dakikalık uçuşlar yapılabilir. Hedef minimum 10 dakika, o keyfi yaşaması için. 50 metrelik bir tepeden de kalkıp saatlerce uçabilirsiniz burada ne giriyor işin içerisine hava şartlarının çok olumlu olması gerek mesela rüzgar kilometresi 20-25 kilometredir dik yamaçlar vardır bölgede yelken dediğimiz uçuş vardır onu yaparız 4-5 saat uçuş yapabilir. Ya da termal hava akımı ısınınca hava yoğunluğu azaldığı için saatlerce uçabilir. Ama bizim her zaman en kötüyü düşünmemiz lazım nedir en kötüsü standart havada dümdüz inip

kalktıgımızı düşünüyoruz 10 dakikalık bir uçuşun yapılabilmesi için irtifa farkının minimum 700 metre olması lazım” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi alanı olarak düşünülen Gündoğmuş ilçesi hakkındaki gözlemlerinize ilişkin düşünceleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi hakkında görüşleri şu şekildedir. K4 *“Küçük şirin bir ilçe. İnsanları misafirperver ve sıcakkanlı. El değmemiş tabiatı ve doğal güzellikleri ile görülmeye değer ve henüz tanınmadığı için spor turizmi açısından fırsatlara açık bir yer”* şeklinde ifade etmiştir.

Gündoğmuş ilçesi’nin doğal çevre ve tabiatı hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi’nin doğal çevre ve tabiatına ilişkin görüşleri K1 *“İnanılmaz, muhteşem bir coğrafyası ve manzarası var. Gündoğmuş için şöyle hayal ediyorum, Nisan ayları gibi bahar dönemine geçiş ayında muhteşem bir renk cümbüşüne sahip olacağına inanıyorum ve manzarada mükemmel olacaktır. Ticari konu olarak belirli zorlukları muhakkak olacaktır. Çünkü belli hava ve termal koşullar var. Sabah 9 akşam 5’e kadar kesintisiz uçuş vermez. Bölgesel olarak saat 10-11 gibi en geç 1 gibi termal aktivitelerin çok büyük olacağını düşünüyoruz. Şöyle ki; yıllık veriler elimize gelecek hatta onu da beraber değerlendireceğiz orası karasal bir iklim olduğu için 1’den sonra da termal aktiviteler çok fazla olacak. Bu sefer paraşüt kalktıktan sonra aşağıya inemeyeceksin öyle düşün, bir de inmek için mücadele edeceksin yani o kadar sert olacak ki inmek için mücadele vereceksin. Ticari olarak dediğim gibi sabahın erken saatleri veya gün batımında çok güzel uçuş vereceğini düşünüyorum”* şeklinde düşüncelerini dile getirirken K4 ise *“Gündoğmuş konumu bakımından çok da el değmemiş bir bölge. Ormanları, dağlık yapısı, bitki örtüsü açısından çok güzel bir yer. Her yerde dereler, akarsular, çeşmeler, pınarlar var. İnsan doğada vakit geçirmek istese buradan daha güzel birkaç yer ancak bulabilir. Her türlü doğada geçirilecek aktivite burada yapılabilir”* şeklinde ifade etmişlerdir.

Gündoğmuş ilçesi'nin bu faaliyet için ulaşımı hakkında ne düşünüyorsunuz?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcılar Gündoğmuş ilçesi'nin ulaşımına dair K1 *“Böyle özel noktalar için ulaşım göz ardı edilebilir. Şöyle ütopyik olmamak lazım gerçekten burası öyle bir yapıya sahip ki gezdiğimiz yerler bulunmaz bir nimet. Bizim içinde bulunmaz bir nimet çünkü biz aynı zamanda uçuş okuyoruz. Alanya’da eğitim veren bizim gibi nice uçuş okulları var. Böyle düzlük ve güzel arazilere ihtiyaç var. Bu bölge de başlangıç ve orta seviyedeki pilotlar için mükemmel bir yer. İleri seviyedeki pilotlar içinde aynı şeyler geçerli. Uçuş için birçok yer var ama burası uçuş parkı olabilecek düzeyde bir bölge bu da bölgeyi cazip hale getirdiğinden ulaşımın engel olabileceğini düşünmüyorum. Bu sporun tutkunları Everest’e çıkması gerekirse Everest’e çıkar. İngiltere’de bu uçuş parkının örneği var”* şeklinde düşüncelerini dile getirmiş K4 ise *“Ulaşım biraz zor çünkü havaalanına, il merkezine uzak mesafede kurulmuş bir ilçe. Ancak ilçeye gelen yolların nispeten iyi durumda olması yolculuğu biraz kolaylaştırıyor. İlçeye toplu taşıma seferlerinin sınırlı olması bir sıkıntı. Nüfus yoğunluğu az olunca sefer sayısını artırmak biraz zor gibi. Bu da ulaşımı zorlaştırıyor. Anca özel aracınızla gelmelisiniz ki; rahat şekilde ulaşabilin”* şeklinde ifade etmiştir.

Gündoğmuş ilçesi sporcular açısından size göre güvenli bir bölge mi?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi'nin güvenliğe dair düşünceleri ise K1 *“Buranın insanları şeker gibi. Yardımsever yabancılara ilgililer. Burada hiç güvenlik kaygım olmaz”* şeklinde olmuştur. Bu soruya K4 ise *“Güvenliğe hangi açıdan baktığınıza göre değişir. Bölge insanının davranışları ilk başta meraklı ama sonradan sıcakkanlı. İnsanlar açısından güvenli bir yer herkes birbirini tanıyor bu da insanların kendini güvenli hissetmesini sağlıyor. Doğal çevre ve tabiat açısından bakarsak dikkatli davranılmazsa zor bir alan. Uçurumlar, yaban hayatın sertliği bir güvelik problemi aslında. Dikkatli olunursa güvenlik çok sıkıntı olmaz. Önemli olan tüm faaliyetler esnasında azami güvenlik önlemleri alınırsa bölge hem konaklama hem de spor açısından güvenli sayılabilir”* şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir.

Gündoğmuş'un konaklama olanakları hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi konaklama olanaklarına dair düşünceleri ise K1 *“Burada konaklama olarak karavan ve çadır tercih edilebilir. Bunun için bu bölgede alanlar oluşturulabilir. Çevre şartları buna elverişli. Ancak bu konaklama esnasında çevre yapısına zarar vermeden çevreci bir planlanma yapılması gerekiyor”* şeklinde ifade ederken; K4 ise *“Konaklama altyapısı aslında yeterli değil. Bungalov tarzı tesisler kurulmaya başlanmış ancak henüz turizm ihtiyaçlarını karşılamaya yeterli olduğunu düşünmüyorum. Yatak kapasitesinin artırılması ve çeşitli konaklama imkanlarının oluşturulması lazım. Kamp alanları iyi bir çözüm. Faaliyetimiz açısından konuşuyorum Eğri Göl'ün yakınına bir kamp alanı kurulsa ben seve seve kalırım. Muhteşem bir hava ve ortam var. Ancak kamp alanlarında yeterli sayıda tuvalet ve duş olması önemli. Ve şarj üniteleri”* şeklinde ifade etmiştir.

Gündoğmuş ilçesini tekrar ziyaret etmeyi düşünür müsünüz? Sizce insanlar burayı ziyaret eder mi?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesini tekrar ziyaret etme hakkındaki düşünceleri ve onların gözünden insanların burayı ziyaret etme düşüncelerini K1 *“Kesinlikle tekrar gelmek isterim. Burada kalıcı işlerde yapmak isterim”* şeklinde ifade ederken; K4 *“Tekrar ziyaret etmek tabii ki isterim zira böyle güzel bir coğrafya zaman geçirilmeyi hak ediyor. İnsanların ziyaretine gelirsek mutlaka insanlar gelmek ister ancak bunun için önce burayı tanıyıp bilmeleri lazım”* şeklinde dile getirmiştir.

Genel anlamda bu faaliyet alanının olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi ve bölgede yapılacak yamaç paraşütü aktiviteleri hakkında olumlu-olumsuz düşüncelerine dair K1 *“İklimsel olarak 3-4 ay gibi kısa bir sezon olması olumsuz bir durum ama bu doğru kullanılırsa belirli bölgelere alternatif olarak kullanılabilir. Bölgenin sahip olduğu potansiyelin bilinmemesi bir olumsuzluk olarak sayılabilir. Sahip olduğu potansiyelle Gündoğmuş, eşsiz güzellikte bir yer”* şeklinde ifade ederken; K4 ise *“Uçuş verebilecek birçok tepe var ve bu bir avantaj. Birçok zorluk derecesine uygun noktalar bulunmakta. Çok güzel uçuş rotaları belirlenebilir. Halkın misafirlere yardımcı*

olmaktan çekinmemesi bir avantaj. Olumsuz açıdan bakarsak güvenlik ve acil müdahale imkanı en önemli sıkıntı. Konaklama ve iletişim zorluğunun bulunması da ayrı bir sıkıntı” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında faaliyet alanına yönelik olarak branşınıza özgü parkur hakkında düşünceleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi’nde belirledikleri yamaç paraşütü faaliyet alanlarına dair düşünceleri ise K1 “Daha önce de ifade ettim muazzam bir coğrafya ve uçuş parkı olabilir bir potansiyele sahip” K4 ise “Çok çeşitli irtifa farklarına sahip tepelerin olması çok büyük bir avantaj, bazı yerlerde tepenin farklı yamaçlarını farklı seviyede ki sporcuların kullanabilecek olması bir avantaj. Sporcuların isteklerine uygun uçuş süreleri elde edebileceği yeteri kadar alternatif var. Ve uçarken verdiği görsellik çok iyi. Bir tarafta dağlar, göl, yayla evleri falan güzel gerçekten.” şeklinde olmuştur.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında farklı faaliyet alanlarıyla kıyaslandığında Gündoğmuş ilçesine ait bu alanı nasıl buldunuz?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların rekreasyonel spor turizmi kapsamında diğer faaliyet alanlarına göre Gündoğmuş ilçesi ve oluşturulan faaliyet alanlarına dair düşüncelerini ise K1 “Buranın farklı bir atmosferi var. Alanya’da da çok güzel bir görsel var ama burası kendine has bir güzellik” diye ifade ederken K4 ise “Gündoğmuş’un bir çok açıdan diğer bölgelere göre avantajı var. Her beceri sınıfından sporcu için hem eğitim hem de faaliyet amaçlı atlayış yapabilecekleri yükseklikler mevcut. Ancak sıkıntı altyapı ve tanıtım eksiklikleri. Henüz yolun çok başında bir ilçe. Daha önce bölgenin 6 ay kar altında olduğunu konuşmuştuk. Mesela bazı durumlarda kar olumsuz gibi görünse de farklı bir deneyim olduğu için olumlu bir özellik olarak görebiliriz çünkü karlı dönemlerde de uçuş yapılabilir. Önemli olan parkura ulaşımın sağlanması. Eğer bölgede kayak merkezi olursa hem kayak hem uçuşun birleştirildiği bir konsept düşünülebilir. Bölge farklılıklara çok müsait” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında oluşturulan parkur/parkurların güvenliği hakkında düşünceleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların parkurların güvenliğine dair düşünceleri ise K1 “Öncelikle bu aktiviteler sigortalı olması gerekir. Bölgenin

coğrafik yapısı göz önüne alındığında ve içerisinde bir göl barındırması inişlerde göle düşme tehlikesi oluşturabilir. Böyle durumlar ölümle bile sonuçlanabilir. Bu düşme pilotaj hatasından kaynaklı da olabileceği gibi rüzgar, hava muhalefeti gibi dış etkenlerden kaynaklıda yaşanılabilir. Bu yüzden uçuşlarda can yeleği giyilmesi gerekmektedir. Bir diğer sorunda hayvancılığın çok fazla yapılması nedeniyle bu bölgelerdeki çoban köpeklerinin saldırma olasılığı olabilir. Her şey mümkün. Mesela kalkış esnasında güvenliği alamadınız, fren ipi direksiyonu kilitledi ve rota göle doğru ilerliyor böyle olağan dışı bir durumla karşılaşıldığında can yeleği olmak zorunda” şeklinde ifade ederken; K4 ise “Bu alanda güvenlik daha çok sporcuların kendi güvenliğini alması ile ilgili. Ya da turistik uçuşlarda rehber pilotun dikkat etmesi gerekir. En önemli güvenlik unsuru sporcuların beceri ve yeteneklerine göre atlayış yapmaları. Becerilerinin üstünde bir bölgede sportif aktivite yapmaya kalkan sporcunun sıkıntı yaşamaması kaçınılmazdır. Ayrıca henüz acil müdahale imkanları yeterli olmadığı için bu tür önlemlerini alarak sportif faaliyet yapmaları elzemdir” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında oluşturulan parkur/parkurların zorluk derecesine yönelik düşünceleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların yamaç paraşütü faaliyet alanlarının zorluk derecelerine dair düşünceleri ise K1 “Her seviyede alan mevcut gerçekten çok yönlü bu açıdan” şeklinde ifade ederken; K4 ise “Zorluk dereceleri sporcuların becerileriyle doğru orantılı aslında. Her sınıftan sporcuya yönelik uygun zorluk derecesinde alan bulunmakta. Bu bölge açısından büyük avantaj aslında” şeklinde ifade etmiştir.

Genel anlamda bu parkurların olumlu ve olumsuz yönler nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların yamaç paraşütü faaliyet alanlarına dair düşünceleri ise K1 “Ben olumsuz bir yer görmüyorum böyle parkurlar dünyada kaç yerde var” şeklinde ifade ederken; K4 “Daha önce söylediğim gibi bölgenin en önemli avantajı her seviyedeki sporcu için uygun zorluk derecesinde alan bulunmakta. Hem turistik hem de eğitim için uygun alanlar bulunmakta. Bir diğer avantaj gereken altyapı ve tesislerin kurulumuna uygun alanların bulunması. Bölgenin sıkıntısı ise altyapı ve tesis bulunmaması. Güvenlik ve acil müdahale için yeterli tesis ve

imkanın hazırda olmaması bir problem. Bölgenin konaklama eksikliği de ayrı bir sıkıntı” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında yapılacak olan faaliyetlerin bölgeye ekonomik etkileri hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların yamaç paraşütü faaliyetlerinin bölgeye olan ekonomik katkılarına dair düşüncelerini ise K1 “Bölgeye ekonomik katkıları olur ama birazda pazarlamayla alakalı. Şöyle ki yamaç paraşütüne yönelik işletmeler açılabilir. Bölge halkına istihdam sağlanabilir bu şekilde. Buraya yamaç paraşütü yapmaya gelen turistlerin günlük ihtiyaçları karşılaması bir ekonomik etki oluşturur. Mesela restorana gider yemek yer, markete gider ihtiyaçlarını karşılar, bölgeyi görüp çok beğenecek insanlar da çıkacaktır. Bunlar buraya yerleşebilir, yer alabilirler. Meyve ve sebzelerini alabilirler.” şeklinde ifade ederken; K4 “Bu faaliyetler sonucu turizm hareketlenmesi bölgenin ekonomisi için olumlu etkiler yaratacaktır. Yeni kurulacak tesisler, konaklama alanları bölge ekonomisini olumlu etkileyecektir. İstihdam artışı sağlanacak, yerel ürünlerin satılması ekonomiyi güçlendirecektir” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında yapılacak olan faaliyetlerin bölgeye sosyo-kültürel etkileri hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların yamaç paraşütü faaliyetlerinin sosyo-kültürel etkilerine dair düşüncelerini ise K1 “Burada şöyle bir olumsuz durumla karşılaşılma ihtimali yüksek. Kültürel yozlaşma söz konusu olduğunda Yörükler Yörüklükten çıkabilir. Şöyle ki burada oluşabilecek iş sahalarına kaymalar yaşanabilir. Bunun önüne geçmek için halka eğitim verilebilir. Yaptıkları işlerin kıymetli olduğu anlatılabilir. Bu konuda işsiz olan insanlar bu alana yönlendirilebilir.” şeklinde dile getirirken K4 ise “Şimdi sosyal etkiyi şöyle düşünelim turizmin göbeği Alanya’yı turizmden önce ve sonraki durumu olarak bakınca ya da Fethiye’yi yamaç paraşütü yapılan yerlerden bahsediyorum ya da bunların hepsini bir kenara bırakıyorum orduda teleferik geldi ciddi anlamda bir turist akımı gerçekleşti bölgede nasıl bir değişim oldu. Gündoğmuş daha kırsal da kalıyor; daha kapalı bir bölge buralara göre ama baktığımız zaman yıllar önce bodrum ve Alanya’da açık bir bölge değildi. Alanya’da sürekli işte turizm olmadan önce Yörük bir yaşam olan bir bölgeydi. Ama şu an turizmin katkılarıyla bambaşka bir noktaya geldi ama pozisyon olarak biraz

farklı. Bunları değerlendirdiğimiz zaman bölgeye çok ciddi katkısının yanına bölge insanına da değişik kültürlere açılımının temelini atmış oluruz. Yaşam tarzında değişiklikler olabilir bölge insanın ya da gelen insanların buradaki insanları görüp onların yaşantısını değiştirebilir. Bunlar tamamen yorum. Olumsuz etkisinin olabileceğini sanmıyorum çünkü bölge halkını kalkındırma getirecek nakit akışı sağlayacak genelde oradaki insanlar ticaret ile de uğraşıyorsa gelecek olan turistlere sahip çıkacaktır. Onlarla Anadolu insanının sıcaklığı ile iyi olacaktır. Sadece şu olabilir; O bölgede sakin kalmak isteyip ben köyümde yaşayayım ya da Gündoğmuş'ta yaşayayım gibi sakin kalayım çok insanla muhatap olmayayım gibi emekli kafasında olanlarda biraz rahatsızlık olacaktır. Ama bu hareketlilikte hemen oluşur mu?. Onu düşünmek lazım. Böyle bir hareketlilik belki hemen değil, 10 yıl gibi bir sürede oluşacaktır. Bu 10 yıllık süreçte alışan nesille birlikte çok olumsuz olmayacaktır” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turistlerini bu bölgeye çekmek için neler yapabiliriz?

Katılımcıların rekreasyonel spor turizmi kapsamında yamaç paraşütü faaliyetleri için bölgenin turistlere tanıtılmasına dair düşünceleri ise K1 “Burayı hareketlendirmek adına öncelikle buraya bir eğitim merkezi kurulacak. Arazi açısından iniş alanında çakıl taşı bile yok bu çok önemli. Bastığın yer yumuşak sanki hiçbir şey yokmuş gibi. Ayrıca manzara açısından da çok güzel ve yemyeşil bir arazisi var. Burada yapılacak olan konaklama alanında 3-7 gün paket programlar yapılabilir. Bu süre daha da uzatılabilir. Gerekli tanıtım yapılırsa burası insanların dikkatini rahatlıkla çekebilecek güzellikte bir bölge olduğunu düşünüyorum. Burası kıyı kesimlerindeki sıcaklıktan bunalmış insanları kaçabileceği alternatif, serin, sakin, doğayla iç içe bir bölge olduğu için bu yönüyle de ön plana çıkarılabilir. Fethiye’de Akdağ’a giderken bir yayla var bilir misiniz? Gittiniz mi oraya? Sizin projenize benzer bir şeyler yaptılar ve başarılı oldular. Dediğiniz gibi burada orası gibi olabilir. Orada güzel bir sağlık turizmi alanı oluştu insanlar o bölgeye kanseri yenmek için gidiyordu. Bu sağlık turizmini sizde düşünebilirsiniz turizmin çeşitlendirilmesi açısından önemli olur. Mesela kar bu kadar uzun süre kalıyorsa kış turizmini de düşünülebilir. Bunları Yörük kültürü, yayla kültürü, tarih, yürüyüş rotaları gibi donelerle çeşitlendirmeniz gerekir. Böyle bir ortam oluşursa, insanlar otellerde kalıp ne olduğu belli olmayan gıdalar alıp, sağlıksız vakit geçirmektense buraya (Gündoğmuş) gelir, doğal keçi peyniri, organik et yumurta yer iyileşir. “Keçi sütü var mı?” der, alır gider. Ekonomik olarak da bölgeye katkı sağlar.

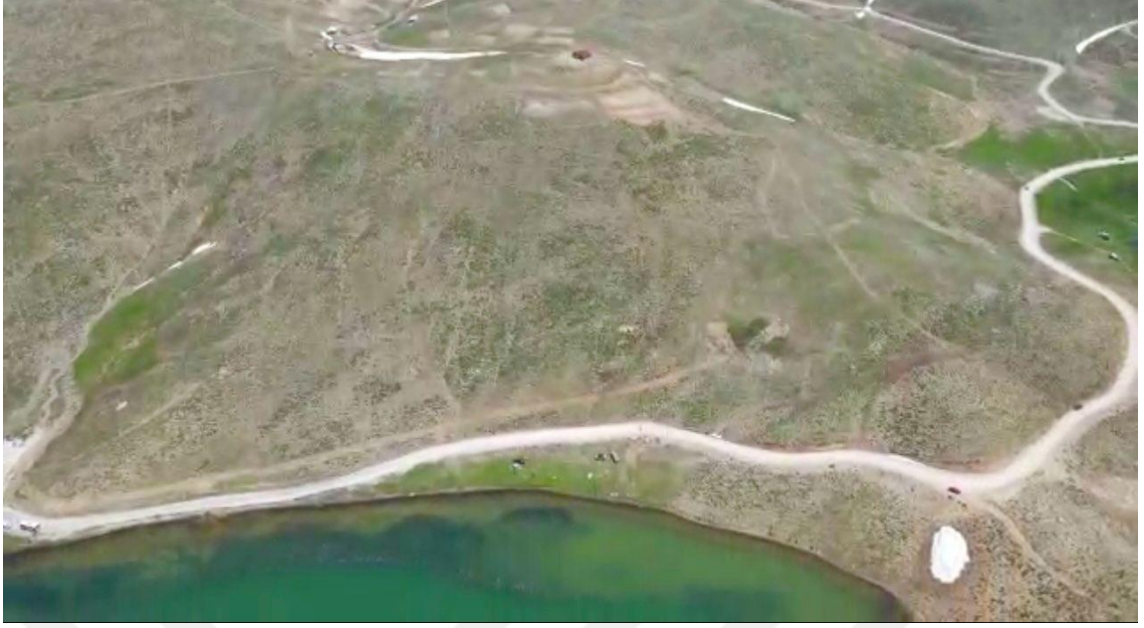
İnsanlara buranın tanıtılması ve marketing yapılması önemli” şeklinde düşüncelerini ifade ederken K4 ise “Ulaşım çok zorda değil çok kolay da değil yani Akdeniz bölgesinde Antalya da düşündüğümüz zaman ki Alanya da turizm çok aktifken ilk önce turistler uçaktan inince yakın olan yerlere gitmek ister. Özellikle ekonomik gücü yüksek olanlardan bahsediyorum Antalya havalimanını tercih ederler. Önce Antalya’nın otelleri dolmaya başlıyor. Belek, kemer sonra yavaş yavaş Manavgat, Side otelleri doluyor sonra Okurcalar Alanya’ya geliyor. Ya da Gazipaşa’ya inen turistler o taraftaki Mahmutlar tarafındaki otelleri doldurur sonra Alanya’ya gelir. Gündoğmuş’un böyle bir handikabı var ama şöyle de bir avantajı var Gündoğmuş spesifik bir turizm planı yapması lazım doğayı seven bir planlama yapılacak burada ekonomik güce çok bakılmayacak sunulacak alternatifler ve konaklama önemli konaklama da şöyle önemli zaten doğa turizm yapmak isteyenler ekstrem spor gibi branşlar yapacağında konaklamada da böyle bir lüks arayacağını zannetmiyorum. Turistleri buraya çekebilmek için yapılacak aktivitelerin alternatifi çok olması lazım mesela bahsettiğiniz kanonun olması lazım ya da spekt bot olması lazım. Asıl branşım olan yamaç paraşütü dışında size aktivite öneriyorum en az 5-6 tane olması lazım. 1 haftalık paketler var mesela 1 gün yamaç paraşütü 1 gün kano 1 gün zipline 1 gün rafting gibi yerlere götürüyor ama mesela sizin orada 2 türlü aktivite amaçlamalısınız bireysel olarak yapabileceği kaya tırmanışı, yama paraşütü vs. gibi bir diğerinde de turist tamamen sedanter birey ama ekstremi seviyor ya da sedanter birey aktivite yapmak istiyor 3 pakete dağılabilir. Diğer sedanter sakın bireysel tatil yapmak istiyor trekking var. Gün batımı için aktivite, sucuk partisi, dağa manzara izlemeye çıkarıyorsun gibi. Ya da alternatifte ekstrem paket isteyen yine profesyonelliği olmayan turist yamaç paraşütü eklenir. Safari eklenir. Zipline yapılır ya da bungee jumping yapılabilir. Siz bunları yaparsanız lokasyonun çok bir önemi kalmaz. Bu işte sürdürülebilirlik önemli. Şimdi sürdürebilir olması için ilk profesyonellerle temas kurulması lazım yamaç paraşütü için profesyonel bir destek alınması lazım safari için bungee jumping için, burada reklam çok önemli mesela en temel bir şey söyleyeyim Golt Turkey diye bir tane Instagram sayfası var Türkiye’nin tamamındaki aktiviteleri ve gezilecek görülecek yerleri tanıtıyor ve ticari amaç gütmüyor bildiğim kadarıyla mesela oraya Gündoğmuş’un reklamı çıkması lazım bir post Gündoğmuş’u anlatması lazım. Acentelerle iletişim kurulur o acenteler toplu aktivite yapan acenteler belki paket satın alırlar bana 500 kişilik yer ayır der. Tabii ki bunlar süreç isteyen şeyler” şeklinde ifade etmiştir.



Şekil 4.30. Yamaç Paraşütü Branşı

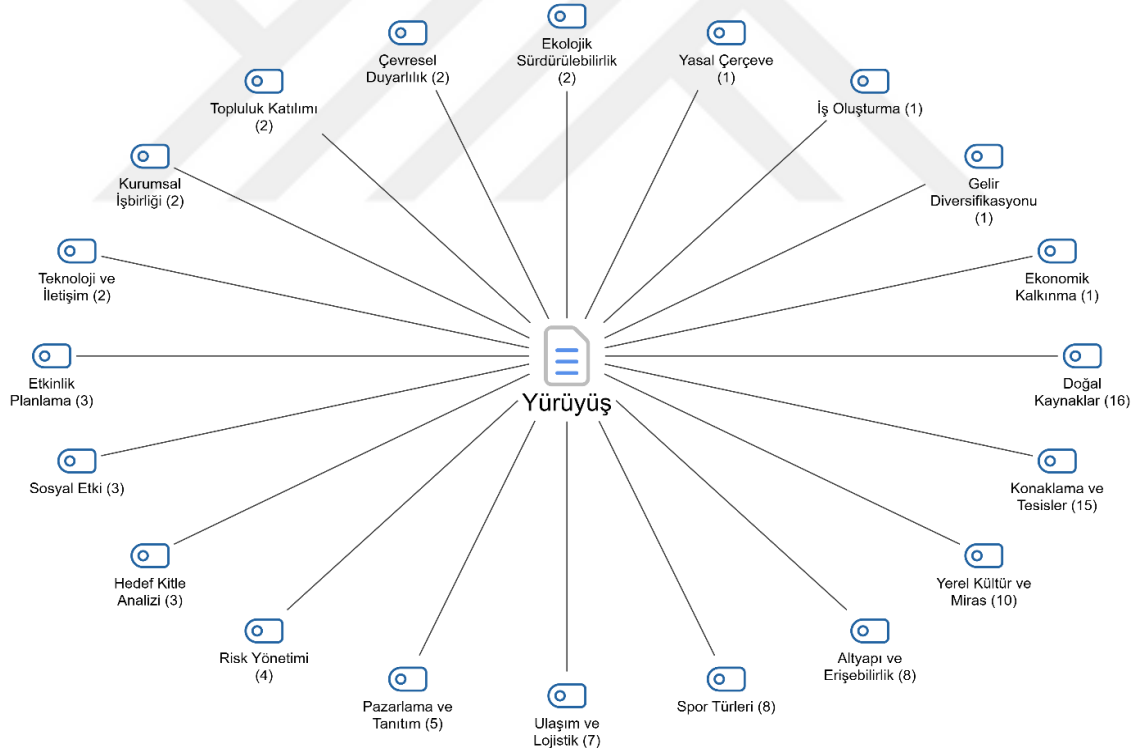


Şekil 4.31. Yamaç Paraşütü Branşı Görsel 2 (Eğrigöl)



Şekil 4.32. Yamaç Paraşütü Branşı Görsel 3 Kalkış Alanı (Eğrigöl)

4.1.5. Yürüyüş branşı içerik analizleri



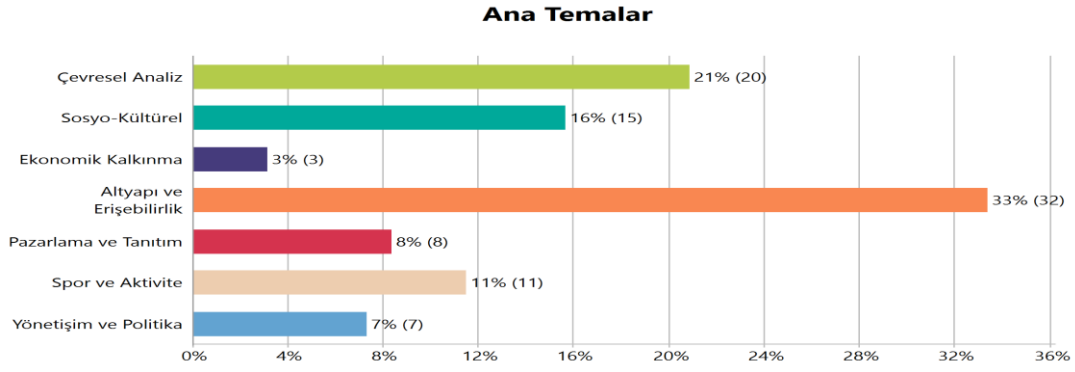
Şekil 4.33. Yürüyüş Branşı Kavram Haritası

Yürüyüş için uzman görüşleri için yapılan içerik analizi sonucunda doğal kaynaklar konaklama ve tesisler ana temaları öne çıkmıştır.

Tablo 4.5. Yürüyüş Branşı Tema Frekansları

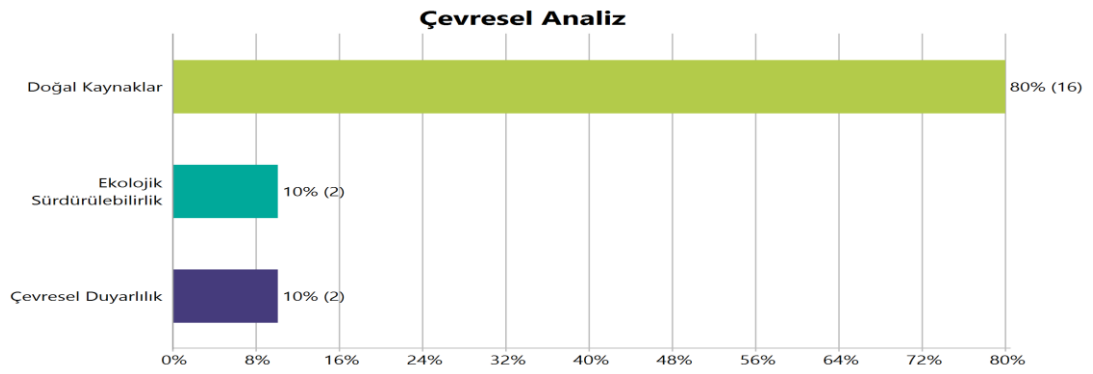
Temalar	Frekans	Yüzde
Doğal Kaynaklar	16	16,67
Konaklama ve Tesisler	15	15,63
Yerel Kültür ve Miras	10	10,42
Altyapı ve Erişebilirlik	8	8,33
Spor Türleri	8	8,33
Ulaşım ve Lojistik	7	7,29
Pazarlama ve Tanıtım	5	5,21
Risk Yönetimi	4	4,17
Sosyal Etki	3	3,13
Hedef Kitle Analizi	3	3,13
Etkinlik Planlama	3	3,13
Topluluk Katılımı	2	2,08
Teknoloji ve İletişim	2	2,08
Kurumsal İşbirliği	2	2,08
Ekolojik Sürdürülebilirlik	2	2,08
Çevresel Duyarlılık	2	2,08
Ekonomik Kalkınma	1	1,04
İş Oluşturma	1	1,04
Gelir Diversifikasyonu	1	1,04
Yasal Çerçeve	1	1,04
Çevresel Analiz	0	0,00
Sosyo-Kültürel	0	0,00
Ekonomik Uyumluluk	0	0,00
Markalaşma ve İmaj	0	0,00
Dijital Pazarlama ve Sosyal Medya	0	0,00
Spor ve Aktivite	0	0,00
Eğitim Programları	0	0,00
Yönetişim ve Politika	0	0,00
Toplam	96	100,00

Tablo 4.5 incelendiğinde yürüyüş branşına ilişkin uzmanların görüşlerinden oluşan içeriklerde ilgili temaların sırasıyla “doğal kaynaklar”, “konaklama ve tesisler” ve “yerel kültür ve miras” olduğu tespit edilmiştir.



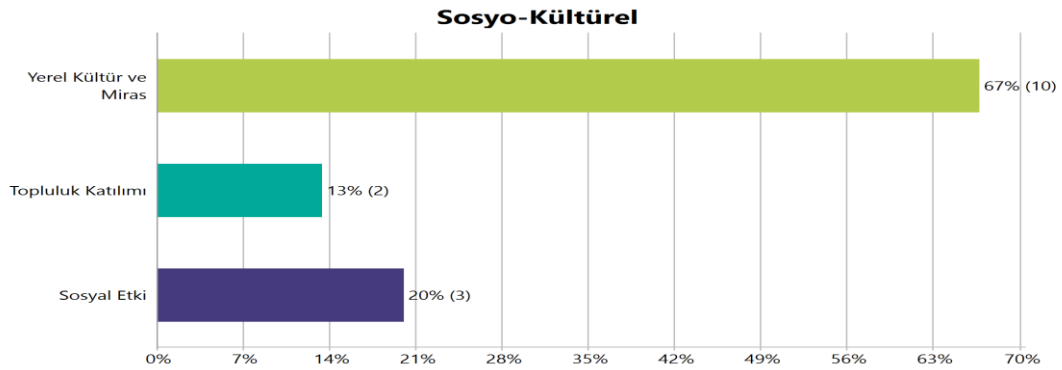
Şekil 4.34. Yürüyüş Branşı Ana Temalar Grafiği

Yürüyüş için toplanan uzman görüşleri arasında en fazla etiketlenen ana temalar sırasıyla “altyapı”, “çevresel analiz” ve “sosyo-kültürel”dir.



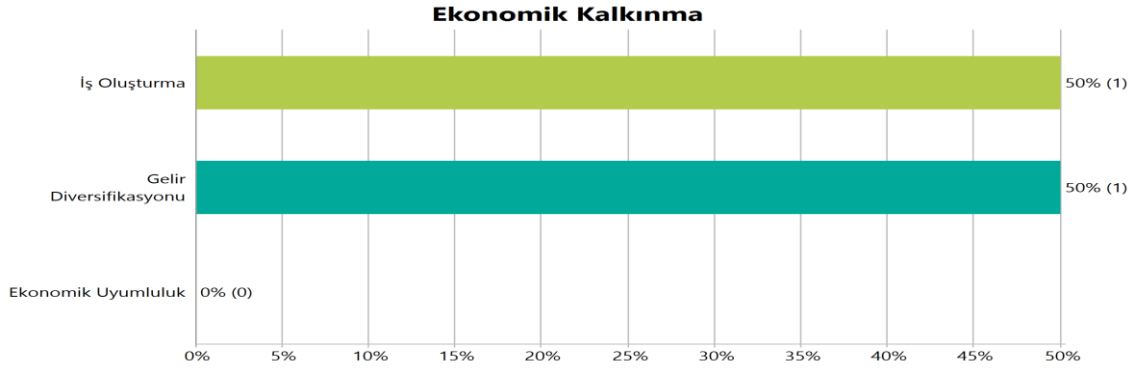
Şekil 4.35. Yürüyüş branşı çevresel analiz alt kodlar grafiği

Çevresel analiz ana temasında en fazla bahsedilen alt tema “doğal kaynaklar” olmuştur.



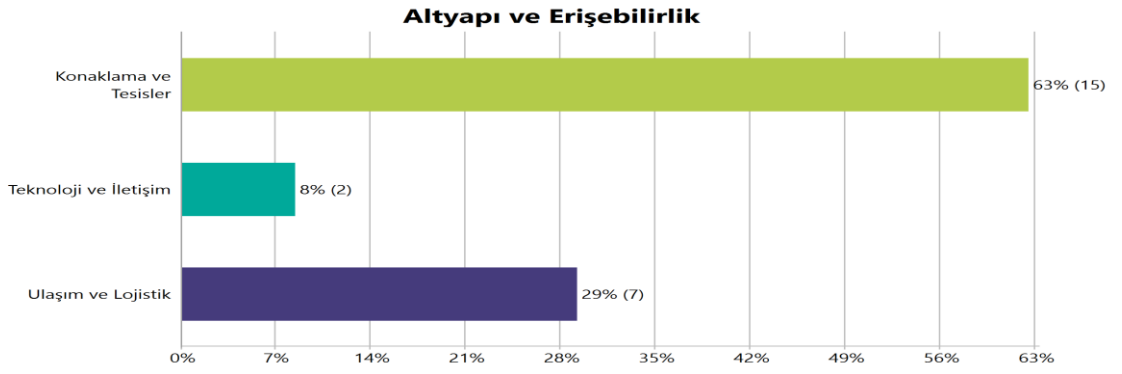
Şekil 4.36. Yürüyüş Branşı Sosyo Kültürel Alt Kodlar Grafiği

Sosyo kültürel ana temasında en fazla bahsedilen alt teması “yerel kültür ve miras” olmuştur.



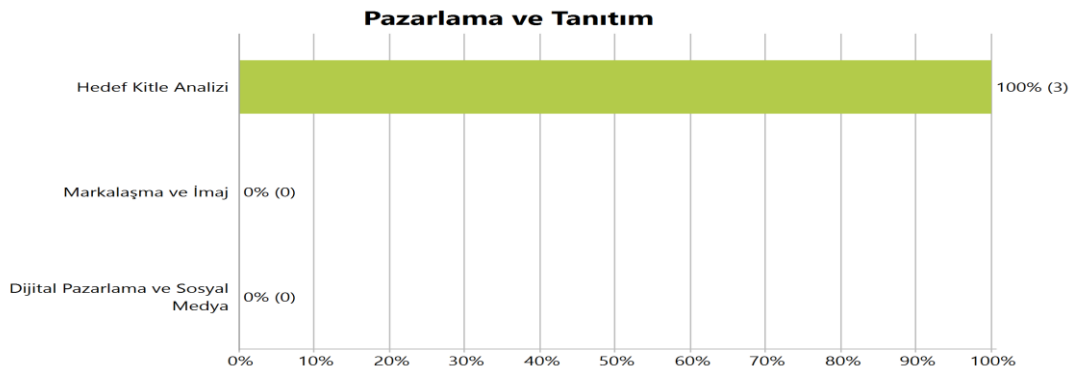
Şekil 4.37. Yürüyüş Branşı Ekonomik Kalkınma Alt Kodlar Grafiği

Ekonomik kalkınma ana temasında en fazla bahsedilen alt tema “gelir diversifikasyonu” ve “iş oluşturma” olmuştur.



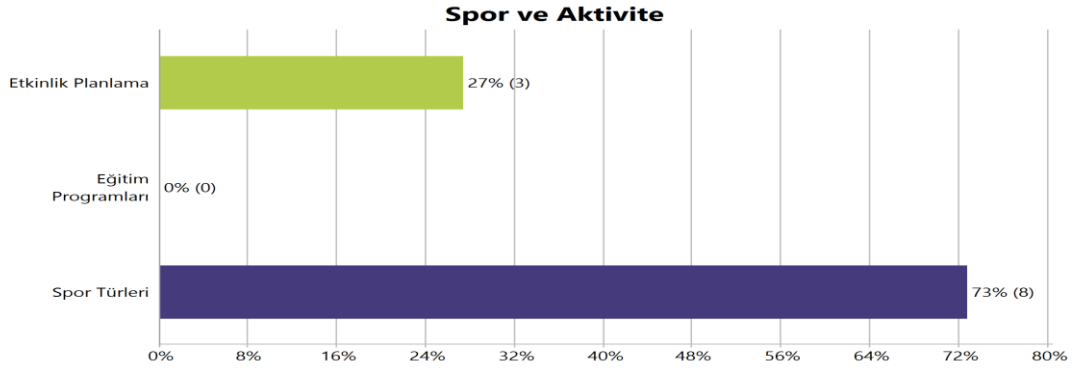
Şekil 4.38. Yürüyüş Branşı Altyapı ve Erişebilirlik Alt Kodlar Grafiği

Altyapı ve erişebilirlik ana temasında en fazla bahsedilen alt tema “konaklama ve tesisler” olduğu görülmektedir.



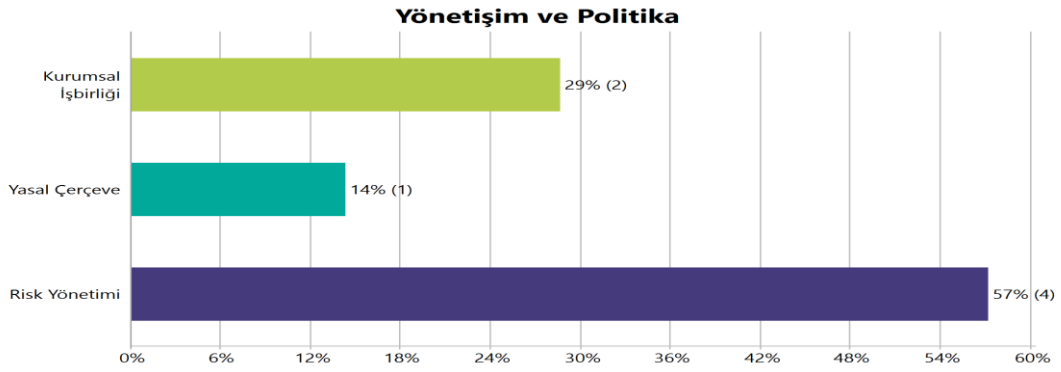
Şekil 4.39. Yürüyüş Branşı Pazarlama ve Tanıtım Alt Kodlar Grafiği

Pazarlama ve tanıtım ana teması altında en fazla bahsedilen alt tema “hedef kitle analizi”dir.



Şekil 4.40. Yürüyüş Branşı Spor ve Aktivite Alt Kodlar Grafiği

Spor ve aktivite ana teması altında en fazla bahsedilen alt tema “spor türleri” olmuştur.



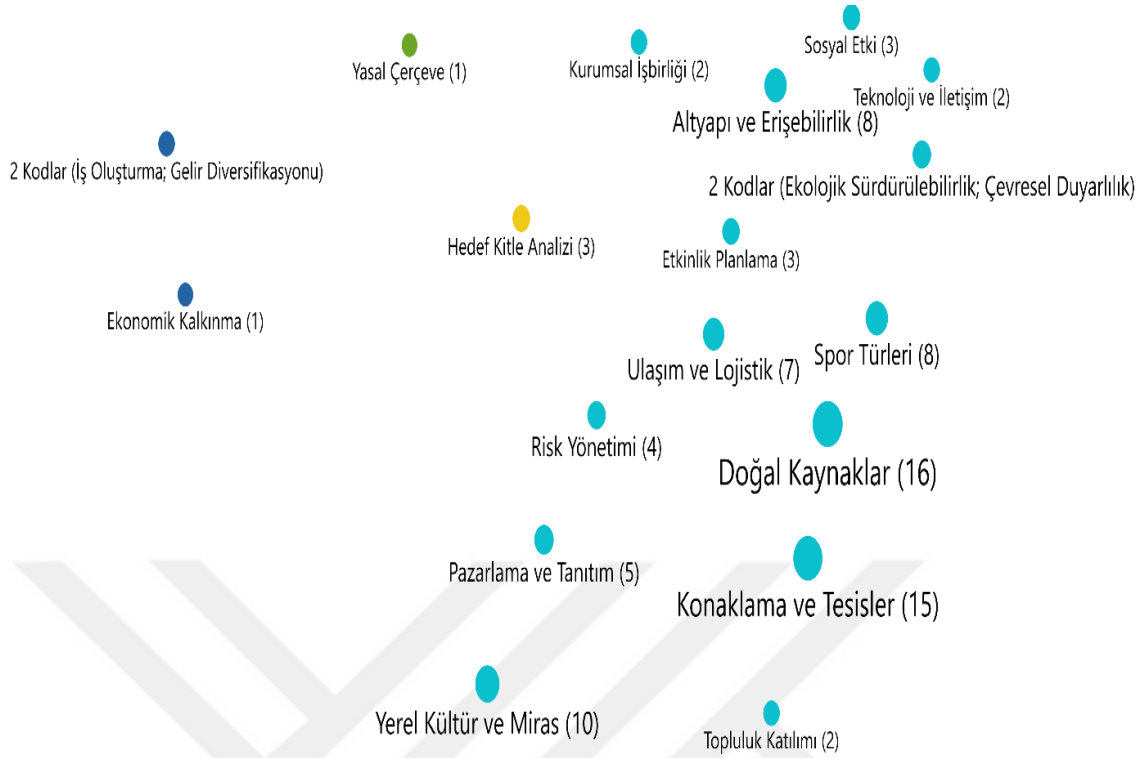
Şekil 4.41. Yürüyüş Branşı Yönetişim ve Politika Alt Kodlar Grafiği

Yönetişim ve politika ana teması altında en fazla bahsedilen alt tema “risk yönetimi” olmuştur.

Tablo 4.6. Yürüyüş Branşı Sözcük Frekansları

Sözcük	Frekans	%
Gündoğmuş	24	0,98
Yer	17	0,70
Kamp	16	0,66
Rota	15	0,62
Konaklama	14	0,57
Yaban	12	0,49
Özel	11	0,45
Yerel	11	0,45
Doğa	10	0,41

Tablo 4.6’da uzman görüşlerinden oluşturulan içerikte yer alan bağlaç ek vb. kelimeler filtrelenerek oluşturulan sözcük frekansları tablo şeklinde gösterilmiştir. En fazla tekrar eden kelimeler “Gündoğmuş”, “yer” ve “kamp”tır.



Şekil 4.42. Yürüyüş Branşı Temalarına İlişkin Kümelenmiş Ağ Grafiği

Temalar 4 küme oluşturmuş, hedef kitle analizi paragraf içerisinde tek başına, “ekonomik kalkınma”, “iş oluşturma” ve “gelir diversifikasyonu” ile bir paragrafta, “yasal çerçeve” bir paragrafta tek başına kullanılmıştır. Diğer temalar aynı cümle veya paragrafta kullanılmıştır.

4.1.6. Yürüyüş branşı betimsel analizleri

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında yürüyüş branşı hakkında katılımcı görüşleri incelendiğinde,

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında branşınıza özgü parkur asgari standartları hakkında bilgi verir misiniz?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların kültür rotası yürüyüş parkuru asgari standartları şu şekildedir. K3 “Bir kültür rotasında öncelikle eski dönemlerden itibaren yaşanmış tarihi alanlar ve doğal güzelliklerin olması lazım. Bu bölgenin doğa yürüyüşüne uygun olması lazım. Tarihten kasıt antik kent, kale, antik yollar, su kemerleri, gözetleme kuleleri, su değirmeni, kilise olarak kullanılmış mağara ve yapılar olabilir. Bunun yanında doğal güzellikler olması lazım; bu doğal güzellikler

yani deniz, göller, şelaleler, mağaralar, yaylalar, manzarası güzel olan dağlar, ormanlar, anıt ağaçlar, sular, dereler gibi sıralayabiliriz. Kültürel alanlar ve doğa güzellikleri arasında patika yollar oluşturulabilmeli. Bir kültürel yol oluşturabilmek içinde öncelikle o bölgenin güvenli ve konaklamaya uygun yerler olması lazım Kültür rotası oluşturulurken her parkur arasındaki mesafe dikkate alınmalıdır. Günlük yürüyüş mesafesi ne çok uzun ne de kısa olmalıdır, ortalama her parkur gününbirlik 10-20 kilometre arasında olmalıdır” şeklinde ifade etmiştir. K7 ise “Kültür Rotasına gelince tabi, kültür rotası oluşturmak için biraz yaratıcılık ve bolca planlama gerekiyor. İlk adım olarak, hangi kültürel unsurları vurgulamak istediğine karar vermek önemli. Mesela, tarihi yerler, köyler, tarım alanları, doğal güzellikler gibi. Rota, ziyaretçilere bu deneyimleri mantıklı ve akıcı bir sırayla sunmalı. Öyle ki, her durak kendi başına bir hikaye anlatmalı ve bir sonraki durağa geçişte de bu hikayeyi devam ettirmeli. Rota oluştururken coğrafi yakınlığı ve ulaşım kolaylığını da düşünmek lazım. Yani insanlar harita üzerinde kolayca yol alabilmeli ve ziyaret ettikleri yerler arası mesafeler de mantıklı olmalı. Rota, aynı zamanda ziyaretçilerin bir yerde ne kadar zaman geçireceklerini de hesaba katmalı. Kimse acele acele tarihi bir yapıyı gezmek istemez değil mi? Yeterli zamanları olmalı ki her detayı sindire sindire gezebilsinler. Bir de rotanın hedef kitlesi var. Kimlere hitap etmek istiyorsun? Aileler, genç gezginler, tarih meraklıları? Rota, hedef kitleden ne beklediğini karşılamalı. Ayrıca, hedef kitlenin ihtiyaçlarına yönelik bilgileri ve imkanları sağlamak da önemli. Mesela, engelli dostu yollar, çocuklar için etkinlikler, yaşlılar için dinlenme alanları gibi. Rota aynı zamanda, ziyaretçilere bölgenin öyküsünü de anlatmalı. Ve en önemlisi, rota sürekli bir deneyim olmalı. Ziyaretçi, başından sonuna kadar kültürel bir macera yaşamalı. Bu maceranın içinde yemekler, müzik, sanat, tarih her şey olabilir. Öyle bir rota oluşturmalısın ki, insanlar oradan ayrıldıklarında hala o kültürel deneyimin etkisinde kalsınlar, hatta bir sonraki seyahatlerinde yine o rotayı ziyaret etmek istesinler” şeklinde ifade etmiştir

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların hiking-trekking yürüyüş parkuru asgari standartları şu şekildedir. K7 “İkisi de birbirinin yerine kullanılmasına rağmen, hiking ve trekking arasındaki en önemli fark faaliyetin süresidir. Hiking’te faaliyet gün içerisinde tamamlanırken, trekking faaliyetleri konaklama gerektiren uzun faaliyetlerdir. Gündoğmuş özelinde örneklendirdiğimizde Gelesandıra göç yolunun bir rota olduğunu varsayarak, yakın ilçelerden gelen yürüyüşçüler bir gün içerisinde bu rota tamamlayabilirler. Ama Gündoğmuş’taki yaylaların içine alındığı bir rotayı

tamamlamak ulaşım, konaklama, beslenme gibi ihtiyaçları da kapsayacağı için ciddi bir faaliyet planlaması gerektirir. Hem hiking hem de trekking faaliyetleri için, yürüyüşçülerin kaybolmaması adına çeşitli işaretlerle belirlenmiş bir rota olmak zorunda. Bu işaretler bazen GPS verileri de olabilir, ya da yol üzerindeki baba denilen üst üste konulmuş büyük taşlar, tabelalar, boyalar. Genellikle parkurların başlangıç ve bitişleri tabelalarla gösterilirken, parkur üzerinde sık sık birkaç renk kombinasyonundan oluşan boyalar kullanılır. Bu rotalar, iki nokta arasındaki herhangi bir yol olarak düşünülmemelidir. Her parkurun bir cazibesi olmak zorunda. Türkiye’de en çok yürünen Likya Yolu’nun yürüyüş rotalarına baktığınızda, yürüyüş esnasında deniz gördüğünüz, koylarında yüzdüğünüz, arkeolojik kalıntıların, tarihi şehirlerin, ormanların içinden noktalardan oluştuğunu görürsünüz. Yedigöller, Kaçkarlar, Aladağlar... Her bir rotanın kendine özgü doğal veya tarihi bir güzelliği, bir cazibesi vardır. İnsanları evlerinden çıkartan ve “ben de bunu görmeliyim” dedirten herhangi bir şey. Bir standarda sokmamız gerekirse hiking rotaları için 1-30 kilometre arası rotalar oluşturulabilir. Bunda tabi arazi şartları önemli bu her yerde değişkendir. Trekking için ise günlük 10-30 kilometre arası yürünecek şekilde birkaç günden aylar sürecek rotalar planlanabilir. Dediğim gibi coğrafya ve koşullar önemli burada. Örneğin çok dik ve kayalık bir parkur geçiliyordur orada belki bir günde 3 kilometre mesafe gidersin” şeklinde ifade etmiştir. K7 ise “Oluşturulan kültür rotası trekking için kullanılabilir. Trekking rotaları için de aradığımız şartlar hemen hemen aynı. En az birkaç gün sürecek rotalar yapılmalı. Kamp yapılabilir alanlara yakın olmalı. Burada su kaynakları kamp yerleri için düşünülebilir” şeklinde ifade etmiştir.

Gündoğmuş ilçesi’nin doğal çevre ve tabiatı hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi’nin doğal çevre ve tabiatına ilişkin görüşleri K3 “Gündoğmuş, Bozkır ve Akseki coğrafyası dünyanın en güzel coğrafyalarından bir tanesidir. Dağları, ormanları, yaylaları, dağ köyleri, endemik türleri, akarsuları, gölleri ve tarihiyle çok özel bir coğrafyadır” şeklinde düşüncelerini dile getirirken K7 ise “Antalya merkezine ve Alanya’ya bu kadar yakın ve bu kadar bakir kalabilmiş başka bir alan olduğunu düşünmüyorum. Akseki – Gündoğmuş bölgesi, yerleşimin de yoğun olmaması nedeniyle en yaban alanlardan bir tanesi. İlçenin neredeyse tamamı ağırlıkla çam ve sedir ormanlarından oluşuyor. Yangın nedeniyle tahribatlar oluşsa da korunmuş alanların sayısı da bir hayli fazla.

Bazı bölgelerde endemik bitkiler mevcut. Doğada yürüyüş yaptığınızda yerliler size ayı ve domuz gibi yaban hayvanlarının yuvalarının nerelerde olduğunu tarif ediyor -ki bu her yerde karşılaşılabilen bir durum değil. Şahin, atmaca gibi kuş türlerini sıklıkla gökyüzünde görmek, geceleri baykuşların seslerini duymak bölgenin ne kadar doğal kaldığının en somut göstergesi. Geyik dağları, Batı Toroslar içinde önemli bir yere sahip ve rakımı nedeniyle trekking grupları tarafından tercih edilen faaliyet alanı. Ümitli Yaylası gibi bazı bölgelerde ise karstik oluşumlar fazla olduğu için mağaracılık faaliyetleri yapılabilir” şeklinde ifade etmişlerdir.

Gündoğmuş ilçesi’nin bu faaliyet için ulaşımı hakkında ne düşünüyorsunuz?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcılar Gündoğmuş ilçesi’nin ulaşımına dair K3 “Bu tarz faaliyetler için bazen çok zorlu yollar gidilebilmekte. Bu açıdan bakıldığında Gündoğmuş araçla ulaşımaya gayet müsait. Ayrıca Antalya’da bu bölgeye günlük dört sefer bulunmakta. Bu da kişisel araçlara sahip olamayan insanlar içinde buraya ulaşım olanağını rahatlıkla sağlamaktadır” şeklinde düşüncelerini dile getirmiş K7 ise “Küçük bir ilçe olduğu için, toplu taşıma imkanları sınırlı. Antalya, Alanya, Manavgat ilçelerinden dolmuşlarla Gündoğmuş merkezine ulaşım sağlanabiliyor. Ancak yürüyüş rotalarına ulaşmak için özel araç gerekli. Özel aracınız yoksa, yerel halkın yardımı ile yürüyüş rotalarına ulaşmak zorundasınız. Bu nedenle sorun yaşamamak adına doğa sporları kulüpleri ile faaliyetlere dahil olmanız gerekiyor ya da özel aracınızla kendiniz gelmelisiniz” şeklinde ifade etmiştir.

Gündoğmuş ilçesi sporcular açısından size göre güvenli bir bölge mi?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi’nin güvenliğe dair düşünceleri ise K3 “Gündoğmuş bölgesi güvenlik açısından yaşayan halk göz önüne alındığında en güvenli yerler arasında ilk sıralarda yer almaktadır. Hatta otostopla ulaşım bile çok kolaydır. Doğa yürüyüşü sırasında parkur sonunda özel aracınıza ulaşmak için rahatlıkla otostop çekebilirsiniz ve müsait olan ilk araç hemen sizi alacaktır. Ayrıca Gündoğmuş bölgesindeki suç oranları incelendiğinde çok düşük seviyelerdedir. İnsanlar rahat bir şekilde kamp yapabilirler ve özgür bir şekilde yürüyebilirler. Diğer bir açıdan bakıldığında yaban hayatı ve bölgede yer alan sürülerin köpekleri güvenlik açısından dikkat edilmesi gereken bir noktadır. Bu bölgede boz ayı, vaşak, sırtlan, kurt, çakal, yaban domuzu ve sürüngenler yürüyüşlerde

güvenliği tehdit edebilecek yaban hayvanlarıdır. Rota planlamaları yapılırken bunlar göz önünde bulundurulmalıdır. Bu konuda yürüyüşçüler bilgilendirilmelidir” şeklinde olmuştur. Bu soruya K7 ise “Sosyo-kültürel yapısı, henüz şehirleşmemiş ve köy hayatının devam ettiği bir bölge olması nedeniyle insanların birbirini tanınması, bölgeyi güvenli kılan en önemli faktör. Yaylalara, bağına bahçesine giden kadınlar yoldan geçen arabalara hiçbir tedirginlik yaşamadan otostop çekerek ulaşım sağlayabiliyor. Yerel halkın tanımadıkları insanlara “sen kimlerdensin, nereye geldin” gibi sorular sorması bile dolaylı yoldan asayişin sağlandığını gösteriyor. İlçenin merkezinde biraz yürüyüş yaptığınız zaman, çoğu insanın kapılarını açık bıraktığını ya da kilitlemediğini görebilirsiniz. Gündoğmuş’u bir ilçeden daha çok, birbirini tanıyan insanlardan oluşan mahalli kültürün hakim olduğu bir yer olarak düşünmek gerekir. Ancak yangılardan sonra oluşan istisnai durumu da göz ardı etmemek gerekir. Dışarıdan gelen dönemlik-geçici işçiler nedeniyle yerel halk eski zamanlara nazaran daha temkinli durumda” şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir.

Gündoğmuş’un konaklama olanakları hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi konaklama olanaklarına dair düşünceleri ise K3 “Konaklama şu anlık yetersizdir. Sadece Belediyenin ve Orman İşletme Şefliğinin misafir hanesinde kalınabilir durumda. Ayrıca oluşturulacak rotalar ve planlanacak kamp alanları ile bu alanlarda güvenli bir şekilde çadır kurulabilir. Parkurlar aktif hale getirildikten sonra yörede bulunan köy evleri, yayla evleri, dinlenmek için yapılmış köşk dediğimiz tahtadan yapılar da konaklama için planlamaya dahil edilerek kullanılabilir. Hatta yörede bulunan küçük hanlar restore edilerek konaklamak için kullanılabilir” şeklinde ifade ederken; K7 ise “Gündoğmuş’un turizm açısından en büyük sorununun konaklama olduğunu düşünüyorum. Bildiğim kadarıyla herhangi bir konaklama tesisi mevcut değil. Bu açıdan sadece günübirlik faaliyetler için nispeten uygun bir yer olarak düşünüyorum. Otel ve pansiyon haricinde, sporcuların konaklama için çadırlarını getirseler dahi kullanacakları bir alan yok. Macera sevenler çadıra uygun bir alana kamp atıp ihtiyaçlarını bireysel olarak temin etmeye çalışabilirler ancak en azından tuvalet, duş, su, elektrik vb. temel ihtiyaçların sağlanabileceği bir kamp alanı gerekli. Dönemsel olarak en çok Eğrigöl ve Uçansu Şelalesi’nde kamp atanların olduğunu görüyorum. Ancak bu alanlarda konaklama için hizmet alabileceğiniz herhangi bir işletme maalesef yok” şeklinde ifade etmiştir.

Bu tarz faaliyetlerde en çok kullanılan konaklama şekli nedir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların yürüyüşçülerin konaklama tercihlerine dair düşünceleri K3 *“Bu tarz faaliyetlerde en çok kullanılan konaklama şekli çadır konaklamadır. Kamp yerleri özel olarak seçilmeli, kamp alanlarında özellikle tuvalet, yeme-içme ve su ihtiyacını karşılamak için uygun yerler olmalıdır. Kamp yerleri özellikle güvenli yerler olması lazım. Güvenlikten kastım yani dere yatağı olmamalı, taş altı kayalık alanlar gibi güvensiz ortamlarda olmamalıdır. Çadır konaklamaya uygun Gündoğmuş da birçok alan mevcuttur. Trekking, Hiking ve Kültür Rotası haritalarında yapılabilecek kamp alanlarını işaretledim”* şeklinde ifade etmiştir. K7 ise *“En ideali çadır konaklamadır. Ancak rotalar arası ortama uygun tesislerde varsa kullanılabilir”* şeklinde ifade etmiştir.

Gündoğmuş ilçesini tekrar ziyaret etmeyi düşünür müsünüz? Sizce insanlar burayı ziyaret eder mi?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesini tekrar ziyaret etme hakkındaki düşünceleri ve onların gözünden insanların burayı ziyaret etme düşüncelerini K3 *“Ben bu bölgeye birçok kez geldim ve sürekli gruplar getiriyorum. Gruplarda getirdiğim kişiler burayı ziyaret etmeye devam ediyorlar. Bu faaliyetleri yapan kişiler buranın ne kadar eşsiz olduğunun farkında. Gündoğmuş’un yayla bölgelerinin ve Alara vadisinin güzellikleri düşünüldüğünde oldukça etkileyici yerler. Bu yüzden burası aktif hale getirildiğinde her yıl çok sayıda insanın bu bölgeyi ziyaret edeceğini düşünüyorum”* şeklinde ifade ederken; K7 *“Gündoğmuş’un temel cazibesi doğasının el değmemiş olmasından kaynaklanıyor. Bir tarafında akarsular, bir tarafında dağlar, bir tarafında yaylalar. Gündoğmuş’taki her bölgenin kendi içinde doğal güzellikleri farklı. Aynı zamanda her mevsimde başka bir aktivite yapmaya imkan tanıyor. Yazın şelalede, akarsularda yüzebilir, bahar aylarında yaylalara çıkabilir, kışın karlar içinde yürüyüşler planlayabilirsiniz. Bu yüzden tekrar tekrar ziyaret edilse de doğa severler için hemen tüketilecek bir yer değil, son derece zengin. Altyapı sorunlarının çözülmesi ve tanıtım yapılması ile insanların aklında kalacak bir yer haline dönüşmesinin zor olmayacağını düşünüyorum. Ancak bu zaman alacak bir süreç olduğu için yerel ve özel idarelerin bu süreci hassasiyetle planlaması gerekiyor”* şeklinde dile getirmiştir.

Genel anlamda bu faaliyet alanının olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi hakkında olumlu-olumsuz düşüncelerine dair K3 *“Bölgenin bilinmemesi olumsuz bir durum”* şeklinde ifade ederken; K7 ise *“Bölge halkının turizme uzak olması olumsuz bir durum”* şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında faaliyet alanına yönelik olarak branşınıza özgü parkur hakkında düşünceleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi'nde belirledikleri yürüyüş parkurlarına dair düşünceleri ise K3 *“Oluşturmuş olduğumuz kültür rotası Alarahan'dan başlamaktadır. Alarahan'ın yanında kartal yuvası gibi Alara Kalesi yükselmektedir. Alara Çayı derin harika bir vadiden gelip Alarahan'ın önünden geçerek turkuaz rengiyle her mevsim coşkuyla akar. Alara vadisi florası ve faunasıyla zengindir. Alara vadisinde yaban keçileri, boz ayı, tilki, çakal, tavşan gibi yaban hayvanları ve keklik, bıldırcın, bülbül, saka, şahin gibi kuş çeşitleri yaşamaktadır. Alara vadisi, yılın her mevsimi yürüyüş yapmak için çok elverişli bir bölgedir. Akdeniz iklimi ve karasal iklimin aynı rota üzerinde görülmesi çok değerlidir. Rota üzerindeki yaylalar, şelaleler, göller, zengin coğrafya, hanlar, yörük kültürü, köy yaşamı ve yer yer günümüze kadar gelmiş olan tarihi kervan yolları bir arada düşünüldüğünde dünyada eşsiz parkurlardan bir tanesi olduğunu düşünüyorum”* şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında farklı faaliyet alanlarıyla kıyaslandığında Gündoğmuş ilçesine ait bu alanı nasıl buldunuz?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların rekreasyonel spor turizmi kapsamında diğer faaliyet alanlarına göre Gündoğmuş ilçesi ve oluşturulan parkurlara dair düşüncelerini ise K3 *“Likya yolu – St Paul yolu kültürel doğa yürüyüşü kapsamında Antalya bölgesine farklı bir kültürel rota daha kazandırmış olacağız. Gündoğmuş bölgesini diğer bölgelerden ayıran en önemli özelliği 2100 rakımında çok geniş bir alanda çok sayıda yaylaların olması, Alara vadisinin eşsiz yapısı ve parkurun 0 rakımdan başlayıp 2500-2600'lü rakımlara kadar çıkıyor olmasıdır. Akdeniz ikliminden Bozkır iklimine geçiliyor olması ve tarihi İpek Yolları üzerinde bir rota*

oluşturulması bu rotayı özel kılmaktadır” diye ifade ederken K7 ise “Güzel buldum. Altyapısız, yaban, keyifli, zor” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında oluşturulan parkur/parkurların güvenliği hakkında düşünceleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların parkurların güvenliğine dair düşünceleri ise K3 *“Parkurun belirli bölgelerinde kış mevsiminde yoğun kar nedeniyle özellikle Kuruca bölgesinden sonrası kapalı olabilir. Burada çığ, tipi ve yüksek yağıştan kaynaklı güvenlik sorunları oluşabilir. Daha önce de belirttiğim gibi yer yer çoban köpekleri ve yaban hayvanlarıyla karşılaşma ihtimali söz konusudur. Bu durumlar yine de yürüyüşe engel durumlar değildir. Bence dünyadaki en güzel ve en güvenli rotalardan bir tanesi burası olabilir. Bu zamana kadar bir yaban hayvanı saldırısı bu bölgede duyulmamış ve görülmemiştir”* şeklinde ifade ederken; K7 ise *“Senir yaylası, Kemalgaazi bölgesi gibi bazı alanlarda aktif bir yaban hayatı olduğu için, sporcuların kendi güvenlikleri ve hayvanların huzuru için dikkat etmesi gerekmektedir. Bölge genelinde ise kamp kurulacak alanlara dikkat etmek gerekiyor. Dağlık alanlarda kaya düşme riski her zaman göz önüne alınmalı. Akarsular etrafında konaklama planlandığı taktirde, yaban hayvanlarının varlığı göz önüne alınarak yürüyüş patikalarından ve hayvanların su içebileceği alanlardan daha uzak yerlere kamp atılması gerekli. Özellikle trekking faaliyeti yapılacaksa, olumsuz durumlara karşı faaliyet planı jandarmayla ya da bölge halkından insanlarla paylaşılmalı. Ek güvenlik önlemi olarak, faaliyet alanına göre muhtarların ya da çobanların telefon numaraları da alınabilir. Bu konudan bağımsız olarak, ekipmanların tam ve eksiksiz olması da Gündoğmuş bölgesindeki faaliyetler için önemli. Botunuz parçalandığında, batonunuz kırıldığında ya da çadırınız yırtıldığında bunu Gündoğmuş dan temin etmeniz imkansız. Dolayısıyla hem kendi güvenliğiniz için hem de faaliyeti gerçekleştirebilmek adına ekipmanlarınız eksiksiz ve sağlam olması da önem arz ediyor”* şeklinde ifade etmiştir.

Bireysel olarak rekreasyonel amaçlı bu parkurlarda yürüyüşçüler güvenlikle alakalı nelere dikkat etmesi gereklidir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların yürüyüş faaliyetine katılacakların güvenlikle alakalı dikkat etmeleri gereken konular hususunda K7 *“Temel kurallar Gündoğmuş için de geçerli. Ekipmanları eksiksiz olmalı, hava koşullarına bakılmalı, gidilecek rotalar hakkında önceden bilgi toplanarak faaliyet planı yapılmalı.*

Bazı bölgelerde rehber ihtiyacı duyulmadan faaliyetler gerçekleştirilse de Gündoğmuş özelinde rehbersiz bir faaliyet planlamanın zor olduğunu düşünüyorum. Temel nedeni ise rotaların belirsizliği, yaban hayatı ve olumsuz bir durum yaşandığında merkeze ulaşma sorunu. Yerel halkla irtibat halinde olan, rotaya hakim olan bir rehber faaliyetlerin daha güvenli ve keyifli olmasını sağlayacaktır. Aynı zamanda bazı rotalarda elektrik ve su mevcut değil. Telefonların çekmediği yerler de var. Bu nedenle faaliyet yapacak sporcuların, bütün ihtiyaçlarını gözeterek hazırlanmaları gerekiyor” ifadelerini dile getirmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında oluşturulan parkur/parkurların zorluk derecesine yönelik düşünceleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların yürüyüş parkurlarının zorluk derecelerine dair düşünceleri ise K3 “Bu parkurda birçok özel etap bulunmaktadır. Kolay, orta, zor olmak üzere birçok etaptan oluşmaktadır. Ayrıca Kuruca bölgesinden sonrası iklim şartları nedeniyle ciddi ekipmanlar olmadan kışın geçilmesi neredeyse imkansızdır. Yer yer 2-3 metre kar kalınlığı bu bölgelerde görülmektedir. Bu rotayı mevsime uygun dönemlerde yürümek önemlidir” şeklinde ifade ederken; K7 ise “Başlangıç seviyesindeki sporcular için uygun olan yerler; Kemal Gazi parkuru, Güzle parkuru, Kırkdönme parkuru. Arazi eğiminin az olması, faaliyet süresinin kısa olması, konaklama gerektirmemesi, yük taşımaya ihtiyaç duyulmaması nedeniyle, her seviyeden sporcular bu parkurları tamamlayabilir. Daha çok trekking parkurları olabilecek yerler; Keykubat Kültür Rotası, Iparlı Parkuru gibi rotalar kamp yükünün, erzak ve suyun sporcular tarafından taşınması, yürüyüş rotalarının daha uzun ve yorucu olması hem doğa sporlarında tecrübe hem de kondisyon gerektirdiği için, tecrübesiz sporcuları zorlayabilir” şeklinde ifade etmiştir.

Genel anlamda bu parkurların olumlu ve olumsuz yönler nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların yürüyüş parkurlarına dair düşünceleri ise K3 “Bu parkur kış mevsiminde geçilmesi zor bir parkur. İlkbahar, yaz, sonbahar mevsimlerinde bütün parkur yürünebilir durumda her mevsimde ayrı bir güzelliği var. Ayrıca Ege ve Akdeniz’de bulunan kültür rotaları yaz mevsiminde sıcaklıklardan dolayı yürünmesi çok keyifli değil. Bu parkur ise büyük bir kısmı yüksek rakımlı yerlerde olduğu için bu kültür rotalarına güzel bir alternatif olabilir. Genel olarak olumsuz bir durum görmüyorum. Kışın geçilmesi zor olan rotada konaklama

problemi çözülüp altyapı oluşturulabilirse bu bölgenin güzel bir kış turizmi potansiyeli de taşıdığını düşünüyorum. Bu bölge birçok farklı kültüre ev sahipliği yapmış. Luviler, Romalılar, Bizanslılar, Selçuklular, Osmanlılardan günümüze kadar gelmiş bir bölgedir. Özellikle Selçuklu döneminde Akdeniz'i İç Anadolu'ya bağlayan yolların en önemlilerinden bir tanesi bu tarihi İpek Yollarıdır. Yörükler de bu yolları çok kullanmıştır. Bu kadar üst üste tarihin izlerini taşıyan bu yolları koruyarak ve tanıtarak gelecek nesillere taşımamız gereklidir. Parkurumuz üzerinde yer alan bu kervan yollarının bazı bölgeleri yer yer tahrip olmuş durumda buraların restore edilmesi gerekmektedir. Bir diğer önemli hususta bu parkurun turizm acentelerine tanıtılıp uzman kişiler eşliğinde turistlere geziler düzenleyerek tanınırlığının arttırılması gerekmektedir” şeklinde ifade ederken; K7 “Genel olarak Gündoğmuş'taki parkurların en önemli özelliği gerçekten doğayla baş başa olmanız. Parkurlarda yerel halka ya da sporculara rast gelme olasılığınız çok düşük... Örneğin yazın Kaçkarlara gittiğinizde, ya da bahar aylarında Likya yolunu yürüdüğünüzde parkurlarda diğer sporcularla karşılaşabilirsiniz. Parkur başında ve sonunda dinlenip ihtiyaçlarınızı giderebileceğiniz küçük işletmelere denk gelirsiniz. Bu açıdan, doğayı en yalın haliyle tecrübe etmek isteyen sporcular için Gündoğmuş en güzel alanlardan bir tanesi. Ama bu durum sporcuların değerlendirme açısına göre dezavantaj olarak da görülebilir” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında yapılacak olan faaliyetlerin bölgeye ekonomik etkileri hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların yürüyüş faaliyetlerinin bölgeye olan ekonomik katkılarına dair düşüncelerini ise K3 “Gündoğmuş bölgesi dışa göç veren bir ilçedir. Bu bölgede yapılacak olan yürüyüşler ve kamp faaliyetleri yöre halkına ek bir kazanç sağlayacaktır. Bölgeye gelen doğa severlerin ihtiyaçları doğrultusunda bölgede konaklama ve yeme-içme ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik tesisler açılabilirken diğer bir yandan da yörede yetişen meyve, sebze, incir, üzüm, bal, pekmez, bitki çayları vb. birçok ürünü satabilecekleri bir pazar oluşacaktır” şeklinde ifade ederken; K7 “Faaliyetler nedeniyle bölgeye gününbirlik gelen sporcuların temel ihtiyaçlarını bölgeden karşılayacağı varsayıldığında, bölgeye ekonomik hareketlilik sağlayacaktır. Bana göre bölgenin en popüler yeri olan Uçansu şelalesi bahar ve yaz aylarında yüzlerce, binlerce turist ağırlıyor. Ancak burada konaklama imkanı yok. Herhangi bir şeyi satın alabileceğiniz bir işletme söz konusu değil. Giriş ücretinin

ödenmediği, marketin, tuvaletin olmadığı doğanın ortasında bir güzellikten söz ediyoruz. Şelaleye yakın alabalık tesisi dışında, Gündoğmuş içerisinde turistler için hizmet ve ürün satın alabilecekleri bir yer yokken, kayda değer bir ekonomik katkının olması mümkün değil” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında yapılacak olan faaliyetlerin bölgeye sosyo-kültürel etkileri hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların yürüyüş faaliyetlerinin sosyo-kültürel etkilerine dair düşüncelerini ise K3 “Öncelikle, bölgeye gelen insanlar, yerel halkla etkileşime geçiyor. Yani, şehirden ya da başka yerlerden gelenler, o bölgede yaşayan insanlarla tanışıyor, onların yaşam tarzlarını, kültürlerini, yemeklerini deneyimliyor. Bu etkileşim iki tarafa da bir şeyler katacaktır. Yerli halkın sahip olduğu güzelliklerin farkına varması açısından da önemli. Bu sayede insanlar çevreye daha fazla sahip çıkacaklardır. Ayrıca ziyaretçilerinde Yörük Kültürünü tanımasına olanak sağlayacaktır” şeklinde dile getirirken K7 ise “Gündoğmuş, genç nüfusun az olduğu, gelişmemiş, kırsal bir bölge olduğu için bölgeye gelen her turist, yerel halk için ‘değişik, farklı’ olarak algılanacaktır. Bu durum bölge halkının farklı kültürleri öğrenmelerine ve onlara saygı duymalarına, hatta benimsemelerine neden olabilir. Turistlerle etkileşimde olan bölge halkı, yaşam şekillerini değiştirmek ve standartlarını yükseltmek adına kendi kişisel hayatlarında ve bölge içinde girişimlerde bulunabilir Öte yandan olumsuz durumlar yaşanırsa, yerel halk tam tersi bir tutum sergileyip, kendi değerlerine daha sıkı bağlanmayı da tercih edebilir” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turistlerini bu bölgeye çekmek için neler yapabiliriz?

Katılımcıların rekreasyonel spor turizmi kapsamında yürüyüş faaliyetleri için bölgenin turistlere tanıtılmasına dair düşünceleri ise K3 “Bu bölgenin tarihinin ortaya çıkartılıp tanıtımının yapılması insanlarda daha fazla ilgi uyandırır. Kervan yolları üzerinde bulunan hanlar restore edilerek ziyarete ve konaklamaya açılabilir. Bölgedeki evlerin belirli odalarının konaklamaya açılması teşvik edilebilir. Özel sektör eliyle günübirlik programlar dışında 3-7-10 günlük doğa yürüyüşü paket programları oluşturulabilir. Bölgede yayla turizmi, kış turizmi, bisiklet turizmi gibi başka alternatif etkinlikler oluşturulabilir. Yörük kültürü ön plana çıkarılabilir. Burada özel sektöre çok iş düşmektedir” şeklinde düşüncelerini ifade ederken K7 ise “Bence iki temel unsur; altyapı oluşturulması ve tanıtımın yapılması. Yerel yönetim, bölgede yapılacak olan

faaliyetleri gerçekleştiren doğa kulüpleri ile işbirliği yaparak, kulüplerin faaliyet planlarında Gündoğmuş'a öncelik verilmesini sağlayabilir. Ancak bunun için Gündoğmuş'un da hazır olması gerekiyor. Faaliyetler için gelen gruplar nerelerde konaklayacak, ulaşım nasıl sağlanacak, temel ihtiyaçların giderilebileceği tesisler kurulacak mı ? Kamp alanları var mı ? Öte yandan Gündoğmuş, iş imkanlarının da kısıtlı olması nedeniyle dışarıdan göç alan bir yer değil. Bu nedenle yerel halkı kendi içinde ve izole. Bölgedeki insanların turizm ve hizmet sektörüne uzak olmaları da değiştirilmesi gereken bir tutum" şeklinde ifade etmiştir.



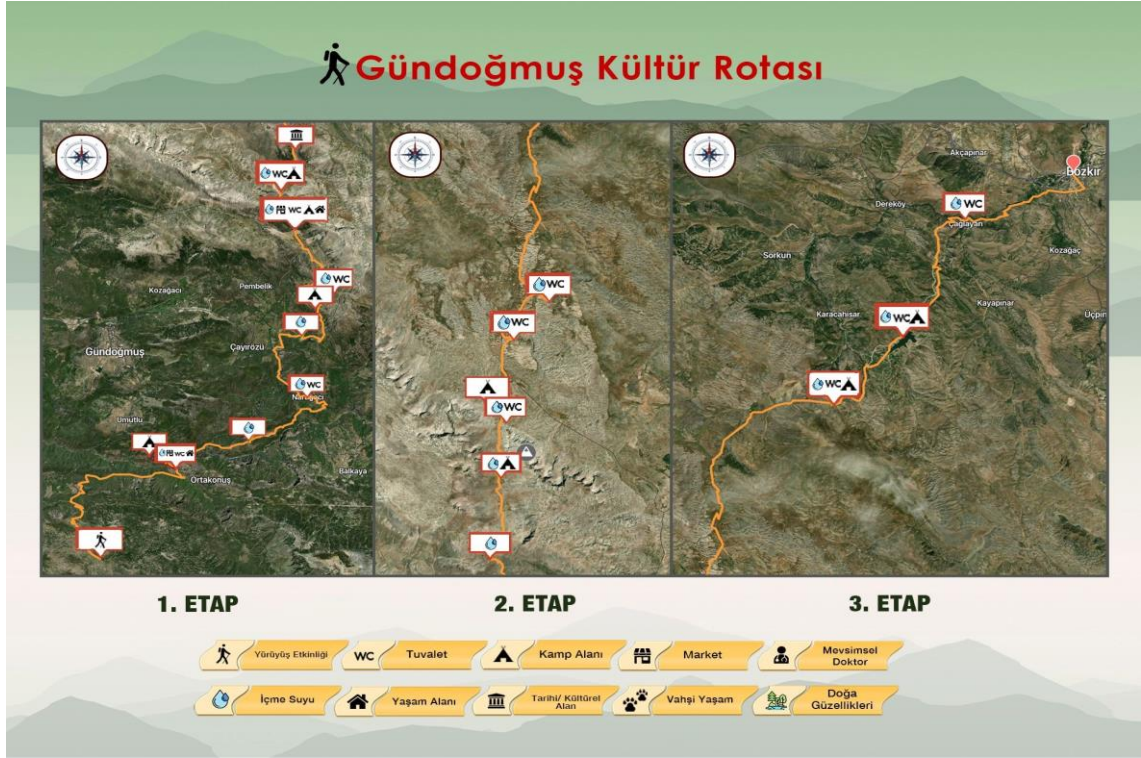
Şekil 4.43. Yürüyüş Branşı Trekking



Şekil 4.44. Yürüyüş Branşı Hiking 1



Şekil 4.45. Yürüyüş Branşı Hiking 2



Şekil 4.46. Yürüyüş Branşı Kültür Rotası



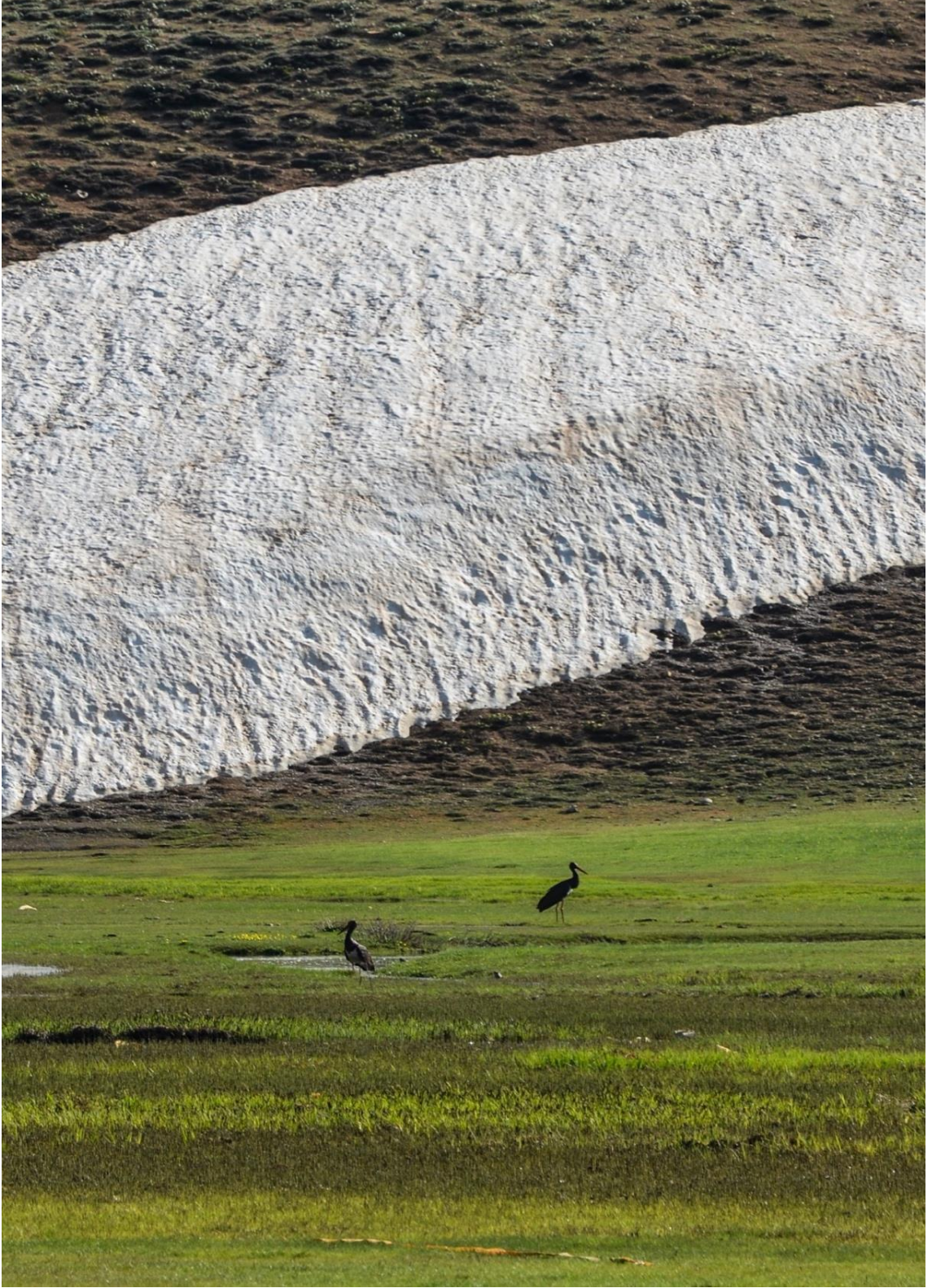
Şekil 4.47. Yürüyüş Parkuru Tarihi Yollar 1 (Çaşır Yaylası-Demir Kapı)



Şekil 4.48. Hiking Parkuru (Senir Yaylası-Demir Kapı)



Şekil 4.49. Yürüyüş Parkuru Tarihi Yollar 2 (Çaşır Yaylası-Demir Kapı)



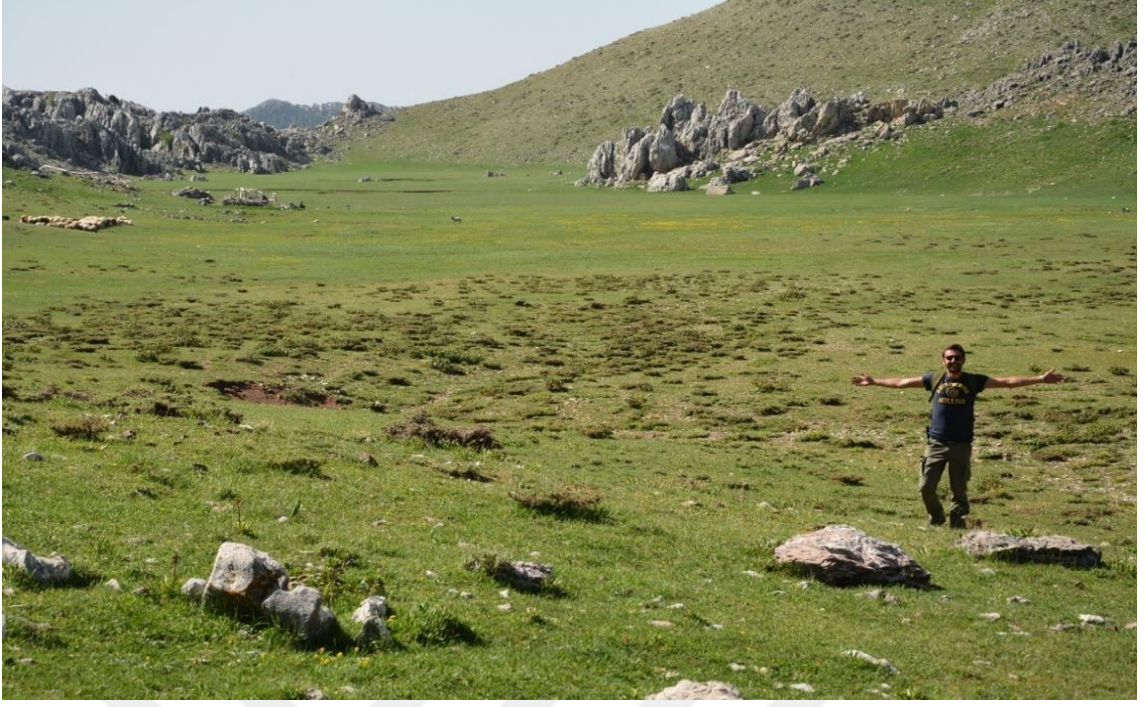
Şekil 4.50. Yürüyüş-Yamaç paraşütü Parkuru (Eğrigöl)



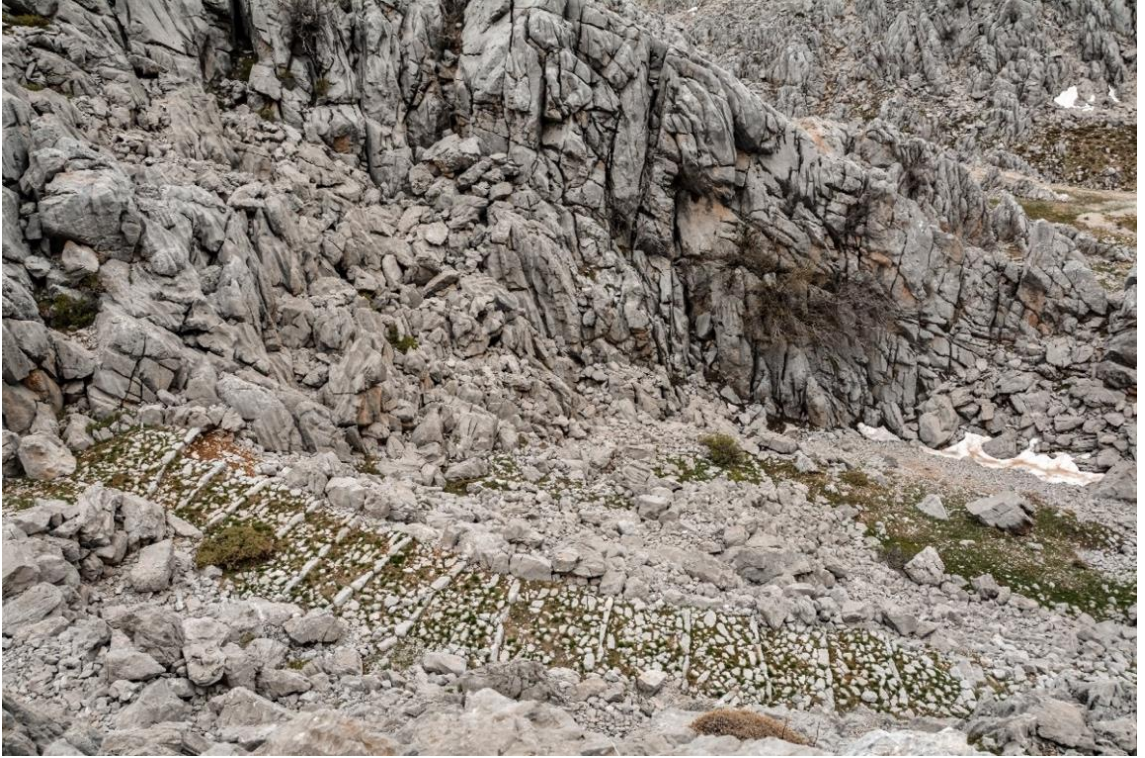
Şekil 4.51. Yürüyüş/Koşu Parkuru 1 (Kozagacı Yaylası Yolu)



Şekil 4.52. Yürüyüş/Koşu Parkuru (Kozagacı Yaylası Yolu)



Şekil 4.53. Yürüyüş Parkuru Kamp Alanı (Koz ağacı Yaylası)

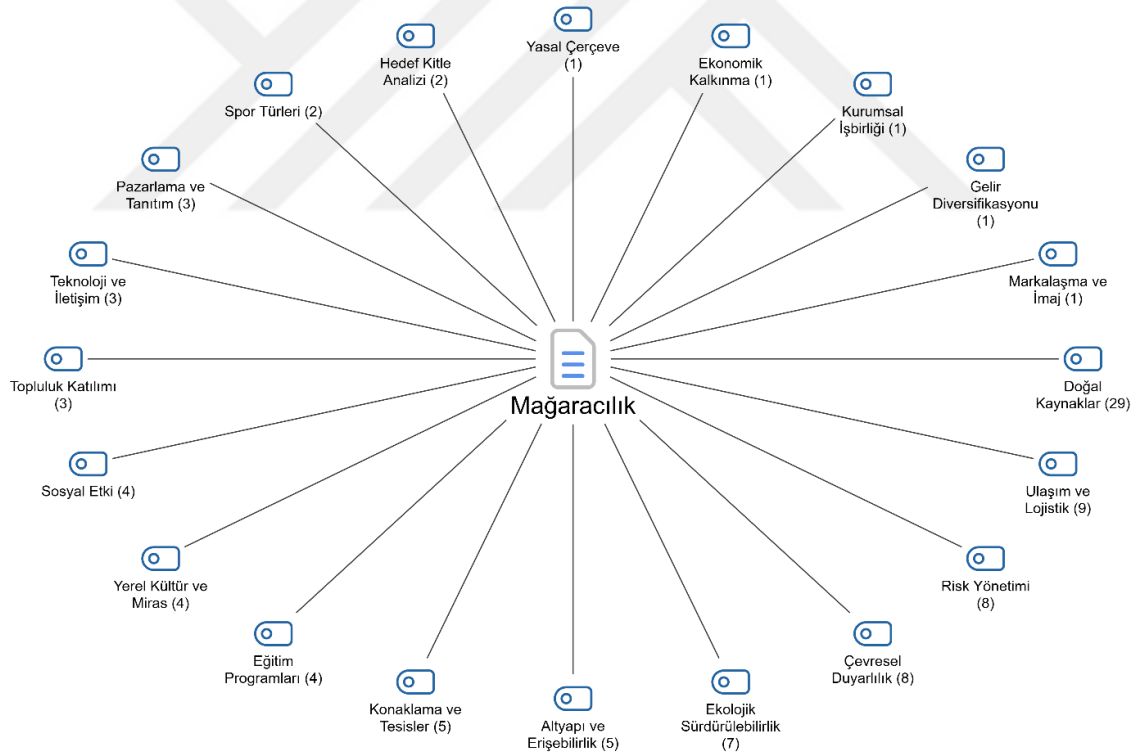


Şekil 4.54. Yürüyüş Parkuru Kùltür Rotası (Susambeli Karayolları Mevki)



Şekil 4.55. Yürüyüş Parkuru Kültür Rotası (Karayolları Mevki)

4.1.7. Mağaracılık branşı içerik analizleri



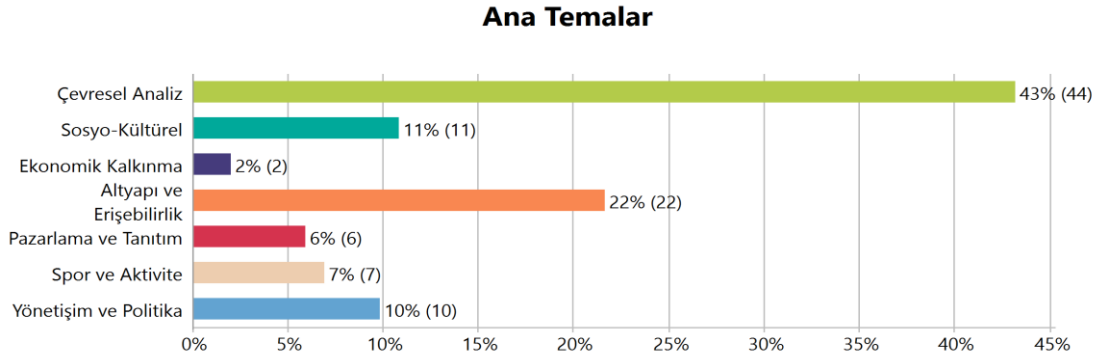
Şekil 4.56. Mağaracılık Branşı Kavram Haritası

Mağaracılık branşı için uzman görüşleri için yapılan içerik analizi sonucunda en fazla bahsedilen temalar “doğal kaynaklar”, “ulaşım ve lojistik”, “risk yönetimi” ve “çevresel duyarlılık”tır.

Tablo 4.7. Mağaracılık Branşı Tema Frekansları

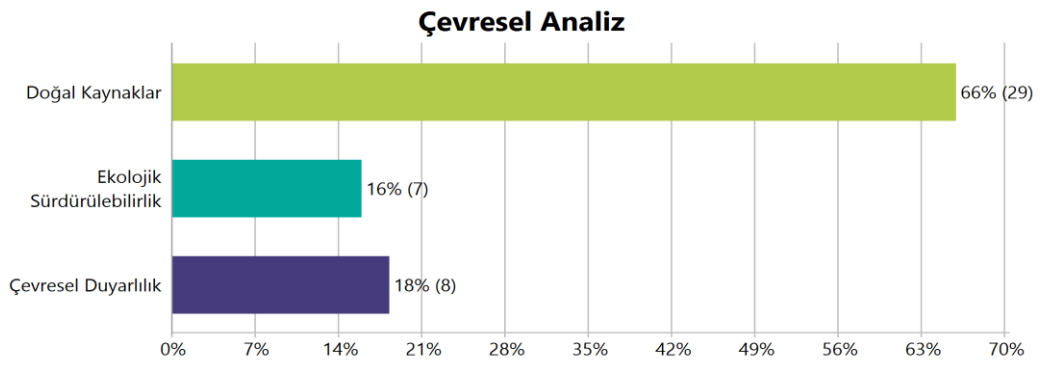
Temalar	Frekans	Yüzde
Doğal Kaynaklar	29	28,43
Ulaşım ve Lojistik	9	8,82
Risk Yönetimi	8	7,84
Çevresel Duyarlılık	8	7,84
Ekolojik Sürdürülebilirlik	7	6,86
Altyapı ve Erişebilirlik	5	4,90
Konaklama ve Tesisler	5	4,90
Yerel Kültür ve Miras	4	3,92
Sosyal Etki	4	3,92
Eğitim Programları	4	3,92
Topluluk Katılımı	3	2,94
Teknoloji ve İletişim	3	2,94
Pazarlama ve Tanıtım	3	2,94
Hedef Kitle Analizi	2	1,96
Spor Türleri	2	1,96
Ekonomik Kalkınma	1	0,98
Gelir Diversifikasyonu	1	0,98
Markalaşma ve İmaj	1	0,98
Etkinlik Planlama	1	0,98
Kurumsal İşbirliği	1	0,98
Yasal Çerçeve	1	0,98
Çevresel Analiz	0	0,00
Sosyo-Kültürel	0	0,00
İş Oluşturma	0	0,00
Ekonomik Uyumluluk	0	0,00
Dijital Pazarlama ve Sosyal Medya	0	0,00
Spor ve Aktivite	0	0,00
Yönetişim ve Politika	0	0,00
Toplam	102	100,00

Mağaracılık branşına ilişkin uzmanların görüşlerinden oluşan içerikler incelendiğinde sırasıyla; “doğal kaynaklar”, “ulaşım ve lojistik”, “risk yönetimi” ve “çevresel duyarlılık” en fazla bahsi geçen temalardır.



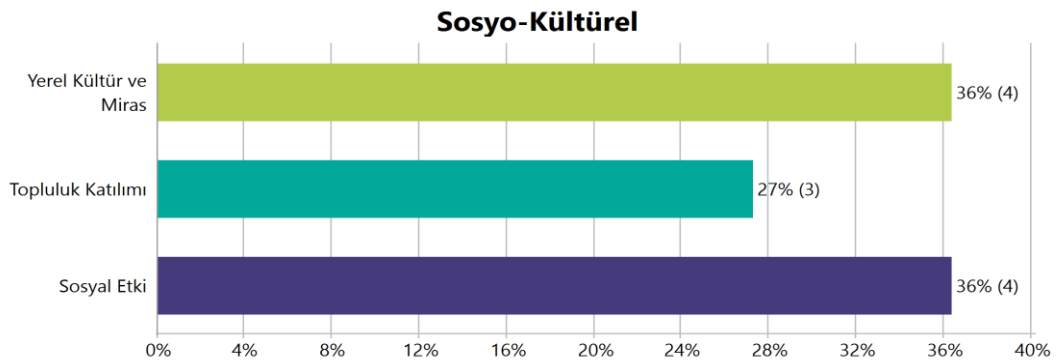
Şekil 4.57. Mağaracılık Branşı Ana Temalar Grafiği

Mağaracılık ana temalar istatistikleri incelendiğinde en fazla etiketlenen ana temalar “çevresel analiz”, “altyapı ve erişebilirlik” ve “sosyo-kültürel”dir.



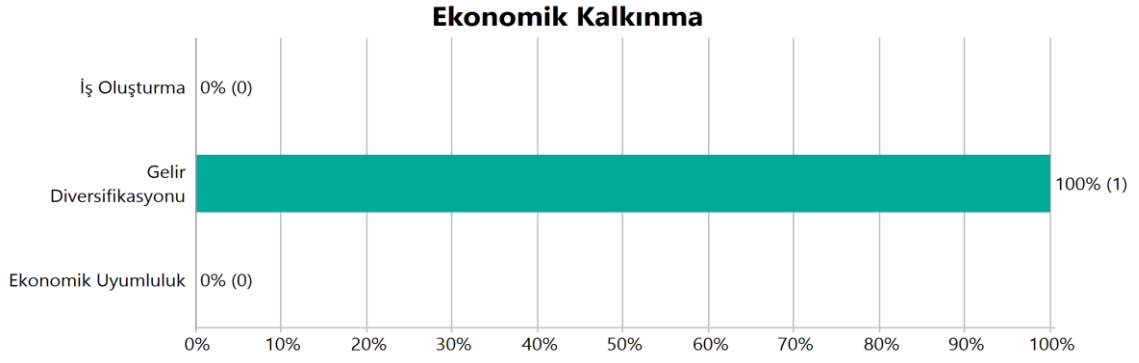
Şekil 4.58. Mağaracılık Branşı Çevresel Analiz Alt Kod Grafiği

Çevresel analiz ana temasında en fazla etiketlenen alt tema “doğal kaynaklar” olmuştur.



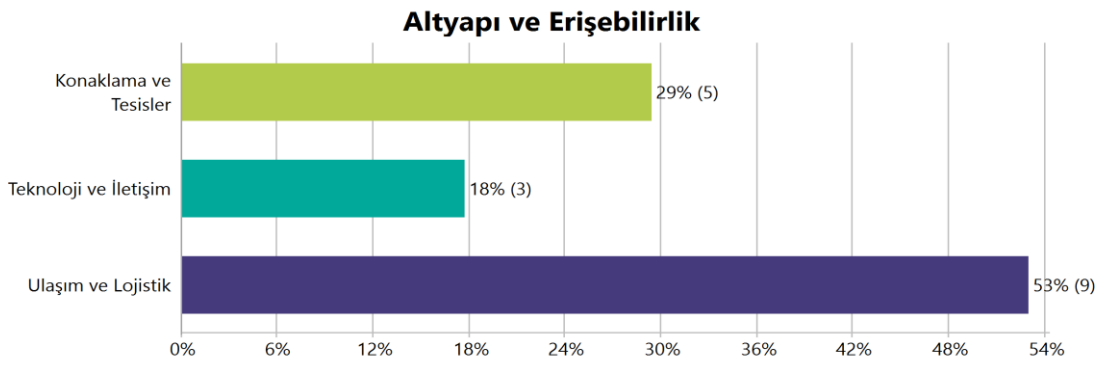
Şekil 4.59. Mağaracılık Branşı Sosyo-Kültürel Alt Kod Grafiği

Sosyo-kültürel ana teması altında en fazla etiketlenen alt temalar “sosyal etki” ve “yerel kültür ve miras” olmuştur.



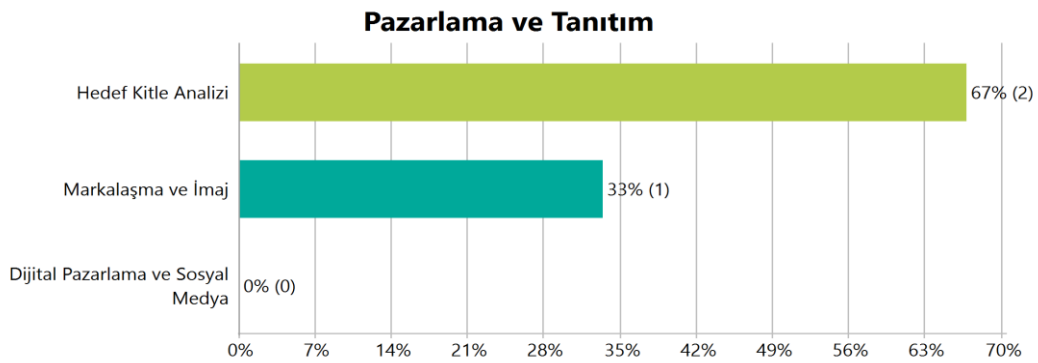
Şekil 4.60. Mağaracılık Branşı Ekonomik Kalkınma Alt Kod Grafiği

Ekonomik kalkınma ana teması altında en fazla etiketlenen alt tema “gelir diversifikasyonu” olmuştur.



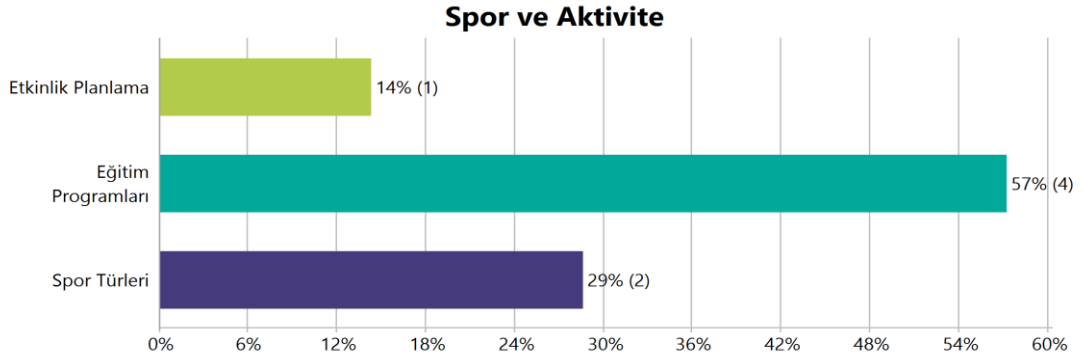
Şekil 4.61. Mağaracılık Branşı Altyapı ve Alt Kod Grafiği

Altyapı ve erişebilirlik ana teması altında en fazla etiketlenen alt tema “ulaşım ve lojistik” olmuştur.



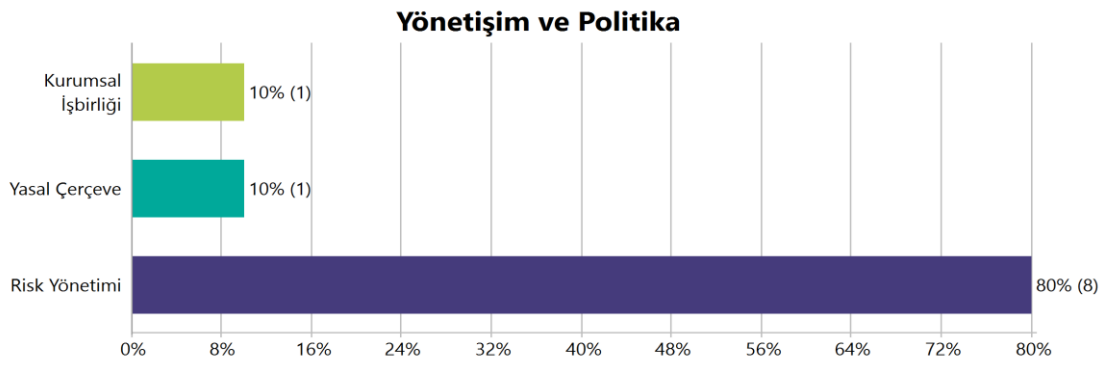
Şekil 4.62. Mağaracılık Branşı Pazarlama ve Tanıtım Alt Kod Grafiği

Pazarlama ve tanıtım ana teması altında en fazla etiketlenen alt tema “hedef kitle ve analizi” olmuştur.



Şekil 4.63. Mağaracılık Branşı Spor ve Aktivite Alt Kod Grafikleri

Spor ve aktivite ana teması altında en fazla etiketlenen alt tema “eğitim programları” olmuştur.



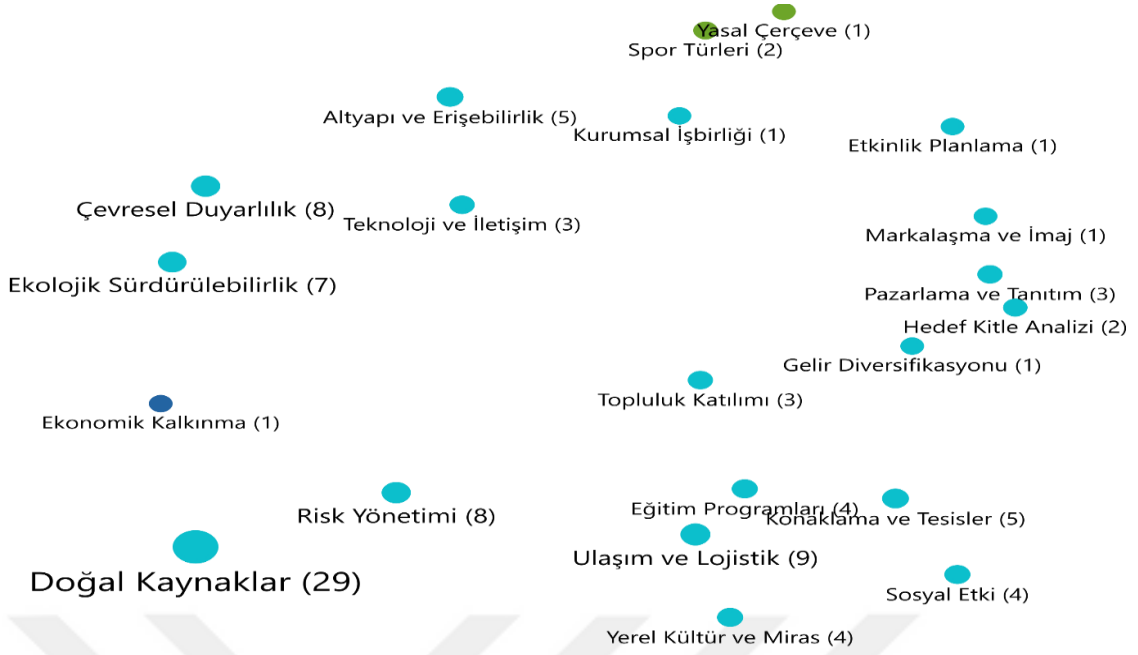
Şekil 4.64. Mağaracılık Branşı Yönetişim ve Politika Alt Kodlar Grafiği

Yönetişim ve politika ana teması altında en fazla etiketlenen alt tema “risk yönetimi”dir.

Tablo 4.8. Mağaracılık Branşı Sözcük Frekansları

Sözcük	Frekans	%
Mağara	30	1,60
Elit	13	0,70
Sporcular	11	0,59
Uzun	11	0,45
Gündoğmuş	10	0,41

Tablo 4.8’de uzman görüşlerinden oluşturulan içerikte yer alan bağlaç ek vb. kelimeler filtrelenerek oluşturulan sözcük frekansları tablo şeklinde gösterilmiştir. En fazla tekrar eden kelime “mağara” kelimesidir.



Şekil 4.65. Mağaracılık Branşı Temalarına İlişkin Kümelenmiş Ağ Grafiği

Temalar 3 küme altında toplanmış, “ekonomik kalkınma” birinci küme, “spor türleri” ve “yasal çerçeve” ikinci kümeyi, diğer temalar ise üçüncü kümeyi oluşturmuştur.

4.1.8. Mağaracılık branşı betimsel analizleri

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında mağaracılık branşı hakkında katılımcı görüşleri incelendiğinde,

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında branşınıza özgü parkur asgari standartları hakkında bilgi verir misiniz?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların mağaracılık asgari standartları şu şekildedir. K12 “Mağarada mutlaka korunması gereken ve ilginç şekil, yapı veya canlı bulunmalıdır. Mağara, can güvenliğini tehlikeye atacak riskler taşımamalıdır. Mağaranın turizm amaçlı kullanımı çevre kirliliğine yol açmayacak şekilde düzenlenmeli ve bakımları yapılmalıdır. Mağara insanların içeride rahatça yürüyüp dolaşabileceği yükseklik ve genişliğe sahip olmalıdır. Mağara ana yollar ve büyük yerleşim merkezlerine yakın olmalıdır bu sayede daha çok insana hitap edebilir ve çevrede düzenlenen turistik turlara bir durak olarak eklenebilir. Aynı zamanda mağaranın yakınlarında otopark, lavabo, büfe gibi destek ünitelerinin kurulabileceği

yeterli bir alan bulunmalıdır” şeklinde ifade etmiştir. K13 ise “Mağaralar oldukça kırılğan ortamlar olduğu için Turizme açılmış mağaralarda Uluslararası Turizme Açık Mağaralar Birliği’nin belirlediği şartlara uygunluk” asgari standart olmalıdır.

1. **Erişilebilirlik:** Mağaraların halka açık bölümlerinin güvenli ve makul bir şekilde erişilebilir olması gerekmektedir. Bu, iyi bakımı yapılmış patikalar, merdivenler ve gerektiğinde asansörler veya diğer erişim araçlarını içerebilir.
2. **Güvenlik:** Turistlerin mağarayı ziyaretleri sırasında güvenliğinin sağlanması gerekmektedir. Bu, tehlikeli alanların uygun şekilde işaretlenmesi, acil durum planlarının hazırlanması ve ilk yardım ekipmanlarının bulunmasını kapsayabilir.
3. **Çevresel Koruma:** Mağaraların doğal yapısının ve içindeki canlıların korunması esastır. Bu, uygun aydınlatma sistemleri, ziyaretçi sayısının kontrol altında tutulması ve çevresel etkilerin düzenli olarak izlenmesi anlamına gelebilir.
4. **Eğitim ve Bilgilendirme:** Ziyaretçilere mağaraların jeolojik önemi, tarihçesi ve biyolojik çeşitliliği hakkında bilgi vermek ve çevre koruma bilinci aşlamak önemlidir.
5. **Sürdürülebilir Yönetim:** Mağara turizminin uzun vadede sürdürülebilir olmasını sağlamak için, çevresel taşıma kapasitesinin belirlenmesi, ziyaretçi akışının yönetilmesi ve yerel toplumlarla işbirliği yapılması gerekebilir.
6. **Yerel Toplulukların Desteklenmesi:** Mağaraların bulunduğu yerel toplumların turizmden ekonomik fayda sağlamasını desteklemek, aynı zamanda kültürel mirasın korunmasına katkıda bulunmak” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların elit mağaracılar için asgari standartları şu şekildedir. K12 “Elit sporcular için bu işin ekstrem şartları, fiziki yalıtılmışlık hissi, keşif hissi, adrenalin gibi olgular daha öne çıkmaktadır. Bu sebeple turizm amaçlı kullanım için oluşturulan şartlar elit sporcular için çekiciliği düşürmektedir. Bazı durumlarda mağaraların turizm amaçlı ve elit sporculara ayrılan kısımları birbirinden ayrı tutularak bu durumun önüne geçilebilmektedir. Elit sporcuların etkinlik yapacağı mağaralarda herhangi bir yol, patika, köprü, iskele veya aydınlatma bulunmamalıdır. Bu sporcular kendi ekipmanları ile her türlü ihtiyaçlarını gidermektedirler” şeklinde ifade etmiştir. K13 ise “Bu kapsamda elit sporcular olarak

mağaracılar olarak ifade etmemiz gerekiyor. Neredeyse tüm ülkelerdeki mağaracılar doğal/korunmuş mağaralarda, mağaracılık sporu yapmak istemektedir. Bu gibi elit sporcular için belki en çok ihtiyaç duydukları lojistik, barınma ve ulaşım olmaktadır. Genelde eğitim seviyesi oldukça yüksek olan mağaracıları daha fazla mağara olan bölgelerde tutarak bölgenin ekonomik gelişimi sağlanabilir” şeklinde ifade etmiştir.

Gündoğmuş ilçesi’nin doğal çevre ve tabiatı hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi’nin doğal çevre ve tabiatına ilişkin görüşleri K12 “Gündoğmuş’u, çevresindeki gür ve karanlık ormanları, derin vadi ve uçurumları çok beğeniyorum. Bende her taşın arkasında keşfedilmeyi bekleyen şeyler olduğu hissi yaratıyor. İlçede bulunan kalın kireçtaşı katmanı pek çok mağaranın oluşmasını sağlamış. Öyle ki bazı noktalarda direk yol kenarında mağaralar veya mağaralara özgü sarkıt diktler görmek mümkün” şeklinde düşüncelerini dile getirirken K13 ise “Gelişmiş ülkelerde en çok jeosit alanları kireçtaşıdan oluşmuş alanlarda gözlenmektedir. Bu bölgelerde doğal güzelliklerin (jeolojik, biyolojik vb.) oldukça fazla bulunması ve nispeten nüfusun az olması nedeniyle korunması daha kolay olmaktadır. Derin vadiler kanyonlar, kendisine has bitki örtüsü ve geniş yaylalarıyla Gündoğmuş ilçesi dikkate değerdir” şeklinde ifade etmişlerdir.

Gündoğmuş ilçesi’nin bu faaliyet için ulaşımı hakkında ne düşünüyorsunuz?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcılar Gündoğmuş ilçesi’nin ulaşımına dair K12 “2011’den beri neredeyse her yıl Gündoğmuş’a gelir ve uzun kamplar yaparım. Bunların bazılarında otobüsle ulaşım sağladım, bazılarında ise kendi aracım ile geldim. Şunu söyleyebilirim ki; mağaracılık faaliyeti için gerekli olan ekipmanların oluşturduğu büyük yüklerle toplu taşıma kullanmak çok zor. Araçla Antalya’dan geliş gayet keyifli, yeni yapılan yol oldukça güzel ve manzara sürekli olarak insanın dikkatini cezbediyor. Ancak ilçe içerisinde ulaşım daha zor. Arazi yapısından dolayı bir yerden bir yere ulaşmak çok zaman alıyor ve kendi kaldığım yerlerde dolmuşlara rastlamadım, köyler arasında toplu taşıma var mı bilmiyorum. Aynı zamanda Gündoğmuş’taki bir yaylaya kamp kurduktan sonra süreç içerisinde gerekli olan su ve erzağı kamp alanına taşımak için yine araca ihtiyaç var. Arazi sarp ve engebeli, köyler çoğunlukla birbirine uzak. Yayların birçoğunda su yok. Bu

sebeplerle gelenlerin kendi araçlarıyla gelmesini ve toplu taşımaya bel bağlamamasını tavsiye ederim” şeklinde düşüncelerini dile getirmiş K13 ise “Bir sıkıntı yaşamadım, bölgenin oldukça sarp olmasına rağmen ulaşım genel olarak oldukça iyi” şeklinde ifade etmiştir.

Gündoğmuş ilçesi sporcular açısından size göre güvenli bir bölge mi?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi’nin güvenliğe dair düşünceleri ise K12 “Maalesef değil. 2019 yılında bölgede bir mağarada ayı ile saldırısı yaşandı. Sanırım bölgede giderek artan arıcılık ayıların yaylalara daha yakın bölgelerde yaşamasına neden oluyor. Bu yıl (2023) Ümitli yaylasında yaptığımız kampda da kamp alanına sadece 300 m mesafede ayı dışkıları tespit ettik. Halbuki kamp alanımız yayladaki evlerin çok yakınında ve direk yayla yolu üzerindeydi. 2017 yılında ise dikey bir mağaraya girmek için döşediğimiz ipler çobanlar tarafından çalındı. Aslında yayladaki çobanlarla tanışıyorduk ve aramız iyiydi ama sanırım bu işi dışarıdan gelen bir çoban yaptı. Daha sonra yayladakilerle konuştuk mağarada insanların olduğu bir senaryoda iplerin bu şekilde kesilmesinin can kaybına mal olabileceğini anlattık. Bu tek olay dışında yayladaki veya ilçedeki insanlarla hiç olumsuz bir deneyimimiz olmadı. İnsanların geneli çok misafirperver ve doğanın sert koşullarına alışık olduğu için hem birbirlerine hem bize her konuda yardımcı olmaya çalışıyor” şeklinde olmuştur. Bu soruya K13 ise “Yayla sakinleri, çobanlar oldukça yardımcı. Yaban hayatı anlamında arı ve akrep sokmasından başka bir sorun yaşanmadı” şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir.

Gündoğmuş’un konaklama olanakları hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi konaklama olanaklarına dair düşünceleri ise K12 “Gündoğmuş’ta bir otel veya pansiyon varsa ben bilmiyorum. Biz hep çadırda kalmak üzere ilçeye geldik. İlçede sanırım bazı yerlerde özellikle dere kenarında birkaç küçük çadır kampı alanı var. Ancak biz mağara araştırması için gerekli izinleri alarak dağlara ve yaylara kamp kurduk” şeklinde ifade ederken K13 ise “Bilgim yok ama gördüğüm kadarıyla reklam sorunu var. Konaklama alanları varsa bile bizim bir bilgimiz yok” şeklinde ifade etmiştir.

Bu tarz faaliyetlerde en çok kullanılan konaklama şekli nedir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesini tekrar ziyaret etme hakkındaki düşünceleri ve onların gözünden insanların burayı ziyaret etme düşüncelerini K12 *“Bizim ekspedisyon veya araştırma gezisi dediğimiz bu faaliyetlerde genellikle çadırlarda konaklanır. Bir tane büyük yemek çadırı, bir tane de büyük malzeme çadırı kurulur bunlar ortak alanlardır. Katılımcılar bu büyük çadırların yakınlarında düzenli şekilde kendi kişisel çadırlarını kurarlar”* şeklinde ifade ederken; K13 *“Bungalov, köy evi, taş ev ve çadır tercih edilmeli. Bölgenin tarihi ve coğrafik dokusuna özen gösterilmeli. Hali hazırda betonarme yapılar deniz turizminde oldukça bol bulunmaktadır. Bölgenin çekiciliğini arttırmak için doğal dokunun korunması hayati öneme sahiptir”* şeklinde dile getirmiştir

Gündoğmuş ilçesini tekrar ziyaret etmeyi düşünür müsünüz? Sizce insanlar burayı ziyaret eder mi?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesini tekrar ziyaret etme hakkındaki düşünceleri ve onların gözünden insanların burayı ziyaret etme düşüncelerini K12 *“Bizim araştırmalarımız devam ediyor bu sebeple önümüzdeki uzun yıllar boyunca Gündoğmuş’a gelmeye devam edeceğimi düşünüyorum. Diğer insanlar içinse düşüncem şu. Şu anda Gündoğmuş’a gelen ziyaretçilerin tamamına yakını onu bilenler ve onun için gelenler. Ana yollar üzerinde bulunmaması ziyaretçi sayısını önemli ölçüde azaltıyor”,* K13 ise *“Gündoğmuş’a gittiğimde ikinci evime gelmiş gibi hissediyorum. Bölgenin özellikleri çeşitli doğa aktiviteleriyle de desteklendiğinde insanlar sıkça ziyaret edecektir”* şeklinde dile getirmiştir.

Genel anlamda bu faaliyet alanının olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi hakkında olumlu-olumsuz düşüncelerine dair K12 *“Arazisi, arazisinin el değmemişliği çok güzel. Her taşın ardında keşfedilmemiş yepyeni güzellikler var gibi hissettiriyor. Yukarıda saydığım olumsuzluklar da amatörleri buradan uzaklaştırdığı için kirliliğin az bir seviyede kalmasını sağlıyor ve bence bu yüzden olumsuz özellikleri de aslında olumlu”,* K13 ise *“Olumsuz yönler Telekomünikasyon problemleri, bölgeye özgü yemek (keçi peyniri, sütü, yoğurdu) yenilecek dinlenecek alan sıkıntısı. Olumlu yönleri doğası ve insanı”* şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında faaliyet alanına yönelik olarak branşınıza özgü parkur hakkında düşünceleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi'nde belirledikleri mağaralara dair düşüncelerinde,

K12 **“Keçili Mağarası:** -730 metre derinlikte ve araştırması devam ediyor. Mağaranın -150 metre ile – 350 metresi arasında bulunan iki adet uzun iniş sayesinde mağara kısa bir mesafede önemli derinlik kazanıyor. Yaklaşık 350 metre indikten sonra küçük bir su girişi başlıyor ve mağara yoluna su yolu halinde devam ediyor. Yaklaşık - 450 metrede kurulan mağara kampı sayesinde derinlerdeki araştırmaları günlerce devam ettirebiliyoruz.

Omalas Mağarası: Yaklaşık 2200 metre rakımdaki girişi dik bir yamaçta bulunuyor. Konumu sebebiyle mağara ekipman taşımak büyük bir zorluk teşkil ediyor. Mağaranın ana girişi yaklaşık 80 metre derinlikte karla tıkanıyor ve burada görece dar bir yan koldan aşağı iniliyor. Bir miktar inildikten sonra daracık bir ağızdan geçildiğinde devasa genişlikte bir boşluğa giriliyor. Mağara uzun inişlerle devam ediyor ve sadece 100 metrelik yarıçap içerisinde 580 metre derinlik kazanıyor. Mağara - 580 metre derinlikte araştırması devam ediyor.

Çeyiz Mağarası: Gerekli ışıklandırma ve kıyafete sahip ziyaretçilerin emin adımlar atmak koşuluyla güvenle gezebilecekleri bir mağaradır. Ancak zemini çok kayalıktır ve bazı yerlerde takılıp veya kayıp düşmek mümkündür. Rekreasyonel turizme uygundur” şeklinde;

K13 ise **“Keçili Mağarası:** -730 metre derinlikte ve araştırması devam ediyor. Mağaranın -150 metre ile – 350 metresi arasında bulunan iki adet uzun iniş sayesinde mağara kısa bir mesafede önemli derinlik kazanıyor. Yaklaşık 350 metre indikten sonra küçük bir su girişi başlıyor ve mağara yoluna su yolu halinde devam ediyor. Yaklaşık - 450 metrede kurulan mağara kampı sayesinde derinlerdeki araştırmaları günlerce devam ettirebiliyoruz.

Omalas Mağarası: Yaklaşık 2200 metre rakımdaki girişi dik bir yamaçta bulunuyor. Konumu sebebiyle mağara ekipman taşımak büyük bir zorluk teşkil ediyor. Mağaranın ana girişi yaklaşık 80 metre derinlikte karla tıkanıyor ve burada görece dar bir yan koldan aşağı iniliyor. Bir miktar inildikten sonra daracık bir ağızdan

geçildiğinde devasa genişlikte bir boşluğa giriliyor. Mağara uzun inişlerle devam ediyor ve sadece 100 metrelik yarıçap içerisinde 580 metre derinlik kazanıyor. Mağara - 580 metre derinlikte araştırması devam ediyor” şeklinde olmuştur.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında farklı faaliyet alanlarıyla kıyaslandığında Gündoğmuş ilçesine ait bu alanı nasıl buldunuz?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların rekreasyonel spor turizmi kapsamında diğer faaliyet alanlarına göre Gündoğmuş ilçesi ve belirlenen mağaralara dair düşüncelerini ise K12 *“Taşeli platosu sahip olduğu coğrafi yapısı nedeniyle keşfedilmiş ve halen keşfedilmeyi bekleyen yüzlerce mağaraya sahip bu durum Gündoğmuş’u çok özel kılmakta. Sadece Ümütlü yaylası yakınlarında 50 nin üstünde küçükli büyüklü mağara keşfimiz var. Bu açıdan çok zengin ve keşfe çok açık bir bölge”* diye ifade ederken K13 ise *“Alternatif turizm bakımından oldukça zengin; dağcılık, mağaracılık, kanyon sporu, trekking, kış aylarında ayrıca şartlar uygunsa belki tur kayağı düşünülebilir”* şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında oluşturulan parkur/parkurların güvenliği hakkında düşünceleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların parkurların güvenliğine dair düşünceleri ise K12 *“Mağaralara mümkün olduğunca az müdahale edilmelidir. Mağaralarda yapılan yürüme yolları, iskeleler, aydınlatmalar ve hatta mağaraya giren insanların solunumu bile mağara ortamını bozmaktadır. En olumsuz uygulamalar ahşap iskeleler, sıcak ışıklar ve yüksek ziyaretçi sayısı olabilir. Ahşap gibi organik maddeler mağara ortamında bulunan ekstremofiller için olağan üstü boyutta bir besin maddesi oluşturmaktadır. Bu durum mağara ekosisteminin onarılmaz şekilde bozulmasına yol açabilir. Sonuç olarak mağarada ya hiç parkur oluşturulmamalı ya da oluşturulursa doğal ve inorganik materyaller kullanılmalıdır. Buradaki bakterilerin bazılarının kayalar üzerinde kemosentez yaptıkları düşünülürse yerli olmayan doğal taşlar dahi kullanılmamalıdır. Işıklandırma da ya hiç yapılmamalı ya da fotosel gibi ziyaretçiler varken yanan, onun dışında sönen ve en önemlisi soğuk ışık veren sistemler kurulmalıdır. Sıcak ışık algı, yosun ve hatta girişe yakın bölümlerde çimen gibi fotosentez yapan canlıların mağara ortamını işgal etmesine yol açabilir. Turistik ziyaretçilerin güvenliği için mağara girişinde mağara haritasının bulunması ve içeride de turistik girişe uygun olmayan kolların işaretlenmesi gerekmektedir.*

Elit sporcular ise aksiyon için bu işi yaptıklarından mağarada hiçbir değişiklik yapılmamasını tercih ederler. Onlar için yapılabilir en faydalı şey mağara girişlerinde telefonun çektiğinden emin olmaktır. Çünkü elit sporcular halihazırda acil durum eylem planlarına sahiptirler ve kurtarma ekipleri de onların faaliyetlerinden haberdardır. Olası bir kurtarma durumunda gerekli olan en kritik işlem kaza haberinin kurtarma ekiplerine ulaştırılmasıdır” şeklinde ifade ederken; K13 ise “Sadece eğitimli mağaracıların bu mağaralara girmesi ve mağaralara gitmeden önce yetkili birimlere haber vermesi gerekli olduğunu düşünüyorum. Ya da rehber eşliğinde uygun olan mağaralar gezilmeli” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında oluşturulan parkur/parkurların zorluk derecesine yönelik düşünceleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların belirlenen mağaraların zorluk derecelerine dair düşünceleri,

K12 “Çeyiz: Gerekli ışıklandırma ve kıyafete sahip ziyaretçilerin emin adımlar atmak koşuluyla güvenle gezebilecekleri bir mağaradır. Ancak zemini çok kayalıktır ve bazı yerlerde takılıp veya kayıp düşmek mümkündür. Rekreasyonel turizme uygundur.

Keçili: Girişinden itibaren yalnızca ip üzerinde ilerlemeye müsaade eden oldukça dik ve tehlikeli bir mağaradır. Yalnızca elit sporcular ziyaret edebilir. Zaten arazide mağara ağzına gitmek için dahi 1 saat arazi aracıyla, 45 dakika da sarp arazide yaya şekilde yol almak gerekmektedir.

Omalar: Keçiliye göre dikliği daha fazla olan bir mağaradır. Daha uzun ve dik inişlere sahiptir. Her elit sporcu dahi giremez, onların da öncelikle yeterli üst düzey tecrübe edindiklerinden emin olmak gerekmektedir. Mağaranın girişi yayla tabanından 400 metre yüksektedir ve mağaranın ağzından içeriye bakmak için dahi bu zorlu tırmanışı tamamlamak gerekmektedir” şeklinde ifade ederken; K13 ise “Bölgede genel olarak dikey mağaralar olduğu için en azından tek ip tekniğine hakim sporcuların mağaralar giriş yapması gerekli olduğunu düşünüyorum. Deneyimli bir veya birden çok mağaracı rehber eşliğinden mağara sporu yapmak daha doğru olabilir. Hem bu şekilde bölgede aktif mağaracıların sayısını artmış olur” şeklinde ifade etmiştir.

Genel anlamda bu parkurların olumlu ve olumsuz yönler nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların belirlenen mağaralara dair düşünceleri ise K12 *“Hem doğal güzellik hem de aksiyon bakımından oldukça tatmin edici bir mekandır. Elit sporcular için her zorluk seviyesine ait mağara barındırmaktadır. Tecrübe edinmek ve araştırma yapmak için ideal bir yerdir”* şeklinde ifade ederken; K13 *“Bölge oldukça sarp ve doğası gereği her yer birbirine benzemektedir. Arazide kaybolma, yönünü kaybetme riski oldukça fazla. Su sıkıntısı mevcut. Yayla halkı oldukça yardımcı”* şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında yapılacak olan faaliyetlerin bölgeye ekonomik etkileri hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

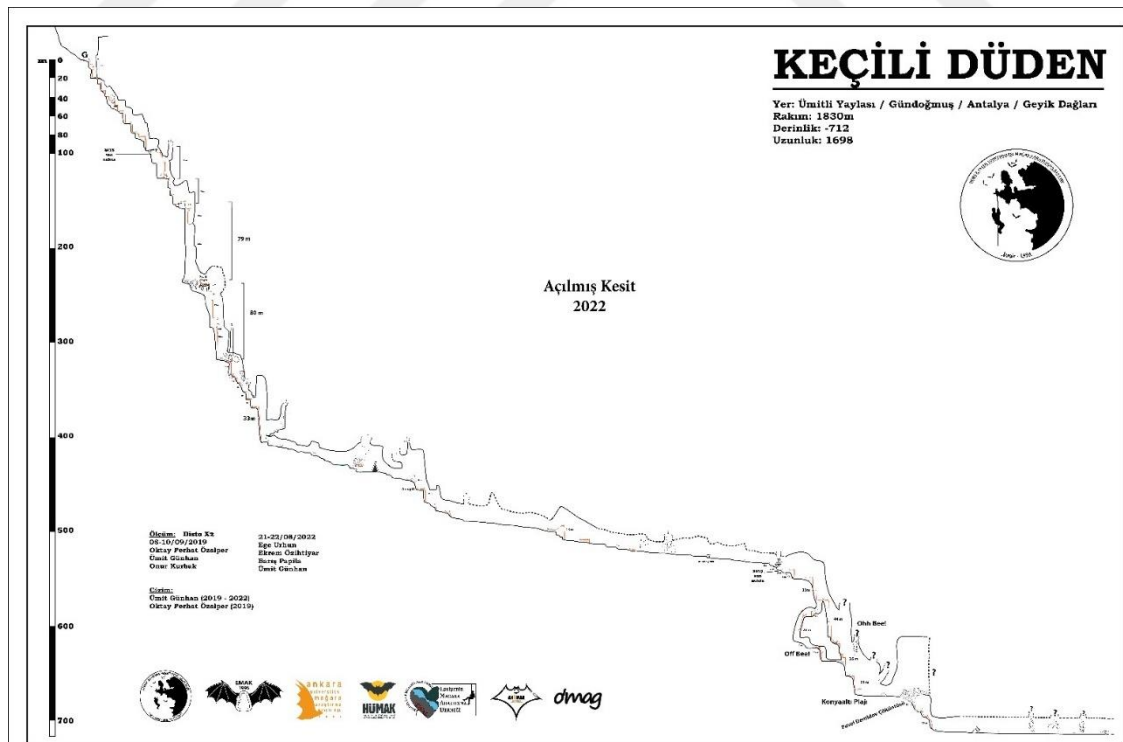
Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların mağaracılık faaliyetlerinin bölgeye olan ekonomik katkılarına dair düşüncelerini ise K12 *“Bizim yaptığımız faaliyetler öncelikle yöredeki lokanta - pideci, market ve hırdavatçı gibi işletmelere fayda sağlamaktadır. Ekspedisyonlarda gerekli olan büyük miktardaki erzak hem bozulmaması için hem de uzun mesafe taşımamak için Gündoğmuş ve Gelesandra'dan temin edilmektedir. Bizim gibi gurupların sayısının artması hem bölge insanına katkı sağlayacaktır hem de yeni iş kolları açacaktır”* şeklinde ifade ederken; K13 *“Yerel halkın lojistik destekte bulunması yöreye ekonomik etki yapacaktır. Yerelde yetiştirilmiş mağaracıların mağara rehberi olarak hizmet vermesi de ayrıca ekonomik girdi sağlayabilir”* şeklinde ifade etmiştir.

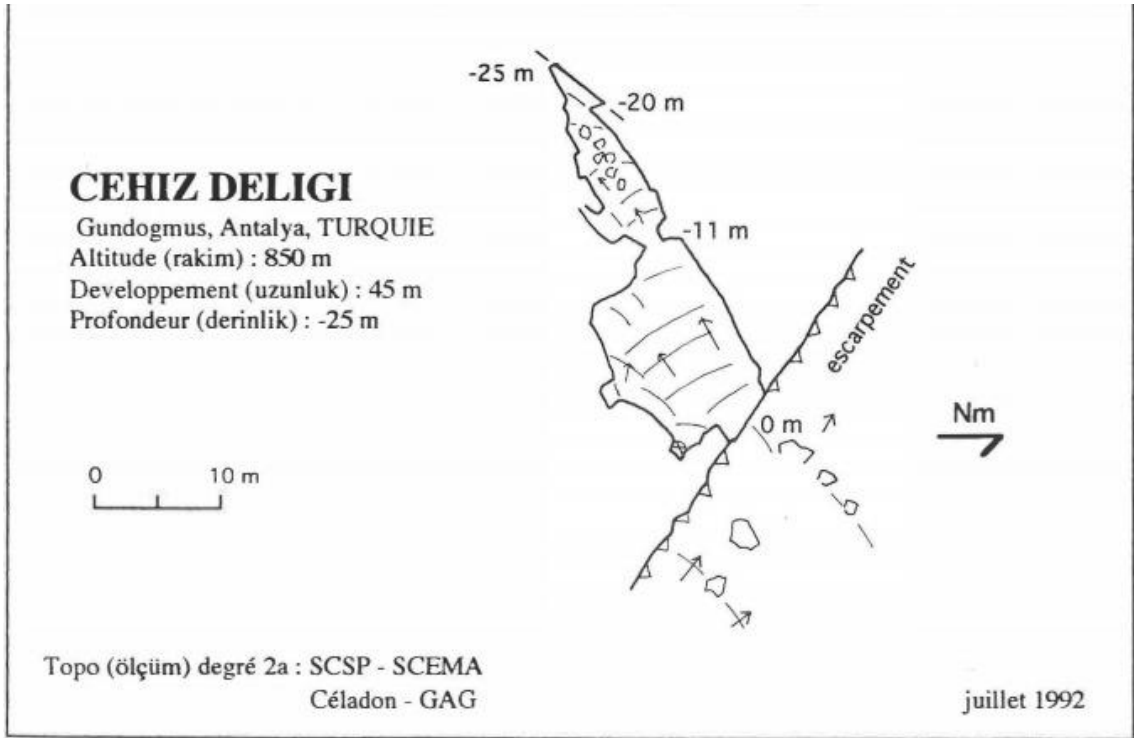
Rekreasyonel spor turizmi kapsamında yapılacak olan faaliyetlerin bölgeye sosyo-kültürel etkileri hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların mağaracılık faaliyetlerinin sosyo-kültürel etkilerine dair düşüncelerini ise K12 *“Ben izlenimlerime dayanarak yöredeki hoşgörü ortamının geliştiğini düşünmekteyim. Farklı yaşam şartlarına ve kültürel özelliklere sahip üniversite öğrencileri ile edilen sohbetler iki taraf için ufuk açıcı olmaktadır. İlk geldiğimiz zamanlarda insanlar neden mağaraları araştırdığımızı anlamakta güçlük çekmekte idi. Ancak günümüzde üniversitelerin faaliyetlerinden ve her türlü araştırma faaliyetinin öneminden haberdardırlar. İki taraflı sosyal katkılarının olduğunu düşünüyorum”* şeklinde dile getirirken K13 ise *“Bölgenin tanıtımı açısından oldukça önemli, bu mağaralara girmeye dünyanın her yerinden insan getirebilirsiniz”* şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turistlerini bu bölgeye çekmek için neler yapabiliriz?

Katılımcıların rekreasyonel spor turizmi kapsamında mağaracılık faaliyetleri için bölgenin turistlere tanıtılmasına dair düşünceleri ise K12 *“Turistlerin gelmesi için bence iki kritik ölçüt vardır. Birincisi ulaşım kolaylığı ikincisi ise ikonik ve ayırt edici turizm durakları. İki yerden örnek vererek düşüncemi anlatmak istiyorum. Kaş çevresinde yoğun turistik faaliyet bulunmaktadır. Kaş’a giden ana yolu üzerinde birkaç tane mağaraya rastlamak mümkündür ve bu mağaraların tamamında günün her saati onlarca – bazen yüzlerce – ziyaretçi bulunmaktadır. Bu mağaraların hiçbirisi İbradı’daki Altınbeşik’in eline su dökebilecek güzellikte değildir. Mağaraların hiçbirinde Altınbeşik’teki gibi aydınlatma yoktur, botla gezi imkanı ve rehber hizmeti yoktur. Ancak Altınbeşik uzun ve dolambaçlı yolu sebebiyle hiçbir zaman o ziyaretçi sayısına ulaşamamaktadır. Bölgede mağaracılık ve kaya tırmanışı için çok uygun potansiyel alanlar mevcut. Bu bölgelerde profesyonel sporculara yönelik mağaracılık veya kaya tırmanışı festivalleri düzenlenebilir. Tanıtım için enerji harcanması ve mümkünse turizmin çeşitlendirilmesi lazım. Örneğin bölgede bulunan roma yolları restore edilerek buralarda trekking faaliyetleri düzenlenebilir”* şeklinde düşüncelerini ifade ederken K13 ise *“Ulaşım, lojistik destek. Tanıtım önemli, kanyon ve karstik kaynaklara trekkingler düzenlenebilir. Bölgenin flora ve faunası hakkında bilgilendirici levhalar konulabilir. Yürüyüş yolları açılabilir”* şeklinde ifade etmiştir.





Şekil 4.68. Mağaracılık Branşı (Çehiz Deliği)



Şekil 4.69. Mağaracılık Branşı 1 (Ümütlü Yaylası)

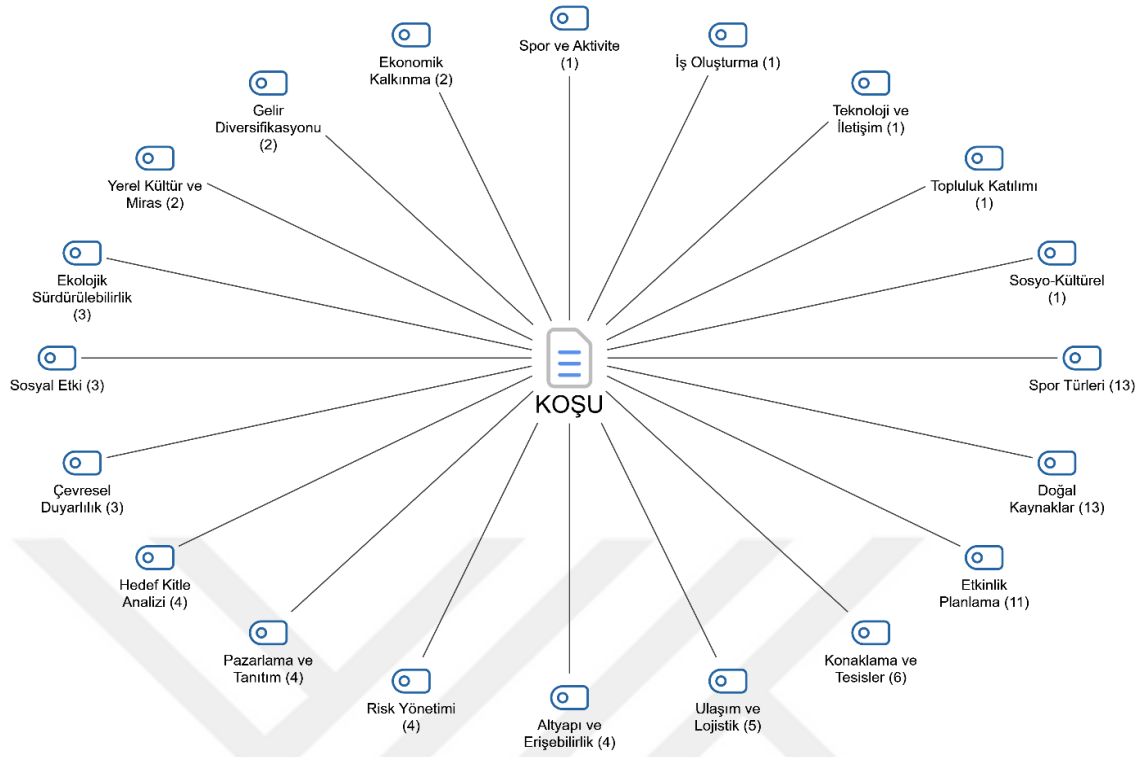


Şekil 4.70. Mağaracılık Branşı Kamp Alanı (Ümütlü Yaylası)



Şekil 4.71. Mağaracılık Branşı Keşif Ekibi (Ümütlü Yaylası)

4.1.9. Koşu branşı içerik analizleri



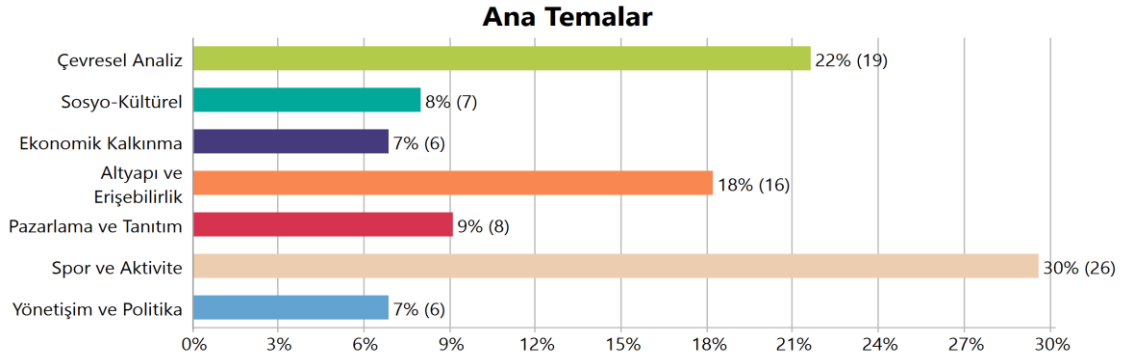
Şekil 4.72. Koşu Branşı Kavram Haritası

Koşu branşı için elde edilen uzman görüşleri için yapılan içerik analizi sonucunda en fazla etiketlenen istatistikler “spor türleri”, “doğal kaynaklar” ve “etkinlik planlama”dır.

Tablo 4.9. Koşu Branşı Tema Frekansları

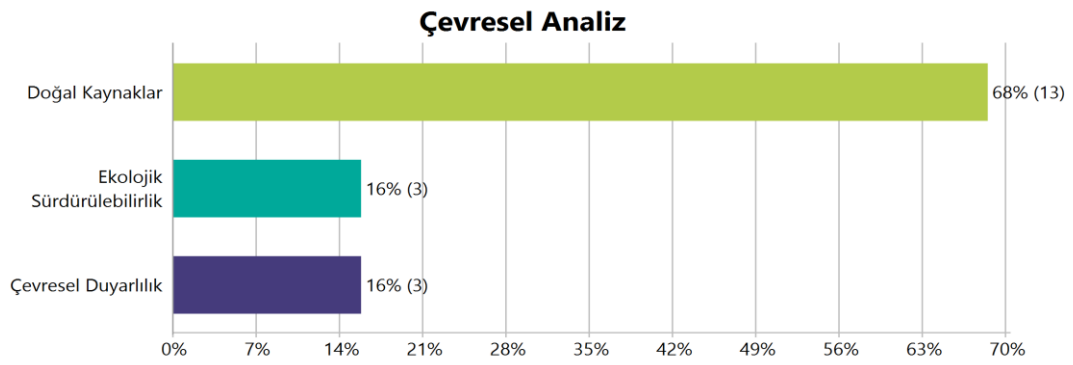
Temalar	Frekans	Yüzde
Spor Türleri	13	14,77
Doğal Kaynaklar	13	14,77
Etkinlik Planlama	11	12,50
Konaklama ve Tesisler	6	6,82
Ulaşım ve Lojistik	5	5,68
Altyapı ve Erişebilirlik	4	4,55
Pazarlama ve Tanıtım	4	4,55
Hedef Kitle Analizi	4	4,55
Risk Yönetimi	4	4,55
Sosyal Etki	3	3,41
Ekolojik Sürdürülebilirlik	3	3,41
Çevresel Duyarlılık	3	3,41
Yerel Kültür ve Miras	2	2,27
Ekonomik Kalkınma	2	2,27
Gelir Diversifikasyonu	2	2,27
Sosyo-Kültürel	1	1,14
Topluluk Katılımı	1	1,14
İş Oluşturma	1	1,14
Ekonomik Uyumluluk	1	1,14
Teknoloji ve İletişim	1	1,14
Spor ve Aktivite	1	1,14
Eğitim Programları	1	1,14
Kurumsal İşbirliği	1	1,14
Yasal Çerçeve	1	1,14
Çevresel Analiz	0	0,00
Markalaşma ve İmaj	0	0,00
Dijital Pazarlama ve Sosyal Medya	0	0,00
Yönetişim ve Politika	0	0,00
Toplam	88	100,00

Koşu branşına ilişkin uzmanların görüşlerinden oluşan içerikler incelendiğinde sırasıyla; “spor türleri”, “doğal kaynaklar” ve “etkinlik planlama” en fazla bahsi geçen temalardır.



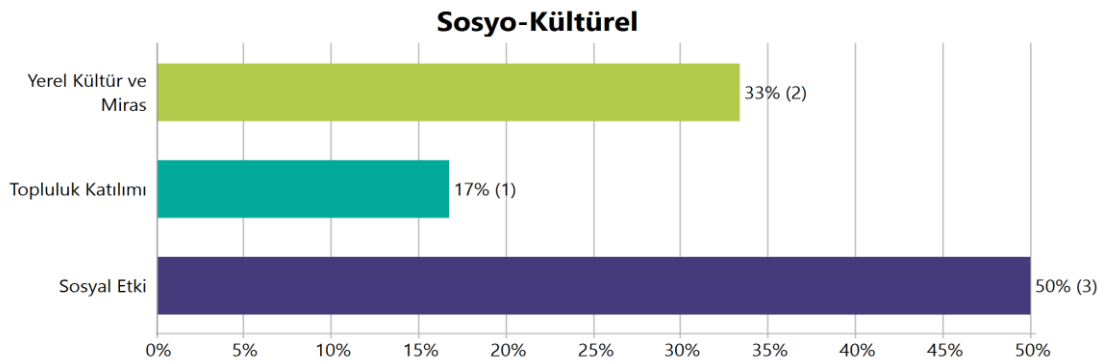
Şekil 4.73. Koşu Branşı Ana Temalar Grafiği

Uzman görüşlerinde koşu branşına ilişkin en çok ilişkilendirilen ana temalar “spor ve aktivite” ile “çevresel analiz”dir.



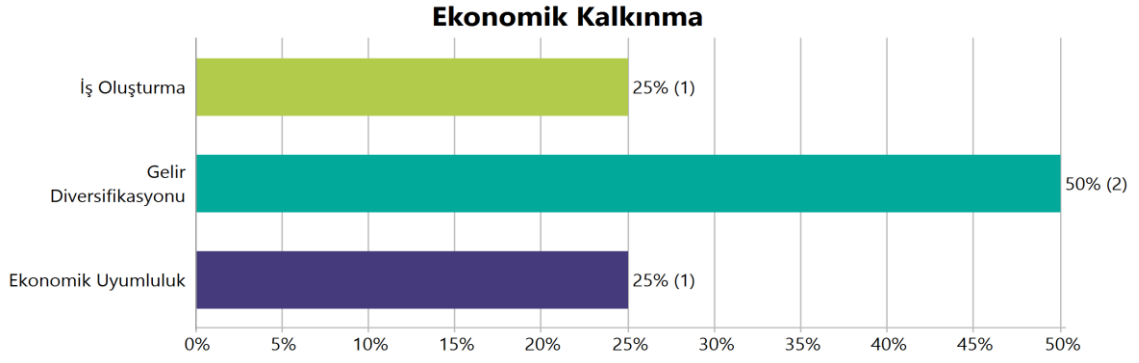
Şekil 4.74. Koşu Branşı Çevresel Analiz Alt Kod Grafiği

Çevresel analiz ana temasında en fazla tekrarlanan alt tema “doğal kaynaklar” olmuştur.



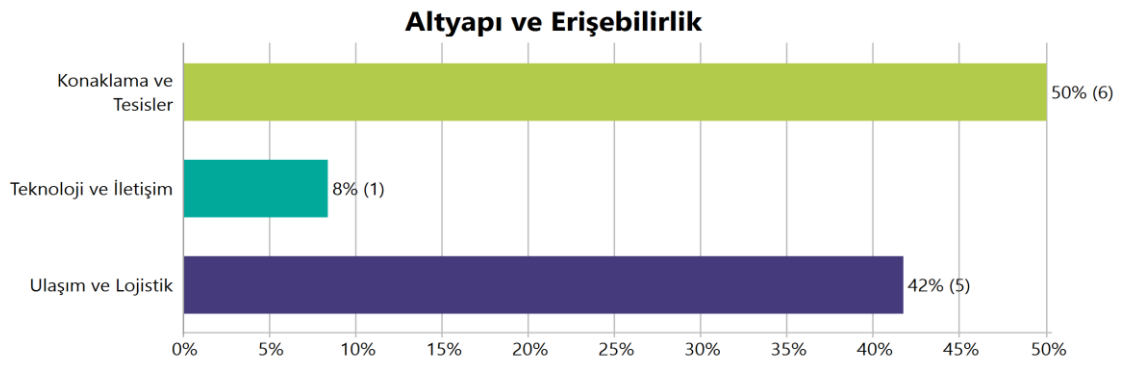
Şekil 4.75. Koşu Branşı Sosyo-Kültürel Alt Kod Grafiği

Sosyo-kültürel ana teması altında en fazla tekrarlanan alt tema “sosyal etki”dir.



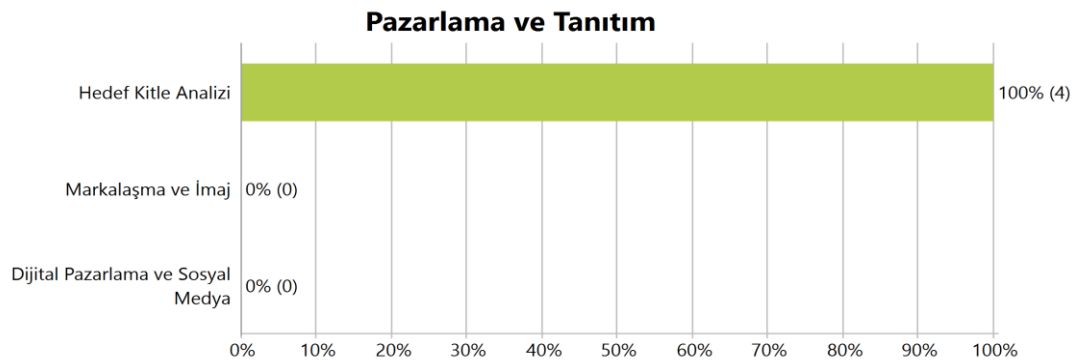
Şekil 4.76. Koşu Branşı Ekonomik Kalkınma Alt Kod Grafiği

Ekonomik kalkınma ana teması altında en fazla tekrar eden alt tema “gelir diversifikasyonu” olmuştur.



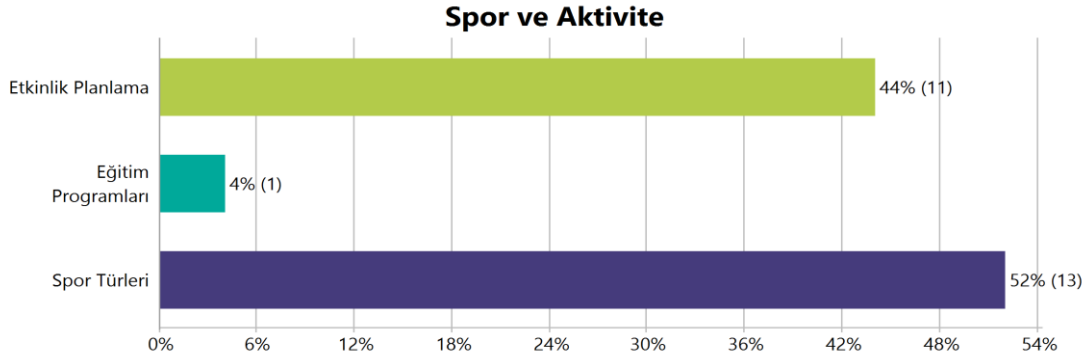
Şekil 4.77. Koşu Branşı Altyapı ve Erişebilirlik Alt Kod Grafiği

Altyapı ve erişebilirlik ana teması altında en fazla tekrar eden alt tema “konaklama ve tesisler” olmuştur.



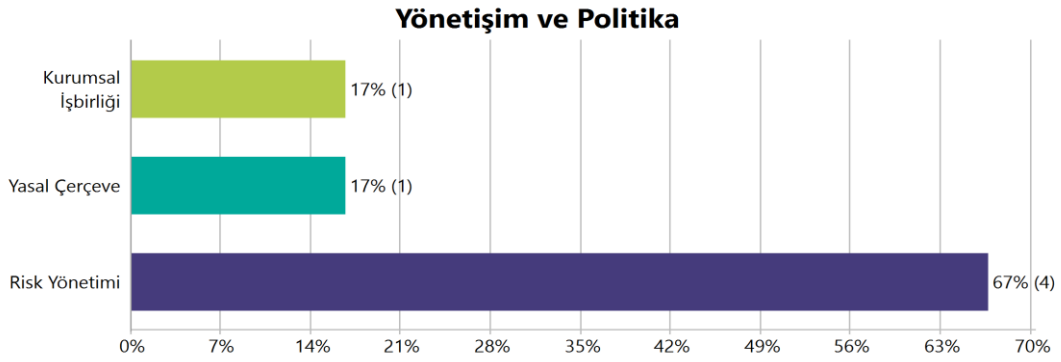
Şekil 4.78. Koşu Branşı Pazarlama ve Tanıtım Alt Kod Grafiği

Pazarlama ve tanıtım ana teması altında tüm katılımcılar alt temayı “hedef kitle analizi” olarak değerlendirmiştir.



Şekil 4.79. Koşu Branşı Spor ve Aktivite Alt Kod Grafiği

Spor ve aktivite ana teması altında yer alan alt temalardan en fazla tekrar eden “spor türleri” olmuştur.



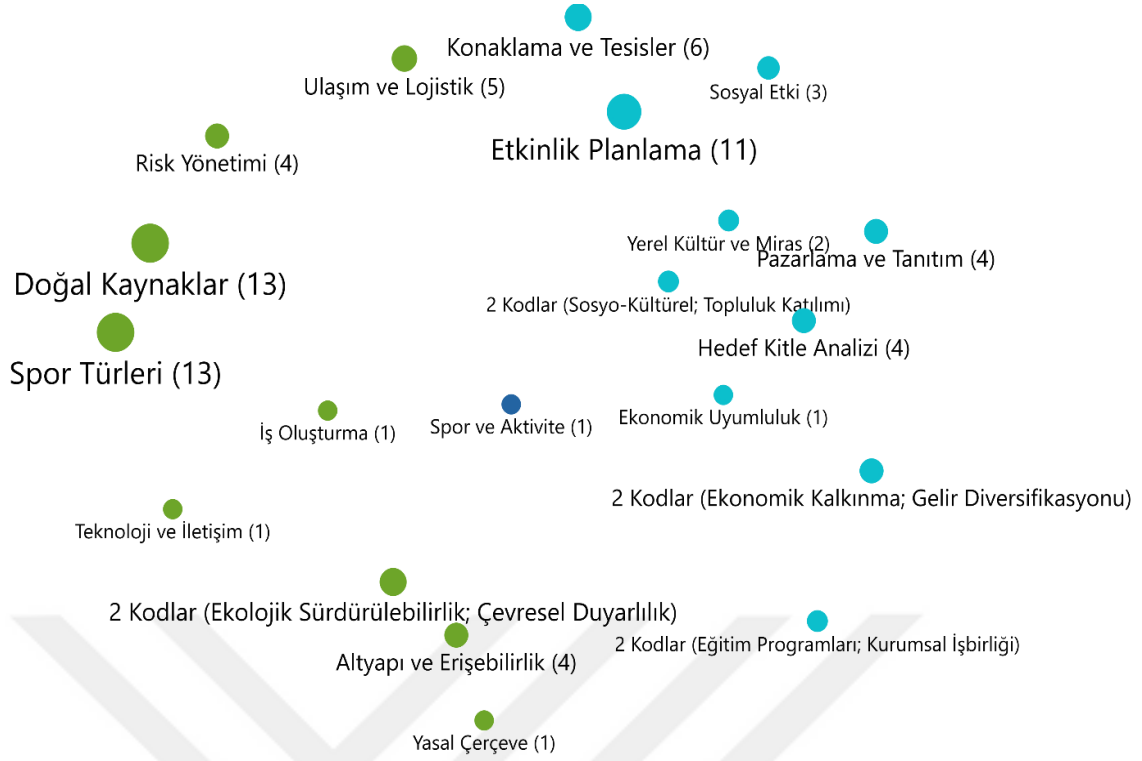
Şekil 4.80. Koşu Branşı Yönetişim ve Politika Alt Kod Grafiği

Yönetişim ve Politika ana teması altında en fazla tekrar eden alt tema “risk yönetimi”dir.

Tablo 4.10. Koşu Branşı Sözcük Frekansları

Sözcük	Frekans	%
Koşu	9	0,63
Doğal	8	0,56
Gündoğmuş	8	0,56
Kilometre	8	0,56
Rota	8	0,56
Dağ	7	0,49

Tablo 4.10’da koşu branşı için elde edilen metinlerde yer alan sözcüklerin frekansları gösterilmiştir. En çok tekrar eden kelime “koşu” olmuştur.



Şekil 4.81. Koşu Branşı Temalarına İlişkin Kümelenmiş Ağ Grafiği

Temaların oluşturduğu grafikte 3 küme oluşmuş, tek başına etiketlenen “spor ve aktivite” birinci kümeyi oluştururken; “doğal kaynaklar” ve “spor türleri”nin oluşturduğu yeşil küme ikinci kümeyi ve “etkinlik planlama” ile “konaklama ve tesisler” ise üçüncü kümeyi oluşturmaktadır.

4.1.10. Koşu branşı betimsel analizleri

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında koşu branşı hakkında katılımcı görüşleri incelendiğinde,

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında branşınıza özgü parkur asgari standartları hakkında bilgi verir misiniz?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların koşu parkuru asgari standartları şu şekildedir. K6 “*Koşu parkurları belirlenirken bütün türler için geçerli olmak üzere çevreci bir planlama yapılması gerekir. Yaban hayatını çok rahatsız etmemek önemlidir. Özellikle eğer bir bölge de bilinen bir hayvan topluluğu vs. varsa buralardan parkuru geçirmemek lazım. Hepsi için işaretlemeler yapılması lazım. Dijital haritalama yapılması büyük artı oluşturur.*” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların ultramaraton koşu parkuru asgari standartları şu şekildedir. K5 *“Ultramaraton parkurlarında standartlar değişkendir. Ancak yarışçılara meydan okuyacak bir rota sunmayı hedeflemen gerekir. 42 kilometre maraton mesafesinden daha uzun yaklaşık 50 kilometre gibi arazi-doğa şartlarında oluşturulacak parkurlara ihtiyaç vardır. Bu mesafeler daha da uzatılabilir. Dünyada 200-300 kilometre mesafeleri bulan parkurlar mevcuttur. Doğal güzellikler, mevcut patikalar ve çeşitli zeminler (asfalt, toprak, kum vb.) rotayı ilginç kılar. Döngüsel (loop) bir rota veya noktadan noktaya bir rota seçebilirsiniz. Yükseklik kazanımı 2500 metre ve üstü olsa iyi olur. Eğim, yükseklik farkları gibi unsurlar, zorlayıcı tırmanışlar ve inişler olabilir. Rota boyunca net işaretler veya bayraklar kullanarak işaretleme yapılması gerekir”* şeklinde ifade etmiştir. K6 ise *“Geleneksel maratondan daha uzun mesafelerde yapılan bir koşu organizasyonudur. Farklı zemin, eğim ve mesafelerde yapılabilmektedir. 50 kilometre ile 100 kilometre arası planlama yapılabilir. Gerekli mercilerden izin alınması gerekebilir. Eğer parkur koruma alanlarından geçiyorsa yada şahıs arazilerinden geçiyorsa gibi. Parkurun nereden geçeceğine yapılacak bölgenin şartları göz önüne alınarak yapılması lazım. Hazır patikalar, doğal güzellikler parkur oluşturulurken kullanılmalıdır. Yapılacak olan organizasyonlar için destek noktaları da belirli aralıklarla (su, ilk yardım, yiyecek, dinlenme vs.) planlanmalıdır.”* şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların patika parkuru asgari standartları şu şekildedir. K5 *“Patika koşusu için parkur oluştururken genellikle ormanlık ve dağlık alanlar tercih edilir. Standartlar değişkendir. Arazinin doğal yapısını kullanmak lazım. Ve mümkün olduğunca çok patikalar tercih edilmeli. 5 kilometreden başlayıp ultramaraton mesafelerine kadar parkurlar yapılabilir. Düşük ve orta yükseklik kazanımı hedeflenir (200 metre – 500 metre düşük, 500 metre – 1000 metre orta). Dağ koşusu kadar sert değildir. Rota boyunca net işaretler veya bayraklar kullanarak işaretleme yapılması gerekir”* şeklinde ifade etmiştir. K6 ise *“Toprak zeminin ağırlıkta olduğu genellikle dağlık arazide yapılan koşu organizasyonudur. 5 kilometre ile 50 kilometre arası ideal olur diye düşünüyorum. Parkurda inişler çıkışlar olmalı. Mümkün olduğunca asfalttan uzak durmak lazım”* şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların dağ koşusu parkuru asgari standartları şu şekildedir. K5 *“Dağ koşusu, belirgin bir şekilde daha yüksek rakımlarda ve daha dik eğimlerde yapılır. Genellikle belirgin yükseklik kazançları ve yüksek tepe*

noktalarına ulaşmayı içerir. Yükseklik kazanımı en az 500 metre olsa iyi olur. Teknik zorluklar içerir, genellikle kayalık geçitler, keskin inişler ve tırmanma gerektiren bölümlerden oluşur. Belirli bir yüksekliğe ulaşma hedefine odaklanır ve mesafe yerine yükseklik kazancı daha önemlidir. Rota boyunca net işaretler veya bayraklar kullanarak işaretleme yapılması gerekir” şeklinde ifade etmiştir. K6 ise “Sadece çıkış olarak planlanan ya da diğer koşu türleri gibi iniş çıkışlı ve diğer koşu türlerinden daha zor şartlara sahip koşu tipidir. Bu alanda parkur planlarken yükseklik kazanımı önemlidir. En az bana göre 1000 metreden fazla kazanım olmalı” şeklinde ifade etmiştir.

Gündoğmuş ilçesi’nin doğal çevre ve tabiatı hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi’nin doğal çevre ve tabiatına ilişkin görüşleri K5 “Gündoğmuş ilçesi tabiat ve doğal güzellikler bakımından oldukça zengin ve bakir bir bölgedir. Bakir kalmış doğa, bakir kalmış kültürel miras alternatif turizm için bir fırsat olabilir” şeklinde düşüncelerini dile getirirken K6 ise “İlçe, dağları, akarsuları, ağaçları, yaylaları gibi müthiş doğa güzelliklerine sahiptir. Doğa güzelliklerinin yanında birçok tarihi değere sahip olması, eski uygarlıkların yaşam kalıntılarının hala görülebilir olması turistik ya da rekreasyon amaçlı gelen kişilerin ilgisini çekebilmektedir. İlçede yer alan Uçansu Şelalesi Dünya’nın her yerinden gelip görülmeye değer niteliktedir. Yüzlerce çeşit farklı bitki türleri, toprak ve kaya türleri özellikle şehirde yaşayan insanların bu ilçeyi ziyaret etmesi için yeterlidir. Özellikle yaz mevsiminde hava sıcaklığının düşük olması şehir merkezlerinde yapılan organizasyonlara nispeten tercih edilme oranını yükseltebilmektedir. Dünya’nın en önemli turizm kentlerine yakınlığı da ilçenin değerini arttırmaktadır” şeklinde ifade etmişlerdir.

Gündoğmuş ilçesi’nin bu faaliyet için ulaşımı hakkında ne düşünüyorsunuz?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcılar Gündoğmuş ilçesi’nin ulaşımına dair K5 “Ulaşım bakımından kısıtlı olanaklara sahip bir konumdadır. Bu durum yapılan, yapılması planlanan faaliyetler açısından katılımcılara ekstra zorluk yaratacaktır” şeklinde düşüncelerini dile getirmiş K6 ise “Alanya’dan aracımız ile Gündoğmuş’a bir buçuk saatte ulaştık. Yolun büyük bölümü çift şeritli olması ulaşımı ve yolculuğu kolaylaştırmaktadır” şeklinde ifade etmiştir.

Gündoğmuş ilçesi sporcular açısından size göre güvenli bir bölge mi?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi'nin güvenliğe dair düşünceleri ise K5 *“Gündoğmuş ilçesi'nde düzenlenecek herhangi bir doğa aktivitesi için en önemli konuların başında güvenlik gelmektedir. Doğada, dağlık ve insan yoğunluğunun olmadığı bir bölgede sporcuların maksimum oranda güvenliği sağlanmalıdır. Düşüp yaralanma vs. olasılıkların yanında doğada sporculara dışarıdan olabilecek yırtıcı hayvan saldırıları vs. için maksimum güvenlik sağlanmalıdır”* şeklinde olmuştur. Bu soruya K6 ise *“Gördüğüm kadarıyla ilçe halkı doğayı seven, komşuluğu gelişmiş, birbirine saygı duyan insanlar. Dışarıdan ilçeyi gezmek için gelen turistlere de son derece misafirperver davranıyorlar. İlçede emniyet kuvvetlerinin yeterli olması ile hırsızlık, kavga vb. gibi durumların çok düşük olduğunu düşünüyorum”* şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir.

Gündoğmuş'un konaklama olanakları hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi konaklama olanaklarına dair düşünceleri ise K5 *“Gündoğmuş ilçesi konaklama bakımından da oldukça kısıtlı imkanlara sahiptir. Oluşturulacak parkurların yakın çevrelerine kamp alanları planlanmalıdır. Tanıtım amaçlı yapılacak olan konaklamalar çadır konaklama şeklinde planlanarak pratik bir çözüm oluşturulabilir.”* şeklinde ifade ederken; K6 ise *“Konaklama imkanları bir miktar kısıtlı ama bu tarz yerlerde çadır karavan vb. gibi konaklamalar şehirde yaşayan insanların büyük bölümüne daha cazip gelmektedir. Tüm turistlere hitap edebilmek amacıyla konaklama tesisleri yapılması gelecek turist sayısını arttırabilir”* şeklinde ifade etmiştir.

Gündoğmuş ilçesini tekrar ziyaret etmeyi düşünür müsünüz? Sizce insanlar burayı ziyaret eder mi?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesini tekrar ziyaret etme hakkındaki düşünceleri ve onların gözünden insanların burayı ziyaret etme düşüncelerini K5 *“Özellikle bahar ve yaz aylarında günübirlik yada konaklamalı olarak sıklıkla ziyaret edilebilecek bir lokasyon”* şeklinde ifade ederken; K6 *“Her yıl en az bir kez gitmek isterim. İnsanlar da burayı bilseler tekrar gelmek isteyeceklerdir”* şeklinde dile getirmiştir.

Genel anlamda bu faaliyet alanının olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi hakkında olumlu-olumsuz düşüncelerine dair K5 *“Gündoğmuş ilçesi doğa yürüyüşü, dağ koşusu ve ultramaraton koşular için oldukça zengin parkurların oluşturulabileceği bir yerdir. İdeal ölçü ve özellikle parkurların oluşturulması için orta düzeyde çaba harcadığı takdirde tatmin edici rotalar oluşacaktır. Trekking, hiking, dağ bisikleti vs. spor dalları için daha kolay rota oluşturulma potansiyeli var. Ayrıca dünyadaki birçok bölgeye kıyasla daha eşsiz bir ortamı var. Oluşturmuş olduğumuz parkurlardan bir tanesi uluslararası organizasyonların yapılabileceği profesyonel sporculara hitap ederken diğer parkurlar hem profesyonel hem amatörlerin rahatlıkla katılabileceği türdedir. Bu da her kesime hitap eden birçok parkurun oluşabileceği potansiyeli var”* şeklinde ifade ederken; K6 ise *“Buranın bilinmiyor olması ve ulaşımı bir eksi diyebilirim. Ancak milyonlarca turistin ziyaret ettiği bil il de olması ve sahip olduğu potansiyel de bence çok olumlu bir durum. Tabi bu potansiyel değerlendirilebilirse.”* şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında farklı faaliyet alanlarıyla kıyaslandığında Gündoğmuş ilçesine ait bu alanı nasıl buldunuz?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların rekreasyonel spor turizmi kapsamında diğer faaliyet alanlarına göre Gündoğmuş ilçesi ve oluşturulan parkura dair düşüncelerini ise K5 *“Gündoğmuş ilçesi doğa yürüyüşü, dağ koşusu ve ultramaraton koşular için oldukça zengin parkurların oluşturulabileceği bir yerdir. İdeal ölçü ve özellikle parkurların oluşturulması için orta düzeyde çaba harcadığı takdirde tatmin edici rotalar oluşacaktır. Trekking, hiking, dağ bisikleti vs. spor dalları için daha kolay rota oluşturulma potansiyeli var. Ayrıca dünyadaki birçok bölgeye kıyasla daha eşsiz bir ortamı var. Oluşturmuş olduğumuz parkurlardan bir tanesi uluslararası organizasyonların yapılabileceği profesyonel sporculara hitap ederken diğer parkurlar hem profesyonel hem amatörlerin rahatlıkla katılabileceği türdedir. Bu da her kesime hitap eden birçok parkurun oluşabileceği potansiyeli var”* diye ifade ederken K6 ise *“Türkiye’de ve Avrupa’da birçok yüzme, koşu, bisiklet yarışmalarına katıldım. Bu tür yarışmalar çoğunlukla ya deniz turizminin olduğu ya da tarihi değeri yüksek olan alanlarda yapılmaktadır. Gündoğmuş İlçesi’nin Antalya’nın bir ilçesi olmasının olumlu tarafı organizasyon öncesi ve sonrasında katılımcıların Side, Alanya gibi turizm*

kentlerinde de tatil yapabilmesinin mümkün olmasıdır. Birçok katılımcı doğal ortamda bulunmayı isterken o bölgeye kadar gitmişken birçok alanı görüp zamanını daha değerli kullanmak istemektedir. Bu açıdan büyük bir turizm şehrinde yer alması ve doğası bir çok yere göre avantaj sağlar” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında oluşturulan parkur/parkurların güvenliği hakkında düşünceleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların koşu parkurlarının güvenliğine dair düşünceleri ise K5 “Böyle bir coğrafyada uzun mesafeli ve geniş alana yayılan spor organizasyonları düzenlemek için güvenlik birinci planda olmalıdır. Güvenliği sağlamak, etkinlik anında oluşabilecek her türlü sorunu en ince ayrıntısına kadar planlayıp, sorun anında en kısa sürede çözüm üretmek en az organizasyonu yapmak kadar zor olacaktır” şeklinde ifade ederken; K6 ise “Tüm organizasyonlar orman, dağ vb. gibi alanlarda yapılacağı için parkurların işaretlenmesinin doğru yapılması ve kişilerin kaybolmaması ile varlığı biliniyorsa insana zarar verebilecek yaban hayvanlarının yaşam bölgelerine uzak yerlerde yapılması katılımcıların güvenliği için yeterli olacaktır. Ayrıca olası düşme ve yaralanmalara önlem olarak acil durum planı yapılması hangi alandaki sporcuya nasıl bir acil müdahale yapılacağı önceden belirlenmelidir. Onun harici bölgede katılımcıların güvenliğini tehdit eden bir unsur bulunmamaktadır” şeklinde ifade etmiştir.

Bireysel olarak rekreasyonel amaçlı bu parkurlarda turistler güvenlikle alakalı nelere dikkat etmeleri gerekmektedir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların koşu faaliyetine katılacakların güvenlikle alakalı dikkat etmeleri gereken konular hususunda K5 “Bölgenin birçok yerinde telefon şebekesi çekmemekte. Bu nedenle yalnız koşuları tavsiye etmiyoruz. Grup halinde koşmaları daha iyi olacaktır. Ayrıca bölgede karşılaşılabilecekleri yaban hayvanları ve çoban köpeklerine karşı dikkatli olmaları gerekir. Başlangıç seviyesindekilerin kendilerine uygun parkurları koşmaları onlar için daha uygun olacaktır” ifadelerini kullanmıştır.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında oluşturulan parkur/parkurların zorluk derecesine yönelik düşünceleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların koşu parkurlarının zorluk derecelerine dair düşünceleri ise K5 *“Parkurun büyük bir bölümü kolay-orta yer yer de zor bölümlerden oluşmaktadır. Oluşturduğumuz ultramaraton parkurunda ciddi bir rakım kazanımı var. Bu da güzel organizasyonlar için çekici olabilir”* şeklinde ifade ederken; K6 ise *“Bölgede her zorluk düzeyine göre alan bulunmaktadır. Her seviyede katılımcıya hitap edebilmek amacıyla hem kolay hem orta hem de zor düzeyde organizasyon aynı etkinlik takvimi içinde planlanması katılımcı sayısını arttıracaktır. Turistler de kendi potansiyellerine göre tercih yapabilir”* şeklinde ifade etmiştir.

Genel anlamda bu parkurların olumlu ve olumsuz yönler nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların koşu parkurlarına dair düşünceleri ise K5 *“Gündoğmuş'ta yapılacak bir etkinliğin avantajlı yönleri; bölgenin bakir kalmış olması, kültürel ve doğal zenginlikleri olacaktır. Dezavantajlar ise; ulaşım ve konaklama zorlukları olacaktır. Arazi yapısı sağlık ve güvenlik tedbirlerini maksimum düzeyde planlamayı gerektirir”* şeklinde ifade ederken; K6 *“İyi bir tanıtımla doğal güzellikleri görmek için çok fazla kişinin katılmak isteyeceği düşüncesindeyim. Türkiye’de ultra maraton, dağ koşuları vb. koşu yarışmalarına her geçen gün daha fazla kişi katılmaktadır. Bir yada iki gece çadırda konaklamalı, yiyecek içecek ve tuvalet ihtiyaçlarının giderilebileceği alanların organize edilmesi çok farklı bir konsept ile büyük ilgi çekecektir. Yaz sıcağında serin yaylada akşam ateş yakıp müzik dinlemek organizasyona katılan bireylerin memnuniyetinin yüzde yüz arttıracaktır”* şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında yapılacak olan faaliyetlerin bölgeye ekonomik etkileri hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların koşu faaliyetlerinin bölgeye olan ekonomik katkılarına dair düşüncelerini ise K5 *“Bölgeye gelen sporcular ve rekreasyon turistleri bölgeye maddi manevi daha çok katkı sağlayacaktır. Festival tarzı koşu organizasyonları geleneksel hale getirilirse böyle organizasyonların bölgeye ciddi katkılar oluşturacağını düşünüyorum. Böyle organizasyonlar düzgün yapılabilirse her sene katılımcıların artarak geleceği ve buna bağlı bir ekonomi oluşturulacağı*

düşüncesindeyim. Bu tarz organizasyonlar başka sportif faaliyet alanlarının da önünü açacaktır. Bu tarz faaliyetlerin çeşitlendirilmesi daha sürdürülebilir bir ekonomi oluşmasını sağlayacaktır” şeklinde ifade ederken; K6 “Gelen turistler ilçenin doğal ürünlerini el işi, ahşap, kilim vb. gibi ürünleri satın alarak ilçenin ekonomisine katkı sağlayacaktır. Çeşitlendirme yapılırsa bu alanda iş olanakları çıkabilir. Organizasyon gelirleri, konaklama, beslenme gibi alanlarda kazanç sağlanabilir” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında yapılacak olan faaliyetlerin bölgeye sosyo-kültürel etkileri hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların koşu faaliyetlerinin sosyo-kültürel etkilerine dair düşünceleri ise K5 “Herhangi bir sportif yada kültürel etkinlik yapıldığı bölgenin her haliyle dışarıya yansması için güzel bir ayna özelliği taşımaktadır. Yarışan her sporcu bir tanıtım elçisidir ve etkinlik içinde ve dışında yaşadığı olumlu olumsuz her şeyi dışarıya ve çevresine aktarır. Sporcular genellikle aktif yaşayan ve tanınmış bireyler oldukları için etki alanları daha geniştir. Bölge halkına da sosyal açıdan olumlu etkileri olacaktır. Parkuru beğenirlerse bir nevi gönüllü turizm elçisi olurlar. Rekreasyon turistlerinin de bölgeye katacakları ve bölgeden alacakları çok fazla sosyo-kültürel etkileşim olacağını düşünüyorum” şeklinde dile getirirken K6 ise “Gelen turistlerin yerel halkın kültürünü tanıması ve kendi kültürünü aktarması hem turist hem yerel halk için büyük kazanım olacaktır. Yerel kültür turistlere tanıtılabilir. Yerel halkın dünya görüşü artacaktır dışardan insanlar geldikçe. Tabi halkın bilinçlenmesi lazım yoksa kültürel erozyona da sebep olabilir” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turistlerini bu bölgeye çekmek için neler yapabiliriz?

Katılımcıların rekreasyonel spor turizmi kapsamında koşu faaliyetleri için bölgenin turistlere tanıtılmasına dair düşünceleri ise K5 “Turistlerin bu bölgeye gelmesi için bir neden yaratmak lazım. Bir turist Gündoğmuş’a niye gitsin? Bu tarz alanlarda organizasyonların yapılması insanların burayı ziyaret etmesi için bir sebep oluşturur. Bir kültürel faaliyet yapılmasıyla da ilgili kitlenin orayı ziyaret etmesi için bir neden oluşturulmuş olur. Belediye ve kaymakamlığın buranın tanıtımının yapılması konusunda büyük görevler düşüyor. Bunlara ek federasyonlar ve özel sektörün de dahil olmasıyla bu bölge daha fazla dikkat çekecektir. Ayrıca yapılacak faaliyetlerin çeşitlendirilmesi

çok önemli. Yaz turizmi, kış turizmi, yayla turizmi, spor turizmi, kültür turizmi gibi çeşitlendirmeler bu bölgede yapılabilir. Buranın böyle bir potansiyeli var. Halka da bu potansiyel anlatılıp farkındalık yaratılması gerekir” şeklinde düşüncelerini ifade ederken K6 ise “Küçük bir ön organizasyon yapılarak yaşanabilecek problemler önceden belirlenmeli daha büyük organizasyonların ihtiyaçları belirlenmelidir. Bu küçük organizasyonda da iyi bir reklam çekimi yapılmalı ve görülmesi istenen tüm değerler katılımcılara sunulmalıdır. Sonrasında ise bu reklam filmi ve tanıtım broşürleri İstanbul maratonu, Runtalya gibi büyük birkaç yarışmada stant kurularak katılımcılara tanıtılmalıdır. Reklam yapılırsa turistler buraya gelir. Buraya gelende buradan gitmez bence” şeklinde ifade etmiştir.



Şekil 4.82. Koşu Branşı Dağ Koşusu Parkuru

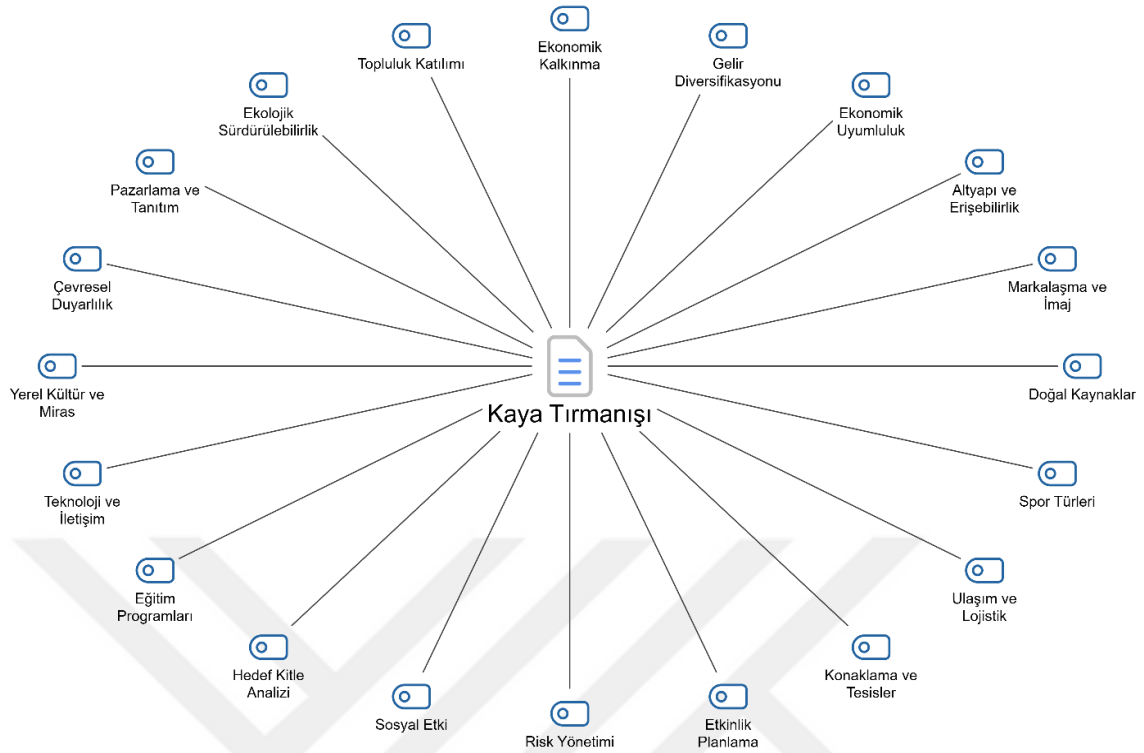


Şekil 4.83. Koşu Branşı Ultramaraton Parkuru



Şekil 4.84. Koşu Branşı Patika Koşu Parkuru

4.1.11. Kaya tırmanışı branşı içerik analizleri



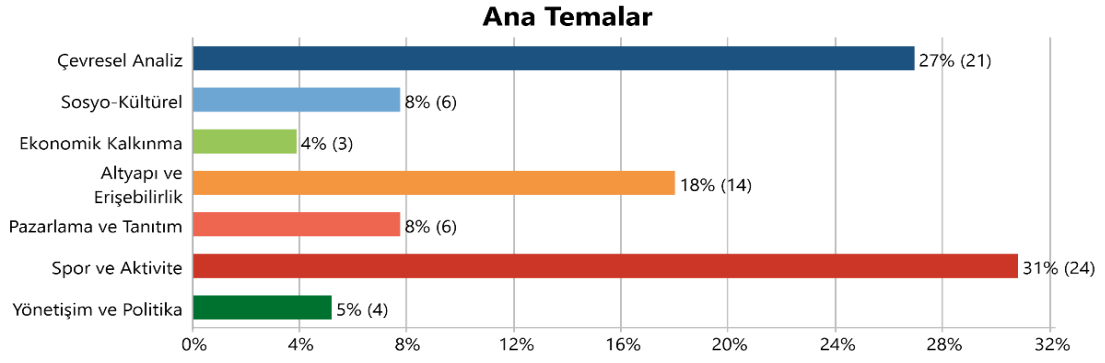
Şekil 4.85. Kaya Tırmanışı Branşı Kavram Haritası

Kaya tırmanışı için uzman görüşlerinden elde edilen veriler içerik analizi uygulanmış olup, en sık tekrarlanan kavramlar “doğal kaynaklar” ve “spor türleri”dir.

Tablo 4.11. Kaya Tırmanışı Branşı Tema Frekansları

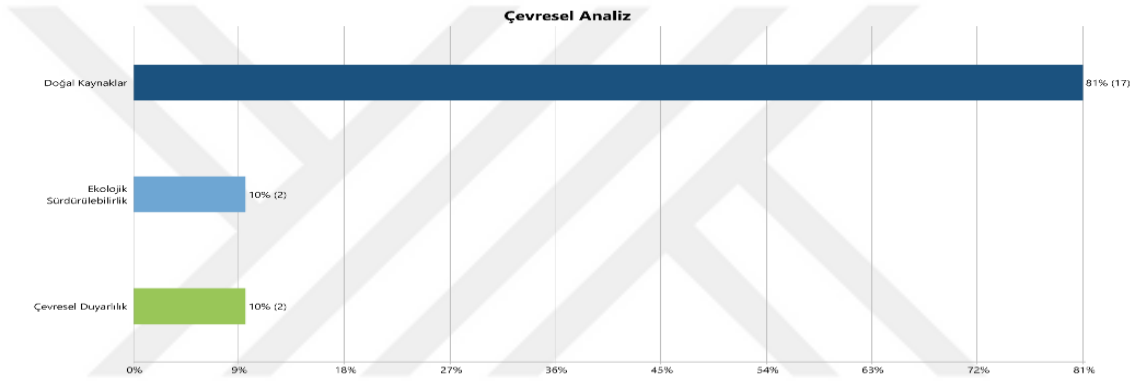
	Frekans	Yüzde
Spor Türleri	17	21,79
Doğal Kaynaklar	17	21,79
Ulaşım ve Lojistik	6	7,69
Konaklama ve Tesisler	5	6,41
Etkinlik Planlama	5	6,41
Sosyal Etki	3	3,85
Hedef Kitle Analizi	3	3,85
Risk Yönetimi	3	3,85
Yerel Kültür ve Miras	2	2,56
Teknoloji ve İletişim	2	2,56
Pazarlama ve Tanıtım	2	2,56
Eğitim Programları	2	2,56
Ekolojik Sürdürülebilirlik	2	2,56
Çevresel Duyarlılık	2	2,56
Topluluk Katılımı	1	1,28
Ekonomik Kalkınma	1	1,28
Gelir Diversifikasyonu	1	1,28
Ekonomik Uyumluluk	1	1,28
Altyapı ve Erişebilirlik	1	1,28
Markalaşma ve İmaj	1	1,28
Kurumsal İşbirliği	1	1,28
Çevresel Analiz	0	0,00
Sosyo-Kültürel	0	0,00
İş Oluşturma	0	0,00
Dijital Pazarlama ve Sosyal Medya	0	0,00
Spor ve Aktivite	0	0,00
Yönetişim ve Politika	0	0,00
Yasal Çerçeve	0	0,00
Toplam	78	100,00

Kaya tırmanışı branşına ilişkin uzmanların görüşlerinden oluşan içerikler incelendiğinde sırasıyla; “spor türleri”, “doğal kaynaklar” “ulaşım ve lojistik” temaları ilk sıralarda yer almaktadır.



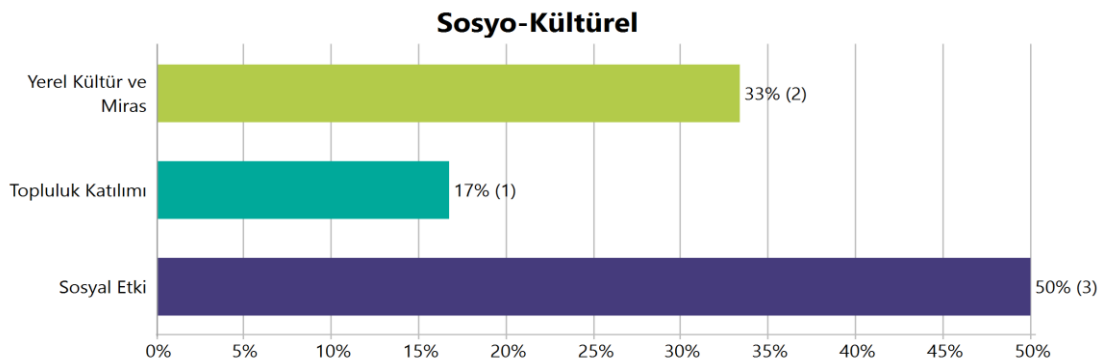
Şekil 4.86. Kaya Tırmanışı Branşı Ana Temalar Grafiği

Ana temalara içerisinde en fazla tekrar eden ana temalar “spor ve aktive”, “çevresel analiz” ve “altyapı ve erişebilirlik”tir.



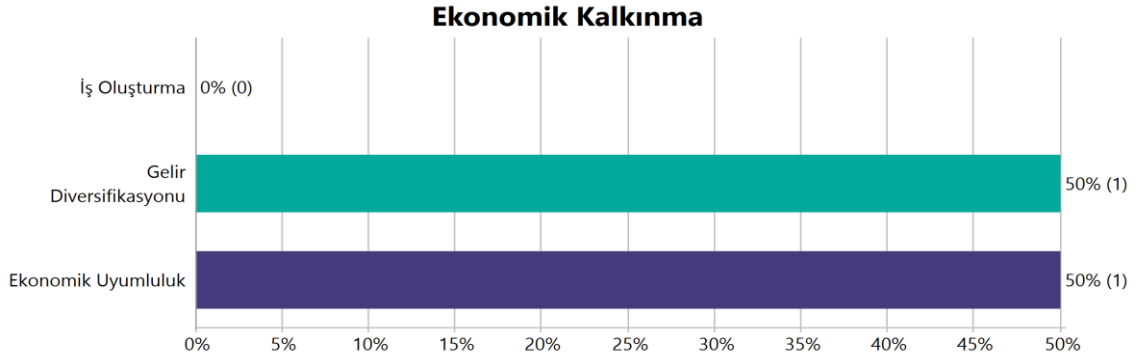
Şekil 4.87. Kaya Tırmanışı Branşı Çevresel Analiz Alt Kodlar Grafiği

Çevresel analiz ana temasına ilişkin alt temalardan en sık tekrar eden “doğal kaynaklar” olmuştur.



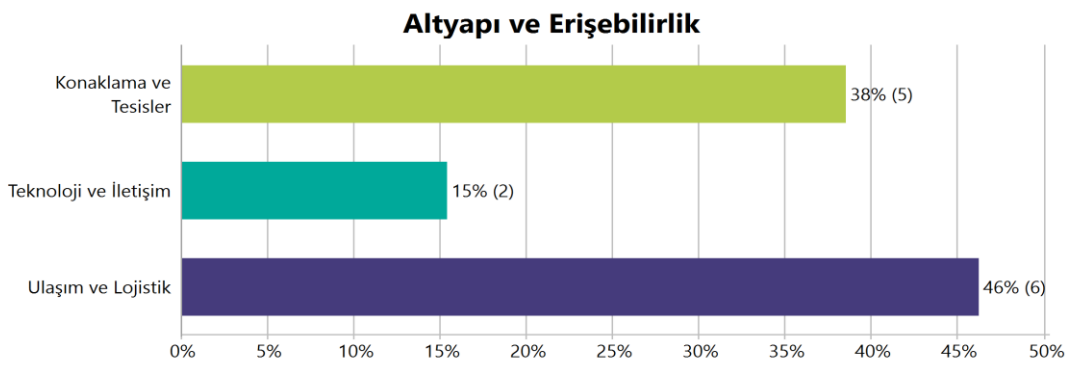
Şekil 4.88. Kaya Tırmanışı Branşı Sosyo-Kültürel Alt Kodlar Grafiği

Sosyo-kültürel ana teması altında en sık tekrar eden alt tema “yerel kültür ve miras”tır.



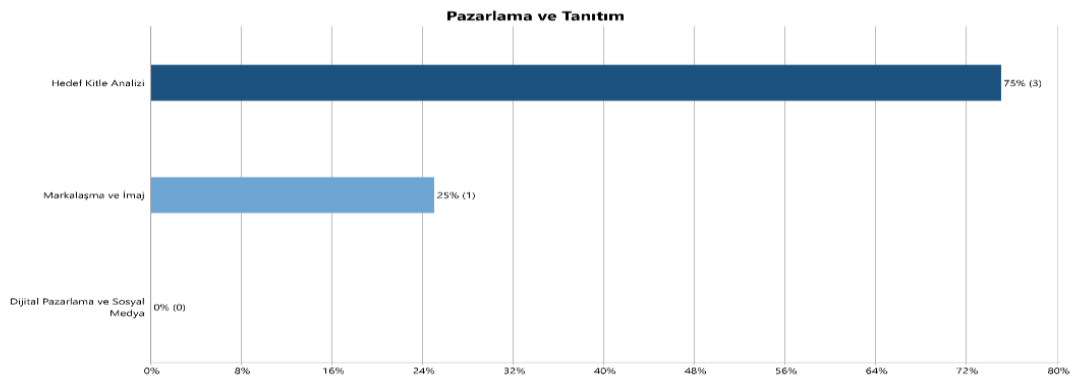
Şekil 4.89. Kaya Tırmanışı Branşı Ekonomik Kalkınma Alt Kodlar Grafiği

Ekonomik kalkınma ana teması altında en sık tekrar eden alt temalar “ekonomik uyumluluk” ve “gelir diversifikasyonu” olmuştur.



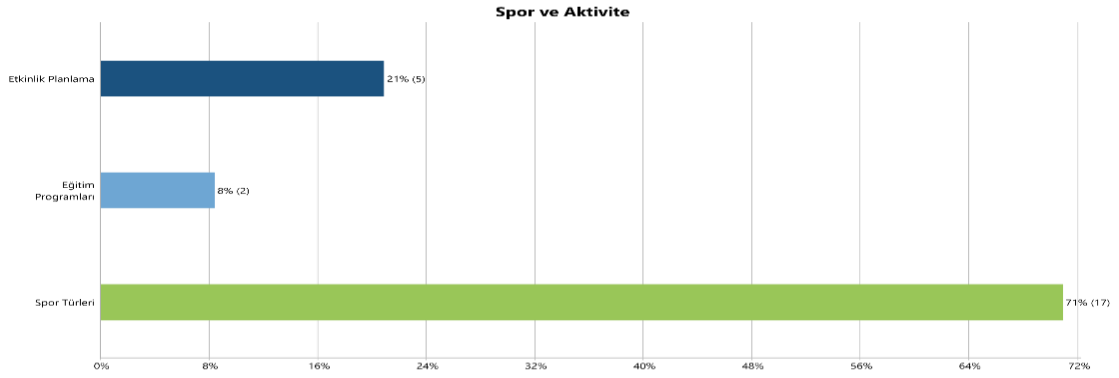
Şekil 4.90. Kaya Tırmanışı Branşı Altyapı ve Erişebilirlik

Altyapı ve erişebilirlik ana teması altında en sık tekrar eden alt tema “ulaşım ve lojistik” olmuştur.



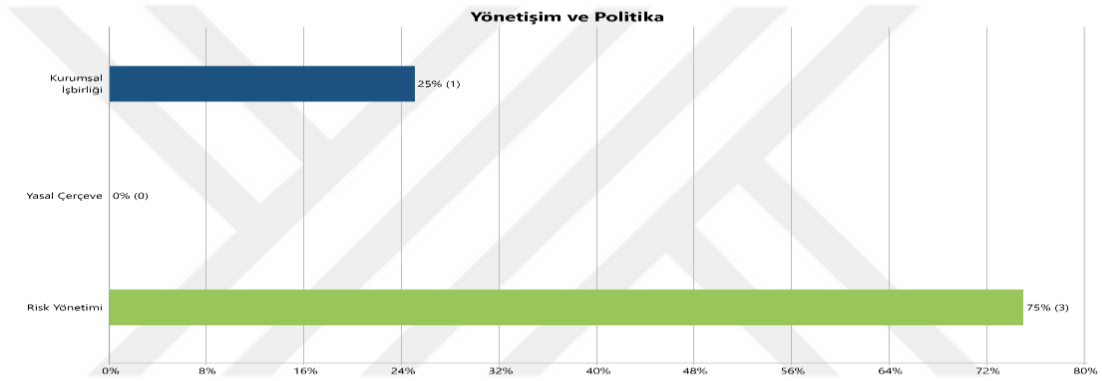
Şekil 4.91. Kaya Tırmanışı Branşı Pazarlama ve Tanıtım Alt Kodlar Grafiği

Pazarlama ve Tanıtım ana teması altında en fazla etiketlenen alt tema “hedef kitle analizi” olmuştur.



Şekil 4.92. Kaya Tırmanışı Branşı Spor ve Aktivite Alt Kodlar Grafiği

Spor ve aktivite ana teması altında en fazla etiketlenen alt tema “spor türleri” olmuştur.



Şekil 4.93. Kaya Tırmanışı Branşı Yönetişim ve Politika Alt Kodlar Grafiği

Yönetişim ve politika ana teması altında en fazla etiketlenen alt tema “risk yönetimi”dir.

Tablo 4.12. Kaya Tırmanışı Branşı Sözcük Frekansları

Sözcük	Frekans	%
Tırmanış	30	2,33
Rota	16	1,24
Kaya	15	1,17
Rekreasyonel	15	1,17
Geleneksel	12	0,93
Spor	12	0,93
Konaklama	11	0,86
Sporcular	10	0,78

Tablo 4.12’de kaya tırmanışı branşı için elde edilen metinlerde yer alan sözcüklerin frekansları gösterilmiştir. En çok tekrar eden kelime “tırmanış” ve “rota” olmuştur.



Şekil 4.94. Kaya Tırmanışı Branşı Temalarına İlişkin Kümelenmiş Ağ Grafiği

Temalar cümle içindeki etiketlenme sıralarına göre 3 küme altında toplanmış, “ekonomik kalkınma”, “topluluk katılımı” ve “sosyal etki” birinci kümeyi, “yerel kültür ve miras”, “ekolojik sürdürülebilirlik” ve “çevresel duyarlılık” ikinci kümeyi, diğer temalar ise üçüncü kümeyi oluşturmaktadır.

4.1.12. Kaya tırmanışı branşı betimsel analizleri

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında kaya tırmanışı branşı hakkında katılımcı görüşleri incelendiğinde,

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında branşınıza özgü parkur asgari standartları hakkında bilgi verir misiniz?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların kaya tırmanışı asgari parkur standartları şu şekildedir. K11 “Öncelikle yüksek kayalık alanlara ihtiyaç var. Kayanın sağlamlığı çok önemlidir. Birde çok az rota çıkan yerler yerine rota çeşitliliği olan bölgeleri bulmak önemli. Dünyada 3 çeşit kaya taşı var; kireç, granit, kum taşı bizim ülkemizde sadece kireç taşı var. Kireç taşı biraz daha maceracılar içindir taşı tutabilirsin. Neyse o yani bölgede ne varsa onu kullanıyorsun” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların geleneksel kaya tırmanışı asgari parkur standartları şu şekildedir. K10 “*Geleneksel tırmanışta, tırmanış yapılacak duvarın üzerinde hiçbir şey yoktur. Tırmanıcı duvar üzerindeki ağaçları, kum saati, kaya babası ve çatlaklar gibi kaya yapılarını kullanarak, üzerlerinde taşıdıkları sikke, takoz gibi geleneksel tırmanış malzemeleri ile kendi emniyet noktasını kendini oluşturur. En çok teknik bilgiye ihtiyaç duyulan tırmanış türü olduğu için tecrübeli sporcular tarafından yapılır. Geleneksel tırmanış yapılacak kayanın sağlam olması ve üzerinde emniyet noktalarının oluşturulacağı doğal oluşumların yer alması gerekmektedir*” şeklinde ifade etmiştir. K11 ise “*Geleneksel tırmanış macera ruhunun daha yoğun olduğu bir tarz olduğu için genelde minimum koşullar tırmanıcı açısından yeterli olmaktadır. Kaya yapısının geleneksel tırmanış yapmaya uygun olması, uygun çatlak hatları veya kayanın ara emniyet atılabilecek yapıda olması tırmanış için yeterli olacaktır. Böyle yerler planlanırken kolay orta ve zor rotaları barındıran bölgelerin seçilmesi önemli. Bu şekilde daha geniş bir kitleye hitap edilebilir. Tabi ki burada en önemli standart tırmanışı yapan tırmanıcının kapasitesi olacaktır*” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların sportif kaya tırmanışı asgari parkur standartları şu şekildedir. K10 “*Sportif tırmanışta ise duvar üzerinde, daha önceden rota yapıcıların oluşturduğu boltlar ve rotanın sonunda istasyon mevcuttur. Dağcılık federasyonu tarafından özel eğitim almış olan rota yapıcılar, rota üzerindeki hamleleri ve tırmanıcının güvenliğini göz önüne alarak duvar üzerinde boltlama çalışmasını yaparlar. Rotanın uzunluğu ve hamlelerin yapısına göre her oluşturulan rota derecelendirilir*” şeklinde ifade etmiştir. K11 ise “*Sportif tırmanış için daha öncesinden belirlenmiş, boltlama işlemi yetkin kişilerce yapılmış rotalara ihtiyaç vardır. Bunun yanında ulaşım açısından uygun olması, kamp alanı veya konaklama mekânına yakın olması tercih edilebilir*” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların bouldering kaya tırmanışı asgari parkur standartları şu şekildedir. K10 “*Kısa kaya tırmanışı olarak da ifade edilir. Adından da anlaşılacağı üzere 3-5 metre yüksekliğindeki kayaların üzerine, ip gibi teknik malzemeler kullanılmadan çıkmak anlamına gelir. Tırmanış ayakkabısı, magnezyum tozu ve crash pad denilen minderler kullanılarak yapılır. Diğer tırmanış türlerinden temel farkı, kısa mesafede fiziksel tırmanış tekniklerinin kullanılmasıdır. Bu nedenle bouldering’in yapılmasının planlandığı bölgelerde, farklı boyutlarda ve*

yapılarda kısa kayaların olması, tırmanış esnasında düşme söz konusu olduğu için kayaların altının taşlardan ve sakatlığa sebep verebilecek unsurlardan arındırılmış olması ve zeminde koruyucu minderlerin olması gerekir” şeklinde ifade etmiştir. K11 ise “Bouldering ip veya diğer tırmanış malzemelerinin kullanılmaması açısından ilgi çekici olabilir. Tabi ki yine uygun kaya olması en önemli ihtiyaçtır. Uygun kaya varsa diğer önemli nokta crash pad denen düşüş durumunda tırmanıcının zarar görmesini engelleyen mindere mutlaka ihtiyaç duyulmaktadır. Tırmanıcı tarafından getirilmediyse crash pad kiralayan işletmeler bouldering için gerekli olacaktır” şeklinde ifade etmiştir.

Gündoğmuş ilçesi’nin doğal çevre ve tabiatı hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi’nin doğal çevre ve tabiatına ilişkin görüşleri K10 “Dağcılık faaliyetleri normalde de doğası gereği şehir merkezinden uzak noktalarda yapılıyor. Belirli bir rakımın üzerinde yer alan dağ çıkışlarında hava koşulları ve iklim değiştiği için bitki örtüsü de değişiyor. Örneğin Erciyes, Süphan, Verçenik, Ağrı gibi dağların çıkışlarında toz ve kayadan başka bir şey göremezsiniz. Gündoğmuş’ta yapılabilecek dağ çıkış faaliyetleri Geyik Dağı’nın yer aldığı bölgede yapılabilir. Burası da panoramik olarak göze hitap eden, doğal hayatının rahatlıkla gözlemlenebildiği bir yer. Yüksek rakım olmadığı için, canlı bitki örtüsünü ve ormanları görebilirsiniz. Geleneksel ve sportif tırmanışların yapılabileceği bölgelerde benzer özelliklere sahip” şeklinde düşüncelerini dile getirirken K11 ise “İlçenin dağ, dere, orman gibi her türlü aktiviteye imkan sunan bir yapısı olması benim açımdan ilgi çekici geldi. Benim için en güzel olan kısım, ilçeye yaklaşırken macera ruhunu hissettiren bir ıssızlık ve doğaya dahil olma hissi var. Bazı noktaların insan etkisine fazla maruz kalmış olması maalesef tüm ülkemizin sorunu” şeklinde ifade etmiştir.

Gündoğmuş ilçesi’nin bu faaliyet için ulaşımı hakkında ne düşünüyorsunuz?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcılar Gündoğmuş ilçesi’nin ulaşımına dair K10 “Dağ faaliyetlerinin ulaşimleri genellikle zor oluyor. Örneğin sadece Demavend Dağına tırmanmak için İran’a faaliyet planlayan dağcılar görebilirsiniz. Ya da sadece Aladağlarda geleneksel ve spor tırmanış yapabilmek için

Niğde'ye giden sporcular var. Gündoğmuş'un Antalya gibi popüler bir şehre olan yakınlığı ile ulaşımı kolay bir yer olarak değerlendirilebilir. Ama bunun için toplu taşımanın çok yaygın olmaması da bir dezavantaj. Özel araç sahibi olmak gerekiyor” şeklinde düşüncelerini dile getirmiş K11 ise “İlçeye Antalya'dan geldiğimiz için ulaşım açısından uzak olduğunu düşünüyorum. Ben ilçeye bir faaliyet planlamayı düşünürsem günübirlik değil, kampli en az iki gün geçirecek şekilde hareket etmeyi tercih ederim” şeklinde ifade etmiştir.

Gündoğmuş ilçesi sporcular açısından size göre güvenli bir bölge mi?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi'nin güvenliğe dair düşünceleri ise K10 *“Ben güvenli olduğunu düşünüyorum. Genellikle doğada güvenliğimizi tehdit eden en önemli unsur aslında insan faktörü. Burada yaşayan insanlar ise kırsal alanda yaşadıkları için güvenilir diye düşünüyorum. Sadece olabilecek acil durumlarda telefonun çekmeme ihtimali bir sorun olabilir”* şeklinde olmuştur. Bu soruya K11 ise *“Güvenlikle ilgili bir problem yaşamadım ve yaşanacağını da düşünmüyorum. Misafirperver bir halk var. Bir çok açıdan bozulmamış bir ilçe”* şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir.

Gündoğmuş'un konaklama olanakları hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi konaklama olanaklarına dair düşünceleri ise K10 *“Maalesef konaklama altyapısı yok. Normalde hemen hemen her yerde, bir işletmenin olduğu kamp alanları ya da konaklama tesisleri mevcut. Ya da sürekli gidilen bir bölge olduğu için, birçok yerde, doğal olarak oluşan, su kaynaklarına yakın zemini düzgün vb. yerlerde sporcular kamp atabiliyor. Gündoğmuş'ta maalesef ikisi de söz konusu değil. Sadece Uçansu Şelalesi daha popüler olduğu için, işletme olmasa da turistik bir yer olarak kamp atılabiliyor”* şeklinde ifade ederken; K11 ise *“Benim açımdan konaklama çadır kurulabilen herhangi bir yer. Çadır konaklama açısından düzenlenmiş alanlar olması güzel olur elbette. Otel veya pansiyon benzeri tercihi olanlar açısından altyapı ile ilgili eksik olduğunu söyleyebilirim”* şeklinde ifade etmiştir.

Gündoğmuş ilçesini tekrar ziyaret etmeyi düşünür müsünüz? Sizce insanlar burayı ziyaret eder mi?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesini tekrar ziyaret etme hakkındaki düşünceleri ve onların gözünden insanların burayı ziyaret etme düşüncelerini K10 *“Evet, Gündoğmuş’u tekrar ziyaret ederim. İnsanlarında ziyaret edeceğini düşünüyorum. Çünkü geniş bir coğrafya ve planlanabilecek faaliyet sayısı fazla”* şeklinde ifade ederken; K11 *“Kesinlikle ilçeyi tekrar ziyaret etmek isterim, doğayı farklı mevsimlerde gözlemlemek güzel olabilir. İlçeyi ziyaret edecek insanların ilk aşamada biraz macera ruhu taşıması gerektiğini düşünüyorum. Yoksa evet insanlar ilçeyi ziyaret eder”* şeklinde dile getirmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında farklı faaliyet alanlarıyla kıyaslandığında Gündoğmuş ilçesine ait bu alanı nasıl buldunuz?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların rekreasyonel spor turizmi kapsamında diğer faaliyet alanlarına göre Gündoğmuş ilçesi ve oluşturulan parkura dair düşüncelerini ise K10 *“En çok öne çıkan yanı el değmemiş bir coğrafyada yer alması ve neredeyse hiç kimsenin olmaması. Aynı zamanda birden fazla faaliyetin yapılabilecek olması”* diye ifade ederken K11 ise *“Özellikle tırmanış ve trekking açısından değerlendirdiğimde potansiyelin çok yüksek olduğunu düşünüyorum. Kaya tırmanışı açısından dünyaca ünlü Geyikbayırı ile karşılaştırdığımda ulaşım, tırmanış sektörlerinin birbirine uzaklığı gibi dezavantajları var. Ama mevsimsellik açısından, özellikle yaz aylarında avantajlı. Bence Gündoğmuş’ta potansiyel var. Rota açısından da zengin bir bölge, Alaras bölgesi tırmanış bahçesi olabilir. Yaptığımız incelemelerde rahatlıkla yüzün üzerinde rota çıkar diyebilirim”* şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında oluşturulan parkur/parkurların güvenliği hakkında düşünceleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların parkurların güvenliğine dair düşünceleri ise K10 *“Kış aylarında mevsim koşulları nedeniyle çok güvenli olmayacağını düşünüyorum. Yolların karla kaplı olması ulaşım noktasında sorunlar yaratabilir. Aynı zamanda faaliyet esnasında oluşabilecek acil durumlarda müdahale etmek de zor olabilir. Bunun dışında en önemli sorun özellikle kaya tırmanışı için rotaların ne kadar güvenilir olduğu. Bölgedeki kayaların kesinlikle profesyoneller*

tarafından kontrol edilmesi rotaların bundan sonra oluşturulması gerekli”, K11 ise “Tırmanış açısından en riskli olan nokta rotaların taş düşmesidir. Bu konuda özellikle spor tırmanış rotaları açılırken temizlik yapılmalıdır. Diğer unsurlar olarak zaman içerisinde ot, çalı vb. açısından rotalar incelenmelidir” şeklinde ifade etmiştir.

Bireysel olarak rekreasyonel amaçlı bu parkurlarda kaya tırmanışı yapacak olanların güvenlikle alakalı nelere dikkat etmesi gereklidir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların kaya tırmanışı faaliyetine katılacakların güvenlikle alakalı dikkat etmeleri gereken konular hususunda K10 “Kaya tırmanışı yapacak olanların öncelikle gerçekten profesyonel olması gerekiyor. Kayaların yapısı tırmanmaya uygun mu, rota üzerinde kopabilecek kayalar var mı, emniyetçi kaya tırmanışı sırasında riske girer mi, istasyon kurulacak noktalar var mı ve güvenilir mi gibi sorular aklımıza geliyor. Geleneksel tırmanış ülkemizde ileri düzeyde tırmanıcıların yaptığı bir tırmanış şekli. Ve rotalar genelde, geleneksel tırmanışlar için de Tunç Fındık gibi elit sporcular tarafından önceden inceleniyor, hazırlanıyor ve rotanın planı diğer sporcularla paylaşılıyor. Spor tırmanış içinse zaten, federasyon tarafından eğitilmiş ve sertifikalı rota yapıcılar rotaları hazırlıyor. Rotalarda kullanılan malzemelerin güvenliğinden de rota yapıcılar sorumlu oluyor. 2-3 sene de bir malzemeler etik olarak kontrol edilmek zorunda” şeklinde ifade ederken; K11 ise “Rotaların yeni olması nedeniyle taş düşmesi açısından riskli olabilir. Bu konuda temizlik yapılması gerekir” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında oluşturulan parkur/parkurların zorluk derecesine yönelik düşünceleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların kaya tırmanışı parkurlarının zorluk derecelerine dair düşünceleri ise K10 “Rotalar hazırlandıktan sonra her seviyeden sporcuya hitap edecektir. Ama rota sayısı da önemli bir faktör. Başlangıç düzeyinde birkaç tane rotanın olması, ya da ileri seviyede az sayıda rotanın olması sporcuların tercih ettiği bir durum değil. Sporcular gittikleri bölgelerde çok sayıda rotayı deneyimlemek istiyor. Alaras bölgesi bu konuda çok zengin. Bir çok rota çıkacağını düşünüyorum” şeklinde ifade ederken; K11 ise “Rotaların her seviyeye uygun olduğunu düşünüyorum. Yaptığımız incelemelerde kolay orta ve zor rotalar tespit ettik. Buda aslında her kesime hitap etmesi açısından önemli ve olumlu bir durum” şeklinde ifade etmiştir.

Genel anlamda bu parkurların olumlu ve olumsuz yönler nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların kaya tırmanışı parkurlarına dair düşünceleri ise K10 *“En önemli olumlu özelliklerinin başında bence dağ faaliyetleri için Antalya iline yakınlığı geliyor. İleri seviyedeki sporcular için rakım ve teknik zorluk nedeniyle çok cezbedici olmasa da başlangıç seviyesindeki doğa sporcularının keyif alabileceği faaliyetlerin yapılabileceği bir bölge olarak değerlendirilebilir. Öte yandan bölgenin henüz keşfedilmemesi ve turistler tarafından yağmalanmamış olması, doğal hayatın gözlenebilmesi, yolda karşınıza tavşanların çıkması ve gökyüzünde atmacaları görmek gibi. bence bölge için olumlu özellikler. Öte yandan kaya tırmanış parkurlarının şu an sadece geleneksel tırmanış için uygun olması ve rotalarda temizlik ve istasyon kurulumu çalışmalarının yapılmamış olması olumsuz. Bouldering içinse, kısa kayalar mevcut olsa da sayısı fazla değil ve dereceleri düşük. O yüzden bouldering için bir cazibe merkezi olması bence çok zor”* şeklinde ifade ederken; K11 *“Olumsuz olarak değerlendirebileceğim tek nokta ulaşım konusu olabilir. Diğer yönlerden yeni bir macera olması, güzel bir doğada olması ve tırmanışa uygun kayaların bolca bulunması olumlu yönleri”* şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında yapılacak olan faaliyetlerin bölgeye ekonomik etkileri hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların kaya tırmanışı faaliyetlerinin bölgeye olan ekonomik katkılarına dair düşüncelerini ise K10 *“Ekonomik katkı sağlayacağı bir gerçek. Sporcuların ilçeyi ziyaret etmesi zaten ekonomik hareketlilik sağlayacak. Sporcuların marketten yiyecek – içecek alması bile bir hareketlilik. Ancak konaklama tesisleri ve bölgede farklı işletmeler olmadığı için kalkınma anlamında ne kadar faydalı olacağı konusunda emin değilim”* şeklinde ifade ederken; K11 *“Ekonomik olarak nasıl bir dönüşü olacağı ile ilgili emin değilim. Ancak hiçbir şey olmasa bile gelen sporcuların yeme-içme konaklama gibi ihtiyaçları ekonomik katkı sağlayabilir. Belki tırmanış için paket programlar oluşturulabilir”* şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında yapılacak olan faaliyetlerin bölgeye sosyo-kültürel etkileri hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların kaya tırmanışı faaliyetlerinin sosyo-kültürel etkilerine dair düşüncelerini ise K10 “Herhangi bir amaçla insanların turistik amaçlı geziler yapması hem turistler için hem de bölgede yaşayan insanlar için doğrudan ya da dolaylı etkileşim sağlar. Başka bir coğrafyada yaşamış insanlar, yaşadıkları yerin niteliklerini de kendi yanlarında taşırlar. Giyim-kuşam, konuşma tarzı, yapılan faaliyetler, alışveriş yapılırken bile girilen diyaloglar bölgede yaşayan insanları etkileyecektir” şeklinde dile getirirken K11 ise “Sosyo kültürel anlamda 2 kız 2 erkek gelse burada bir kahvehanede çay içmek istese burada dışarıdan halkın tutumu çok önemli. İnsanlar gelirken buraya rahat olması gerek kendilerini rahat hissetmesi gerek. Bölgenin turizm potansiyelinin artıracığı kesin. Bölgeyi ziyaret eden sporcular ile bölge halkının etkileşimi ile hem sporlara ilgi artabilir hem de halkın farklı bakış açısı kazanmasına katkı sağlayabilir. Mesela bugün kahvede insanlar bizim bu sporu neden yaptığımızı anlamaya çalıştılar sonrasında bize tırmanış için yerler önerdiler. Onlarla aramızda bir dostluk oluştu” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turistlerini bu bölgeye çekmek için neler yapabiliriz?

Katılımcıların rekreasyonel spor turizmi kapsamında kaya tırmanışı faaliyetleri için bölgenin turistlere tanıtılmasına dair düşünceleri ise K10 “Antalya’nın Konyaaltı ilçesine bağlı Geyikbayırı, rota sayılarının ve zorluk derecelerinin çeşitliliği nedeniyle dünyadaki en önemli tırmanış alanlarından bir tanesi. Geyikbayırı aynı zamanda bisikletçilerin ve yürüyüş gruplarının da favori mekanlarından olmasına, günübirlik turistler tarafından da sıklıkla ziyaret edilmesine rağmen, senelerdir hem ülkemizde hem de dünyada tırmanış ile tanınıyor. Antalya’da Çitdibi, Olimpos, Kaş gibi bölgelerde de kaya tırmanışı yapılmasına rağmen, en çok tercih edilen yer rota sayı ve çeşitliliği nedeniyle her zaman Geyikbayırı oldu. Bölgede hem konaklama tesislerinin hem de kamping alanlarının olması, şehir merkezine toplu taşıma araçları ile gidilebilmesi, ormanlık bir alan içinde ve akarsulara yakınlığı ile huzurlu bir ortam sunması Geyikbayırı’nı benzersiz kılıyor. Bu nedenle Gündoğmuş’un sadece kaya tırmanışı ile sporcuları kendine çekmesi maalesef mümkün değil. Ancak bölgede geleneksel ve sportif rotalar oluşturulduğunda, tırmanıcılara konaklama imkanı



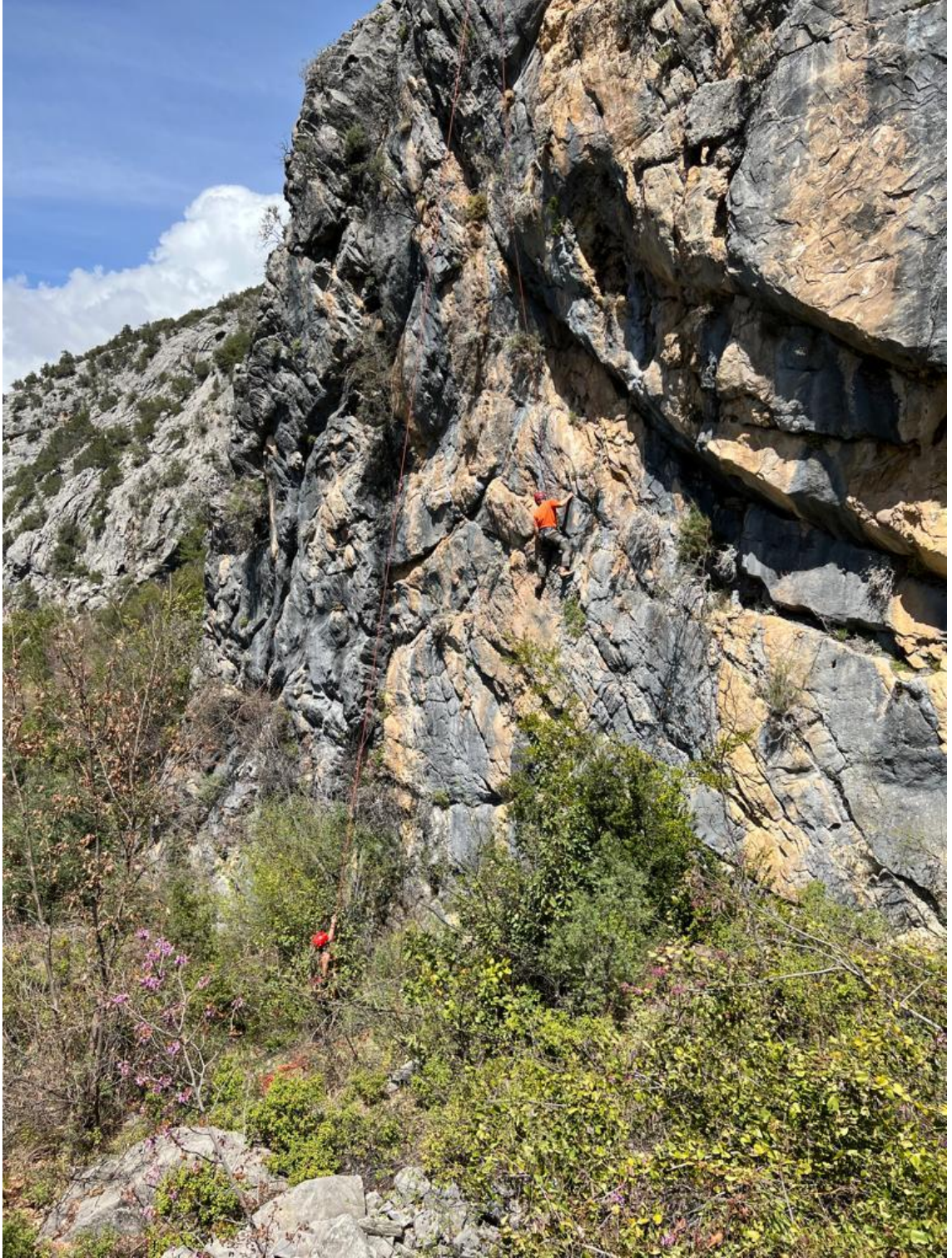
Şekil 4.96. Kaya Tırmanışı Branşı (Alaras-Yaplıca Faaliyet Alanı 1)



Şekil 4.97. Kaya Tırmanışı Branşı (Alaras-Yaplıca Faaliyet Alanı 2)



Şekil 4.98. Kaya Tırmanışı Branşı (Gelesandra Faaliyet Alanı)



Şekil 4.99. Kaya Tırmanışı Branşı Rota Açma (Alaras-Yaplıca)



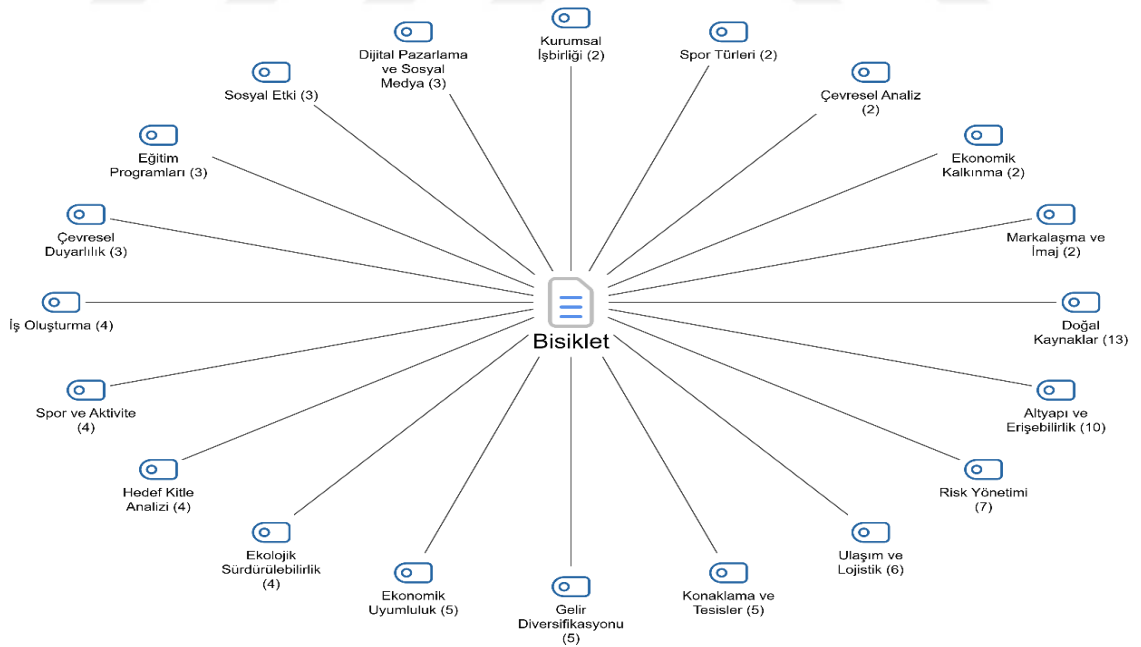
Şekil 4.100. Kaya Tırmanışı Branşı Rota Güvenlik Alma (Alaras-Yaplıca)



Şekil 4.101. Kaya Tırmanışı Branşı (Gölcük)

Bu alan kaya tırmanışı ve mağaracılık branşı özelinde faaliyete uygun olmasına rağmen, çevresinde kuş yuvaları olması gerekçesiyle iptal edilen bir alandır.

4.1.13. Bisiklet branşı içerik analizleri



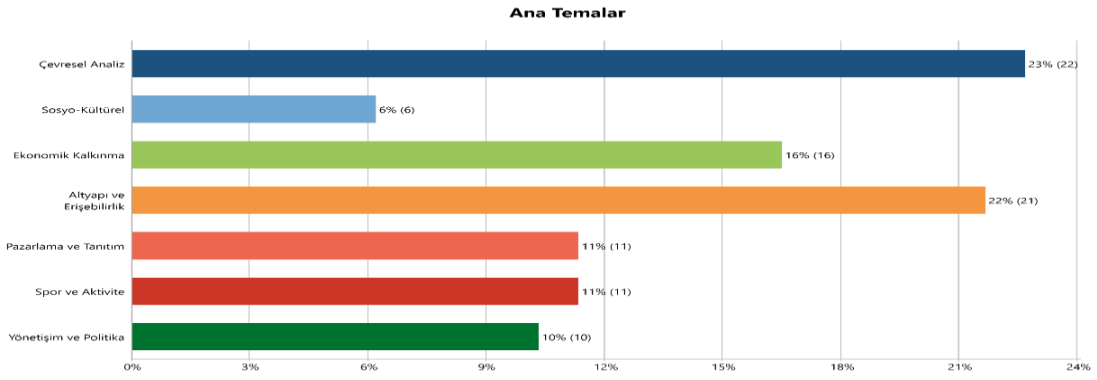
Şekil 4.102. Bisiklet Branşı Kavram Haritası

Bisiklet için uzman görüşleri temaları oluşturulan kavramlarla içerik analiz yöntemiyle ilişkilendirilmiş olup, uzman görüşlerinde en fazla bahsi geçen kavramlar (temalar) “doğal kaynaklar” ve “alt yapı”dır.

Tablo 4.13. Bisiklet Branşı Tema Frekansları

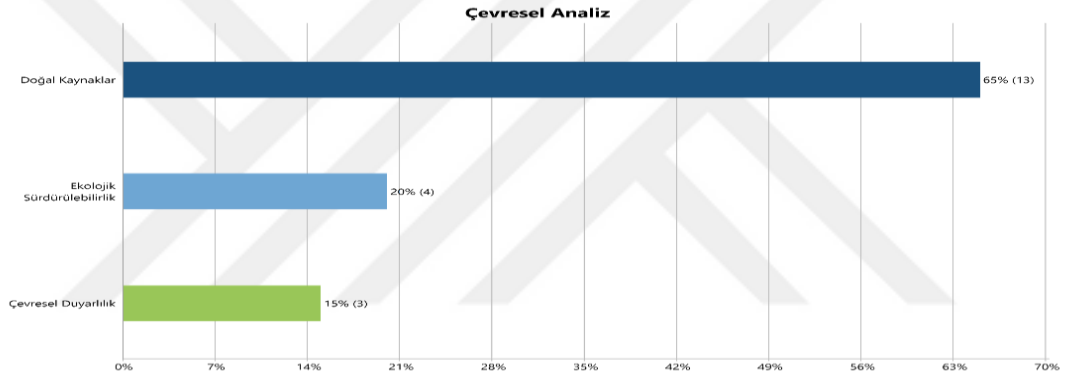
	Frekans	Yüzde
Doğal Kaynaklar	13	13,40
Altyapı ve Erişebilirlik	10	10,31
Risk Yönetimi	7	7,22
Ulaşım ve Lojistik	6	6,19
Gelir Diversifikasyonu	5	5,15
Ekonomik Uyumluluk	5	5,15
Konaklama ve Tesisler	5	5,15
İş Oluşturma	4	4,12
Hedef Kitle Analizi	4	4,12
Spor ve Aktivite	4	4,12
Ekolojik Sürdürülebilirlik	4	4,12
Sosyal Etki	3	3,09
Dijital Pazarlama ve Sosyal Medya	3	3,09
Eğitim Programları	3	3,09
Çevresel Duyarlılık	3	3,09
Çevresel Analiz	2	2,06
Topluluk Katılımı	2	2,06
Ekonomik Kalkınma	2	2,06
Pazarlama ve Tanıtım	2	2,06
Markalaşma ve İmaj	2	2,06
Etkinlik Planlama	2	2,06
Spor Türleri	2	2,06
Kurumsal İşbirliği	2	2,06
Yerel Kültür ve Miras	1	1,03
Yasal Çerçeve	1	1,03
Sosyo-Kültürel	0	0,00
Teknoloji ve İletişim	0	0,00
Yönetişim ve Politika	0	0,00
Toplam	97	100,00

Bisiklet branşına ilişkin uzmanların görüşlerinden oluşan içerikler incelendiğinde sırasıyla; “doğal kaynaklar”, “altyapı ve erişebilirlik” ve “risk yönetimi” en fazla bahsi geçen temalardır.



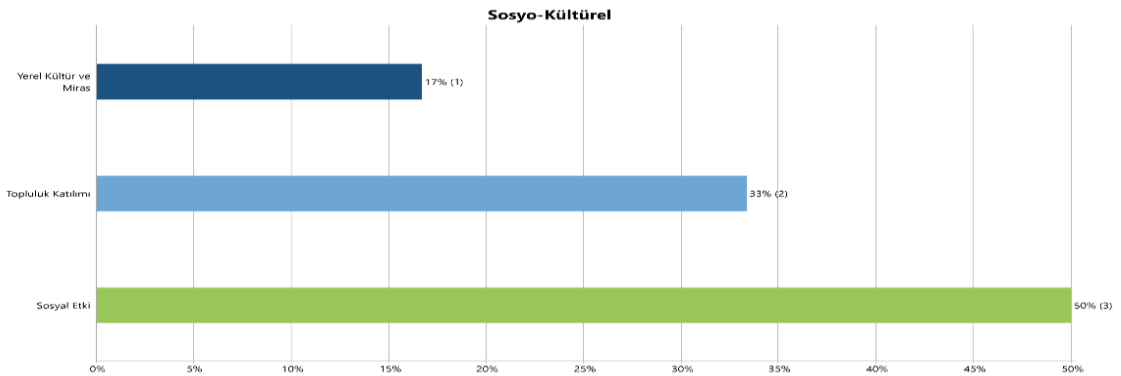
Şekil 4.103. Bisiklet Branşı Ana Temalar Alt Kodlar Grafiği

Ana temalar incelendiğinde en fazla etiketlenen ana temalar, “çevresel analiz”, “alt yapı” ve “ekonomik kalkınma” olmuştur.



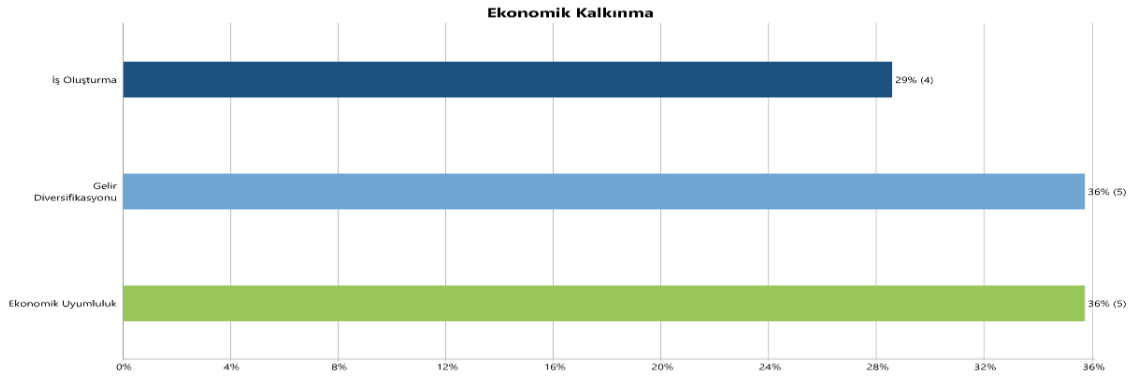
Şekil 4.104. Bisiklet Branşı Çevresel Analiz Alt Kodlar Grafiği

Çevresel analiz ana teması incelendiğinde en fazla etiketlenen alt teması “doğal kaynaklar” olmuştur.



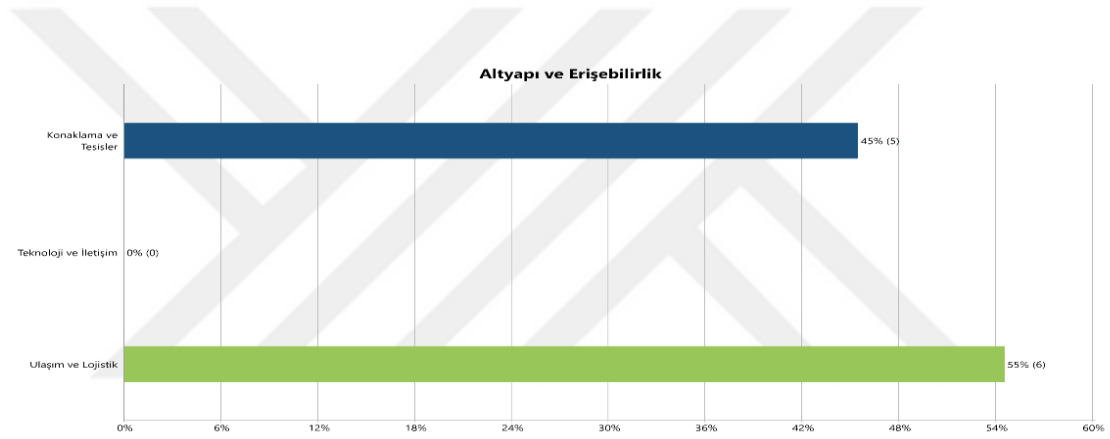
Şekil 4.105. Bisiklet Branşı Sosyo-Kültürel Alt Kodlar Grafiği

Sosyo-kültürel ana temasında en fazla etiketlenen alt tema “sosyal etki” olmuştur.



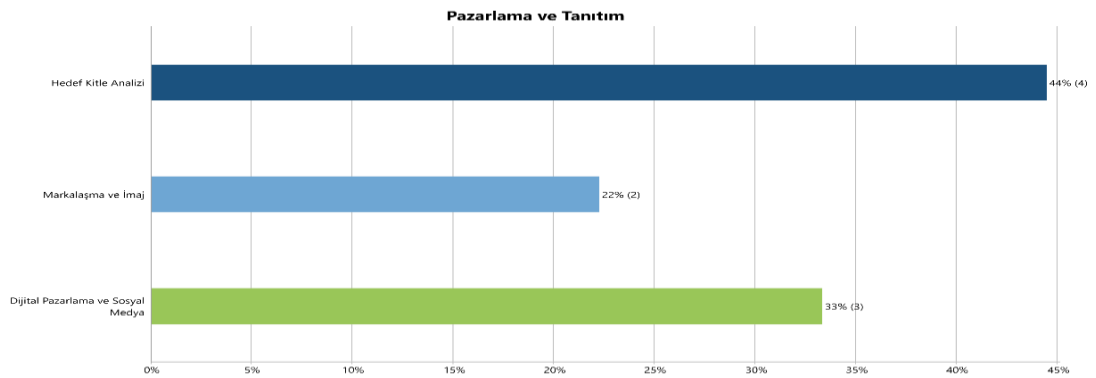
Şekil 4.106. Bisiklet Branşı Ekonomik Kalkınma Alt Kodlar Grafiği

Ekonomik kalkınma ana teması incelendiğinde en fazla etiketlenen alt tema “ekonomik uyumluluk” ve “gelir diversifikasyonu”dur.



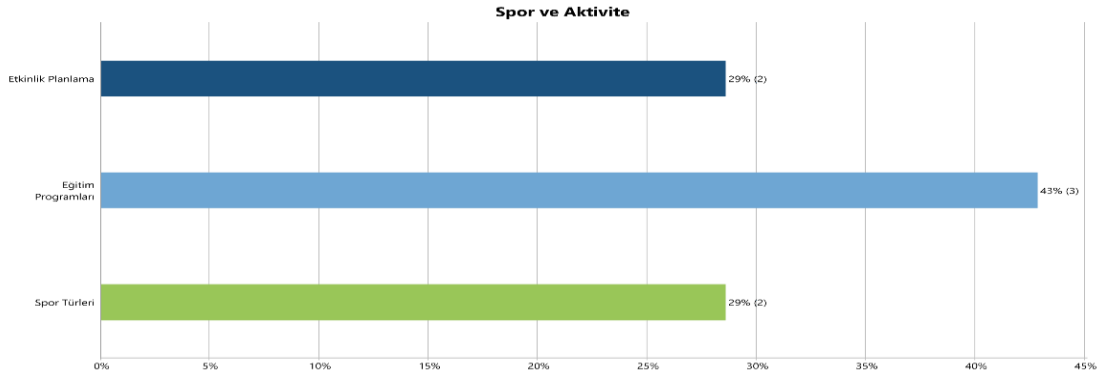
Şekil 4.107. Bisiklet Branşı Altyapı ve Erişebilirlik Alt Kodlar Grafiği

Altyapı ve erişebilirlik ana teması incelendiğinde en fazla etiketlenen alt tema “ulaşım ve lojistik” olmuştur.



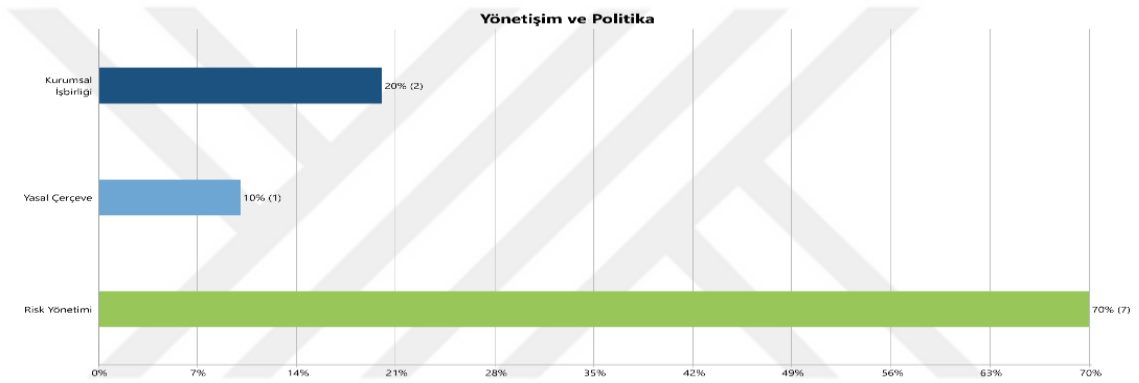
Şekil 4.108. Bisiklet Branşı Pazarlama ve Tanıtım Alt Kodlar Grafiği

Pazarlama ve tanıtım ana temasında en fazla etiketlenen alt tema “hedef kitle”dir.



Şekil 4.109. Bisiklet Branşı Spor ve Aktivite Alt Kodlar Grafiği

Spor ve aktivite ana teması altında en fazla etiketlenen alt tema “eğitim programları” olmuştur.



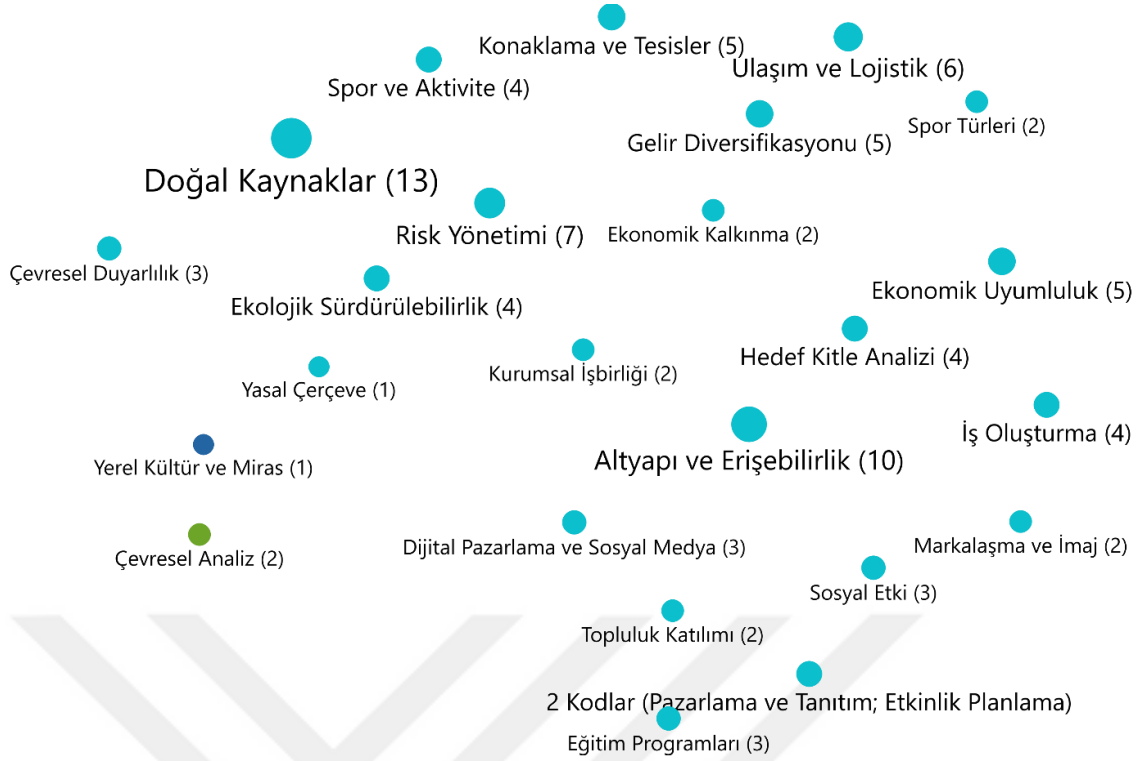
Şekil 4.110. Bisiklet Branşı Yönetişim Ve Politika Alt Kodlar Grafiği

Yönetişim ve politika ana teması altında en fazla etiketlenen alt tema “risk yönetimi”dir.

Tablo 4.14. Bisiklet Branşı Sözcük Frekansları

Sözcük	Frekans	%
Parkur	17	0,68
Rekreasyonel	17	0,68
Bisiklet	16	0,64
Konaklama	13	0,52
Günderim	12	0,48
Güzel	12	0,48

Tabloda sözcük frekansları gösterilmiş olup bisiklet branşında en fazla tekrar eden kelime “parkur” ve “rekreasyonel” olmuştur.



Şekil 4.111. Bisiklet Branşı Temalarına İlişkin Kümelenmiş Ağ Grafiği

Temalar içerik analizi sonucunda 3 küme oluşmuş, tek başına etiketlenen “yerel kültür ve miras” birinci kümeyi, “çevresel analiz” ikinci kümeyi ve diğer temalar üçüncü kümeyi oluşturmaktadır.

4.1.14. Bisiklet branşı betimsel analizleri

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında bisiklet branşı hakkında katılımcı görüşleri incelendiğinde,

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında branşınıza özgü parkur asgari standartları hakkında bilgi verir misiniz?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların yol bisikleti asgari parkur standartları şu şekildedir. K8 “Yol bisikleti turizmi için rotalar ve yolların fiziksel durumu önemli. Çünkü yollar düzgün bir yüzeye sahip olursa sporcular rahat ederler. Rekreasyonel olduğu için kilometre konusunda direk bir standart yok aslında. Ama en az 40 kilometre olmalı diye düşünüyorum. Ayrıca uluslararası standartları içeren tabloyu da sizinle paylaşayım onu da baz alabilirsiniz. Yol işaretleri ve sinyalizasyon bisikletçiler için tasarlanmış olmalıdır. Bisiklet rotalarını işaretlemek ve yön göstermek için uygun işaretlemeler ve tabela sistemleri kullanılmalı. Bu bisikletçilerin rotayı

kolayca takip etmelerine yardımcı olur. Acil durumlar için hızlı müdahale sağlayacak acil servislerin ve sağlık hizmetlerinin erişilebilir olması önemlidir. Öncelikli konunun bisikletçilerin güvenliği olduğunu düşünüyorum. Yol bisikleti rotalarının ve tesislerin doğal çevreye zararı mümkün olduğunca az olmalı doğa koruma önlemleri de alınmalı” şeklinde ifade etmiştir. K9 ise “Yol bisikleti parkurları kullanılan bisiklet türünden dolayı sıcak yada soğuk asfalta ihtiyaç duymaktadır. Stabilize yollar olmamalıdır parkurun içerisinde. Mesela kriteriyum yarışları 40 kilometreden başlar 240 kilometreye kadar çıkar. Burada rekreasyonel amaçlı bir parkur olacağı için daha çok görselliğe bakarak bir parkur hazırlamak daha iyi olur. Mesafe olarak da en az 30-40 kilometre olabilir. Fazlasında olabilir. Rekreasyonel olacağı için organizasyonlarda ki su temini vs. gibi durumlar olmayacağı için su kaynakları, yerleşim yerleri, mümkünse sürülerden uzak, (çünkü çoban köpekleri bu sporda ciddi bir tehlike teşkil eder. Ciddi kazalar ve yaralanmalar yaşadık) acil durumlar için en azından telefon iletişimi mümkün olan yerler de rotalar oluşturulursa iyi olur. Bu dediğim şartlar yalnız olmazsa olmaz değildir. Burada en önemli gereklilik sıcak ya da soğuk asfalt olmasıdır. Diğerleri daha iyi olması açısından önemlidir. Günümüzde sporcuların teknoloji kullanımı göz önünde bulundurulduğunda dijital haritalandırma yapılması iyi olur. Sporcular dijital saatleri ile parkuru rahat bir şekilde takip edebilirler. Ayrıca hem sporcular için tabelalandırma yapılması önemlidir. Yollar trafiğe açık olacağı için sürücülerinde bisiklet sporcuları ile karşılaşabileceği tabelalarla belirtilmelidir” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların dağ bisikleti asgari parkur standartları şu şekildedir. K8 “Dağ bisikleti parkurları ve yolları içinse belirli bir standartta olması ve çekicilik unsurlarını barındırmasının önemli olduğunu söyleyebilirim. Örnek olarak Bu parkurların zorluk seviyeleri belirtilmelidir; böylece sporcular kendilerine uygun olanı seçebilirler. Dağ bisikleti parkurlarının çevreye minimum etki yapması için doğa koruma kurallarına uyulmalıdır. Parkurlar oluşturulurken bitki örtüsüne zarar verme yaban hayvanlarını rahatsız etme gibi durumlardan kaçınılmalı. Bu bağlamda devlet kurumlarıyla istişare yapılmalı ve gerekli izinlerin alınması gerekir. Parkur güvenliğini sağlamak için gereken önlemler alınmalı düşme ve yaralanmaları önlemek için gereken bariyer ve koruyucu ekipman gibi tedbirler alınmalı. Hem bisiklet hem de güvenlik ekipmanlarının düzenli bakımları yapılmalı ve bölgede bulunan tesislerin uygun ekipmanları tedarik etmeleri sağlanmalı.

Sporcuların parkur güvenliği ve doğa koruma konularında eğitim alması ve acil durum prosedürleri hakkında bilgilendirmeler yapılmalı” şeklinde ifade ederken; K9 ise “Dağ bisikleti ise stabilize yol, toprak yol ve patika yollardan oluşan bir parkur üzerinde planlanmalıdır. Burada macera adrenalin gibi hisleri uyandıran parkurlar daha güzel olur. Parkur içinde bölüm bölüm sporcular bisikleti ellerine alıp bir engeli geçebilirler. Bunda hiçbir sorun yoktur. Parkurda suda geçilen çamurdan geçilen bölümler olabilir buda güzel olur. 30 kilometre güzel bir mesafe inişler ve çıkışlar olmazsa olmaz diyebilirim. Yani tekdüze olmamalı. Daha kısa bir parkur birkaç tur atılacak şekilde de planlanabilir. Doğal hayatın korunmasına dikkat edilmesi çok önemlidir. Çevreye zarar vermeden var olan patika ve yollar kullanılabiliyorsa çok daha iyi olur. İrtifa kazanımı önemli irtifa kazanımı en az 500-600 metre olmalı artarsa daha iyi olur. Dijital haritalandırma yapılması çok iyi olur. Sporcuların yönlerini bulması için tabela ve şeritlemeler yapılması gerekir” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi alanı olarak düşünülen Gündoğmuş ilçesi hakkındaki gözlemlerinize ilişkin düşünceleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi hakkında görüşleri şu şekildedir. K8 “Doğal güzellikleriyle muazzam bir ilçe, spor turizmi olmasa bile insanların doğa ile iç içe olmak için gelebileceği çok güzel bir yer.” şeklinde ifade etmiştir. K9 ise “Gündoğmuş’u gezdik gördük tabiat olarak dünya güzellikleri arasına girer diyebilirim bisiklet sürerken daha önce orada bisiklette sürdüm. Çeşmelerden su akıyor, rota olarak gidip çadır kurup gezmek istersen bir sıkıntı yok hem doğası hem suyu hem havası çok güzel insanları sıcak kanlı tabi insanlar için buda önemli o da Türk Halkının misafirperverliği ilgisi alakası soruları vs. insanların hoşuna gidiyor” şeklinde ifade etmiştir.

Gündoğmuş ilçesi’nin doğal çevre ve tabiatı hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi’nin doğal çevre ve tabiatına ilişkin görüşleri K8 “Geniş ormanları, dağlık alan ve büyük vadileriyle Gündoğmuş harika bir ilçe. Bitki örtüsü ve doğal güzellikleriyle görülmeye değer bir yer” şeklinde düşüncelerini dile getirirken K9 ise “Harika bir coğrafya. Ormanın her türlüşü var yukarılara çıktıkça dağlar muazzam görünüyor. Havası,

suları, yaban hayvanları, dereleri bakir ve bu doğa insanı kendine hayran bıraktırıyor” şeklinde ifade etmiştir.

Gündoğmuş ilçesi’nin bu faaliyet için ulaşımı hakkında ne düşünüyorsunuz?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcılar Gündoğmuş ilçesi’nin ulaşımına dair K8 “Özel araçla ulaşımında herhangi bir sıkıntı yaşamadım, yolları gayet güzel ve güvenli” şeklinde düşüncelerini dile getirmiş K9 ise “Ulaşım olarak biraz uzak insanlar için ilk tercih ulaşımından geçiyor. Şehir merkezine ne kadar uzakta nasıl gidebilirim bu kendi özel aracı olanlar için herhangi bir problem teşkil etmiyor. Bazı insanlar için uzak olması daha iyi olabilirken bazıları için sorun teşkil ediyor. Kulüp olarak kafile halinde gelenler için pek problem teşkil etmiyor. Bazı sporcular ve aracı olmayanlar için problem olabilir” şeklinde ifade etmiştir.

Gündoğmuş ilçesi sporcular açısından size göre güvenli bir bölge mi?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi’nin güvenliğe dair düşünceleri ise K8 “İlçe yaban hayatı açısından oldukça geniş bir çeşitliliğe sahip bu yüzden çevre güvenlik önlemlerini almak önemli. Çoban köpekleri ciddi dikkat edilmesi gereken bir konu. Her an karşınıza yabani bir hayvan çıkabilir. İlçe halkı ise gayet sıcakkanlı ve misafirperver. Sosyal açıdan herhangi bir sıkıntı yaşanacağını düşünmüyorum” şeklinde olmuştur. Bu soruya K9 ise “Güvenlik olarak bir sorun yok doğu güneydoğu gibi bir konumda değil ama sadece vahşi hayvan olarak sıkıntı olabilir. Onun haricinde insan güvenliği açısından gayet güvenli” şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir.

Gündoğmuş’un konaklama olanakları hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi konaklama olanaklarına dair düşünceleri ise K8 “Anladığımız kadarıyla konaklama seçenekleri kısıtlı. Bu sorun çadır konaklama sistemi ile kolay ve hızlı çözülebilir. Tabi daha fazla kesime hitap edilmesi isteniyorsa bölgeye uygun konaklama alanları da inşa edilse iyi olur” şeklinde ifade ederken; K9 ise “Herhangi bir otel konaklama yeri yok gibi ama aşağıda Manavgat ve çevresindeki oteller buraya çokta uzak değil. Bir yarış yapılacaksa kıl çadırlar geniş bir alana kurulabilir. İnsanlar toplu halde çay kahve içer yemek yer oraya bir panayır alanına çevrilebilir. Bu anlamda konaklama işi çözülebilir

diye düşünüyorum. Aşağıdan gelenler için araçlarla taşıma yapılabilir belli güzergahlar belirlenebilir fakat maalesef bir organizasyonu kaldıracak kadar otel ve konaklama yeri yok gibi görünüyor. Bunun çözümü de çadır konaklama alanlarını oluşturulması bisikletçiler sever böyle şeyleri” şeklinde ifade etmiştir.

Gündoğmuş ilçesini tekrar ziyaret etmeyi düşünür müsünüz? Sizce insanlar burayı ziyaret eder mi?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesini tekrar ziyaret etme hakkındaki düşünceleri ve onların gözünden insanların burayı ziyaret etme düşüncelerini K8 “Gündoğmuş’u tekrar ziyaret etmenin keyifli olacağını düşünüyorum, doğal güzellikleri tekrar gelmek için yeterli bir sebep. İnsanların ziyaret etmesi ve sonrasında tekrar ilçeye gelmeleri gayet mümkün” şeklinde ifade ederken; K9 “Evet eder çünkü Gündoğmuş’un doğal güzellikleri gerçekten cezbedici ve insan tekrardan o güzel havayı solumayı, suyu içmeyi istiyor. Tabi bizim gibi yoğun insanlar gidemiyor ama bazı arkadaşlarım bir bakıyorum her hafta sonu bir yerdeler her hafta bir yere gidiyor. Nerdeyse her hafta motor ve araba ile geziyorlar. Bence insanların gezmeye görmeye gelebileceği bir yer bence yurtdışında gelen insanların orada doğa yürüyüşü yaptıklarını biliyorum. Burayı turizme açabilmek tanıtmak ise bu tarz bilgilerle eğer bir kamuoyuna reklam yapabilirsek, sosyal medyada güzel bir reklam yapabilirsek bence artacaktır. Yapılacak bir organizasyonla daha da tanınacaktır. Bu sayede daha çok insanın ziyaret etmesini sağlayacaktır” şeklinde dile getirmiştir.

Genel anlamda bu faaliyet alanının olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi ve bisiklet faaliyeti hakkında olumlu-olumsuz düşüncelerine dair K8 “Olumsuz yönler konaklama ve dinlenme tesislerinin az oluşu sayılabilir, olumlu yönleri ise tabiat güzelliği ve insanların sıcakkanlı oluşu diyebiliriz” şeklinde ifade ederken; K9 ise “Harika bir yer harika bu tarz sporlara çok uygun bir yer. Tek eksi yön konaklama ve biraz ulaşım diyebilirim” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında faaliyet alanına yönelik olarak branşınıza özgü parkur hakkında düşünceleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların Gündoğmuş ilçesi’nde belirledikleri bisiklet parkurlarına dair düşünceleri ise K8 “Parkur zorlukları çeşitli

seviyelerdeki sporculara hitap ediyor. Bu açıdan ciddi bir alan zenginliği var ancak güvenlik ve acil müdahale durumlarının tekrar gözden geçirilmeli” K9 ise “Zorluk derecesi tamamen ne kadar yokuş tırmandığı yokuşun uzunluğu birde teknik olarak inildiğinde teknik parkurun nasıl yani kayalıklardan mı iniyorsun topraktan mı iniyorsun bu inişin uzunluğu vs. virajlar, virajların sertliği, sert zemin mi kaygan zemin mi bunlar önemli. Parkurların ikisi içinde orta düzey diyebiliriz. Ancak yer yer kolay ve zor kısımları da barındırıyor” şeklinde olmuştur.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında farklı faaliyet alanlarıyla kıyaslandığında Gündoğmuş ilçesine ait bu alanı nasıl buldunuz?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların rekreasyonel spor turizmi kapsamında diğer faaliyet alanlarına göre Gündoğmuş ilçesi ve oluşturulan parkurlara dair düşünceleri ise K8 “Gündoğmuş spor turizmi açısından çok farklı dallara hitap edebilecek doğal kaynaklara sahip. Uygun altyapı, tesis ve parkur çalışmaları yapıldığında önemli bir merkez olabilir” diye ifade ederken K9 ise “Bunu abartmadan net bir şekilde söyleyebilirim burası bulunmaz bir hazine. Burada yaptığımız saha incelemeleri sonucunda çok ciddi parkurlar çıkacağını gördük. Özellikle dağ bisikleti parkurları için söylüyorum mükemmel. Planladığımız dağ parkurunda mesafe irtifaya bağlı olarak çok iyi. Toplam irtifa 1851 metre. Devamlı inişli çıkışlı olduğundan parkur biraz zorlayacaktır. Tahminimce bir tur 2 saat ve daha fazla sürecektir. 2 tur üzerinden düşünürsen 82 kilometre ve 3700 metre irtifa kazancı olacak. Böyle bir parkur çok konuşulur. Birde tabiatını yanında düşününce gerçekten çok ender bir parkur oldu. Genel manada Gündoğmuş, coğrafyası ile diğer bölgelere karşı farkını çok net koyuyor. Dünyada bir çok ülkede yarışlara katıldım. Dağ parkurları dünyada ilk üçe girer” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında oluşturulan parkur/parkurların güvenliği hakkında düşünceleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların bisiklet parkurlarının güvenliğine dair düşünceleri ise K8 “Yaban hayvanları ve çoban köpekleri dikkat edilmesi gereken hususlar. Bisiklet parkurlarını işaretlemek ve ziyaretçilere yol göstermek için işaretler ve bilgilendirme panoları kullanmak, bisikletçilerin güvenli bir şekilde bölgeyi keşfetmelerine yardımcı olacaktır.” şeklinde ifade ederken; K9 ise “Parkurun güvenlik ile alakalı bir problemi yok gayet güvenli herhangi bir sorun yok

sadece sporcuların yalnız olmaları doğa şartları yani yabani açıdan ayı, kurt, domuz, çakal gibi hayvanlarla karşılaşması sorun olabilir. Onun haricinde bir sorun görmedim. Tabi sporcuların veya turistlerin yanlarında telefon, düdük, yardım kiti, çakmak, yağmurluk gibi ekipmanları yanlarında taşıması gerekir. Her türlü doğa şartlarına karşı hazırlıklı gelinmesi lazım. Bunlara bisiklet tamir ekipmanlarını da ekleyebiliriz” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında oluşturulan parkur/parkurların zorluk derecesine yönelik düşünceleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların bisiklet parkurlarının zorluk derecelerine dair düşünceleri ise K8 “Daha önce söylediğim gibi çeşitli seviyelerdeki sporculara hitap eden parkur alternatifleri var. Özellikle dağ bisikleti için birçok zorlukta alternatifine sahip” şeklinde ifade ederken; K9 ise “Zorluk derecesi tamamen ne kadar yokuş tırmandığı yokuşun uzunluğu birde teknik olarak inildiğinde teknik parkurun nasıl yani kayalıklardan mı iniyorsun topraktan mı iniyorsun bu inişin uzunluğu vs. virajlar, virajların sertliği, sert zemin mi kaygan zemin mi bunlar önemli. Parkurların ikisi içinde orta düzey diyebiliriz. Ancak yer yer kolay ve zor kısımları da barındırıyor” şeklinde ifade etmiştir.

Genel anlamda bu parkurların olumlu ve olumsuz yönler nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların bisiklet parkurlarına dair düşünceleri ise K8 “Parkurda yaşanacak bir sıkıntıda yardım istemek iletişim kurmak biraz zor olabilir. Yalnız gelmemek lazım. Bölge insanının cana yakınlığı ve misafirperverliği sporcular açısından en olumlu durum olarak düşünülebilir” şeklinde ifade ederken; K9 “Rekreasyonel olarak düşündüğümüzde insanın bir yere gitmesini sağlayan insanın iç güdüsel olarak ya da bedenlen hoşuna giden yerler vardır. Bende yükseklik çok cezbeden bir şeydir, yükseklik ve tarihi alanların olması patikaların obaların olması vs. insanı doğaya çeken şeylerdir. Gündoğmuş da farklı bir yer şekline ve coğrafyaya sahip bir bölge. Yukarda çıktığımız yayla (Gündoğmuş- Senir Yaylası ve Çaçır Yaylası) çok farklıydı hem tarihi yoldan geçiyorsun hem ovalar olsun karlı bölgeler olsun vs. bence gayet çekici diğer alanlara bölgelere göre çekici ve gayet güzel bir rota gibi görünüyor. Bu olumlu tarafları. Olumsuz olarak da biraz ulaşımın uzak olması ve konaklama altyapısının olmamasını söyleyebilirim.” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında yapılacak olan faaliyetlerin bölgeye ekonomik etkileri hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların bisiklet faaliyetlerinin bölgeye olan ekonomik katkılarına dair düşüncelerini ise K8 “Bisikleti sporu, turizm açısından çeşitli gelirlerin oluşmasına yardımcı olur. Konaklama, yeme-içme, kiralama ve alışveriş gibi faaliyetler yerel işletmelerin gelir elde etmesini sağlar. Yeni iş fırsatları oluşur ve istihdam artışına yardımcı olur. Altyapı yatırımları, tesis ve parkların yapılmasını sağlar. Bisikleti turizmi ayrıca bölgeye mevsim turizminin ötesinde yıl boyunca turist çekebilir. Bu, sezon dışı dönemlerde turizm ekonomisini canlı tutabilir. Yeni kurulan destinasyonlar bölgenin markalaşmasına katkıda bulunup bölgenin sporcular açısından tanınırlığını artırarak bölgenin daha fazla turist çekmesine yardımcı olacaktır.” şeklinde ifade ederken; K9 “Burada bir konaklama yeri maalesef yok. Belki bu tarz faaliyetler sayesinde oteller açılabilir. Alışveriş yapabilecekleri ilçe merkezi var. Köylülerin ürünleri var. Yerel halk ve esnaf buraya gelenlerden gelir elde edecektir. Buda insanlarda aslında bir memnuniyet oluşturur. Bu tür faaliyetler arttığında burada ki esnaf ve halk bu işlere yönelik ticari girişimlere başlayacaktır ve bu tarz işleri daha fazla destekleyeceklerdir. Çünkü ekonomik olarak yeni bir gelir kapısı oluşacak. Bu anlamda tabi ki de çok büyük katkısı olacak. Gelirinin büyük bir kısmı turizm olan Antalya düşünüldüğünde sahip olduğu oteller ve gelen turistlerin bir kısmı buraya gelmeye başladığında burada çok şey değişir.” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında yapılacak olan faaliyetlerin bölgeye sosyo-kültürel etkileri hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Rekreasyonel spor turizmi kapsamında katılımcıların bisiklet faaliyetlerinin sosyo-kültürel etkilerine dair düşüncelerini ise K8 “Bölgenin ekonomik kalkınmasına katkı sağlayarak refah seviyesinde yükselmeye yol açabilir. Konaklama, yeme-içme, kiralık bisikletler hem gelir hem de istihdam olmasına yardımcı olabilir. Bu etkinlikler aynı zamanda bölgenin tanıtılmasına ve doğal kaynaklarının potansiyelini açığa çıkarmada fayda sağlar. Farklı açıdan bakarsak bölge insanı ile sporcuların etkileşimi de karşılıklı kültürel fayda ve sosyal bağların artmasına yardımcı olabilir. Olumsuz etkilere gelirsek aktiviteler yapılırken çevrede olumsuz etkiler meydana gelebilir, önlem alınmazsa doğaya zarar vermek olasıdır. Bunları düşünerek önlem alınmalıdır. Ayrıca turizm kaynaklı kalabalıkların oluşması yerel halkı rahatsız da edebilir. İhtiyaç olan

altyapı yatırımları, tesisler, parklar ve yolların yapımı ciddi maddi kaynak ihtiyacı ortaya çıkarır. Bir başka konuda bisiklet turizminin kültürel etkileri. Turist varlığı bölge halkının yerel kültür ve değerlerinin değişmesine sebep olabilir.” şeklinde dile getirirken K9 ise “Yabancı gezginlerin ve yerli insanların buraları görmek için geldiğini biliyorum. Burada bu tarz sportif ve rekreasyonel turistik faaliyetler yapılırsa gelen turistlerin burada ki bu güzel halkı görme şansları olacak. Misafirperverliği Anadolu insanını görecektir. Halkta bu faaliyetler sayesinde farklı bir deneyim yaşayacaktır. Burada çocuklardan bu işe özenip bu spora başlayacaklar muhakkak olacaktır. Başka sporlarda olabilir. Ben iki tarafa da olumlu etkileri olacağını düşünüyorum.” şeklinde ifade etmiştir.

Rekreasyonel spor turistlerini bu bölgeye çekmek için neler yapabiliriz?

Katılımcıların rekreasyonel spor turizmi kapsamında bisiklet faaliyetleri için bölgenin turistlere tanıtılmasına dair düşünceleri ise K8 “Bölgeye turist çekmek için parkur zenginliği önemli. Zorluk seviyesi, parkurun bakımlı ve güvenli olması ve doğal güzellikler sporcuları çekmeye yardımcı olacaktır. Bölgede verilecek rehberlik hizmeti de ayrıca faydalı olacaktır. Bölgeye ilk defa gelenler, yeni sporcular kendilerini daha güvende hissedecek aynı zamanda bölgenin tanıtımında da etkili olacaklardır. Bölgede özellikle amatör bisikletçilere özel dağ bisikleti eğitimleri ve atölye çalışmaları sunmak beceri gelişimlerine katkıda bulunabilirsiniz. Hem yeni başlayanlara hem de deneyimli bisikletçilere yönelik programlar düzenlemek faydalı olabilir. Yarış ve etkinlikler de bölgeye turist çekmenin farklı yolları olarak görülebilir. Bu tür organizasyonlar, bölgeyi tanıtmanın yanı sıra yerel ekonomiye de katkı sağlayacaktır. Bisiklet kiralama ve bakım hizmetleri de farklı bir iş kolu olarak hem ekonomik fayda sağlar hem de turistlerin kendi bisikletlerini getirmeksizin bölgeyi keşfetmelerini kolaylaştıracaktır. Yerel işletmeler turist çekmek için çeşitli oteller, restoranlar ve diğer turizm hizmet sağlayıcıları ile işbirliği yaparak paketler ve promosyonlar oluşturabilirler. Bu süreçte iyi bir pazarlama stratejisi, bölgeyi bisiklet turistlerine tanıtmak için gereklidir. Sosyal medya, internet siteleri, bisiklet dergileri ve etkinlik rehberleri gibi medya ve kanalları kullanarak bölgenizin cazibesini vurgulayabilirsiniz. Doğal çevreyi ve yerel kültürü koruma konusunda hassas olun. Sürdürülebilir bir yaklaşım benimsemek, bölgeyi uzun vadeli bir turistik destinasyon olarak korumanıza yardımcı olabilir. Turistlerden gelen geri bildirimleri değerlendirmek ve hizmetlerinizi sürekli olarak iyileştirmek önemlidir. Müşteri memnuniyetini artırmak, gelecekte daha fazla turisti çekmek için kritik bir

faktördür. Bu konuda gerekirse akademik destek alıp gerekli düzenlemeleri yapmalısınız.” şeklinde düşüncelerini ifade ederken K9 ise “Bu bölgeye turistleri çekmek için tamamen bu tür organizasyonların reklamını yapmamız gerekiyor. Yarışlar düzenlenebilir. Bunu yaparken en güzel reklam dağ bisikleti, utlratrail, yol bisikleti yarışmaları, izcilik faaliyetleri, kamp faaliyetleri vs. bunların reklamını sosyal medyadan yapmamız gerekiyor. Düzgün organizasyonlar ve organizasyon ekipleri kurulmalı. Çünkü zor olan organizasyon düzenlemek. Faaliyeti yaptıktan sonra bunun reklamını yapmak en kolay kısmı önemli olan organizasyon yaptıktan sonra insanların mutlu ayrılmaları. Kötü bir organizasyon kötü şeylere sonuç olur. Eğer böyle bir şey düşünülüyorsa elini taşın altına koyan, organizasyonu iyi bilen insanlarla böyle atik çevik bir ekiple bu işi yürütmek. Bu konuda da desteğimiz olacaktır sana. Bizim gibi uzmanların desteği önemli çünkü bizim davet etmemiz ile bizi bilen bir sürü sporcu ve arkadaşlarımız olaya dahil olacağı için yüksek katılım kolay yakalanabilir. Birde belediye kaymakamlık işe dahil olursa güzel sponsorlarla çok güzel organizasyonlar çıkar. Sonrasında buralar bilinir. İnsanlar bir çok faaliyet için buralara gelmeye başlar. Yaz kış turist görmeye başlarsınız.” şeklinde ifade etmiştir.

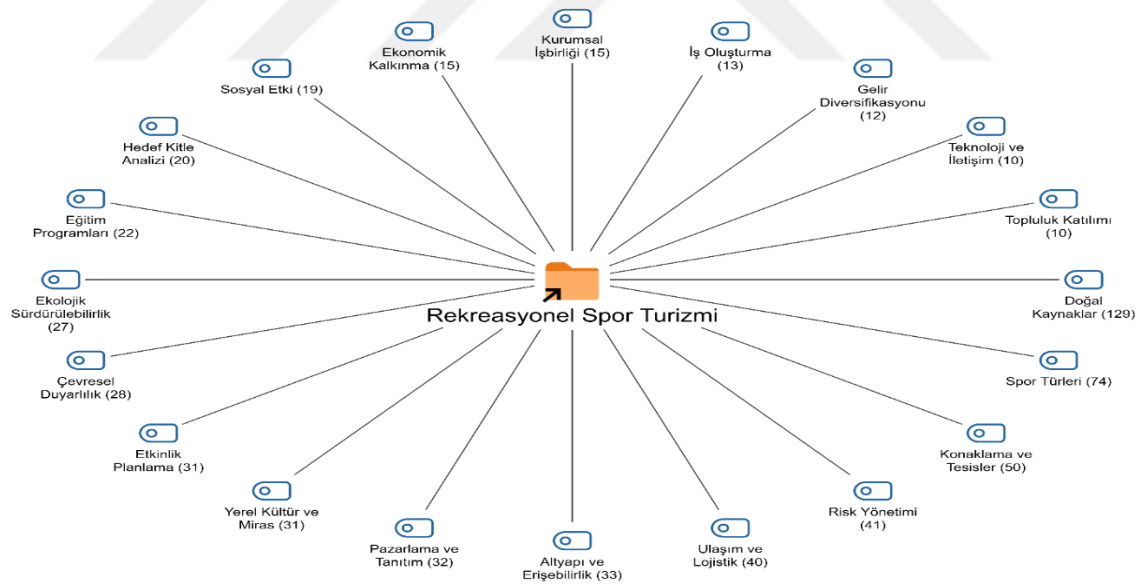


Şekil 4.112. Bisiklet Branşı Dağ Bisikleti Parkuru



Şekil 4.113. Bisiklet Branşı Yol Bisikleti Parkuru

4.2. Genel Branşlar İçerik Analizleri



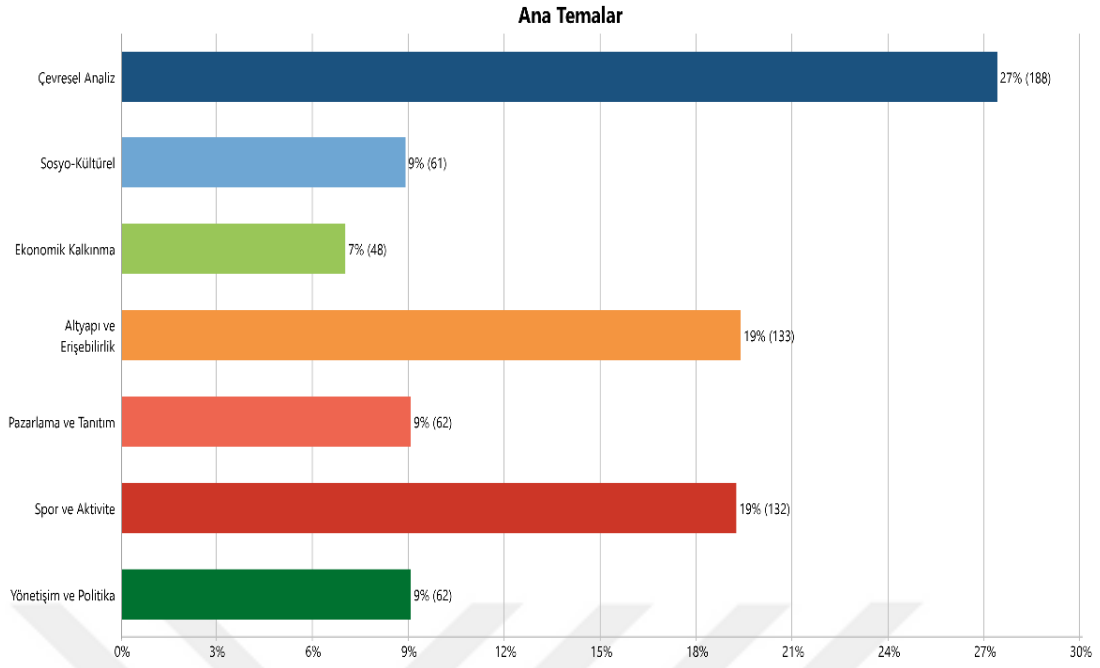
Şekil 4.114. Genel Branşlar Kavram Haritası

Araştırma konumuza ilişkin 7 spor branşı için uzman görüşleri derlenerek içerik analizi genel olarak tekrar edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda en fazla tekrar eden kavramlar doğal kaynaklar, spor türleri, konaklama ve tesisler, risk yönetimi, ulaşım ve altyapıdır.

Tablo 4.15. Genel Branşlar Tema Frekansları

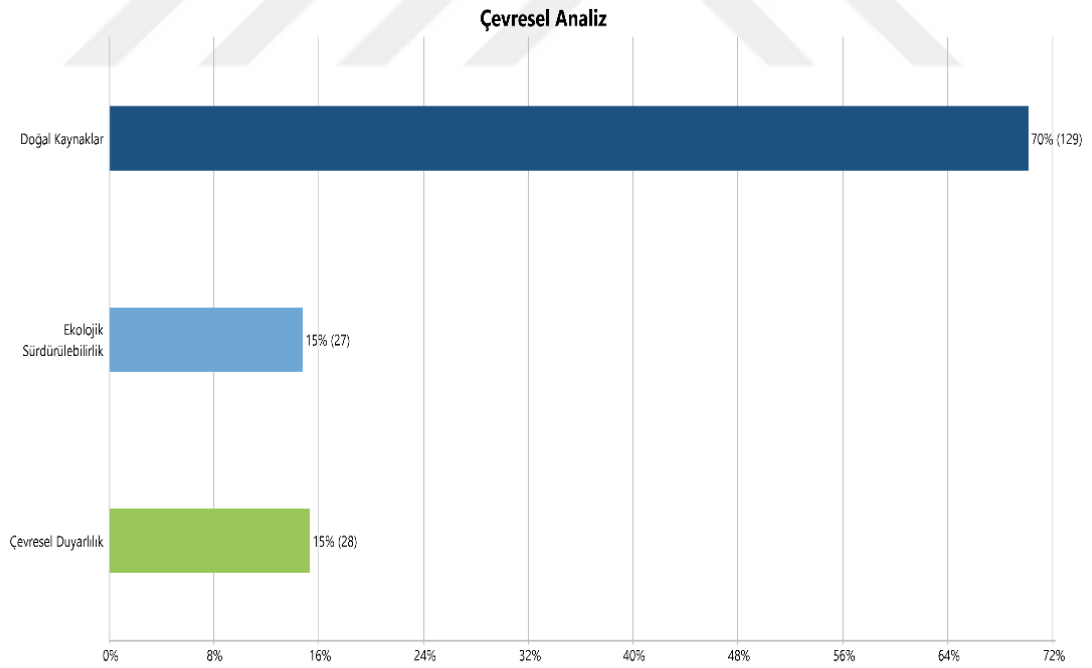
	Frekans	Yüzde
Doğal Kaynaklar	129	18,80
Spor Türleri	74	10,79
Konaklama ve Tesisler	50	7,29
Risk Yönetimi	41	5,98
Ulaşım ve Lojistik	40	5,83
Altyapı ve Erişebilirlik	33	4,81
Pazarlama ve Tanıtım	32	4,66
Yerel Kültür ve Miras	31	4,52
Etkinlik Planlama	31	4,52
Çevresel Duyarlılık	28	4,08
Ekolojik Sürdürülebilirlik	27	3,94
Eğitim Programları	22	3,21
Hedef Kitle Analizi	20	2,92
Sosyal Etki	19	2,77
Ekonomik Kalkınma	15	2,19
Kurumsal İşbirliği	15	2,19
İş Oluşturma	13	1,90
Gelir Diversifikasyonu	12	1,75
Topluluk Katılımı	10	1,46
Teknoloji ve İletişim	10	1,46
Ekonomik Uyumluluk	8	1,17
Yasal Çerçeve	6	0,87
Markalaşma ve İmaj	5	0,73
Dijital Pazarlama ve Sosyal Medya	5	0,73
Spor ve Aktivite	5	0,73
Çevresel Analiz	4	0,58
Sosyo-Kültürel	1	0,15
Yönetişim ve Politika	0	0,00
Toplam	686	100,00

Tablo 4.15 incelendiğinde, genel branşlar için uzmanların görüşlerinden oluşan içeriklerde ilgili temaların sırasıyla “doğal kaynaklar”, “spor türleri” ve “konaklama ve tesisler” yer aldığı sonucuna varılmıştır.



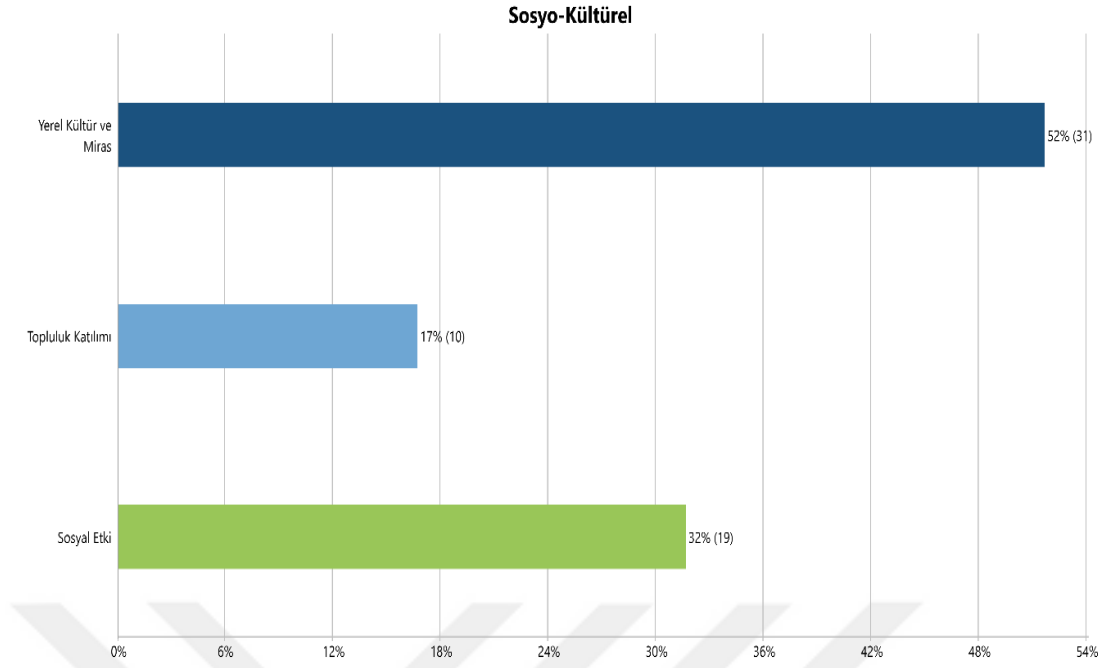
Şekil 4.115. Genel Branşlar Ana Tema Grafiği

Uzman görüşlerinde en çok ilişkilendirilen ana temalar, “çevresel analiz”, “altyapı ve erişebilirlik” ve “spor ve aktivite”dir.



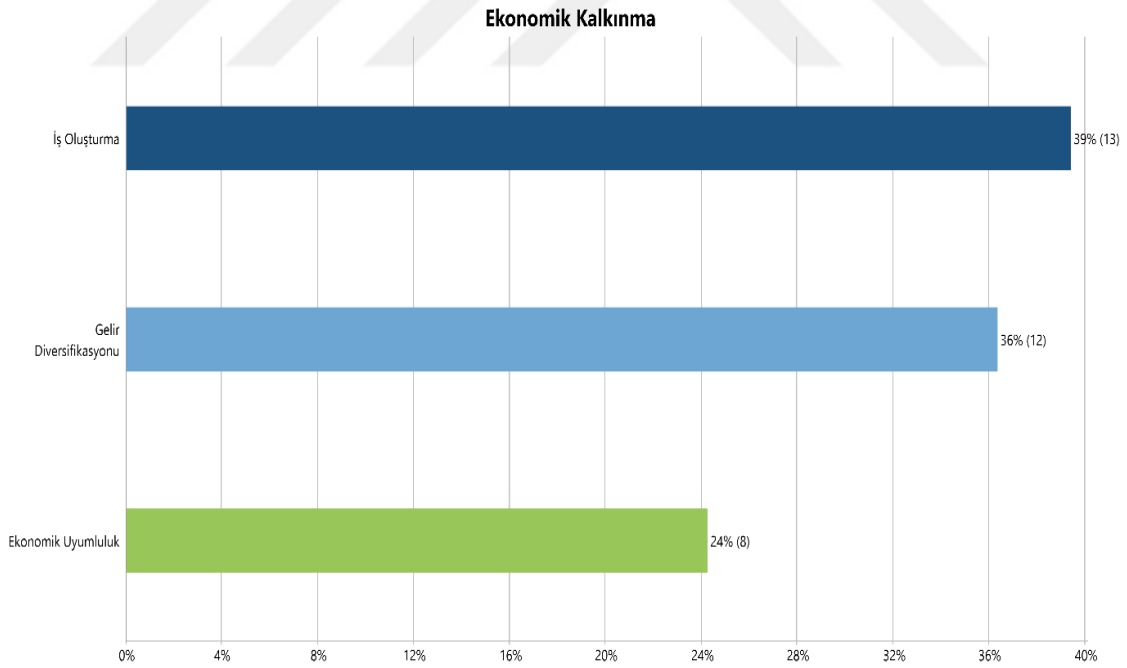
Şekil 4.116. Genel Branşlar Çevresel Analiz Alt Kod Grafiği

Çevresel analiz ana temasına ait alt temalar incelendiğinde en fazla etiketlenen “doğal kaynaklar” olmuştur.



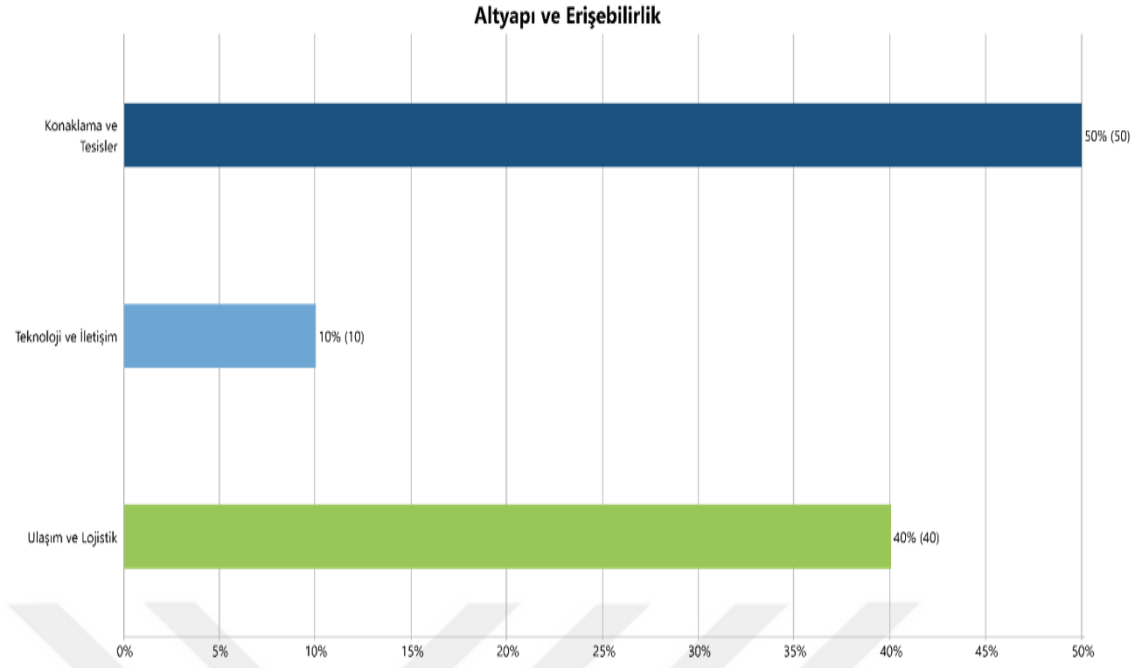
Şekil 4.117. Genel Branşlar Sosyo-Kültürel Alt Kod Grafiği

Sosyo-kültürel ana teması incelendiğinde en fazla tekrar eden alt tema “yerel kültür ve miras” olmuştur.



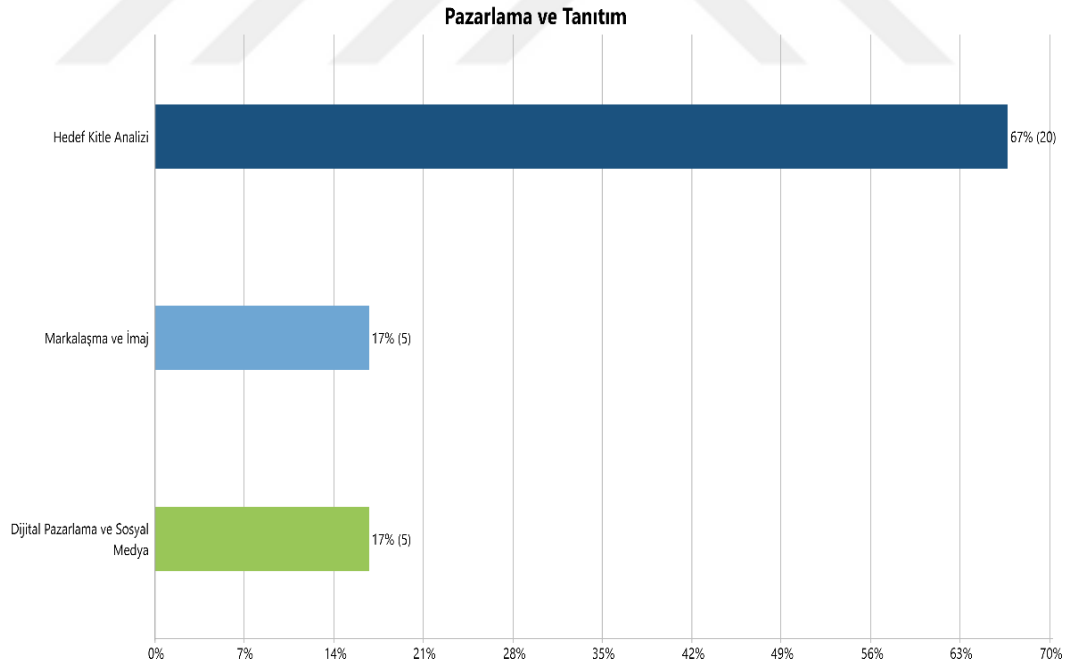
Şekil 4.118. Genel Branşlar Ekonomik Kalkınma Alt Kod Grafiği

Ekonomik kalkınma ana teması altında en fazla tekrar eden alt tema “iş oluşturma” olmuştur.



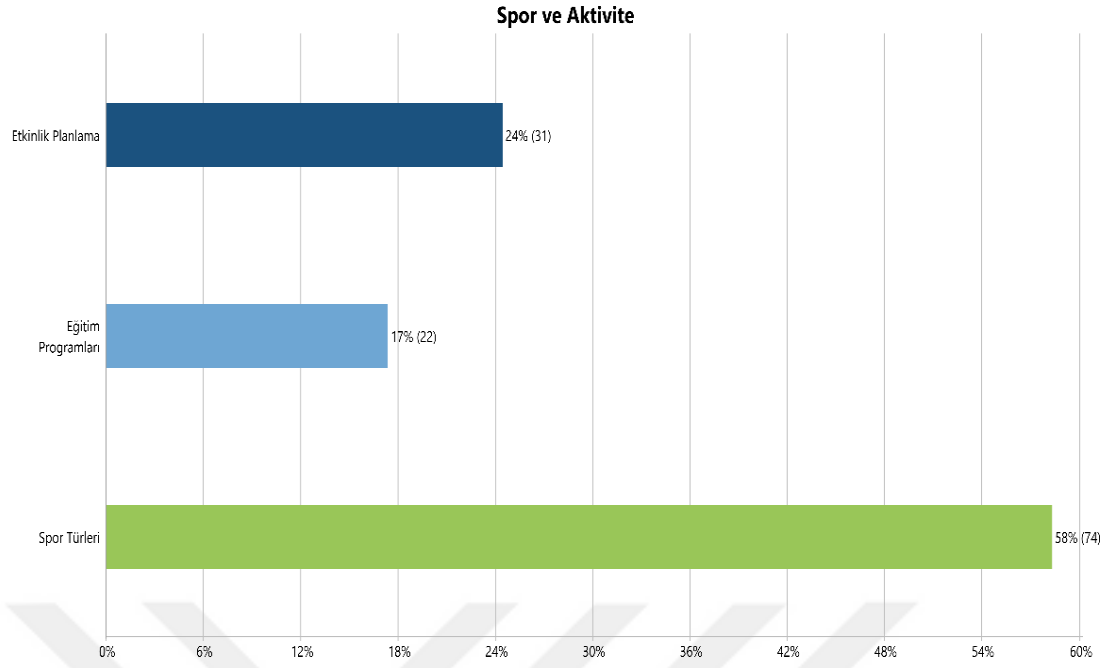
Şekil 4.119. Genel Branşlar Altyapı ve Erişebilirlik Alt Kod Grafiği

Altyapı ve erişebilirlik ana teması altında en fazla tekrar eden alt tema “konaklama ve tesisler” olmuştur.



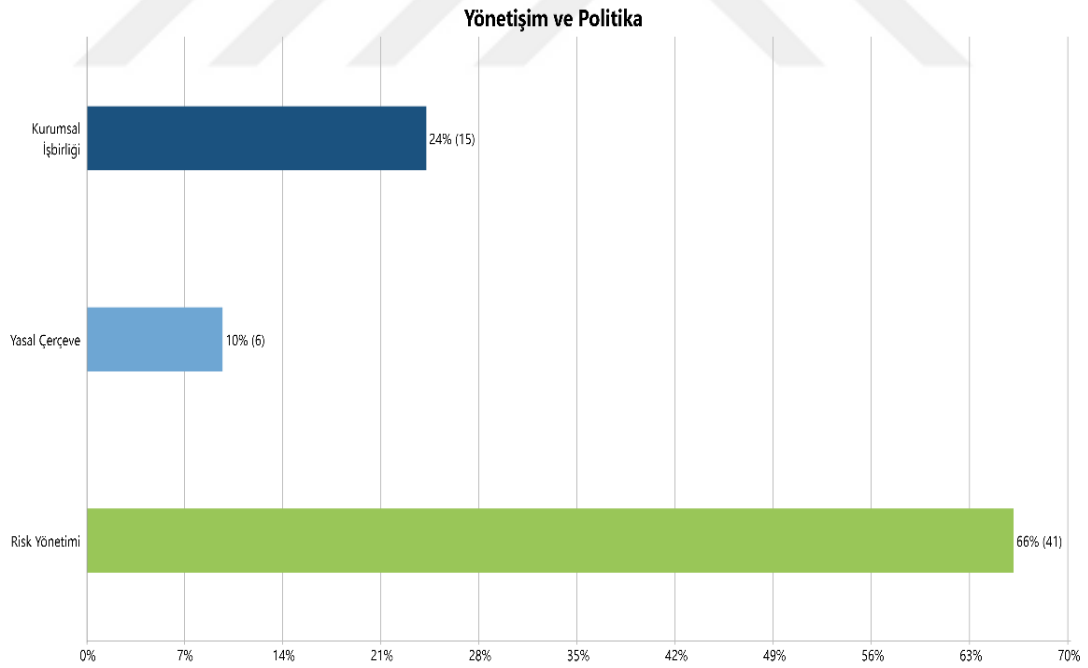
Şekil 4.120. Genel Branşlar Pazarlama ve Tanıtım Alt Kod Grafiği

Pazarlama ve tanıtım ana teması altında en fazla tekrar eden alt tema “hedef kitle analizi” olmuştur.



Şekil 4.121. Genel Branşlar Spor ve Aktivite Alt Kod Grafiği

Spor ve aktivite ana teması altında en fazla tekrar eden alt tema spor türleri olmuştur.



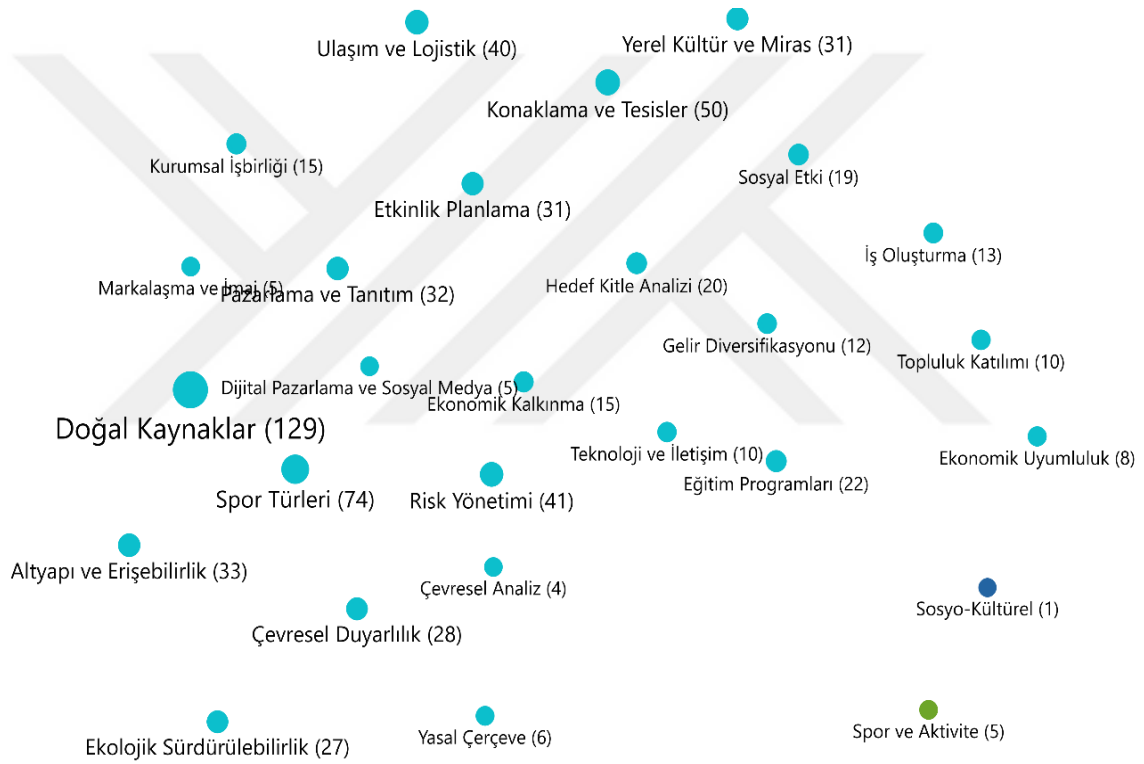
Şekil 4.122. Genel Branşlar Yönetişim ve Politika Alt Kod Grafiği

Yönetişim ve politika ana teması altında en fazla tekrar eden alt tema “risk yönetimi” olmuştur.

Tablo 4.16. Genel Branşlar Sözcük Frekansları

Sözcük	Frekans	%
Gündoğmuş	73	0,46
Konaklama	61	0,39
Rekreasyonel	58	0,37
Parkur	57	0,36
Bölge	52	0,33
Doğal	47	0,30
Uygun	45	0,28

Tablo 4.16’da genel branşlar için elde edilen metinlerde yer alan sözcükler incelendiğinde sırasıyla “Gündoğmuş”, “konaklama” ve “rekreasyonel”dir.



Şekil 4.123. Genel Branşlar Temalarına İlişkin Kümelenmiş Ağ Grafiği

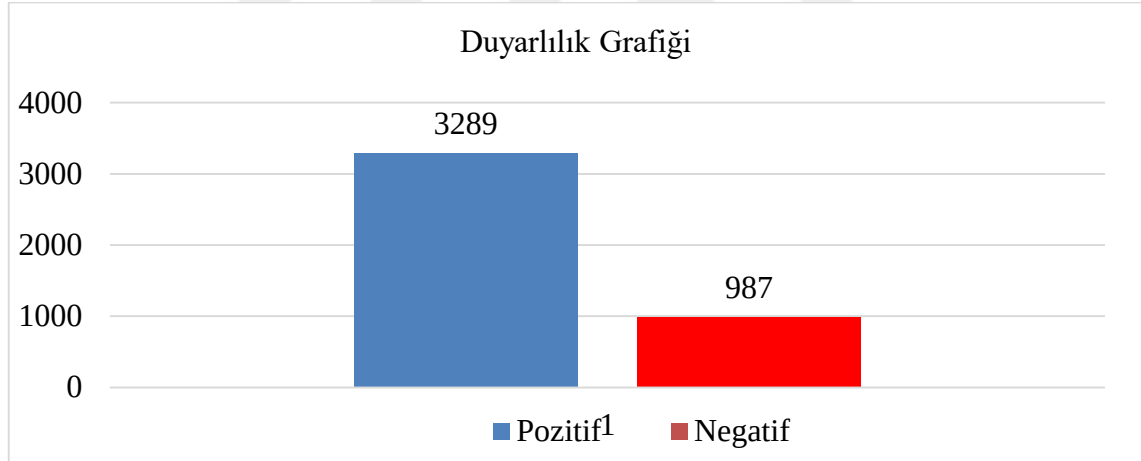
Bütün temalar incelendiğinde kümelenmiş ağ grafiğinde temalar 3 ayrı kümede toplanmış, “spor ve aktivite” ile “sosyo-kültürel” ana temaları hiçbir paragraf veya cümlede diğer temalarla birlikte kullanılmadığından ayrı küme oluşturmuşlardır. Diğer tüm ana ve alt temalar birlikte kullanılmış olup, üçüncü kümeyi oluşturmuşlardır.

Tablo 4.17. Genel Branşlar Benzerlik Matrisi

Branş	Bisiklet	Kano	Kaya Tırmanışı	Koşu	Mağaracılık	Yamaç Paraşütü	Yürüyüş
Bisiklet	1,00	0,86	0,61	0,75	0,75	0,79	0,68
Kano	0,86	1,00	0,61	0,68	0,82	0,79	0,75
Kaya Tırmanışı	0,61	0,61	1,00	0,79	0,79	0,82	0,71
Koşu	0,75	0,68	0,79	1,00	0,79	0,89	0,79
Mağaracılık	0,75	0,82	0,79	0,79	1,00	0,82	0,86
Yamaç Paraşütü	0,79	0,79	0,82	0,89	0,82	1,00	0,82
Yürüyüş	0,68	0,75	0,71	0,79	0,86	0,82	1,00

Benzerlik Matrisi'nden elde edilen bulgular incelendiğinde, birbirleriyle benzer branşların yamaç paraşütü ile koşu (0,89) olduğu ve bunu sırasıyla bisiklet branşı ile kano (0,86) ve mağaracılık ve yürüyüş (0,86) takip ettiği tespit edilmiştir.

4.2.1. Duygu analizi



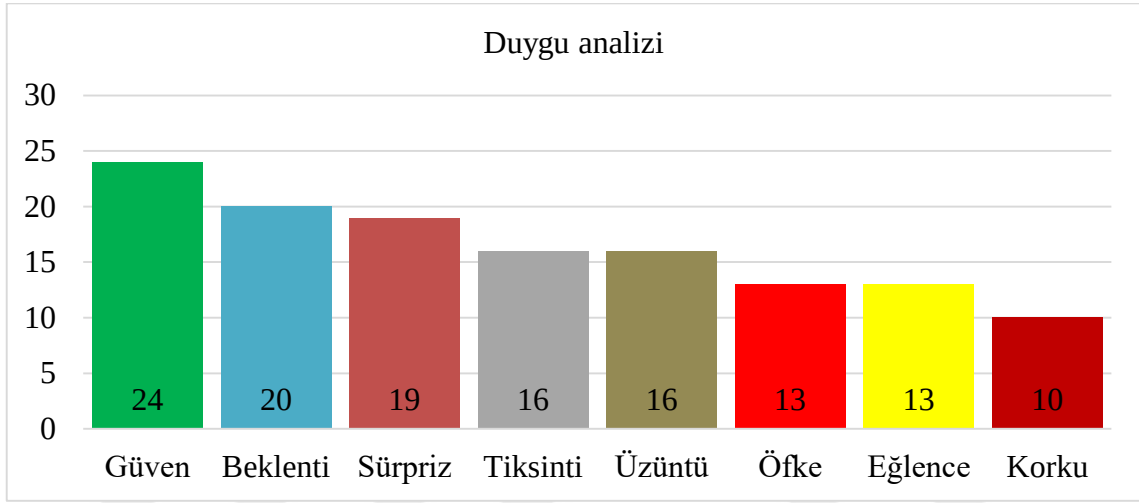
Şekil 4.124. Duygu Analizine İlişkin Duyarlılık Grafiği

Şekil 5'e göre metin içerisinde toplam kelime sayısı 15220 olup, bu kelimelerin 4276 adeti NRC sözlük ile kategorize edilebilmiştir. Kelimelerin 3289 adedi pozitif, 987 adedi negatif kelime olarak kategorize edilmiştir.

Tablo 4.18. Genel Branşlar Duygu Analizi Betimsel İstatistikler

Nrc Sözlük	Veri Seti	Minimum	Medyan	Ortalama	Maksimum	Toplam
	Genel	-6,00	0,29	0,78	8,00	5626,00

Tablo 4.18 incelendiğinde duygu analizine ilişkin betimsel istatistikler gösterilmiştir. Analiz de sözcüklerin aldığı minimumun değeri -6, Maksimum değeri 8, Ortalama duygu skoru 0,78 olup, 1'e oldukça yakın bir değer olduğundan uzman görüşleri genel anlamda pozitif olarak nitelendirilebiliriz.



Şekil 4.125. Uzman Görüşlerine İlişkin Duygu Analizi

Şekil 6'da NRC sözlük için tanımlanan 8 temel duygu kapsamında uzman görüşleri kategorize edilmiş olup, uzmanların sahip olduğu en yüksek duygular sırasıyla; "güven", "beklenti" ve "sürpriz"dır.

4.2.2. Gündoğmuş İlçesi Rekreasyonel Spor Turizm Haritası



Şekil 4.126. Gündoğmuş İlçesi Rekreasyonel Spor Turizm Haritası

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Kalkınma planlarımıza ilişkin veriler ışığında araştırma amaçlarına ilişkin uzman görüşlerinden elde edilen sonuçlar tartışılmıştır. Ancak mevcut araştırma alana özgü sıklıkla çalışılmadığı için, konuya en yakın araştırma sonuçları ile tartışma bilgileri genişletilmeye çalışılmıştır. Araştırma sonuçları branş bazında (içerik/betimsel) tartışılarak; genel değerlendirme tartışmasına da (içerik/betimsel/duygu analizi) ayrıca yer verilmiştir.

2019-2023 yıllarını kapsayan 11. Beş Yıllık Kalkınma Planı kapsamında, Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı arasında spor turizmi alanında politikaların isabetli bir şekilde belirlenmesi, spor turizmine elverişli bölgelerin ve alanların tespiti ve değerlendirilmesi için bir yol haritası oluşturulması kararı alınmış (T.C. Kalkınma Bakanlığı, 2019) ve 2053 vizyonu doğrultusunda hazırlanan, Cumhuriyetimizin yüzüncü yılında ülkemizin potansiyelini harekete geçiren, bu sayede sürdürülebilir ve kapsayıcı büyüme hedefinin gerçekleştirilmesini sağlayan bütüncül bir yol haritası olarak 12. Kalkınma Planı hazırlanmıştır (T.C. Kalkınma Bakanlığı, 2023).

12. Kalkınma Planı hazırlıkları çerçevesinde tez konusuna ilişkin ihtisas komisyon raporları incelendiğinde (T.C. Kalkınma Bakanlığı, 2022a; 2022; 2022);

- “**Kırsal Kalkınma Özel İhtisas Komisyonu**” çalışmaları kapsamında sürdürülebilir kırsal kalkınma anlayışıyla kırsalda yoksullukla mücadele, kırsala götürülen eğitim, sağlık ve alt yapı hizmetleri ile kırsalda tarım ve tarım dışı ekonomik faaliyetlerin iyileştirilerek yaşam kalitesinin artırılması ve nüfusun kırsalda tutundurulması,
- “**Turizm Özel İhtisas Komisyonu**” çalışmaları kapsamında turizmde yeşil ve dijital dönüşümü gerçekleştirmeye yönelik politika önerileri geliştirilecek, sektörün koruma-kullanma dengesi içerisinde ekonomik ve sosyal kalkınmaya katkı sunması,
- “**Bölgesel Kalkınma Politikaları Özel İhtisas Komisyonu**” kapsamında, bölgeler arası gelişmişlik farklılıklarının azaltılması ve bölgelerimizin dengeli, kapasiteleri ve imkânları doğrultusunda kalkınmasını,

sağlamak amacıyla politika önerileri geliştirildiğine vurgu yapılmıştır. Sonrasında 31.10.2023 karar tarih 1396 karar numaralı ve 12. Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda

ülkemin 2024-2028 tarihleri arasındaki rekreasyonel spor turizmine ilişkin aşğıdaki maddelerin hedeflendiğı gör÷lmektedir (T.C. Kalkınma Bakanlığı, 2023).

- Turizm sektöründe Covid-19 küresel salgını sonrası toparlanma yaşanmasına rağmen ekonomik ve jeopolitik zorluklar yeni belirsizlikler oluşturmaya devam etmektedir. Artan ulaşım ve konaklama maliyetleri nedeniyle bireyler turizm harcamalarında kesinti yapmakta ve daha yakın mesafeleri tercih etmektedir. Turistlerin geleneksel varış noktalarından ziyade yerel kültüre ve deneyimlere yönelme eğilimleri artmakta; yaşlanan nüfusun ihtiyaçları, yeni neslin beklentileri, kalabalık gruplar yerine daha küçük gruplarla veya bireysel olarak turizm faaliyetlerine katılma eğiliminin artmasıyla birlikte tüketici tercihleri değişmeye devam etmektedir (madde 51).
- Gelişmiş yeşil altyapısı ve sürdürülebilir bir yaklaşımla 2053 yılına doğru turizmde vizyonumuz, yapay zekâ ve gelişmiş dijital teknolojileri en üst seviyede kullanarak turizm gelirlerinde dünyadaki ilk üç ÷lke arasında yer almaktır. Türk turizmi turist sayısından ziyade kaliteyi ve turizm gelirini önceleyerek, doğal kaynaklarını ve benzersiz turizm değerlerini koruyarak nitelikli işgücü, teknolojik ve fiziki altyapısı ve geleceğın turizm alanlarına yönelik yenilikçi hizmet sunumlarıyla eşsiz bir uluslararası marka haline gelecektir. Ülkemiz spor altyapısı ve ev sahipliğı yapacağı büyük organizasyonlarla spor turizminin geliştirilmesini sağlayarak uluslararası spor organizasyonlarında önde gelen ÷lkeler arasında yer alacaktır. Türkiye'nin dünyanın sağlık turizmi başkenti olacağı 2053 yılında ileri ağ teknolojileriyle mekândan bağımsız, robotik sağlık hizmeti uygulamalarının Türkiye öncülüğünde dünyaya yayılması hedeflenmektedir (madde 278).
- Kadim medeniyetimizin binlerce yıllık özgün değerlerini geleceğē taşıyan ve mimari anlayışla şekillenen şehirlerimiz iklim değışikliği ve afetlere karşı dirençli, akıllı enerji ve ulaşım altyapısıyla yeşil ve yenilikçi teknolojileri kullanan nitelikli ve kapsayıcı hizmetler sunan ve herkes için yaşam kalitesinin yükseldiğı sürdürülebilir yerleşimler olacaktır. Güçlü sağlık ve eğitim altyapısı ve kültür mirasıyla 2053 yılında spor, sanat, bilim ve iş insanları için çekim merkezi haline gelmiş marka şehirleriyle dünya şehirleriyle yarışırken medeniyetimizin şehir kültürü, şuur ve ruhu korunacaktır (madde 278).
- Hizmetler sektöründe döviz kazandırıcı alanlar çeşitlendirilerek artırılacak, turizmde Türkiye'nin bir dünya markası olması ve sektörün uluslararası pazarda turizm gelirleri bakımından üçüncü sıraya yerleşmesi sağlanacaktır (madde 301).
- Turizmin çeşitlendirilerek 12 aya ve tüm ÷lkeye yayılması amacıyla alternatif turizm ürünlerinin tanıtım çalışmaları başta dünyada yükselen pazar konumundaki ÷lkeler ile Amerika ve Uzak Doğı gibi uzak pazarlardaki ÷lkeler ve öncelikle üst gelir grubuna yönelik olarak yürüt÷lecek, ziyaretçi başına geliri artıracak şekilde nitelikli turizm faaliyetlerine odaklanılacaktır (madde 364.1).

- Spor diplomasisi araçları kullanılarak bölgesel ve çok taraflı spor organizasyonlarıyla hizmet gelirini artırıcı faaliyetler düzenlenecektir (madde 364.4).
- Değişen tüketici eğilimleri doğrultusunda turizmin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi, sezon süresinin uzatılması, hizmet kalitesinin yükseltilmesi ve daha fazla harcama eğilimi olan ziyaretçinin ülkemize çekilmesiyle ziyaretçi başına turizm gelirinin artırılması, varış noktası yönetimi yaklaşımıyla sektörde yeşil ve dijital dönüşümün gerçekleştirilerek rekabetçiliğin geliştirilmesi ve koruma/kullanma dengesi gözetilerek ekonomik ve sosyal kalkınmaya katkı sağlanması temel amaçtır (madde 522).
- Yerel ekonomilerin desteklenmesi sağlanarak kapsayıcı bir turizm sektörü oluşturulacaktır (madde 523.6).
- Turizmin çevreye, sosyal ve kültürel dokuya karşı oluşturabileceği olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi amacıyla ziyaretçilerin “sorumlu turizm anlayışı”na sahip olmaları için bilinçlendirme faaliyetleri yürütülecektir (madde 523.7).
- Turizm sektörünün hızlı değişen talebi karşılayabilen rekabetçi bir yapıya kavuşması için dijital dönüşüme uyum sağlaması desteklenecektir (madde 524).
- Rekabetçi ve hızlı değişen talebi karşılayabilen bir turizm sektörü için hizmet kalitesi iyileştirilecektir (madde 525).
- Turizm sektöründe çalışma koşulları iyileştirilecek ve çalışanların yıl boyunca istihdamının sağlanmasına yönelik tedbirler alınacaktır (madde 525.2).
- Turizm sektörünün ihtiyacı olan nitelikli ara eleman ihtiyacının karşılanmasına yönelik uygulamalı eğitim programları geliştirilerek sürdürülecektir (madde 525.4).
- Ziyaretçi başına turizm gelirinin artırılması amacıyla daha fazla gelir bırakan turizm çeşitleri geliştirilecektir (madde 527).
- Turizm ürünlerinin çeşitlendirilmesine yönelik yatırımların ve işletmeciliğin desteklenmesi amacıyla mevzuat çalışmaları gerçekleştirilecektir (madde 527.1).
- Turizm çeşitlerinin planlı gelişimini sağlamak üzere ana plan ve strateji çalışmaları yürütülecektir (madde 527.2).
- Belirlenecek turizm alanlarında karma kullanım modelinin uygulanabilirliğine yönelik çalışmalar yapılacaktır (madde 527.3).
- Turizm yatırımlarının sürdürülebilir bir anlayışla gerçekleştirilmesine yönelik planlama ve arazi tahsis çalışmalarına devam edilecek, turizm altyapı yatırımları gerçekleştirilecektir (madde 527.4).
- Kültür ve turizm güzergâhları geliştirilerek ziyaretçi kalış süresinin ve harcamalarının artırılması sağlanacaktır (madde 527.5).
- Turizm gelirinin artırılması, mevcut pazarların güçlendirilmesi, yeni pazarların oluşturulması ve harcama eğilimi yüksek ziyaretçilere ulaşılması amacıyla tanıtım faaliyetleri yürütülecektir (madde 528).

- Yerel yönetimler başta olmak üzere tüm paydaşlarla işbirliği yapılarak vatandaşların spora olan ilgisi artırılacak, sağlık için spor ve rekreasyon temalı projeler ile kampanyalar geliştirilecektir (madde 795.2).
- Türkiye'nin dünya spor turizm pazarından alacağı pay artırılacaktır (madde 800).
- Dünyadaki spor turizmi talebinin yoğun olduğu ülkelerde spor turizmine yönelik yeni pazarlama stratejileri geliştirilerek tanıtım ve reklam faaliyetleri yürütülecektir (madde 800.1).
- Bölgelerin kendine özgü spor turizm potansiyeli dikkate alınarak spor turizminde marka şehirler belirlenecek, tanıtım faaliyetleri gerçekleştirilecektir (madde 800.3).
- Tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinin etkin bir şekilde yürütülmesine yönelik kamu ve özel sektör paydaşlarıyla işbirliği yapılacak ve stratejiler geliştirilecektir (madde 800.4).
- Spor turizmi ihracatına yönelik farkındalık artırılacak, ülkemizin spor turizmi ihracatının artırılmasına yönelik bölgesel çalışmalar yürütülecek ve bu alandaki istatistiki veri temini sağlanacaktır (madde 800.5).

5.1. Kano Branşı

Kano branşına ilişkin uzmanların betimsel analiz sonuçları incelendiğinde, alanın rekreasyonel spor turizm için çok yüksek bir potansiyel taşıdığı, turizme çevreci bir şekilde doğaya zarar vermeden planlama yapılması, branşa özgü ulaşımın kolay ve parkurun taşıdığı önemden dolayı cazip olduğu, bölgenin tanınırlık ve cazibesinin artması için spor türlerinin çeşitlendirilmesi gerektiği, bölge halkı açısından güvenli olduğu, tavsiye edilebilecek nitelikte olduğu, tesislerin yetersiz olduğu ve kamp alanlarının oluşturulması gerektiği, zor bir coğrafya olduğu, risk yönetiminin çok önemli olduğu ve parkurda düzenli temizlik faaliyetlerinin olması gerektiği, mevsimsel zorluk seviyesi değişebileceği için farklı zamanlarda da etüt gerektirdiği, ilk yardım becerisinin mutlaka alınması gerektiği, sosyo-kültürel ve ekonomik değer taşıdığı ve pazarlama ve tanıtımının yapılması gerektiği, branş ile çevre bilincinin geliştirileceği ve farkındalığın olacağı ve kurum ve kuruluşlarla işbirliği halinde branşın gelişeceği ve gelişmesi gerektiği tespit edilmiştir.

Ayrıca içerik analiz sonuçlarına göre uzmanlar ana temalardan sırasıyla “çevresel analiz”, “yönetişim ve politika”, “altyapı ve erişebilirlik” ve “pazarlama ve tanıtım”a değindiği, sözcük frekanslarında en fazla tekrar eden kelime ise “parkur” olduğu belirlenmiştir. Ayrıca kümelenmiş ağ grafiğinde “teknoloji ve iletişim”, “tanıtım ve pazarlama”, “altyapı ve erişebilirlik” bir paragraf içinde tek kodlamaya sahip olduğu

ve önünde veya arkasında başka bir kodlamanın olmadığı “iş oluşturma” ve “gelir diversifikasyonu”nun ise paragraf içinde birlikte etiketlendiği görülmüştür.

Alanyazın incelendiğinde, sörf, kano, serbest tırmanış ve paraşüt gibi branşlarda “vahşi” doğa içerisinde (standart olmayan bir parkur içerisinde) belirsizliğin egemenliğinden bahsedilmektedir (Bortolotti, 2021). Backman ve Svensson (2023)’ın kuzey disiplini kayak ve kano özelinde yaptıkları bir araştırmada ise, kano yapan bireylerin nitel sorulara verdikleri cevaplarda elit sporcu olmanın doğaya dost davranmak konusunda bazen bireyleri zorlayabildiğini, kullanılan ekipmanların karbon fiber maddelerden yapıldığını ve bu maddelerin kullanımının çevreye duyarlı olma konusunda problematik olabileceğini belirtmektedir.

Bazı çalışmalarda da görüleceği üzere, rekreasyon alanlarının aynı zamanda çektikleri kullanıcı türlerine göre de farklılık gösterdiği; en iyi şekilde konaklama tercihleri, rehberlik hizmetlerinin kullanımı, seyahat uzunlukları, grup büyüklükleri, seyahat mesafeleri ve ziyaretçi gelir düzeyleri ile karakterize edildiği görülmektedir (English ve Bowker, 1996; Moore ve Barthlow, 1998; Stynes, 1999). Bu farklılıklar nedeniyle ziyaretçi harcamaları rekreasyon alanları arasında büyük farklılıklar da gösterebilmektedir. Hjerpe ve Kim (2007), Büyük kanyon nehri koşucularının yerel topluluklarda yolculuk başına kişi başına 680 dolar, öte yandan New River Gorge kürekçilerinin ise yolculuk başına kişi başı ortalama 31 dolar harcadığını tahmin etmektedir (Manni vd., 2005).

Thigpen, Avant ve Siderelis (2001), ziyaretçi türlerinin karışımından dolayı dokuz çalışma bölgesinde ortalama harcama düzeylerinin geniş bir aralıkta olduğunu bildirmiştir. Polloc vd. (2012) yaptıkları araştırmada, ziyaret oranlarında, seyahat özelliklerinde ve bunun sonucunda ortaya çıkan ekonomik etkilerde önemli alt-bölgesel farklılıkların varlığını belirtmiş ve farklı kullanım özellikleri ve ekonomik etkileri olan çeşitli alt bölgeleri kapsayan doğrusal rekreasyon ağlarını planlayan bölgesel arazi yöneticileri ve toplum geliştirme uygulayıcıları için önemli sonuçları olduğu konusuna vurgu yapılmıştır.

Araştırmamızın bulguları dahilinde kendine has özellikleri (kültür ve coğrafya, bioçeşitlilik, su debisi vb.) içerisinde barındıran, her kesime uygun parkurlara (özellikle maceracılar için bulunmaz bir destinasyon) sahip, uluslararası müsabakalara açık olabilecek bir yapıda olan Gündoğmuş İlçesi’nin Kano branşı özelinde asgari stanadartların uygulanması halinde yüksek bir rekreasyonel spor turizmi potansiyelinin olduğu sonucuna varılmıştır.

Araştırmada uzman görüşmeleri de dikkate alınarak, branşın asgari standartları şu şekilde sıralanabilir.

Kano Parkuru için Asgari Standartlar:

Parkur Seçimi ve Tasarımı: Kano parkuru için uygun su yolunun seçimi kritik öneme sahiptir. Parkurun uzunluğu, genişliği ve zorluk derecesi, çeşitli kullanıcı seviyelerine uygun olacak şekilde tasarlanmalıdır.

Güvenlik Önlemleri: Parkur boyunca acil durum noktalarının belirlenmesi ve güvenlik önlemlerinin alınması gereklidir. Can yeleği kullanımının teşvik edilmesi, güvenliği artıracaktır. Bu durumda, güvenlik önlemlerinin gerekliliği ve önemi daha da ön plana çıkmaktadır.

Eğitim ve Bilgilendirme: Kullanıcılara, parkur hakkında detaylı bilgi verilmeli ve su güvenliği, acil durum prosedürleri ve parkurun özellikleri hakkında eğitim materyalleri sunulmalıdır.

İşaretleme ve Yönlendirmeler: Parkur boyunca net işaretleme ve yönlendirmeler yapılmalı, kano kullanıcılarına güzergah hakkında açık bilgiler verilmelidir.

Parkur Bakımı ve Çevre Koruma: Parkurun düzenli bakımı yapılmalı, çevreye zarar vermemek ve vahşi hayatı korumak için dikkatli bir tasarım benimsenmelidir.

Zorluk Dereceleri ve Tabelalandırma: Parkurda zorluk derecelerine uygun tabelalandırma yapılmalı ve parkur içindeki tehlikeler en aza indirilmelidir.

İzinler ve Standartlar: Parkurun oluşturulması için gerekli resmi izinler alınmalı ve asgari standartlara uygunluk sağlanmalıdır.

Çevresel Etki ve Sürdürülebilirlik: Parkurun çevresel etkiyi en aza indirgeyecek şekilde tasarlanması ve doğal yaşam alanlarını koruması önemlidir.

5.2. Yamaç Paraşütü Branşı

Yamaç paraşütü branşına ilişkin uzmanların betimsel analiz sonuçları incelendiğinde, alanın rekreasyonel spor turizm için çok yüksek bir potansiyel taşıdığı, uluslararası seviyede uçuş parkı olabileceği ancak uçuş saatlerinin kısıtlı olduğu, doğal çevreye hayran kaldıkları ve bunun da branş özelinde cazibesini artırdığı, ulaşımın zorlu olduğu, azami güvenlik önlemleri alınması gerektiği, etkinlik ve eğitim faaliyetlerinin rahatlıkla yapılabileceği, branş sayesinde istihdamı artıracığı ve yerel ürün pazarı oluşturulacağı, çeşitli projelerle pazarlama ve tanıtımının yapılması gerektiği, Yörük Kültürü'nün korunması gerektiği, eğitim merkezlerinin açılması gerektiği, bölgenin

tanınırılık ve cazibesinin artması için spor türleri ve alternatif sağlık turizmi desteğiyle çeşitlendirilmesi gerektiği, turizm acenteleri ile kurum ve kuruluşlarla işbirliği halinde branşın geliştirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Yamaç paraşütü branşı içerik analiz sonuçlarına göre uzmanlar ana temalardan sırasıyla “çevresel analiz”, “spor ve aktivite” ve “alt yapı ve erişebilirlik”e değindiği, sözcük frekanslarında en fazla tekrar eden kelimeler ise “uçuş” ve “bölge” olduğu belirlenmiştir. Ayrıca kümelenmiş ağ grafiğinde tema grafiğinde 4 ayrı küme oluşmuş, “sosyal etki” teması başka bir temayla birlikte etiketlenmemiş, “dijital pazarlama” ve “kurumsal işbirliği” aynı paragrafta birlikte ve diğer temalar ise aynı cümle veya paragrafta birlikte kullanıldığı görülmüştür.

Son yıllarda alternatif turizm türlerine ve özellikle macera ve doğa sporlarına ülkemizde ve tüm dünyada giderek artan bir ilgi vardır. Yamaç paraşütü sporu da bu ilgiden payına düşeni aldığı için; gitgide daha popüler hale gelmektedir (Fethiye Spor Turizmi Stratejisi Geliştirme Raporu, 2022). Alanyazında, doğanın uygun bir hava sunmasının, yamaç paraşütü katılımını artırdığı ve bireylerde katılım için bir motivasyon oluşturduğu ortaya konmuştur (Şahin, 2014). Öyle ki; alanyazında seyahat kapitalizminin en önemli bileşenlerinden bir tanesinin doğanın güzelliğini kullanmak olduğu belirtilmekle birlikte bir bölgenin kimliğinin ve doğal güzelliklerinin ifade edilmesinin spor turizmi içerisinde seyahat edecek olan bireyler üzerinde etkili olduğu görülmektedir (Bell ve Lyall, 2002).

Alanya ve Gündoğmuş ilçesi’nin benzeri olarak Endonezya’nın kırsal kesimlerinde gerçekleştirilen (Pekuncen ilçesine bağlı Petahunan köyü) yamaç paraşütü etkinlikleri ve bu etkinliklerin yerel kalkınmaya etkisi üzerine yapılan bir nitel araştırmada dünya çapında turistler tarafından tanınan bir turizm merkezine yakın bir bölgede gerçekleştirilebilir olması, turistlerin özel ilgi turizmine gösterdikleri ilginin artması potansiyeline sahip olması, bölgedeki turizmin gelişmesindeki önemi hakkında halkın bilincinin artmasına sebep olması ve bölgede bulunan şelale turizmi ile markalaşabilme potansiyeli düşünüldüğünde kırsal bölgede gerçekleştirilen yamaç paraşütü etkinliklerinin gelecekte bölge kalkınmasına etkisinin önemi vurgulanmaktadır (Setyanto, Suliyanto, Kusuma ve Isna, 2023).

Kırsal bölgelerde gerçekleştirilebilecek olan yamaç paraşütü etkinliklerinin yerel ekonomi ve yerel halkın refahı üzerine olası etkilerinin araştırıldığı bir çalışmada ise, yamaç paraşütü yapan bireylerin yerel ekonomiye etkilerinin beklenenden az olduğu, paraşütçülerin genellikle kendi çevreleri ile sosyal etkileşimde bulunmayı tercih ettiği,

aynı zamanda alışverişlerini de farklı yerlerde yapma eğiliminde olabileceklerini belirtmiştir. Bunun aksine yerel ekonomiye katkıda bulundukları noktaların ise kaldıkları yerde ziyaretlerini keyifli kılacak diğer etkinliklere yönelmeleri ve/veya söz konusu kırsal bölgelere aileleri ile gelmeyi tercih ederek konaklama konusunda bir istihdam yaratmaları olduğu belirtilmektedir (Costa ve Chalip, 2005).

Pokhara, Nepal'deki yamaç paraşütü turizminin kültürel sürdürülebilirlik bağlamında alt boyutlarının incelendiği bir araştırmada, yerel toplumun desteği olmaksızın herhangi bir turizmin sürdürülebilirliğinden söz edilemeyeceği belirtilmektedir (Neupane ve Shim, 2019).

Kırsal alanlarda yapılan yamaç paraşütü etkinliğinin doğal çevreye olan etkisi üzerine yapılan bir başka çalışmada ise, yapılan etkinliklerin planlama ve yürütülmesinde katılımcıların deneyim ve algılarından da yararlanılması gerektiği yapılacak herhangi bir etkinliğin öncesinde yerel yönetimlerin doğanın korunması ve doğal hayatın sürdürülebilmesi için gerekli politikaları oluşturması ve uygulaması gerektiği savunulmaktadır (Gyepi-Garbrah ve Preko, 2022).

Araştırmalardan da anlaşılabacağı gibi yerel toplumun da desteği alınarak; kırsal kalkınmaya katkı sağlayan, çeşitliliği ön plana çıkaracak, son zamanlarda popülerliği artan yamaç paraşütü branşı için, Gündoğmuş İlçesi'nde gerekli koşulların sağlanması durumunda “fırsatlara açık, el değmemiş doğal güzelliklerle dolu, alternatiflerin bol olduğu, turistik ve eğitim uçuşlarını içerisinde barındıran uçuş parkı olabilecek” yüksek bir rekreasyonel spor turizmi potansiyelinin olduğu sonucuna varılmıştır.

Araştırmada uzman görüşmeleri de dikkate alınarak, branşın asgari standartları şu şekilde sıralanabilir.

Yamaç Paraşütü Branşı için Asgari Standartlar:

Kalkış ve İniş Alanları: Kalkış için geniş ve boş alanlar gereklidir. İniş alanları ise özellikle acemi pilotlar için 2-3 futbol sahası büyüklüğünde, kanatın takılmayacağı, düz ve güvenli olmalıdır.

Yükseklik ve İrtifa: Uçuş süresini optimize etmek için belirli bir irtifa ve yüksekliğe ihtiyaç vardır. Minimum 10-15 dakika, ideal olarak 15-25 dakika sürecek uçuşlar için gereken irtifa sağlanmalıdır. Ticari uçuşlar için minimum 700 metre irtifa önerilir.

Eğim ve Arazi Yapısı: Kalkış noktası olarak seçilen tepenin eğimi 10-25 derece arasında, ideal olarak 20 derece olmalıdır. 10 dereceden düşük eğimler için yapay düzenlemeler yapılabilir.

Rüzgar ve İklim Koşulları: Rüzgarın yönü ve şiddeti, uçuş bölgesinin coğrafi koşullarıyla uyumlu olmalıdır. Yamaç paraşütü için uygun hava şartları esastır.

Güvenlik ve İşaretlemeler: Kalkış ve iniş bölgelerinde net işaretlemeler ve güvenlik önlemleri bulunmalıdır.

Manzaralı Rotalar: Turistik uçuşlar için görsel çekiciliği yüksek, manzaralı rotalar tercih edilmelidir.

Tepe Seçimi: Kalkış için yumurta şeklindeki tepeler tercih edilebilir, çünkü bu tür tepeler farklı rüzgar yönlerine uygun kalkış imkanı sunar.

Gerekli İzinler: Yamaç paraşütü faaliyetleri için gerekli yerel, bölgesel ve ulusal mercilerden gerekli tüm izinler alınmalıdır.

5.3. Yürüyüş Branşı

Yürüyüş branşına ilişkin uzmanların betimsel analiz sonuçları incelendiğinde, alanın rekreasyonel spor turizm için çok yüksek bir potansiyel taşıdığı ve dünyada eşsiz parkurlardan biri olabileceği, branşa ilişkin çok özel bir rotaların olduğu, tarihsel ve doğal çevreye hayran kaldıkları ve branş özelinde tanınırlık ve pazarlama faaliyetleri sayesinde çok geniş kitlelere hitap edeceği, yangın nedeniyle tahribatlar oluşmuş olsa da korunmuş alanların fazlalığından, tarihi geçmişi, kültürü, coğrafyası, fauna ve florası ve rakım nedeniyle en çok tercih edilen cazibe merkezi haline geleceği, yerel yönetimler ve özel iştiraklerin rota planlanması ve kamp alanlarının belirlenmesinde yabani hayata ve yaşam uygunluğuna hassasiyetle dikkat etmesi gerektiği, azami güvenlik önlemleri alınması gerektiği, eğitim merkezlerinin açılması ve alana ilişkin rehberler yetiştirilmesi gerektiği, gelecek turistlerle sosyo-kültürel ve ekonomik kalkınmaya katkı sağlanacağı, turizm acenteleri ile kurum ve kuruluşlarla işbirliği halinde branşın geliştirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Yürüyüş branşı içerik analiz sonuçlarına göre uzmanlar ana temalardan sırasıyla “altyapı”, “çevresel analiz” ve “sosyo-kültürel”e değindiği, sözcük frekanslarında en fazla tekrar eden kelimeler ise “Gündoğmuş” ve “yer” olduğu belirlenmiştir. Ayrıca kümelenmiş ağ grafiğinde tema grafiğinde 4 ayrı küme oluşmuş, “hedef kitle analizi” paragraf içerisinde tek başına, “ekonomik kalkınma”, “iş oluşturma” ve “gelir

diversifikasyonu” ile bir paragrafta, “yasal çerçeve” bir paragrafta tek başına birlikte ve diğer temalar ise aynı cümle veya paragrafta birlikte kullanıldığı sonucuna varılmıştır.

Alanyazında yürütülen çalışmalar, yürüyüş deneyiminin üzerinde doğayı korumamanın (çöpler, ağaç ve bitkilerin zarar görmesi ve doğada yakılan ateşin közlerinin bıraktığı izlerin) bireylerin yürüyüş deneyiminde en yüksek seviyede etkisi olan faktör olduğunu göstermektedir (Lynn ve Brown, 2003). Buna göre, doğayı korumanın bireylerin doğa yürüyüşü katılımına hem pozitif etkide bulunacağı hem de bireylerin yürüyüşler öncesinde bu konuda bilgilendirilmesinin sürdürülebilirlik açısından pozitif etkide bulunacağı düşünülebilir.

Mental ve fiziksel bir deneyim olarak tanımlanan doğa yürüyüşünün (hiking) (Nordbø ve Prebensen, 2015) alanyazında birçok turist için iyi oluşu geliştiren bir güdü olarak çıkmakta ve tüm turizm pazarlama stratejilerinde mutlaka dikkate alınması gereken bir etkinlik olarak ifade edilmektedir (Rodrigues, Kastenholtz ve Rodrigues, 2010).

Aynı zamanda, doğa yürüyüşünün (hiking) sadece bir egzersiz ve kültürel etkinlik formundan çıktığı, bir turizm ve serbest zaman formunu aldığı ve bunu sağlayacak şeylerin doğa yürüyüşü turizminin yükselttiği görülmektedir. Doğa yürüyüşü rotalarının iyi yönetimi; rotalarının tasarlanmasında turistlerin dilek ve isteklerinin dikkate alınması, doğa yürüyüşçülerine özel gereksinimlerin karşılanması hususunda turizm tesislerinin ve hizmetlerinin sağlanması ve son olarak doğa yürüyüşü ürünlerinin oluşum, planlama, dağıtım ve iletişim süreçlerinde yeni aktörlerin dahil edilmesi olduğu belirtilmektedir (Kastenholtz ve Rodrigues, 2007). Benzer şekilde, trekking rotalarının bulunduğu kırsal alanların kırsal-kentsel entegrasyon ve karşılıklı fayda açısından turizme katkısı bulunacağı belirtilmektedir (Dawadi ve Upashayaya, 2013).

Ayrıca Dickson ve Lumsdon (2010) tarafından yavaş seyahat ve turizm kitabında belirtildiği üzere, yürüyüş turizmi, trekking veya yürüyüş tatilleri gibi çeşitli seçenekler sunarak doğayla iç içe, daha yavaş ve düşünceli bir turizm deneyimi sağlamaktadır. Ayrıca yürüyüş turizminin turistlere yerel kültür ve doğal güzelliklerle daha yakın bir etkileşim fırsatı sunduğu ve çevreye düşük etkisi olan bir turizm şekli olarak değerlendirildiği vurgulanmıştır. Yürüyüş turizminin, seyahat deneyiminin bir parçası olarak “yavaş seyahat” anlayışına önemli bir katkıda bulunduğu da ifade edilmektedir.

Alanyazın uzman görüşlerimizle örtüşmekle birlikte; Gündoğmuş’un sahip olduğu geniş coğrafyadaki yürüyüş parkurlarının tarihsel açıdan (Kral yolları, Keykubat

Yolu, Ticaret Yolu, Yörük Göç Yolu vb.) yadsınamayacak önemli ölçüde bir miras, fauna floranın kendine has dokusu ve coğrafyası sayesinde başlı başına bir cazibe merkezi, araştırmanın kısıtlılıkları yüzünden alternatif onlarca parkur proje çalışmalarının da sonrasında yapılabilecek potansiyeli taşıdığı, Yörük ve Yayla Kültürü'nün halen yaşıyor olmasının kültürel etkileşime açık alternatifleri barındırdığı ve güvenli oluşunun sayesinde yüksek bir rekreasyonel spor turizmi potansiyelinin olduğu sonucuna varılmıştır.

Araştırmada uzman görüşmeleri de dikkate alınarak, branşın asgari standartları şu şekilde sıralanabilir.

Yürüyüş Branşı için Asgari Standartlar:

Hiking için Asgari Standartlar:

Rota İçeriği: Hiking rotaları, tarihi yerler, antik kentler, kaleler, su kemerleri gibi kültürel öğeleri ve doğal güzellikleri içermelidir.

Mesafe: Günlük yürüyüş mesafesi genellikle 3-30 kilometre arasında değişkenlik gösterir, ancak arazi şartlarına göre bu mesafe değişebilir.

İşaretlemeler: Yürüyüşçülerin güzergahı kolayca takip edebilmeleri için işaretler, tabelalar, boyalar veya GPS verileri gibi yönlendirmeler sağlanmalıdır.

Cazibe Noktaları: Her parkurun kendine özgü bir cazibesi olmalı, örneğin doğal manzaralar, tarihi yapılar gibi.

Doğayı Koruma: Rotalar, çevresel etkiyi en aza indirgeyerek doğal habitatları ve ekosistemleri korumalıdır.

Trekking için Standartlar:

Rota İçeriği: Trekking rotaları tarihi yerler, antik kentler, kaleler, su kemerleri gibi kültürel öğeleri ve doğal güzellikleri barındırmalı ancak daha uzun süreli ve konaklamalı etkinlikler için tasarlanmalıdır.

Mesafe ve Süre: Günlük yürüyüş mesafesi 3-30 kilometre arasında olabilir ve rotalar birkaç günden aylara kadar sürebilir.

İhtiyaçlar ve Güvenlik: Rotalar, yürüyüşçülerin konaklama, beslenme ve güvenlik ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde planlanmalıdır.

İşaretlemeler ve Güvenlik: Trekking rotaları da, güvenli ve açık işaretlemelerle donatılmalı, yürüyüşçülerin rotayı güvenli bir şekilde takip etmeleri sağlanmalıdır.

Doğayı Koruma: Rotaların tasarımı, doğal çevreye zarar vermeden ve doğal habitatları koruyacak şekilde yapılmalıdır.

Kültür Rotası Parkuru için Asgari Standartlar:

Kültürel ve Doğal Öğelerin Entegrasyonu: Kültür rotasının tasarımında, tarihi yerler, antik kentler, kaleler, su kemerleri, gözetleme kuleleri gibi tarihi yapılar ve deniz, göller, şelaleler, mağaralar gibi doğal güzellikler ön plana çıkarılmalıdır. Bu unsurlar rotada mantıklı ve akıcı bir sırayla sunulmalı, her durak kendi içinde bir hikaye anlatmalıdır.

Erişilebilirlik ve Ulaşım: Rotanın, ziyaretçilerin harita üzerinde kolayca yol alabilecekleri ve yerler arası mesafelerin mantıklı olduğu bir güzergahta planlanması gerekmektedir. Ana yollar ve büyük yerleşim merkezlerine yakınlık rota erişilebilirliğini artırır.

Ziyaretçi Deneyimi ve Zaman Yönetimi: Ziyaretçilerin her bir durakta yeterli zaman geçirebilecekleri şekilde tasarlanmalıdır. Rota, tarihi ve kültürel detayları sindire sindire gezebilmelerini sağlamalıdır.

Hedef Kitleye Uygunluk: Rota, hedef kitleye (aileler, genç gezginler, tarih meraklıları vb.) uygun olmalıdır. Engelli dostu yollar, çocuk aktiviteleri, yaşlılar için dinlenme alanları gibi özellikler entegre edilmelidir.

Kültürel Anlatı ve İçerik: Rota, bölgenin tarihi, kültürel zenginlikleri ve öykülerini ziyaretçilere aktarmalıdır. Bu, yemek, müzik, sanat ve tarih gibi çeşitli unsurları içerebilir.

Konaklama ve Alışveriş İmkanları: Rota boyunca güvenli kamp alanları ve uygun konaklama seçenekleri ile ziyaretçilerin ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri, alışveriş yapabilecekleri yerler bulunmalıdır.

Günlük Mesafe ve Patika Yollar: Günlük yürüyüş mesafesi ne çok uzun ne de çok kısa olacak şekilde ayarlanmalıdır (ortalama 10-20 kilometre önerilir). Kültürel alanlar ve doğa güzellikleri arasında, yürüyüşçüler için uygun patika yollar oluşturulmalıdır.

5.4. Mağaracılık Branşı

Mağaracılık branşına ilişkin uzmanların betimsel analiz sonuçları incelendiğinde, alanın uluslararası alanda rekreasyonel spor turizm için çok yüksek bir potansiyel taşıdığı ve dünyada eşsiz parkurlardan oluşan halihazırda keşfi tamamlanarak tespit edilen (52 adet) ve keşfedilmeyi bekleyen yüzlerce mağaraların olduğu, özellikle elit mağaracıların ilgi odağında olacağı, alternatif turizm bakımından önemli bir yere sahip olduğu, korunmuş alanların fazlalığı önemli bir cazibe oluşturduğu, azami

güvenlik önlemleri alınması gerektiği, mağaraların derecelendirilerek özellikle elit sporculara herhangi bir yol, patika, köprü, iskele veya aydınlatma konulmaması gerektiği, mağara girişlerine haritalandırmaların yapılması gerektiği, alanlara alt-yapı ve erişebilirlik imkanlarının sağlanması, konaklama imkanlarının bölgenin doğal dokusunun bozulmadan planlanmasına dikkat edilmesi gerektiği, profesyonel sporculara yönelik mağaracılık veya kaya tırmanışı festivalleri yapılması gerektiği, ulaşımın açısından ilçeye kadar gelişin keyifli olduğu ancak ilçeden ulaşımın sağlanması için projeler yapılması gerektiği, bölge halkı açısından güvenli olduğu, bölgenin tanınırlık ve cazibesinin artması için spor türlerinin ve turizmin çeşitlendirilmesi gerektiği ve branş ile çevre bilincinin geliştirileceği ve farkındalığın olacağı ifade edilmiştir.

Mağaracılık branşı içerik analiz sonuçlarına göre uzmanlar ana temalardan sırasıyla “çevresel analiz”, “altyapı ve erişebilirlik” ve “sosyo-kültürel”e değindiği, sözcük frekanslarında en fazla tekrar eden kelimeler ise “mağara” ve “elit” olduğu belirlenmiştir. Ayrıca kümelenmiş ağ grafiğinde tema grafiğinde 3 küme altında toplanmış, “ekonomik kalkınma” birinci küme, “spor türleri” ve “yasal çerçeve” ikinci kümeyi, diğer temalar ise üçüncü kümeyi oluşturduğu belirlenmiştir.

Alanyazın incelendiğinde, mağaracılık turizminin, dünya çapında 70 milyondan fazla ziyaretçi çeken ve yıllık 800 milyon Euro’yu aşan giriş ücretleriyle önemli bir ekonomik etkiye sahip olduğu görülmektedir. Bu turizm alanı, doğrudan ve dolaylı olarak yaklaşık 25.000 kişiye istihdam sağlamakta ve 2 milyar Euro bir ticari değere sahip olduğu belirtilmiştir. Ancak mağaraların kırılgan ekosistemleri dikkatli yönetim gerektirdiği; sürdürülebilir turizm uygulamalarının küresel ölçekte tam anlamıyla uygulanmadığı ve özellikle gelişmekte olan ülkelerde bu durum daha belirgin olduğu ifade edilmektedir (Chiarini, Duckeck ve De Waele, 2022).

Ayrıca Aly vd. (2021)’nin yaptıkları çalışmada, Endonezya’daki Tenggar Mağarası’nın sürdürülebilir turizmin geliştirilmesinde yerel halkın önemli rolünü vurgulamaktadır. Yerel halk ve diğer paydaşlar, mağaranın yönetimi, korunması ve turizm gelişiminde etkili bir şekilde yer almışlardır. Bu katılım bölgedeki yoksulluk, işsizlik ve mısır koçanı atığı gibi sorunların çözümüne katkıda bulunmuştur. Araştırma, turizm planlamasında sürdürülebilir yönetim ilkelerinin uygulanmasını ve yerel toplulukların tam katılımının gerekliliğini önermiştir.

İlgili çalışma sonuçları araştırmamızdaki betimsel, içerik ve duygu analizi sonuçlarıyla aynı doğrultuda olduğu tespit edilmiştir. Şöyle ki; dünya çapında branşın rekreasyonel spor turizminde ziyaret edilme oranlarının giderek yükseldiği

görülmektedir. Sadece Gündoğmuş İlçesi'nin bir yaylasında 100'e yakın mağaranın henüz tespiti de göz önünde bulundurulduğunda; henüz tespit edilmemiş yüzlerce mağaraların tespitlerinin yapılması ve sonrasında mağaraların doğal yapısının korunması, ulaşım, altyapı ve erişilebilirlik çözümleriyle birlikte, yerel ve ulusal açıdan kırsal turizme ekonomik olarak önemli bir değer katacağı yüksek bir potansiyele sahip olduğu söylenebilir.

Araştırmada uzman görüşmeleri de dikkate alınarak, branşın asgari standartları şu şekilde sıralanabilir.

Mağaracılık Branşı için Asgari Standartlar:

Doğal ve Kültürel Değerin Korunması: Mağarada korunması gereken ilginç şekiller, yapılar veya canlılar bulunmalıdır. Mağaranın doğal yapısı ve içindeki canlılar, herhangi bir çevresel zarara uğramadan korunmalıdır.

Güvenlik ve Erişilebilirlik: Mağara, ziyaretçiler için güvenli olmalı ve kolayca erişilebilir olmalıdır. Bu, tehlikeli alanların işaretlenmesi, iyi bakımı yapılmış patikalar ve gerekirse merdivenler veya asansörler gibi erişim araçlarını içerebilir.

Turizm İnfrastrüktürü: Mağaranın yakınlarında, ziyaretçiler için otopark, lavabo ve büfe gibi destek üniteleri kurulabilecek yeterli alan bulunmalıdır.

Çevresel Koruma ve Sürdürülebilirlik: Mağaranın turizm amaçlı kullanımı çevre kirliliğine yol açmamalı ve sürdürülebilir bir şekilde yönetilmelidir. Bu, çevresel taşıma kapasitesinin belirlenmesini ve ziyaretçi akışının kontrolünü içerebilir.

Eğitim ve Bilgilendirme: Ziyaretçilere mağaranın jeolojik, tarihsel ve biyolojik önemi hakkında bilgilendirici rehberlik sunulmalı ve çevre koruma bilinci aşılanmalıdır.

Yerel Toplulukların Katılımı: Mağaraların bulunduğu yerel topluluklar, turizm faaliyetlerinden ekonomik olarak faydalanmalı ve kültürel mirasın korunmasına katkıda bulunmalıdır.

Uluslararası Standartlara Uygunluk: Mağara turizmi faaliyetleri, "Uluslararası Turizme Açık Mağaralar Birliği" tarafından belirlenen standartlara ve yönetim rehberlerine uygun olmalıdır.

Acil Durum Planlaması: Olası acil durumlar için detaylı bir plan hazırlanmalı, ilk yardım ekipmanları ve acil durum ekipleri hazır bulundurulmalıdır.

5.5. Koşu Branşı

Koşu branşı içerik analiz sonuçları incelendiğinde, uzmanlar ana temalardan sırasıyla “spor ve aktivite”, “çevresel analiz” ve “altyapı”ya değindiği, sözcük frekanslarında en fazla tekrar eden kelimeler ise “koşu” ve “doğal” olduğu belirlenmiştir. Ayrıca kümelenmiş ağ grafiğinde tema grafiğinde 3 küme oluşmuş, tek başına etiketlenen “spor ve aktivite” birinci kümeyi oluştururken; “doğal kaynaklar” ve “spor türleri”nin oluşturduğu yeşil küme ikinci kümeyi ve “etkinlik planlama” ile “konaklama ve tesisler” ise üçüncü kümeyi oluşturduğu tespit edilmiştir.

Botella-Carrubi vd. (2019)’nin İspanya kırsalındaki doğal tabiat parklarındaki koşu organizasyonlarının incelenmesine yönelik yaptığı çalışmada, Penyalosa Parkurları’nda rekreasyonel koşuların düzenlenmesi ve prestijli Ultra-Trail Dünya Turu Organizasyonunda kırsal alanların yeniden canlandırılmasına yönelik olarak, yöneticilerin liderlik becerileri, paydaşların topluluk ruhu ve iyi niyeti gibi bir dizi faktöre değer verdikleri için; yerel halkın planların başarılı bir şekilde uygulanmasında sahip olduğu kilit rolü desteklediği bildirilmektedir.

Koşu branşına ilişkin uzmanların betimsel analiz sonuçlarına göre ise, alanın rekreasyonel spor turizm için doğa güzellikleri olan müthiş bir potansiyel taşıdığı, işaretlemelerin ve dijital haritalandırmaların olması gerektiği, yapılacak organizasyonlarla ilgili destek noktalarının oluşturulması gerektiği, bölge halkı açısından güvenli olduğu, tesislerin yetersiz olduğu ve kamp alanlarının oluşturulması gerektiği, etkinlik alanlarının belirlenmesinde yabancı hayata ve yaşam uygunluğuna dikkat etmesi gerektiği, her kesime hitap edebilecek organizasyonları aynı anda yapabilme fırsatlarının olduğu, pazarlama ve tanıtımının yapılması gerektiği, bölgenin tanınırlık ve cazibesinin artması için spor türlerinin ve turizmin çeşitlendirilmesi gerektiği, festival/organizasyonlar geleneksel hale getirilirse sürdürülebilirlik ve ekonomik katkıların olabileceği, gelecek turistlerle sosyo-kültürel ve ekonomik kalkınmaya katkı sağlanacağı, tarihsel ve doğal çevreye hayran kaldıkları, bölgeye yakın turizm destinasyon çeşitliliğinin avantajlı olduğu ve kurum ve kuruluşlarla işbirliği halinde branşın gelişeceği belirlenmiştir.

Bu kapsamda yürüyüş branşı özelinde de belirtilen; Gündoğmuş’un sahip olduğu geniş coğrafyadaki yürüyüş parkurlarının tarihsel açıdan (Kral yolları, Keykubat Yolu, Ticaret Yolu, Yörük Göç Yolu vb.) yadsınamayacak önemli ölçüde bir miras, fauna

floranın kendine has dokusu ve coğrafyası sayesinde koşu branşına ilişkin yüksek bir rekreasyonel spor turizmi potansiyelinin olduğu sonucuna varılmıştır.

Araştırmada uzman görüşmeleri de dikkate alınarak, branşın asgari standartları şu şekilde sıralanabilir.

Ultramaraton Parkuru için Asgari Standartlar:

Çevreci Planlama: Parkurun çevreye ve özellikle yaban hayatına zarar vermemesi esastır. Eğer bölgede özel hayvan toplulukları varsa, bu alanlardan kaçınmak gerekir.

Parkur İşaretlemeleri ve Dijital Haritalama: Parkur boyunca net işaretlemeler yapılmalı ve mümkünse dijital haritalama kullanılmalıdır.

Mesafe ve Zemin Çeşitliliği: Ultramaraton parkurları geleneksel maraton mesafesinden (42 km) daha uzun olmalı, 50 kilometreden başlayıp daha uzun mesafelere de uzayabilir. Çeşitli zeminler (asfalt, toprak, kum vb.) ve doğal güzellikler içeren parkurlar tercih edilmelidir.

Yükseklik Kazanımı ve Eğim: Parkur, 2500 metre ve üzeri yükseklik kazanımı sunmalı ve zorlayıcı tırmanışlar ve inişler içermelidir.

Döngüsel veya Noktadan Noktaya Rota: Parkur, döngüsel (loop) veya noktadan noktaya şeklinde olabilir.

İzinler ve Yerel Şartlar: Parkur, koruma alanlarından veya özel mülklerden geçiyorsa gerekli izinler alınmalı ve yerel şartlar göz önünde bulundurularak planlanmalıdır.

Patika ve Doğal Güzelliklerin Kullanımı: Mevcut patikalar ve bölgenin doğal güzellikleri parkur tasarımında kullanılmalıdır.

Patika Koşusu için Asgari Standartlar:

Arazi ve Ortam: Parkurlar genellikle ormanlık ve dağlık alanlarda oluşturulmalıdır. Doğal yapının ve çeşitliliğin kullanılması, patika koşusunun temel bir özelliğidir.

Mesafe ve Zorluk: Parkurlar, 5 kilometreden başlayarak ultramaraton mesafelerine kadar değişkenlik gösterebilir. İdeal mesafeler genellikle 5 kilometre ile 50 kilometre arasındadır.

Yükseklik Kazanımı: Düşük ve orta yükseklik kazanımı hedeflenmelidir; 200 metre – 500 metre düşük, 500 metre – 1000 metre orta yükseklik kazanımı idealdir.

Zemin Çeşitliliği ve İniş/Çıkışlar: Parkurların çoğunlukla toprak zemin üzerinde olması ve inişlerin, çıkışların bulunması gerekmektedir. Asfalttan mümkün olduğunca kaçınılmalıdır.

İşaretlemler ve Dijital Haritalama: Rota boyunca net işaretlemler veya bayraklar kullanılmalı ve mümkünse dijital haritalama sağlanmalıdır.

Çevresel Etki ve Koruma: Parkur planlaması, çevreye ve yaban hayatına zarar vermemek üzere yapılmalıdır. Bilinen hayvan toplulukları olan bölgelerden kaçınılmalıdır.

İzinler ve Yerel Şartlar: Parkur, koruma alanlarından veya özel mülklerden geçiyorsa gerekli izinler alınmalı ve yerel şartlar göz önünde bulundurularak planlanmalıdır.

Dağ Koşusu için Asgari Standartlar:

Yüksek Rakım ve Eğimler: Dağ koşusu parkurları, belirgin olarak daha yüksek rakımlarda ve dik eğimlerde oluşturulmalıdır.

Yükseklik Kazanımı: Parkurun, en az 500 metre, ideal olarak ise 1000 metreden fazla yükseklik kazanımı içermesi önemlidir.

Teknik Zorluklar ve Arazi Yapısı: Parkurlar, teknik zorluklar içermeli ve genellikle kayalık geçitler, keskin inişler ve tırmanma gerektiren bölümlerden oluşmalıdır.

Yükseklik Kazancına Odaklanma: Dağ koşusu parkurları, belirli bir yüksekliğe ulaşma hedefine odaklanmalı ve mesafeden ziyade yükseklik kazancı önemli olmalıdır.

İşaretlemler ve Dijital Haritalama: Rota boyunca net işaretlemler veya bayraklar kullanılmalı ve mümkünse dijital haritalama sağlanmalıdır.

Çevresel Etki ve Koruma: Parkur planlaması, çevreye ve yaban hayatına zarar vermemek üzere yapılmalıdır. Hayvan topluluklarının yaşadığı bölgelerden kaçınılmalıdır.

İzinler ve Yerel Şartlar: Parkur, koruma alanlarından veya özel mülklerden geçiyorsa gerekli izinler alınmalı ve yerel şartlar göz önünde bulundurularak planlanmalıdır.

5.6. Kaya Tırmanışı Branşı

Kaya Tırmanışı branşı içerik analiz sonuçlarına göre uzmanlar ana temalardan sırasıyla “çevresel analiz”, “spor ve aktive” ve “altyapı ve erişebilirlik”e değindiği,

sözcük frekanslarında en fazla tekrar eden kelimeler ise “tırmanış” ve “rota” olduğu belirlenmiştir. Ayrıca kümelenmiş ağ grafiğinde tema grafiğinde 3 küme altında toplanmış, “ekonomik kalkınma”, “topluluk katılımı” ve “sosyal etki” birinci kümeyi, “yerel kültür ve miras”, “ekolojik sürdürülebilirlik” ve “çevresel duyarlılık” ikinci kümeyi, diğer temalar ise üçüncü kümeyi oluşturduğu görülmektedir.

Kaya tırmanışı küresel turizme karşı trend olan açık alan ve macera turizmi aktiviteleri arasında yer alarak, popüler hale gelmiştir. Kaya tırmanışı, tırmanıcıların kaya tırmanmak için oldukça yüksek turistik hareketlilik göstermelerinden kaynaklı olarak, turizm ile yakından bağlantılıdır. Şöyle ki; katılımcıların yapay tırmanış duvarı yerine doğal kayada tırmanmayı tercih ederlerse; uygun zorlukta tırmanış yapabilecekleri alanlara doğru seyahat ederler. En iyi tırmanış bölgeleri genellikle kent merkezleri civarında değil alçak dağ bölgelerinde yani kırsal alanlarda bulunduğu bilinmektedir. Birçok tırmanabilinir kayalar varken; sadece birkaç tırmanış bölgesi, dünya çapında tırmanış tatili yapma olanağı sunmaktadır (Beedie, 2012; Woratschek vd., 2007).

Kaya Tırmanışı branşına ilişkin uzmanların betimsel analiz sonuçları incelendiğinde ise, alanın rekreasyonel spor turizm için yüksek maceralı bir potansiyel taşıdığı ve azami güvenlik önlemleri alınması gerektiği, korunmuş alanların fazlalığı önemli bir cazibe oluşturduğu, alanlara konaklama (çadır), alt-yapı ve erişebilirlik imkanlarının sağlanması, spor etkinlikleri için faaliyet alanlarının çeşitliliğinin olduğu ve tanıtım ve pazarlamanın bu çerçevede yapılması gerektiği, rota açısından çok zengin (yüzün üzerinde rota yapılabilir) bir destinasyon olduğu, rotaların profesyoneller tarafından açılması gerektiği, her kesime hitap edebilecek organizasyonları aynı anda yapabilme fırsatlarının olduğu, gelecek turistlerle sosyo-kültürel ve ekonomik kalkınmaya katkı sağlanacağı, bölgenin tanınırlık ve cazibesinin artması için alternatif planlar oluşturularak; spor türlerinin ve turizmin çeşitlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Bu bilgilerden hareketle Gündoğmuş İlçesi’nde kaya tırmanışı branşı özelinde yüksek bir rekreasyonel spor turizmi potansiyelinin olduğu sonucuna varılmıştır.

Araştırmada uzman görüşmeleri de dikkate alınarak, branşın asgari standartları şu şekilde sıralanabilir.

Geleneksel Kaya Tırmanışı için Asgari Standartlar:

Doğal Yapı Kullanımı: Tırmanıcıların kendi emniyet noktalarını oluşturabilecekleri doğal kaya yapılarına sahip olmalı.

Kayalık Alanın Seçimi: Sağlam ve yüksek kayalıklar, emniyet noktaları oluşturulabilecek doğal oluşumlar içermeli.

Rota Çeşitliliği: Farklı zorluk derecelerine sahip çeşitli rotalar barındırmalı.

Tırmanıcı Kapasitesi: Teknik bilgi ve deneyim gerektiren, genellikle daha tecrübeli tırmanıcılar için uygun.

Doğal Emniyet Yapıları: Sikke, takoz gibi geleneksel tırmanış malzemeleri için uygun çatlak hatlarına ve ara emniyet atılabilecek yapıya sahip olmalı.

Macera ve Minimum Koşullar: Macera ruhunu destekleyen zorlu koşullar genellikle kabul edilebilir.

Doğal Yapı ve Çevre Koruma: Doğal kayalık yapıları kullanmalı ve çevre koruma standartlarına uygun olmalı.

Ulaşım ve Konaklama: Ulaşımına uygun ve kamp alanlarına veya konaklama mekanlarına yakın olmalı.

Sportif Kaya Tırmanışı için Asgari Standartlar:

Kayalık Alanın Seçimi: Sağlam ve yüksek kayalıklar, emniyet noktaları oluşturulabilecek doğal oluşumlar içermeli.

Boltlanmış Rotalar: Rota yapıcılarının önceden oluşturduğu boltlarla donatılmış olmalı.

Rota Derecelendirmesi: Uzunluk ve hamle zorluklarına göre derecelendirilmiş rotalar.

Ulaşım ve Konaklama: Ulaşımına uygun ve kamp alanlarına veya konaklama mekanlarına yakın olmalı.

Rota Çeşitliliği ve Kalitesi: Farklı zorluk derecelerine sahip çeşitli rotalar içermeli.

Güvenlik ve Bakım: Rotaların ve rota yapımında kullanılan malzemelerin düzenli bakımı ve güvenlik kontrolü.

Doğal Yapı ve Çevre Koruma: Doğal kayalık yapıları kullanmalı ve çevre koruma standartlarına uygun olmalı.

5.7. Bisiklet Branşı

Bisiklet branşı içerik analiz sonuçları incelendiğinde, uzmanlar ana temalardan sırasıyla “çevresel analiz”, “alt yapı” ve “ekonomik kalkınma”ya değindiği, sözcük frekanslarında en fazla tekrar eden kelimeler ise “parkur” ve “rekreasyonel” olduğu belirlenmiştir. Ayrıca kümelenmiş ağ grafiğinde tema grafiğinde 3 küme oluşmuş, tek başına etiketlenen “yerel kültür ve miras” birinci kümeyi, “çevresel analiz” ikinci kümeyi ve diğer temalar üçüncü kümeyi oluşturduğu belirlenmiştir.

Ritchie vd. (1999)’nin yaptıkları çalışmada, bisiklet turistlerinin seyahat hızları ve kalış süreleri nedeniyle bölgesel alanlarda önemli miktarda zaman ve para harcadığını, bisiklet turizminin mevcut altyapı ve tesisleri kullanma potansiyeline rağmen; önemli sayıda katılımcının Yeni Zelanda’nın Güney Adası’nda altyapı arzı açıklarının mevcut olduğunu algıladığını göstermektedir. Çalışmada, bisikletli turistlerin kırsal ve bölgesel alanların canlandırılması ve çeşitlendirilmesine yardımcı olmada faydalı olmasına rağmen; altyapı ve bilginin planlanması ve sağlanmasının, bu tür turizmin bölgesel alanlar için ekonomik kalkınma faydalarını en üst düzeye çıkarmada temel hususlar olduğu sonucuna varılmıştır.

Bisiklet branşına ilişkin uzmanların betimsel analiz sonuçlarına göre, alanın rekreasyonel spor turizm için doğa güzellikleri olan dünya listesinde müthiş bir potansiyel taşıdığı, dünyada ilk üç sırayı alabilecek parkurların bulunduğu bir destinasyon olduğu, işaretlemelerin ve dijital haritalandırmaların olması gerektiği, etkinlik alanlarının belirlenmesinde yabancı hayata ve yaşam uygunluğuna çevreci bir şekilde doğaya zarar vermeden planlama yapılması, azami güvenlik önlemleri alınması gerektiği, korunmuş alanların fazlalığı önemli bir cazibe oluşturduğu, alanlara konaklama (çadır), alt-yapı, parkur çalışmaları ve erişebilirlik imkanlarının sağlanması, spor etkinlikleri çeşitlendirilmesiyle gelecek turistlerle sürdürülebilirlik ile sosyo-kültürel ve ekonomik kalkınmaya katkı sağlanacağı ve tanıtım ve pazarlamanın bu çerçevede yapılması gerektiği, yerel yönetimler ve ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği halinde branşın gelişeceği belirlenmiştir.

Elde edilen verilere göre bisiklet branşı özelinde Gündoğmuş İlçesi’nde yüksek bir rekreasyonel spor turizmi potansiyelinin olduğunu göstermiştir.

Araştırmada uzman görüşmeleri de dikkate alınarak, branşın asgari standartları şu şekilde sıralanabilir.

Yol Bisikleti Parkuru için Asgari Standartlar:

Yol Durumu ve Yüzey Kalitesi: Yol bisikleti parkurları, düzgün ve kaliteli yüzeye sahip olmalıdır. Sıcak ya da soğuk asfalt gibi bisikletçiler için uygun zemin türleri tercih edilmelidir.

Parkur Uzunluğu ve Tasarımı: Rekreatif bisiklet parkurlarının mesafesi en az 30-40 kilometre olmalıdır. Parkur rekreatif ve yarış amaçlı kullanıma uygun şekilde tasarlanmalıdır. Görsel çekicilik ve manzara, parkur tasarımında önemli bir unsur olmalıdır.

İşaretlemeler ve Yön Tabelaları: Parkur boyunca bisikletçilerin rotayı kolayca takip edebilmeleri için uygun işaretlemeler ve yön tabelaları bulunmalıdır. Ayrıca, trafiğe açık yollarda sürücülerin bisikletçilerle karşılaşabilecekleri konusunda uyarı tabelaları yerleştirilmelidir.

Güvenlik ve Acil Durum Hizmetleri: Bisikletçilerin güvenliği öncelikli olmalıdır. Acil durumlar için hızlı müdahale sağlayacak sağlık hizmetleri ve acil servislerin erişilebilir olması gerekmektedir.

Çevresel Etki ve Doğa Koruma: Parkurlar, doğal çevreye minimal zarar verecek şekilde tasarlanmalı ve doğa koruma önlemleri alınmalıdır.

Teknoloji ve Dijital Haritalama: Günümüz teknolojisinin avantajlarından yararlanarak dijital haritalandırma yapılmalıdır. Bu, sporcuların parkuru takip etmelerini kolaylaştıracak ve etkileşimli bir deneyim sunacaktır.

Dağ Bisikleti Parkuru için Asgari Standartlar:

Parkur Tasarımı ve Zorluk Seviyeleri: Dağ bisikleti parkurlarının zorluk seviyeleri açıkça belirtilmeli, böylece sporcular kendi yetenek ve deneyim seviyelerine uygun parkurları seçebilirler. Parkurlar çeşitlilik sunmalı ve farklı zorluk derecelerini içermelidir.

Çevresel Koruma ve Sürdürülebilirlik: Parkurların doğaya minimal etki yapması ve çevre koruma kurallarına uygun olması esastır. Parkur tasarımında, mevcut bitki örtüsüne ve yaban hayatına zarar vermemek önemlidir.

Güvenlik ve Ekipman Bakımı: Parkur güvenliği için gerekli önlemler alınmalıdır. Düşmeleri ve yaralanmaları önlemek için bariyerler ve koruyucu ekipmanlar gibi tedbirler gereklidir. Ayrıca, bisiklet ve güvenlik ekipmanlarının düzenli bakımları yapılmalıdır.

Parkur Yapısı ve Özellikleri: Dağ bisikleti parkurları, stabilize yol, toprak yol ve patika yollar gibi çeşitli yüzey tiplerinden oluşmalıdır. Parkur içinde, sporcuların bisikletleriyle çeşitli engelleri aşabilecekleri bölümler de olmalıdır.

Doğal ve Teknik Zorluklar: Parkur, inişler çıkışlar ve teknik zorlukları içermelidir. İrtifa kazanımı en az 500-600 metre olmalı ve parkur, macera ve adrenalin hissi uyandıran özelliklere sahip olmalıdır.

İşaretleme ve Dijital Haritalama: Parkur boyunca net işaretlemeler ve şeritlemeler yapılmalıdır. Sporcuların yönlerini bulmalarına yardımcı olmak için dijital haritalama ve işaretlemeler kullanılmalıdır.

5.8. Araştırma Konusu (Genel) Branşlar

Araştırma konusu branşlara ilişkin genel içerik analiz sonuçları incelendiğinde, uzmanlar ana temalardan sırasıyla “çevresel analiz”, “altyapı ve erişebilirlik” ve “spor ve aktivite”ye değindiği, sözcük frekanslarında en fazla tekrar eden kelimeler ise “Gündermiş”, “konaklama” ve “rekreasyonel” olduğu belirlenmiştir. Ayrıca kümelenmiş ağ grafiğinde temalar 3 ayrı kümede toplanmış, “spor ve aktivite” ile “sosyo-kültürel” ana temaları hiçbir paragraf veya cümlede diğer temalarla birlikte kullanılmadığından ayrı küme oluşturmuşlardır. Diğer tüm ana ve alt temalar birlikte kullanılmış olup, üçüncü kümeyi oluşturmuşlardır.

Benzerlik Matrisi’nden elde edilen bulgular incelendiğinde, birbirleriyle benzer branşların yamaç paraşütü ile koşu (0,89) olduğu ve bunu sırasıyla bisiklet branşı ile kano (0,86) ve mağaracılık ve yürüyüş (0,86) takip ettiği tespit edilmiştir. Uzman görüşleriyle etiketlenen temalardan yola çıkarak oluşan benzerlik matrisi incelendiğinde her ne kadar koşu branşı ile yamaç paraşütü branşı birbirinden farklı spor branşları gibi gözükse de rekreasyonel spor turizm kapsamında coğrafyanın uyumunun yanı sıra diğer temalar açısından da benzerlik göstermesi, bölgenin rekreasyonel spor turizmine olan uyumun bir göstergesi olduğu söylenebilir.

Genel branşlara ilişkin duygu analizi sonuçları incelendiğinde, metin içerisinde toplam 15220 kelime sayısının olduğu, bu kelimelerin 4276 adeti NRC sözlük ile kategorize edilebildiği ve kelimelerin 3289 adedi pozitif, 987 adedinin negatif kelime olduğu sonucuna varılmıştır. Duygu analizine ilişkin betimsel istatistiki verilere göre sözcüklerin aldığı minimum değerin -6, maksimum değerin ise 8 olduğu ve ortalama duygu skoru 0,78’dir. Bu skor 1’e oldukça yakın bir değer olduğundan; uzman görüşleri genel anlamda pozitif olarak nitelendirilmektedir. Ayrıca NRC sözlük için tanımlanan 8

temel duygu kapsamında uzman görüşleri kategorize edilmiş, uzmanların sahip olduğu en yüksek duygular sırasıyla; “güven”, “beklenti” ve “sürpriz”dir.

Genel sonuçlar incelendiğinde, duygu analizi bulguları ile içerik analizi bulguları örtüşmektedir. Öne çıkan güven ve beklenti duygusu, bölgenin doğal yapısının spor türlerine uygunluğu ve rekreasyonel turizm için yapılacak çalışmalara yönelik beklenti içerisinde olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca sürpriz, duygusu, uzmanların yaptıkları gözlem sonuçlarına beklentilerinin üzerinde bir bölgeyle karşılaştıklarını ifade etmektedir. Duyarlılık skorunun 1’e yakın olması genel anlamda bölgeyle ilgili düşünceler olumlu olduğunu işaret etmektedir.

Benzer bir çalışmayı Kekeç vd. (2022)’nin yaptığı alanyazından anlaşılmaktadır. Sinop İli’nin kırsal turizm potansiyelinin belirlenmesine yönelik yapılan çalışmada, İlin coğrafi, tarihi, kültürel, doğal ve iklimsel özellikleri nedeniyle büyük bir kırsal turizm potansiyeline sahip olduğu, İldeki nüfus oranının düşük olmasının, yoğun sanayileşmenin etkilerinden uzak doğal alanların varlığı sayesinde sürdürülebilirliğin korunmasını desteklediği bildirilmiştir. Tüm çekiciliğiyle her geçen gün artan turist sayısının, tanıtım ve yatırım faaliyetleriyle daha da değer kazanacağı, uygulanabilir alanların projelerinin tamamlanmasıyla kırsal turizm rekreasyon faaliyet çeşitliliğinin artacağı dolayısıyla daha fazla kitleye ulaşmasını sağlayacağı sonucuna varılmıştır. Çalışmadaki zayıf yönlerin ise, Sinop İli’nin kırsal faaliyetlere oldukça uygun olduğu ancak potansiyelinin değerlendirilmesinde tanıtım, altyapı, yatırım ve planlama gibi eksikliklerin olduğuna vurgu yapılmıştır.

Büyük Kanyon nehri koşucularının yerel topluluklarda yolculuk başına kişi başına 680 dolar, öte yandan New River Gorge kürekçilerinin ise yolculuk başına kişi başı ortalama 31 dolar harcadığını tahmin etmektedir (Manni vd., 2005). Thigpen vd. (2001) araştırmalarında, ziyaretçi türlerinin karışımından dolayı dokuz çalışma bölgesinde ortalama harcama düzeylerinin geniş bir aralıkta olduğunu bildirmiştir. Polloc vd. (2012) yaptıkları araştırmada; ziyaret oranlarında, seyahat özelliklerinde ve bunun sonucunda ortaya çıkan ekonomik etkilerde önemli alt-bölgesel farklılıkların varlığını belirtmiş ve farklı kullanım özellikleri ve ekonomik etkileri olan çeşitli alt bölgeleri kapsayan doğrusal rekreasyon ağlarını planlayan bölgesel arazi yöneticileri ve toplum geliştirme uygulayıcıları için önemli sonuçları olduğu konusuna vurgu yapılmıştır. Kırsal bölgeleri ziyaret eden rekreasyonel spor turisti kullanıcı türlerindeki farklılıklar ekonomik etkilerde ve bölgesel farklılıklara yol açtığı; gecelik ziyaretçiler, gündüz kullanıcılarından 10:1 oranında daha fazla harcama yaptıkları, otel ve kabin

kiralayanların kampçılardan yaklaşık iki katı kadar harcama yaptıklarını belirlemişlerdir.

Bu bilgiler ve uzmanların Gündoğmuş ilçesi'nde yaptıkları gözlem ve görüşmelerden (kavram haritaları, temalar, kod frekansları ve küme/ağ grafikleri) hareketle araştırmanın sonuçları;

Gündoğmuş İlçesi'nin coğrafi ve tarihsel özellikleri, etkinlik alanları, iklim koşulları vb. özellikleri sayesinde cazibe merkezi olabilecek önemli rekreasyonel spor turizmi potansiyeli taşıdığı sonucuna varılmıştır.

Bu durum kavram haritalarında ve kod frekansları bulgularından da anlaşılmaktadır. Diğer vurgu yapılan konular ise “konaklama/tesisler” ve “ulaşım”dır. Rekreasyonel turizm kapsamında bölgeye ulaşımın önemine vurgu yaparken; Gündoğmuş ilçesi'nde eksik olan konuların Antalya bölgesine yakın olması avantajına da değinmişlerdir.

Konaklama tesislerinin olması sporcular ve turistler açısından önemli olduğunu, kamp alanlarının da tesis olarak kullanılabileceği vurgulanmıştır. Bölgede konaklama tesislerinin artması, bölgenin rekreasyonel turizmi açısından gelişimine katkı sağlayacağı gibi aynı zamanda yerel topluluğun ve bölgenin ekonomisine katkı sağlayacağı söylenebilir.

Ağ grafiklerinde “etkinlik planlama” ve “tanıtım” ile değerlendirilmesi gerektiği ve bu durumun bölgenin ekonomik kalkınmasıyla da ilgili olabileceği bulgulardan anlaşılmıştır. Ayrıca diğer önemli husus “risk yönetimi” ve “etkinlik planlama”dır. Parkur güvenliği, acil durum planlaması, kamp alanlarının güvenliği gibi konular tüm uzmanlar için önemli bir husus olduğu vurgulanmıştır. Genel kavram haritasından da anlaşılabileceği üzere bölgenin rekreasyonel spor turizmi açısından bütün uzmanlar “etkinlik planlama”nın önemine değinmiştir. Etkinliklere çeşitli tanıtım pazarlama stratejileriyle elit sporcuların yönelimleri sağlandığında farkındalığın artacağı ve dolayısıyla bölgeye olan ilgiyi arttıracığı söylenebilir.

Diğer önemli kavramlar ise “çevresel duyarlılık” ve “ekolojik sürdürülebilirlik”tir. Uzmanlar “doğal kaynaklar”ın spor turizmi açısından gerekli özelliklere sahip olduklarını ifade ederken; ayrıca çevresel açıdan duyarlı olarak, ekolojik sürdürülebilirliğin sağlanmasının gerekliliğine vurgu yapılmıştır.

Genel küme grafiği incelendiğinde 25 temanın aynı kümede yer alarak birbiriyle ilişki içerisinde olduğu tespit edilmiştir. Uzmanlar rekreasyonel turizm için doğal

kaynaklardan başlayarak, tanıtım faaliyetlerine, etkinlik programlarından ekolojik sürdürülebilirliğe kadar bütün hususların birbiriyle ilişki içerisinde.

Çevresel analiz ana teması altındaki doğal kaynaklar bütün branşlarda en sık tekrarlanan alt tema olmuştur. Genel sözcük frekansı incelendiğinde “Gündoğmuş”, “bölge” ve “doğal” kelimeleri, “doğal kaynaklar” teması ile bölgenin rekreasyonel turizme uygunluğu konusunda tema istatistiklerini pekiştirmektedir.

Ağ grafiklerde tespit edilen önemli kavram kümesi “altyapı”, “teknoloji” ve “çevresel duyarlılık”tır. Rekreasyonel spor turizminin gelişmesi için yapılacak altyapı çalışmaları, özellikle bölgede iletişimin artması için “teknolojik yatırımlar” önemlidir. Bu hususlar vurgulanırken; uzmanlar bölgenin coğrafi yapısının ve fauna çeşitliliğinin değişmemesi için çevresel duyarlılığa vurgu yapmışlardır.

Diğer sözcükler ise “konaklama” ve “parkur”dur. Bölgedeki konaklama ve tesisine dikkat çeken uzmanlar, aynı zamanda “spor türleri” temasıyla parkurların önemine vurgu yapmıştır. Şöyle ki; rekreasyonel spor etkinliklerinin çeşitlenmesinin konaklama alanlarıyla doğru orantılı şekilde planlanması gerekliliği sürdürülebilirlik açısından önemlidir.

Ayrıca başka bir küme ise, “konaklama ve tesisler” ile “yerel kültürel miras” kavramları arasındadır. Tesislerin artması ile artacak ziyaretçi sayısının bölge insanı oluşacak etkileşimin bölgeye katkı sağlayacağı söylenirken; bölgedeki Yörükler için tehlike oluşturabileceği vurgulanmıştır. Bu açıdan dengeli/duyarlı tesisleşme modelleriyle kültür mirasının korunmasına da özen gösterilmelidir.

6. ÖNERİLER

Araştırmanın sınırlılıkları göz önünde bulundurularak, uygulayıcılar (2019 Spor Turizmi Çalıştay “Örgütlenme ve Destinasyon Yönetimi Komisyonu Raporu”da dikkate alınarak) ve araştırmacılar açısından ileride yapılacak çalışmalara yardımcı olması amacıyla aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

Uygulayıcılar için;

- Gençlik ve Spor Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı ve diğer paydaşlar ile işbirliği içerisinde bölgesel kalkınma ajanslarının koordinasyonunda Ülkemizin rekreasyonel spor turizm destinasyonları belirlenerek; Türkiye rekreasyonel spor turizmi coğrafi haritası çıkarılması önerilir.
- Gündoğmuş’un rekreasyonel spor turizmi destinasyonlarının belirlenmesinde kaynakların etkin ve verimli kullanılması adına fayda-maliyet ve sürdürülebilirlik analizleri yapılması ve taşıma kapasitesi dikkate alınması önerilir.
- Gündoğmuş’un destinasyon yönetiminde Ar-Ge’ye dayalı ürün geliştirme yapılmalı, yönetimin fonksiyonları entegre bir şekilde dikkate alınması, finansman ve pazarlama unsurları göz önünde bulundurulması sağlanabilir.
- Gündoğmuş’un rekreasyonel spor turizmi destinasyonlarının belirlenmesinde uluslararası trend sporlar dikkate alınabilir.
- Rekreasyonel spor turizmi ile ilgili çalışmalara önderlik edecek, gerekli durumlarda Kültür ve Turizm Bakanlığı ile koordinasyonu sağlayacak sağlık turizminde Sağlık Bakanlığı bünyesinde, tabiat turizminde Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesindeki yapıya benzer şekilde spor turizminin gelişimi için Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde de bir birim oluşturulabilir.
- Gündoğmuş’un rekreasyonel spor turizmi potansiyeline ilişkin tutundurma faaliyetleri için kamu ve sivil toplum işbirliği ile gerekli çalışmalar yapılması,
- Gündoğmuş’ta oluşturulan rekreasyonel spor destinasyon alanlarında yürütülecek çalışmalarda Gençlik ve Spor Bakanlığı koordinasyonunda mahalli idareler ve üniversiteler ile işbirliği yapılmalı ve gerekli desteğin alınması yönünde çalışmalarda bulunulabilir.

- Gündoğmuş'ta oluşturulacak rekreasyonel spor branşlarına yönelik alan uzmanlarının yetiştirilmesi için görev tanımları belirlenmesi ve bu uzmanların Gençlik ve Spor Bakanlığı, ilgili federasyon ve üniversiteler tarafından eğitilmesi ve belgelendirilmesi sağlanabilir.
- Rekreasyonel spor turizminde uluslararası üst örgütlerin kural ve ilkeleri göz ardı edilmemeli, örgütlenmede uluslararası mevzuat ve tekniğe uygun hareket edilebilir.
- Gündoğmuş'ta yapılacak olan tesis ve altyapılarda olmak üzere çevre duyarlılığı göz önünde bulundurularak sürdürülebilir ve yenilikçi olunması,
- Kamp ve faaliyet alanlarının planlanmasında elektrik, tuvalet, teknolojik donanım vb. ihtiyaçların gözönünde bulundurulması önerilir.
- Gündoğmuş'ta oluşturulacak tesislerin ilgili destinasyonun kültürel, coğrafi ve doğal yapısına uygun (Örnek: Yörük Kültürünün, Kral Yollarının Korunması) yapılabilir.
- Gündoğmuş'ta oluşturulacak konaklama ve tesislerinin (parkur) entelsizleştirilmesi ve engellilere yönelik etkinlikler düzenlenebilir.
- Gündoğmuş özelinde faaliyetlerin çeşitlendirilmesi adına potansiyel taşıyan diğer branşlar belirlenebilir.
- Araştırma özelindeki branşlara ilişkin potansiyel parkurların belirlenmesi ve mevcut parkurların daha detaylı hale getirilmesi ve faaliyetler göz önünde bulundurularak taşıma kapasitelerinin hesaplanması önerilmektedir.

Araştırmacılar için;

- Eşsiz güzelliklerle zengin olan ülkemizin özellikle kırsal bölgelerinin rekreasyonel spor turizmi ile kalkındırılması hedefine yönelik potansiyellerinin belirlenmesine yönelik modelleme araştırmaları yapılabilir.
- Araştırma sınırlılıklarıımız içerisinde kadın uzman sayımız yetersizdi. Yapılması planlanan benzer çalışmalarda kadın uzmanların sayıları artırılabilir.
- Bölgenin sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik durumunun anlaşılması için halka yönelik çeşitli araştırmalar yapılarak stratejiler belirlenebilir.
- Kırsal bölgelerde rekreasyonel spor etkinliklere katılan bireylere yönelik nitel, nicel ve karma desenli çalışmalarla psiko-sosyal, psiko-kültürel, sosyo-ekonomik çıktılar incelenebilir.
- Gündoğmuş İlçesi fauna-flaora, tarih, coğrafya ve zirai açıdan da önemli bir destinasyon olduğundan; rekreasyonel açıdan akademik çalışmaların yanı sıra multidisipliner açıdan da çeşitli araştırmalar yapılabilir.

7. KAYNAKÇA

1. Adak, M., Takmer, B., & Akdoğu Arca, E. N. (2015). İlkçağ'da Akseki bölgesi. Ben Akseki'yim, *İstanbul*, 251-275.
2. Aguiló, E., Alegre, J., & Sard, M. (2005). The persistence of the sun and sand tourism model. *Tourism Management*, 26(2), 219-231.
3. Ahmed, N. (2023). Residents support towards cultural heritage tourism: The relevance of heritage proximity and tourism perceived impacts. *Revista de turism-studii si cercetari in turism*, (35).
4. Aicher, T. J., Brenner, J., & Aicher, T. J. (2015). Individuals' motivation to participate in sport tourism: A self-determination theory perspective. *International Journal of Sport Management, Recreation and Tourism*, 18(1), 56-81.
5. Ak M. (2014) "Antalya'da İdari Yapı ve Nüfus, *Adalya*, 17: 305-350.
6. Akesen, A. (1984). Açık hava rekreasyonunda bazı temel kavramlar ve özellikleri. *Journal of The Faculty of Forestry Istanbul University*, 34(1), 131-137.
7. Akgül, M. (1989). *16. Yüzyıl arşiv kayıtlarına göre Alâiye'nin sosyal ve ekonomik hayatı ile nüfus ve idari taksimatı*. (Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
8. Akgül, B. M., Sarol, H. & Gürbüz, B. (2017). Rekreasyonel amaçlı hizmet veren spor işletmelerinin hizmet kalitesinin belirlenmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(3), 33-39
9. Alanya Belediyesi (2022). *Alanya Kalesi*, Erişim Adresi: <https://www.alanya.bel.tr/S/415/Alanya-Kalesi>, Erişim Tarihi: 05.02.2022.
10. Albek, A. (1958). Rapor: sur les Ruines d'Ayasofya. *Belleten*, 22(87), 350-352.
11. Albek, A. (1974). Yazıtlı Kilise. Asar Tepesi. Mansel'e armağan. *Mel. am Mansel*, 709-711.
12. Aly, M. N., Hamid, N., Suharno, N. E., Kholis, N., & Aroyandini, E. N. (2021). Community involvement and sustainable cave tourism development in tulungagung region. *Journal of Environmental Management and Tourism*, 12(2), 588-597.
13. Andereck, K. L., & Nyaupane, G. P. (2011). Exploring the nature of tourism and quality of life perceptions among residents. *Journal of Travel Research*, 50(3), 248-260.

14. Antić, A., Vujičić, M. D., Dragović, N., Cimbaljević, M., Stankov, U., & Tomić, N. (2022). Show cave visitors: An analytical scale for visitor motivation and travel constraints. *Geoheritage*, 14(2), 53.
15. Argan, M., Yüncü, D., Coşkun, İ. O., Sevil, T., Özel, Ç. H., Yüncü, H. R., & Şimşek, K. Y. (2013). *Rekreasyon yönetimi*. Anadolu Üniversitesi Web-ofset Tesisleri, Eskişehir.
16. Arismayanti, N. K., Sendra, I. M., Suwena, I. K., Budiarsa, M., Bakta, I. M., & Pitana, I. G. (2019). Tourism villages' development in Bali, mass or alternative tourism. *Journal of Tourism and Hospitality Management*, 7(2), 117-139.
17. Artı Gerçek. (2019). *Everest Dağı'ndan 11 ton çöp toplandı*, <https://artigercek.com/dunya/everest-dagi-ndan-11-ton-cop-toplandi-95927h>, Erişim Tarihi: 13.01.2022.
18. Ashton, A. (2015). Developing a tourist destination brand value: The Stakeholders' perspective. *Tourism Planning & Development*, 12(4), 398-411.
19. Aslan, Z., Güneren, E., & Çoban, G. (2014). Destinasyon markalaşma sürecinde yöresel mutfakın rolü: Nevşehir örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 2(4), 3-13.
20. Aşan, K., & Emeksiz, M. (2018). Outdoor recreation participants' motivations, experiences and vacation activity preferences. *Journal of Vacation Marketing*, 24(1), 3-15.
21. Atkinson, C. L. (2017). Rural development. *Global Encyclopedia of Public Administration, Public Policy, and Governance*; Farazmand, A., Ed, 1-7.
22. Ay, E., & Güzel, M. O. (2021). Rekreasyonel bir faaliyet olarak bisiklet turizmi: Hatay bisiklet yolu ve çevresi üzerine bir değerlendirme. *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 4(10), 972-988.
23. Aygün, Y. (2020). *Serbest zaman macera etkinliği olarak rekreasyonel tüplü dalış: Dalgıç deneyimleri ve su altı ortamları*. (Doktora Tezi). İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Malatya
24. Backman, E., & Svensson, D. (2023). Where does environmental sustainability fit in the changing landscapes of outdoor sports? An analysis of logics of practice in artificial sport landscapes. *Sport, Education and Society*, 28(6), 727-740.
25. Barbier, E. B. (2019). The concept of environmental sustainability. In *nature's fortune: How business and society thrive by investing in nature* (37-52). Basic Books.
26. Bathla, S., Joshi, P. K., & Kumar, A. (2020). Agricultural growth and rural poverty reduction in India. *India Studies in Business and Economics*, Springer, Singapore.

27. Bauman, A., Bull, F., Chey, T., Craig, C. L., Ainsworth, B. E., Sallis, J. F., ... & Pratt, M. (2009). The international prevalence study on physical activity: results from 20 countries. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 6(1), 1-11.
28. Baxter, P., & Jack, S. (2008). Qualitative case study methodology: Study design and implementation for novice researchers. *The Qualitative Report*, 13(4), 544-559.
29. Baytok, A., Pelit, E., & Soybalı, H. (2017). Alternatif turizm mi turizmde çeşitlilik mi? Kavramsal bir değerlendirme. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(1), 1-14.
30. Bean, G. E., & Mitford, T. B. (1970). *Journeys in rough Cilicia 1964-8*. Österreichische Akademie Der Wissenschaften, Philosophisch-Historische Klasse Denkschriften 102, ISBN: 3205042794, 239.
31. Bean, G.E. (1976). *The Princeton encyclopedia of classical sites*. Stillwell, Richard. MacDonald, William L. McAlister, Marian Holland. Princeton, N.J. Princeton University Press.
32. Bell, C., & Lyall, J. (2002). The accelerated sublime: Thrill-seeking adventure heroes in the commodified landscape. *Tourism: Between place and performance*, 21-37.
33. Bell, S., Tyrväinen, L., Sievänen, T., Pröbstl, U., & Simpson, M. (2007). Outdoor recreation and nature tourism: A European perspective. *Living Reviews in Landscape Research*, 1(2), 1-46.
34. Bentley, T., Page, S., & Laird, I. (2001). Accidents in the New Zealand adventure tourism industry. *Safety Science*, 38(1), 31-48.
35. Berman, M. G., Jonides, J., & Kaplan, S. (2008). The Cognitive benefits of interacting with nature. *Psychological Science*, 19(12), 1207-1212.
36. Beyer, K. M., Kaltenbach, A., Szabo, A., Bogar, S., Nieto, F. J., & Malecki, K. M. (2014). Exposure to neighborhood green space and mental health: Evidence from the survey of the health of Wisconsin. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 11(3), 3453-3472.
37. Bibi, İ. (1996). *El Evamirü'l-Ala'ıye Fi'l-Umuri'l-Ala'ıye (Selçuk Name) I*, Çev. Mürsel Öztürk, Ankara.
38. Biddle, S. J., & Vergeer, I. (2020). Mental health benefits of physical activity for young people. In *The routledge handbook of youth physical activity* (121-147). Routledge.
39. Bilgen, D., Yıldız, Y., & Güngörmüş, H.A. (2023). Slow tourism and recreation. *Journal of Sports for All and Recreation*, 5(1), 27-34.

40. Bilici, K. (2000). Alanya'nın Fethi meselesi: Bir tesbit, içinde: *Adalya (IV)*, 287-292.
41. Bingham, K. (2023). *Exploring the natural underground: A New sociology of caving*. Taylor & Francis.
42. Blamey, R. K. (2001). Principles of ecotourism. In *Nature-based tourism in peripheral areas* (13-34). Channel View Publications.
43. Boase, T. S. R. (1978). *The Cilician Kingdom of Armenia*. (No Title).
44. Boo, E. (1990). *Ecotourism: the potentials and pitfalls: country case studies*. WWF.
45. Bortolotti, A. (2021). Perspectives on outdoor sports: uncertainty between nature and culture. *Journal of Physical Education and Sport*, 21, 638-642.
46. Botella-Carrubi, D., Curras Mostoles, R., & Escrivá-Beltrán, M. (2019). Penyagolosa trails: From ancestral roads to sustainable ultra-trail race, between spirituality, nature, and sports. A case of study. *Sustainability*, 11(23), 6605.
47. Boyle, M. (2021). *Human Geography: An Essential Introduction*. John Wiley & Sons.
48. Bratman, G. N., Anderson, C. B., Berman, M. G., Cochran, B., de Vries, S., Flanders, J., Folke, C., Frumkin, H., Gross, J. J., Hartig, T.,... & Roe, J. (2019). Nature and mental health: An ecosystem service perspective. *Science Advances*, 5(7), eaax0903.
49. Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101.
50. Brittain, I., & Beacom, A. (Eds.). (2018). *The Palgrave handbook of Paralympic studies*. London: Palgrave Macmillan.
51. Broadhurst, R. (2002). *Managing environments for leisure and recreation*. Routledge.
52. Brooker, E., & Joppe, M. (2013). Trends in camping and outdoor hospitality—An international review. *Journal of outdoor Recreation and Tourism*, 3, 1-6.
53. Brown, C. N. (2020). *Washington Canoe Club*. Arcadia Publishing.
54. Brown, P. J. (1989). Quality in recreation experience. In *Outdoor recreation benchmark 1988: Proceedings of the national outdoor recreation forum* (412-421). Washington, DC: US Forest Service.
55. Buckley, R. (2004). *Environmental impacts of ecotourism*. CABI publishing.

56. Buckley, R. (2011). Tourism and environment. *Annual review of environment and resources*, 36, 397-416.
57. Buckley, R. (2012). Sustainable tourism: Research and reality. *Annals of tourism research*, 39(2), 528-546.
58. Buhalis, D., Andreu, L., & Gnoth, J. (2020). The dark side of the sharing economy: Balancing value co-creation and value co-destruction. *Psychology & Marketing*, 37(5), 689-704.
59. Buning, R. J., & Lamont, M. (2021). Mountain bike tourism economic impacts: A critical analysis of academic and practitioner studies. *Tourism Economics*, 27(3), 500-509.
60. Butler, R. (1990). Alternative tourism: pious hope or trojan horse? *Journal of Travel Research*, 28(3), 40-45.
61. Butler, R. W. (2009). Tourism destination development: Cycles and forces, myths and realities. *Tourism Recreation Research*, 34(3), 247-254.
62. Ceballos-Lascurain, H. (1996). *Tourism, ecotourism, and protected areas: The state of nature-based tourism around the world and guidelines for its development*. Gland, Switzerland: IUCN.
63. Chang, W. J., & Katrichis, J. M. (2016). A literature review of tourism management (1990–2013): a content analysis perspective. *Current Issues in Tourism*, 19(8), 791-823.
64. Chiarini, V., Duckeck, J., & De Waele, J. (2022). A global perspective on sustainable show cave tourism. *Geoheritage*, 14(3), 82.
65. Cigu, E., Agheorghiesei, D. T., Gavriluță, A. F., & Toader, E. (2018). Transport infrastructure development, public performance and long-run economic growth: a case study for the Eu-28 countries. *Sustainability*, 11(1), 67.
66. Cihan, B. B., Araç Ilgar, E. & Karavelioğlu, B. (2021). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin rekreasyon kavramına ilişkin metaforik algılarının incelenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 255-269.
67. Coccossis, H., & Mexa, A. (2017). *The challenge of tourism carrying capacity assessment: Theory and practice*. Routledge.
68. Cohen, E. (2018). The philosophical, ethical and theological groundings of tourism—an exploratory inquiry. *Journal of Ecotourism*, 17(4), 359-382.
69. Cole, S. (2007). *Tourism, culture and development: Hopes, dreams and realities in East Indonesia* (Vol. 12). Channel View Publications.
70. Cordell, H. (2008). The latest trends in nature-based outdoor recreation. *Forest History Today*, 4-10.

71. Cordes, K. A., & Ibrahim, H. M. (1999). *Applications in recreation and leisure: for today and the future* (No. Ed. 2). McGraw-Hill Book Company Europe.
72. Costa, C. A., & Chalip, L. (2005). Adventure sport tourism in rural revitalisation- An ethnographic evaluation. *European Sport Management Quarterly*, 5(3), 257-279.
73. Crane, A., Matten, D., & Moon, J. (2004). Stakeholders as citizens? Rethinking rights, participation, and democracy. *Journal of Business Ethics*, 53, 107-122.
74. Creswell, J. W. (2013). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (3rd ed.). Sage Publications.
75. Creswell, J. W., & Miller, D. L. (2000). Determining validity in qualitative inquiry. *Theory into practice*, 39(3), 124-130.
76. Ciascai, O. R., Dezsai, Ş., & Rus, K. A. (2022). Cycling tourism: A literature review to assess implications, multiple impacts, vulnerabilities, and future perspectives. *Sustainability*, 14(15), 8983.
77. Cunningham, H. (2016). *Leisure in the Industrial Revolution: C. 1780-c. 1880*. Routledge.
78. Çetin, A. & Özman, C. (2019). Koşucuların ultra-maraton etkinliklerine katılmalarındaki motivasyonel boyutlar ve bu boyutların onların yaşam doyumları ve başarı algılarıyla karşılaştırılması. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(2), 177-187
79. Çetinkaya, G. (2008). *Milli parkların bir rekreasyon alanı olarak düzenlenmesi ve yönetilmesi; bir model önerisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
80. Dalkılıç, G., & Mil, B. (2017). Otel işletmelerinde rekreasyon ve serbest zaman yönetimi: Sahil otelleri örneği. *Yorum Yönetim Yöntem Uluslararası Yönetim Ekonomi ve Felsefe Dergisi*, 5(1), 29-42.
81. Dawadi, B. R., & Upadhayaya, P. K. (2013). Role of tourism in urban-rural integration: Reflexions from trekking (adventure) tourism in Pokhara. *BR Upreti, PK Upadhayaya & T. Sapkota eds, Tourism in Pokhara. Issues, Trends and Future Prospects for Peace and Prosperity*, 251-287.
82. Dellepiane-Avellaneda, S. (2010). Good governance, institutions and economic development: Beyond the conventional wisdom. *British Journal of Political Science*, 40(1), 195-224.
83. Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (2011). *The sage handbook of qualitative research*. Sage.
84. Dredge, D., Airey, D., & Gross, M. (2014). Creating the future. *The Routledge Handbook of Tourism and Hospitality Education*, 535.

85. Duffus, D. A., & Dearden, P. (1990). Non-consumptive wildlife-oriented recreation: A conceptual framework. *Biological conservation*, 53(3), 213-231.
86. Dwyer, L., Forsyth, P., & Spurr, R. (2004). Evaluating tourism's economic effects: New and old approaches. *Tourism Management*, 25(3), 307-317.
87. Ecker, O. (2018). Agricultural transformation and food and nutrition security in Ghana: Does farm production diversity (still) matter for household dietary diversity?. *Food policy*, 79, 271-282.
88. Edensor, T. (2000). Staging tourism: Tourists as performers. *Annals of Tourism Research*, 27(2), 322-344.
89. Eigenschenk, B., Thomann, A., McClure, M., Davies, L., Gregory, M., Dettweiler, U., & Inglés, E. (2019). Benefits of outdoor sports for society. A systematic literature review and reflections on evidence. *International Journal of environmental research and public health*, 16(6), 937.
90. Eisenhardt, K. M. (1989). Building theories from case study research. *Academy of Management Review*, 14(4), 532-550.
91. Elkington, J. (1998). Partnerships from cannibals with forks: The triple bottom line of 21st-century business. *Environmental Quality Management*, 8(1), 37-51.
92. Emel, C. (2015). Serbest zaman, rekreasyon ve etkinlik turizmi ilişkisi. *İstanbul Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 1-17.
93. Emerson, R. M., Fretz, R. I., & Shaw, L. L. (2011). *Writing ethnographic fieldnotes*. University of Chicago press.
94. English, D.K., & Bowker, J.M. (1996). Economic impacts of guided white- water rafting: A study of five rivers. *Water Resources Bulletin*, 32(6), 1319– 1328.
95. Epstein, M. J. (2018). Making sustainability work: Best practices in managing and measuring corporate social, environmental, and economic impacts.
96. Erdoğan M.A. (2013) *Ala'yye Sancağı - 1475 Tarihli Suret-i Defter-i İcmâl-i Vilâyet-i Ala'yye (Metin ve İnceleme)*. Yay. Haz. Faruk Nafiz Koçak. Konya 2013.
97. Eshun, G., & Tichaawa, T. M. (2019). Reconsidering participation for local community well-being in ecotourism in Ghana. *Geo Journal of Tourism and Geosites*, 27(4), 1184-1200.
98. Evans, N. H. (1976). Tourism and cross cultural communication. *Annals of Tourism Research*, 3(4), 189-198.
99. Council of Europe. (2010). *Establishing an enlarged partial agreement on cultural routes*.

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805cdb50,
Erişim Tarihi: 09.05.2022.

100. Evlivan, İ., & Ardahan, F. (2019). Bireyleri bisiklet festivallerine katılmaya motive eden faktörler ölçeğinin geliştirilmesi ve Türk popülasyonu için geçerlilik güvenilirliğinin yapılması. *Journal of Global Sport and Education Research*, 4(2), 15-35.
101. Fasching, G., Schippinger, G., & Pretscher, R. (1997). Paragliding accidents in remote areas. *Wilderness & Environmental Medicine*, 8(3), 129-133.
102. Fatih, H., Jong-Hong, Y., & Iulian, D. A. (2020). Participation in physical activities as recreational activity. *Science Movement and Health*, 20(2), 113-116.
103. Fennell, D. A. (2014). *Ecotourism*. Routledge.
104. Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (2022). *Fethiye spor turizmi stratejisi geliştirme raporu*, Yediveren Matbaacılık.
105. Fistola, R., & La Rocca, R. A. (2018). Slow mobility and cultural tourism. Walking on historical paths. In: Papa, R., Fistola, R., Gargiulo, C. (eds). *Smart planning: sustainability and mobility in the age of change*, 301-322. Green Energy and Technology. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-77682-8_18
106. Fons, M. V. S., Fierro, J. A. M., & y Patiño, M. G. (2011). Rural tourism: A sustainable alternative. *Applied Energy*, 88(2), 551-557.
107. Forsell, T., Tower, J., & Polman, R. (2022). Development of a scale to measure social Capital in Recreation and Sport Clubs. *Leisure Sciences*, 42(1), 106-122.
108. Genç, N., Bulut, Z., & Yılmaz, G. (2022). Açık alan rekreasyonu ve sürdürülebilirlik kavramlarını bir arada kullanan uluslararası çalışmaların bibliyometrik analizi. *Tourism and Recreation*, 4(1), 42-49.
109. Giaoutzi, M., & Nijkamp, P. (Eds.). (2006). *Tourism and regional development: New pathways*. Ashgate Publishing, Ltd.
110. Gibson, K. (2012). Stakeholders and sustainability: An evolving theory. *Journal of business ethics*, 109(1), 15-25.
111. Giles, D., Draper, N., Gilliver, P., Taylor, N., Mitchell, J., Birch, L., ... & Hamlin, M. J. (2014). Current understanding in climbing psychophysiology research. *Sports Technology*, 7(3-4), 108-119.
112. Girault, C. (2020). Aerial Wanderings and Mountain Territorialities: Geographical Reflections on Cross-Country Paragliding. *Journal of Alpine Research| Revue de géographie alpine*, (108-3).

113. Godbey, G. (2009). Outdoor recreation, health, and wellness: Understanding and enhancing the relationship.
114. Gökalp, D. D., & Yazgan, M. E. (2013). Kırsal peyzaj planlamada agroturizm ve agriturizm. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2013(1), 25-29.
115. Gössling, S. (2021). Tourism, technology and ICT: a critical review of affordances and concessions. *Journal of Sustainable Tourism*, 29(5), 733-750.
116. Gössling, S., Hall, C. M., & Scott, D. (2015). *Tourism and water* (Vol. 2). Channel View Publications.
117. Gössling, S., Scott, D., & Hall, C. M. (2012). *Tourism and water: Interactions and impacts*. Channel View Publications.
118. Gössling, S., Scott, D., & Hall, C. M. (2020). *Tourism and water: Interactions, impacts and challenges*. Channel View Publications.
119. Graf, M., & Popescu, J. (2016). Cultural routes as innovative tourism products and possibilities of their development. *International Journal of Cultural and Digital Tourism*, 3(1), 24-44.
120. Grofelnik, H., Perić, M., & Wise, N. (2023). Evaluating the travel carbon footprint of outdoor sports tourists. *Journal of outdoor recreation and tourism*, 43, 100678.
121. Growcock, A. J. W. (2005). *Impacts of camping and trampling on Australian alpine and subalpine vegetation and soils*. Unpublished Ph. D. Dissertation, Griffith University.
122. Gültekin, Y. S., & Gültekin, P. (2012). Kabatepe orman kampı-karavan ve çadırılı kamp alanının rekreasyonel değerinin korunması ve geliştirilmesine ilişkin öneriler, I. *Rekreasyon Araştırmalar Kongresi*, 12, 15.
123. Güngörmüş, H. A., Sarol, H. & Satılmış, S. E. (2022). Hükümlülerin serbest zaman algısı. 3rd *International Congress on Recreation and Sports Management 16-19 May 2022*, Antalya, 94-95.
124. Güngörmüş, H. A., & Yenel, İ. F. (2020). *Bireyleri rekreasyonel egzersize güdüleyen faktörler*. LAP LAMBERT Academic Publishing, Basım sayısı:1, ISBN:978-620-0-53083-7.
125. Gürbüz, B., & Güngörmüş, H. A., & Avcı Taşkiran, T., (2022). Spor ve turizm, In *Disiplinlerarası boyutlarıyla turizm* (249-272). (Editör: İbrahim İlhan & Aziz Gökhan Özkoç), Değişim Yayınları, Sakarya.
126. Gürbüz, B., Öncü, E., & Emir, E. (2020). Boş zaman engelleri ölçeği: Kısa formunun yapı geçerliğinin test edilmesi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 11(2), 120-131.

127. Györi, F., & Balogh, L. (2017). Rethinking the relationship between sport, recreation and tourism. *Leisure, Health and Well-Being: A Holistic Approach*, 121-133.
128. Gyepi-Garbrah, T. F., & Preko, A. (2022). Paragliding festival: understanding stakeholder perception of environmental attitudes and tourism performance. *International Journal of Event and Festival Management*, 13(3), 326-350.
129. Hacıoğlu, N., Gökdeniz, A., & Dinç, Y. (2003). Serbest zaman & rekreasyon Yönetimi. Detay Yayıncılık, Ankara.
130. Hagger, M. S., & Chatzisarantis, N. L. (2009). Integrating the theory of planned behaviour and self-determination theory in health behaviour: A meta-analysis. *British Journal of health psychology*, 14(2), 275-302.
131. Hall, C. M. (2008). *Tourism planning: Policies, processes and relationships*. Pearson Education.
132. Hall, C. M., & Lew, A. A. (2009). *Understanding and managing tourism impacts: An integrated approach*. Routledge.
133. Hall, C. M., & Williams, A. M. (2000). *Tourism and regional development: New pathways*. Ashgate Publishing, Ltd., England.
134. Hamano, S., Ochi, E., Tsuchiya, Y., Muramatsu, E., Suzukawa, K., & Igawa, S. (2015). Relationship between performance test and body composition/physical strength characteristic in sprint canoe and kayak paddlers. *Open access journal of sports medicine*, 191-199.
135. Hannam, K., Sheller, M., & Urry, J. (2006). Editorial: Mobilities, immobilities and moorings. *Mobilities*, 1(1), 1-22.
136. Hansen, V. (2012). *The Silk road: A New history*. Oxford University Press.
137. Harangozó, G., & Zilahy, G. (2015). Cooperation between business and non-governmental organizations to promote sustainable development. *Journal of Cleaner Production*, 89, 18-31.
138. Harrison, D. (2001). Tourism and less developed countries: key issues. In *Tourism and the less developed world: issues and case studies* (pp. 23-46). Wallingford UK: CABI Publishing.
139. Hartig, T., Evans, G. W., Jamner, L. D., Davis, D. S., & Gärling, T. (2003). Tracking restoration in natural and urban field settings. *Journal of environmental psychology*, 23(2), 109-123.
140. Hartig, T., Mitchell, R., de Vries, S., & Frumkin, H. (2014). Nature and health. *Annual Review of Public Health*, 35, 207-228.

141. Hassell, S., Moore, S. A., & Macbeth, J. (2015). Exploring the motivations, experiences and meanings of camping in national parks. *Leisure Sciences*, 37(3), 269-287.
142. Heinberg, R., & Lerch, D. (2010). What is sustainability. *The post carbon reader*, 11, 19.
143. Hellenkemper, H., & Hild, F. (2004). *Lykien und Pamphylien/3*. Lykien und Pamphylien, 8.
144. Hemphill, R. (2018). The Great ocean road: A Journey into Australian cultural landscapes. *Annals of Tourism Research*, 73, 1-15.
145. Hicks, M. M., & Powell, B. (2016). *Where the road ends: a guide to trail running*. Human Kinetics.
146. Higham, J. E. (Ed.). (2007). *Critical issues in ecotourism: Understanding a complex tourism phenomenon*. Routledge.
147. Higham, J., & Hinch, T. (2002). Tourism, sport and seasons: the challenges and potential of overcoming seasonality in the sport and tourism sectors. *Tourism management*, 23(2), 175-185.
148. Higham, J., & Hinch, T. (2018). *Sport tourism development* (Vol. 84). Channel view publications.
149. Hilditch, G. (2014). *Trail running: From start to finish*. A&C Black.
150. Hinch, T. D., & Higham, J. E. (2001). Sport tourism: A framework for research. *International Journal of tourism research*, 3(1), 45-58.
151. Hinch, T. D., Higham, J. E., & Moyle, B. D. (2018). Sport tourism and sustainable destinations: foundations and pathways. In *Sport Tourism and Sustainable Destinations* (1-12). Routledge.
152. Hitchcock, M., King, V. T., & Parnwell, M. (2009). *Tourism in Southeast Asia: Challenges and new directions*. NIAS Press.
153. Hjerpe, E., & Kim, Y. (2007). Regional economic impacts of Grand Canyon river runners. *Journal of Environmental Management*, 85, 137-140.
154. Hoadley, C. (2011). *Creating an image, shaping a destination in chachapoyas, Peru*. (Master Thesis). The University of Montana, Montana.
155. Hodžić, A., & Huremović, T. (2022). The state of sports and recreational tourism in sarajevo canton in the period from 2011 to 2021. *Sport SPA*, 19(1), 23-35
156. Holden, A., & Fennell, D. A. (Eds.). (2012). *The Routledge handbook of tourism and the environment*. Routledge.

157. Holmberg, J. (1992). *Making development sustainable: Redefining institutions policy and economics*. Island Press.
158. Honey, M. (1999). *Ecotourism and sustainable development. Who owns paradise?*. Island press.
159. https://www.nufusu.com/ilce/gundogmus_antalya-nufusu, *Gündoğmuş nüfusu*. Erişim Tarihi: 09.10.2022.
160. Huddart, D., & Stott, T. (2019). *Adventure tourism: Environmental impacts and management*. Springer Nature.
161. Hunter, A. (2010). *An analysis of the technical aspects of competitive canoe slalom*. University of Canberra.
162. Hunter, C. (1997). Sustainable tourism as an adaptive paradigm. *Annals of Tourism Research*, 24(4), 850-867.
163. International Skyrunning Federation. (2021). *Discipline*. Erişim Adresi: <https://www.skyrunning.com/discipline/>, Erişim Tarihi: 09.12.2022.
164. Isailovic, M., Widerberg, O., & Pattberg, P. (2013). Fragmentation of global environmental governance architectures: a literature review. *Available at SSRN* 2479930.
165. Iso-Ahola, S. E. (1980). The Social psychology of leisure and recreation. *Journal of Leisure Research*, 12(1), 45-55.
166. Işık, U., Karakullukçu, Ö. F., & Güngörmüş, H. A. (2020). Bilinçli farkındalığın psikolojik iyi oluş üzerindeki etkisi: Serbest zamanda can sıkıntısının aracılık rolü. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(SI1): 49-61
167. İlban, M., & Liceli, M. (2021). OECD ülkelerinde turizm tanıtım harcamaları ve ekonomik büyüme arasındaki ilişkinin tespitine yönelik bir araştırma. *Balıkesir University The Journal of Social Sciences Institute*, 24(45), 581-598.
168. Jamal, T. B., & Getz, D. (1995). Collaboration theory and community tourism planning. *Annals of Tourism Research*, 22(1), 186-204.
169. Jenkins, J., & Pigram, J. (2005). *Outdoor recreation management*. Routledge.
170. Jeong, E., Shim, C., Brown, A. D., & Lee, S. (2021). Development of a scale to measure intrapersonal psychological empowerment to participate in local tourism development: Applying the sociopolitical control scale construct to tourism (SPCS-T). *Sustainability*, 13(7), 4057.
171. Johnson, L. R., Johnson, M. L., Aronson, M. F., Campbell, L. K., Carr, M. E., Clarke, M., ... & Sonti, N. F. (2021). Conceptualizing social-ecological drivers of change in urban forest patches. *Urban ecosystems*, 24, 633-648.

172. Kaplan, A., & Ardahan, F. (2013). Doğa sporları yapan bireylerin profilleri, doğa sporu yapma nedenleri ve elde ettikleri faydalar: Antalya örneği. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(8), 93-114.
173. Kaplan, S., & Berman, M. G. (2010). Directed attention as a common resource for executive functioning and self-regulation. *Perspectives on Psychological Science*, 5(1), 43-57.
174. Karasakal, S. (2020). Açık ve kapalı alan rekreasyonu: bireylerin katılım motivasyonları ve engeller, In *Rekreasyon: Tarihsel gelişim, teoriler, farklı alanlarla ilişkiler ve güncel gelişmeler* (65-81). (Editör Yağmur, Y., Gaberli, Ü.), Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.
175. Kartal, E., & Lise, Y. (2018). *Geyik dağları, Önemli doğa alanları kitabı*. Erişim Adresi: <https://www.dogadernegi.org/geyik-daglari/>, Erişim Tarihi: 06.12.2022.
176. Kastenholz, E., & Rodrigues, A. (2007). Discussing the potential benefits of hiking tourism in Portugal. *Anatolia*, 18(1), 5-21.
177. Kastenholz, E., Marques, C. P., & Carneiro, M. J. (2020). Place attachment through sensory-rich, emotion-generating place experiences in rural tourism. *Journal of Destination Marketing & Management*, 17, 100455.
178. Kates, R. W., Parris, T. M., & Leiserowitz, A. A. (2008). What is sustainable development? Goals, indicators, values, and practice. *The development economics reader*, 367-387.
179. KC, S. (2022). Sustainable urban development: Bioregionalistic vision for small towns. *International Journal of Environmental Science & Sustainable Development*, 7(1).
180. Kekeç, B., Eğirmen, D., Ayaz, D., & Erkol Bayram, G.(2022). Conceptual analysis of recreationalactivities in rural tourism: A study in Sinop Province. *Tourism and Rural Space*, 48(2), 135-147.
181. Kelly, J., & Williams, P. W. (2007). Modelling tourism destination energy consumption and greenhouse gas emissions: Whistler, British Columbia, Canada. *Journal of Sustainable Tourism*, 15(1), 67-90.
182. Kıvrım İ. (2015). 16. Yüzyılda Akseki (yerleşme, nüfus ve ekonomi). *Osmanlı Medeniyeti Araştırmaları Dergisi I*, 36-62.
183. Kidd, C. V. (1992). The evolution of sustainability. *Journal of Agricultural and Environmental Ethics*, 5, 1-26.
184. Kiewa, J. (2002). Traditional climbing: metaphor of resistance or metanarrative of oppression. *Leisure studies*, 21(2), 145-161.
185. Kinczel, A., Maklári, G., & Müller, A. (2020). Recreational Activities and Motivation Among Young People. *Geosport for society*, 12(1), 53-65.

186. King, N. (2012). Cycling on the track: Olympic and world champions. In *Sports and Leisure History: Proceedings of the 8th International Sports and Leisure History Colloquium* (16-31). Cambridge Scholars Publishing.
187. Knechtle, B., & Nikolaidis, P. (2017). *Competencias de Ultra-Marathon*. PubliCE Premium.
188. Koçak, F., & Balcı, V. (2010). Doğada yapılan sportif etkinliklerde çevresel sürdürülebilirlik. *Ankara Üniversitesi Çevre Bilimleri Dergisi*, 2(2), 213-222.
189. Koçan, N. (2007). Geleneksel sporlarımızdan ciritin rekreasyon amacı ile günümüze uyarlanması. *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri*, 2(1), 31-39
190. Koens, K., Postma, A., & Papp, B. (2018). Is overtourism overused?. Understanding the impact of tourism in a city context. *Sustainability*, 10(12), 4384.
191. Kraus, S., Rehman, S. U., & García, F. J. S. (2020). Corporate social responsibility and environmental performance: The mediating role of environmental strategy and green innovation. *Technological forecasting and social change*, 160, 120262.
192. Kurtzman, J., & Zauhar, J. (2005). Sports tourism consumer motivation. *Journal of Sport Tourism*, 10(1), 21-31.
193. Küçük, Y. (2021). *Gündoğmuş İlçesi'nin kırsal turizm potansiyelinin swot analizi yöntemi ile incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
194. Lagarense, B. E. S., Hidayah, T., & Abdillah, F. (2019). Examining the impacts of sport tourism event in strengthening local economy: The case of Manado Fiesta 2018 in Manado, Indonesia. *Tourism proceeding*, 297-303.
195. Lane, B. (1994). What is rural tourism?. *Journal of sustainable tourism*, 2(1-2), 7-21.
196. Leal Filho, W., Shiel, C., Paço, A., Mifsud, M., Ávila, L. V., Brandli, L. L., ... & Caeiro, S. (2019). Sustainable Development Goals and sustainability teaching at universities: Falling behind or getting ahead of the pack?. *Journal of Cleaner Production*, 232, 285-294.
197. Leitner, M. J., & Leitner, S. F. (2004). *Leisure enhancement*. Haworth Press.
198. Lenzen, M., Moran, D., Kanemoto, K., Foran, B., Lobefaro, L., & Geschke, A. (2012). International trade drives biodiversity threats in developing nations. *Nature*, 486(7401), 109-112.
199. Lee, T. H., & Jan, F. H. (2021). The effect of leisure and recreation on sustainable tourism: an editorial commentary. *Sustainability*, 14(1), 54.

200. Li, P., Ryan, C., & Cave, J. (2016). Chinese rural tourism development: Transition in the case of Qiyunshan, Anhui.–2008–2015. *Tourism Management*, 55, 240-260.
201. Liu, B. (2012). *Sentiment analysis and opinion mining*. Morgan & Claypool Publishers.
202. Lloyd S., & Rice D.S. (1989). *Alanya (Alaiyya)*. Türk Tarih Kurumu Basimevi, Ankara.
203. López, E. P., & García, F. C. (2006). Agrotourism, sustainable tourism and ultraperipheral areas: The case of Canary Islands. *PASOS Revista de turismo y patrimonio cultural*, 4(1), 85-97.
204. Lück, M. (Ed.). (2008). *The encyclopedia of tourism and recreation in marine environments*. Cabi.
205. Lynn, N. A., & Brown, R. D. (2003). Effects of recreational use impacts on hiking experiences in natural areas. *Landscape and urban planning*, 64(1-2), 77-87.
206. Macfarlane, R. (2009). *Mountains of the Mind: A History of a Fascination*. Granta.
207. Magalhães, J., Ferreira, R., Marques, F., Olivera, E., Soares, J., & Ascensao, A. (2007). Indoor climbing elicits plasma oxidative stress. *Medicine and science in sports and exercise*, 39(6), 955-963.
208. Mallon, B., & Heijmans, J. (2011). *Historical dictionary of cycling*. Scarecrow Press.
209. Malm, C., Jakobsson, J., & Isaksson, A. (2019). Physical activity and sports real health benefits: a review with insight into the public health of Sweden. *Sports*, 7(5), 127.
210. Manni, M., Le, Y., Littlejohn, M.A., & Hollenhorst, S. (2005). New River Gorge National River Visitor Study – Summer 2004 (National Park Service Social Sciences Program). Washington DC: National Park Service.
211. Mansfield, L., Daykin, N., & Kay, T. (2020). Leisure and wellbeing. *Leisure Studies*, 39(1), 1-10.
212. Marchettini, N., Brebbia, C. A., Pulselli, R., & Bastianoni, S. (Eds.). (2014). *The Sustainable City IX: Urban Regeneration and Sustainability (2 Volume Set)* (Vol. 191). WIT press.
213. Marion, S., Davies, A., Demšar, U., Irvine, R. J., Stephens, P. A., & Long, J. (2020). A systematic review of methods for studying the impacts of outdoor recreation on terrestrial wildlife. *Global ecology and conservation*, 22, e00917.

214. Maxwell, R. M. (2013). A terrain-following grid transform and preconditioner for parallel, large-scale, integrated hydrologic modeling. *Advances in Water Resources*, 53, 109-117.
215. Martín-González, R., Luque-Gil, A. M., & Swart, K. (2019). Surf Tourism Knowledge System. *Tourism, hospitality and digital transformation: Strategic management aspects*, 175.
216. McGinlay, J., Parsons, D. J., Morris, J., Graves, A., Hubatova, M., Bradbury, R. B., & Bullock, J. M. (2018). Leisure activities and social factors influence the generation of cultural ecosystem service benefits. *Ecosystem services*, 31, 468-480.
217. McKenzie, D., & McKenzie, K. J. (2019). Diversity in canoe sport. *Handbook of Sports Medicine and Science: Canoeing*, 122-132.
218. McLean, D. D., & Hurd, A. R. (2015). *Recreation and leisure in modern society* (10th Ed.). Jones And Bartlett Learning, Burlington, MA.
219. McMahan, E. A., & Estes, D. (2015). The Effect of contact with natural environments on positive and negative affect: A Meta-analysis. *Journal of Positive Psychology*, 10(6), 507-519.
220. Melo, R., & Gomes, R. (2017). Nature sports participation: Understanding demand, practice profile, motivations and constraints. *European Journal of Tourism Research*, 16, 108-135.
221. Mendes, M. T., Alves, M. A. F., Torres, A. F. B., & Moncao, K. M. G. (2012). Human and nature: the meaning of the cave in practice of caving and its contributions to the body well being. *Motricidade*, 8(Suppl. 2), 410-418.
222. Menzel, A., Dreyer, A., & Ratz, J. (2012). Trekking tourism as a special form of hiking tourism-classification and product design of tour operators in the German-speaking market. *Journal of Tourism*, 13(2), 23-46.
223. Merriam, S. B. (1998). *Qualitative research and case study applications in education. revised and expanded from case study research in Education*. Jossey-Bass Publishers, San Francisco.
224. Metin, T., Kesici, M., & Kodaş, D. (2013). Rekreasyon Olgusuna Akademisyenlerin Yaklaşımı. *Journal of Yasar University*, 8(30).
225. Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, Inc.
226. *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*
227. Mieczkowski, Z. (1990). *World trends in tourism and recreation*. New York: Peter Lang Publishing.

228. Mohammad, S. M. (2020). Practical and ethical considerations in the effective use of emotion and sentiment lexicons. *arXiv preprint arXiv:2011.03492*.
229. Moore, R., & Barthlow, K. (1998). *The economic impacts and users of long-distance trails: Featuring a case study of the Overmountain Victory National Historic Trail*. Washington, DC: US Department of the Interior, National Park Service.
230. Morales, P. M. C., Guzmán, T. J. L. G., Cuadra, S. M., & Agüera, F. O. (2015). Análisis de la demanda del oleoturismo en Andalucía. *Revista de Estudios Regionales*, (104), 133-149.
231. Morgan, N., Prichard, A., & Piggott, R. (2003). Destination branding and the role of the stakeholders: The case of. *Journal of Vacation Marketing*, 9(3), 285–299.
232. Moseley, M. (2003). *Rural development: principles and practice*. Sage.
233. Moustaka, A., & Constantoglou, M. (2021). Destination image as means of branding and marketing: Evidence from a mountainous city destination in Greece. *Journal of Tourism Management Research*, 8(1), 30-47.
234. Mowforth, M., & Munt, I. (2015). *Tourism and sustainability: Development, globalisation and new tourism in the Third World*. (4th ed.). Routledge.
235. Munasinghe, M. (2009). *Sustainable development in practice: Sustainomics methodology and applications*. New York: Cambridge University Press.
236. Murray, M. (2021). *The Camino de Santiago: Curating the Pilgrimage as Heritage and Tourism*. Berghahn Books.
237. Musa, G., Higham, J., & Thompson-Carr, A. (2015). *Mountaineering tourism*. Routledge.
238. Mykletun, R. J., Oma, P. Ø., & Aas, Ø. (2021). When the hiking gets tough: “New adventurers” and the “extinction of experiences”. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 36, 100450.
239. Neupane, K., & Shim, C. (2019). Paragliding tourism and cultural sustainability: A case study of Pokhara. *관광연구저널*, 33(10), 49-65.
240. Newsome, D., Moore, S. A., & Dowling, R. K. (2012). *Natural area tourism: Ecology, impacts and management*. Multilingual Matters.
241. Nielsen, F. Å. (2011). A new ANEW: Evaluation of a word list for sentiment analysis in microblogs. *arXiv preprint arXiv:1103.2903*.
242. Nilsson, M., Griggs, D., & Visbeck, M. (2018). Policy: Map the interactions between Sustainable Development Goals. *Nature News*, 534(7607), 320-322.

243. Nordbø, I., & Prebensen, N. K. (2015). Hiking as mental and physical experience. In *Advances in hospitality and leisure*, 12(11), 169-186.
244. Nunkoo, R., & Ramkissoon, H. (2011). Developing a community support model for tourism. *Annals of Tourism Research*, 38(3), 964-988.
245. OECD. (1998). A Conceptual framework for a tourism satellite account. Erişim Adresi: <https://www.oecd.org/sdd/na/2681900.pdf>, Erişim Tarihi: 20.11.2022.
246. Oja, P., Titze, S., Bauman, A., de Geus, B., Krenn, P., Reger-Nash, B., & Kohlberger, T. (2011). Health benefits of cycling: A systematic review. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 21(4), 496-509.
247. Orman Genel Müdürlüğü (OGM). (2022). *Gündoğmuş*, Erişim Adresi: <https://antalyaobm.ogm.gov.tr/GundogmusOIM/Sayfalar/default.aspx>, Erişim Tarihi: 02.05.2022.
248. Ovalı, P. (2007). Kitle turizmi ve ekolojik turizmin kavram, mimari ve çevresel etkiler bakımından karşılaştırılması. *YTÜ Mimarlık Fakültesi E-Dergisi*, 2(2), 64-79.
249. Önal, A. (2007). *Ev hanımlarının rekreasyon faaliyetlerine katılımlarının ve beklentilerinin tespiti (İstanbul Anadolu Yakası örneği)* (Doktora Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
250. Özcan, K. & Akci, A. (2016). Kırsal kalkınma için model önerisi: Köy kümeleri. *Tarım Ekonomisi Araştırmaları Dergisi*, 2 (1), 13-23.
251. Özgüç, N. (2017). *Turizm coğrafyası: Özellikler-bölgeler*. Çantay Kitabevi, İstanbul.
252. Özkan, S. H. (2011). *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Gündoğmuş: (Kise ve Nağlu nahiyeleri)*. Alanya Ticaret ve Sanayi Odası.
253. Öztürk, Y. (2018). Serbest zaman, rekreasyon ve turizm kavramları arasındaki ilişkinin karşılaştırmalı bir analizi. *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 1(2), 31-42.
254. Öztürk, Y., & Yazıcıoğlu, İ. (2002). Gelişmekte olan ülkeler için alternatif turizm faaliyetleri üzerine teorik bir çalışma. *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(10), 183-195.
255. Palmer, C. (2002). 'Shit happens': The selling of risk in extreme sport. *The Australian Journal of Anthropology*, 13(3), 323-336.
256. Page, S. J., & Connell, J. (2020). *Tourism: A modern synthesis*. Routledge.
257. Paksoy, M., Çalık, F., Yaşartürk, F., & Çimen, K. (2016). Abdullah Gül Üniversitesi öğrencilerinin rekreasyon etkinliklerine katılımını etkileyen faktörler. *International Journal of Sport Culture and Science*, 4(1), 39-50.

258. Patton, J. K. (2014). Considering the wet homelands of indigenous Massachusetts. *Journal of Social Archaeology*, 14(1), 87-111.
259. Patton, M. Q. (2002). *Qualitative Research & Evaluation Methods*. Sage Publications.
260. Petrovic, J. (2013). Sport and recreation influence upon mountain area and sustainable tourism development. *Journal of Environmental and Tourism Analyses*, 1(1), 80-89.
261. Philipp, S. F. (1997). Race, gender, and leisure benefits. *Leisure sciences*, 19(3), 191-207.
262. Pizam, A., & Mansfeld, Y. (1996). Tourism, crime and international security issues. *Tourism Management*, 17(8), 621-624.
263. Pomfret, G. (2006). Mountaineering adventure tourists: A Conceptual framework for research. *Tourism Management*, 27(1), 113–123.
264. Pretty, J. N., Williams, S., & Toulmin, C. (2012). *Sustainable intensification: Increasing productivity in African food and agricultural systems*. Routledge.
265. Pretty, J., Peacock, J., Sellens, M., & Griffin, M. (2005). The Mental and physical health outcomes of green exercise. *International Journal of Environmental Health Research*, 15(5), 319-337.
266. Prost, L., Martin, G., Ballot, R., Benoit, M., Bergez, J. E., Bockstaller, C., ... & van der Werf, H. (2023). Key research challenges to supporting farm transitions to agroecology in advanced economies. A review. *Agronomy for Sustainable Development*, 43(1), 11.
267. Pucher, J., & Buehler, R. (2008). Cycling for everyone: Lessons from Europe. *Transportation Research Record*, 2074(1), 58-65. doi:10.3141/2074-08
268. Pugliese, P. (2001). Organic farming and sustainable rural development: A multifaceted and promising convergence. *Sociologia ruralis*, 41(1), 112-130.
269. Puska, A., Pamucar, D., Stojanović, I., Cavallaro, F., Kaklauskas, A., & Mardani, A. (2021). Examination of the sustainable rural tourism potential of the brčko district of bosnia and herzegovina using a fuzzy approach based on group decision making. *Sustainability*, 13(2), 583.
270. Rahikainen, K. (2020). Climbing as a lifestyle sport and serious leisure in China. *Leisure/Loisir*, 44(2), 175-197.
271. Ramazanoğlu, F., Altungül, O. & Özer, A. (2004). Sportif açıdan rekreasyon etkinliklerinin değerlendirmesi. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 199-202

272. Ramsay, W. M. (1890). *The historical geography of Asia Minor* (Vol. 4). John Murray.
273. Richards, G. (2001). *Cultural tourism in Europe*. CABI Publishing.
274. Rinschede, G. (1992). Forms of religious tourism. *Annals of tourism Research*, 19(1), 51-67.
275. Robertson, M. (2007). *Deep Water*. Rockfax.
276. Robinson, D. (2021). Rural wine and food Tourism for cultural sustainability. *Tourism Analysis*, 26(2-3), 121-133.
277. Rockström, J., Steffen, W., Noone, K., Persson, Å., Chapin III, F. S., Lambin, E., & Foley, J. (2009). Planetary boundaries: exploring the safe operating space for humanity. *Ecology and society*, 14(2).
278. Rodrigues, Á., Kastenholz, E., & Rodrigues, A. (2010). Hiking as a relevant wellness activity-results of an exploratory study of hiking tourists in Portugal applied to a rural tourism project. *Journal of Vacation Marketing*, 16(4), 331-343.
279. Rousseau, H. E., Berrone, P., & Gelabert, L. (2019). Localizing sustainable development goals: Nonprofit density and city sustainability. *Academy of Management Discoveries*, 5(4), 487-513.
280. Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2017). *Self-determination theory: Basic psychological needs in motivation, development, and wellness*. Guilford Publications.
281. Saarinen, J. (2014). Traditions of sustainability in tourism studies. *Annals of Tourism Research*, 44, 227-240.
282. Saçlı, Ç., & Kahraman, C. (2019). Açık alan rekreasyonu olarak yamaç paraşütü etkinliğine katılanların motivasyonları ve etkinlik memnuniyetlerinin belirlenmesi: Arsuzfest örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(4), 1249-1269.
283. Said, M., & Shalaby, N. (2019). Recreation in Graeco-Roman Egypt. *International Academic Journal Faculty of Tourism and Hotel Management*, 5(1), 76-106.
284. Saldana, J. (2016). *The coding manual for qualitative researchers* (3rd ed.). Sage.
285. Salo, A., Teixidor, A., Fluvia, M., & Garriga, A. (2020). The effect of different characteristics on campsite pricing: Seasonality, dimension and location effects in a mature destination. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 29, 100263.
286. Sarol, H., Aydın, İ., Gümüşboğa, İ., Güngörmüş, H. A., & Alıcı, Y. (2020). Otizmli çocuğa sahip ebeveyn perspektifi ile serbest zaman ve fiziksel aktivite. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 18(1), 144-155.

287. Satpathy, S. K. (2005). Public health infrastructure in rural India: Challenges and opportunities. *Indian Journal of public health*, 49(2), 57-62.
288. Saunila, M., Ukko, J., & Rantala, T. (2018). Sustainability as a driver of green innovation investment and exploitation. *Journal of cleaner production*, 179, 631-641.
289. Scheer, V., Basset, P., Giovanelli, N., Vernillo, G., Millet, G. P., & Costa, R. J. (2020). Defining off-road running: a position statement from the ultra sports science foundation. *International journal of sports medicine*, 41(05), 275-284.
290. Schreier, M. (2012). *Qualitative content analysis in practice*. Sage Publications.
291. Scoones, I. (2009). Livelihoods perspectives and rural development. *The Journal of peasant studies*, 36(1), 171-196.
292. Scully, D., Kremer, J., Meade, M. M., Graham, R., & Dudgeon, K. (1998). Physical exercise and psychological well being: a critical review. *British Journal of sports medicine*, 32(2), 111.
293. Scully, M. (2020). "It's Beyond You, But You're A Part of It": Mountaineering in the Southern Alps of Aotearoa New Zealand.
294. Setyanto, R. P., Suliyanto, S., Kusuma, I. J., & Isna, A. (2023). The potential of paragliding sports tourism to support rural tourism in Banyumas Regency. In *Proceeding of International Conference Sustainable Competitive Advantage* (Vol. 4, No. 1), 1-9.
295. Sharpley, R. (2000). Tourism and sustainable development: exploring the theoretical divide. *Journal of Sustainable Tourism*, 8(1), 1-19.
296. Sharpley, R., & Sharpley, J. (1997). *Rural tourism. An introduction* (1-165). International Thomson Business Press.
297. Shaw, G., & Williams, A. M. (2004). *Tourism and tourism spaces*. Sage.
298. Sheel, A. W. (2004). Physiology of sport rock climbing. *British Journal of Sports Medicine*, 38(3), 355-359.
299. Shephard, R. J. (1987). Science and medicine of canoeing and kayaking. *Sports medicine*, 4, 19-33.
300. Shephard, R. J., & Balady, G. J. (1999). Exercise as cardiovascular therapy. *Circulation*, 99(9), 963-972.
301. Singh, B., & Kiran, U. V. (2014). Recreational activities for senior citizens. *IOSR J Human Soc Sci*, 19(4), 24-30.
302. Smith, A. (2009). Theorising the relationship between major sport events and social sustainability. *Journal of Sport & Tourism*, 14(2-3), 109-120.

303. Smith, S. L., & Godbey, G. C. (1991). Leisure, recreation and tourism. *Annals of Tourism Research*, 18(1), 85-100.
304. Smith, V. L., & Brent, M. (2001). *Hosts and guests revisited: tourism issues of the 21st century*. Cognizant Communication Corporation.
305. Somuncu, M. (2004). Dağcılık ve dağ turizmindeki ikilem: Ekolojik yarar ve ekolojik bedel. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 2(1), 1-21.
306. Song, H., Li, G., Witt, S. F., & Fei, B. (2010). Tourism demand modelling and forecasting: how should demand be measured?. *Tourism economics*, 16(1), 63-81.
307. Sotiriadis, M. (2020). Tourism destination marketing: Academic knowledge. *Encyclopedia*, 1(1), 42-56.
308. Soulard, J., McGehee, N. G., Stern, M. J., & Lamoureux, K. M. (2021). Transformative tourism: Tourists' drawings, symbols, and narratives of change. *Annals of Tourism Research*, 87, 103141.
309. Stake, R. E. (1995). *The Art of case study research*. Sage.
310. Stuckey, H. L., & Nobel, J. (2010). The connection between art, healing, and public health: A review of current literature. *American Journal of public health*, 100(2), 254-263.
311. Stynes, D.J. (1999). *Guidelines for Measuring Visitor Spending*. East Lansing, MI: Michigan State University, Department of Park, Recreation and Tourism Resources.
312. Sulaiman, M. Z., & Wilson, R. (2019). *Translation and tourism*. Springer Singapore.
313. Symmonds, M. C., Hammitt, W. E., & Quisenberry, V. L. (2000). Managing recreational trail environments for mountain bike user preferences. *Environmental Management*, 25, 549-564.
314. Swarbrooke, J. (2010). *Sustainable tourism management*. CABI.
315. Sweet, W. E. (1987). *Sport and recreation in ancient Greece: A sourcebook with translations*. Oxford University Press.
316. Szabo, A., & Ábrahám, J. (2013). The psychological benefits of recreational running: A field study. *Psychology, health & medicine*, 18(3), 251-261.
317. Şahin, H. M. (2014). Investigating the motivations and expectations of individuals interested in paragliding. *The Anthropologist*, 18(3), 949-957.
318. Şengül, S., Genç, K., & Türkay, O. (2020). Her şeyin turizmi (Mi?): Turizm çeşitlerini isimlendirme problemi. *Journal of New Tourism Trends*, 1(1), 14-21.

319. T.C. Antalya Valiliği. (2022). *Gündoğmuş*. Erişim Adresi: <http://www.antalya.gov.tr/gundogmus>, Erişim Tarihi: 19.02.2022.
320. T.C. Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi. (1936). *Antalya'nın Gündoğmuş, Balıkesir'in Manyas, Burdur'un Yeşilova, Kastamonu'nun Kargı, Kocaeli'nin Gölcük, Ordu'nun Gököy İlçelerine bağlanacak köyler*, Belge Tarihi: 19.07.1936-00.00.0000.
321. T.C. Gündoğmuş Belediyesi. (2022). *Nüfus Sayımları*. Erişim Adresi: https://www.gundogmus.bel.tr/index.php?modul=10_3&id=4, Erişim Tarihi: 24.11.2022.
322. T.C. Kalkınma Bakanlığı. (2019). *11. Kalkınma Planı (2019-2023)*, Ankara.
323. T.C. Kalkınma Bakanlığı. (2022a). *12. Kalkınma Planı (2024-2028) Özel İhtisas Komisyonu Raporu: Kırsal Kalkınma Özel İhtisas Komisyonu*, Ankara.
324. T.C. Kalkınma Bakanlığı. (2022b). *12. Kalkınma Planı (2024-2028) Özel İhtisas Komisyonu Raporu: Turizm Özel İhtisas Komisyonu*, Ankara.
325. T.C. Kalkınma Bakanlığı. (2022c). *12. Kalkınma Planı (2024-2028) Özel İhtisas Komisyonu Raporu: Bölgesel Kalkınma Politikaları Özel İhtisas Komisyonu*, Ankara.
326. T.C. Kalkınma Bakanlığı. (2023). *12. Kalkınma Planı (2024-2028)*, Ankara.
327. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2022). *Turizm çeşitleri*. Erişim Adresi: <https://www.ktb.gov.tr/TR-96269/turizm-cesitleri.html>, Erişim tarihi: 20/11/2022.
328. Takmer, B. (2019). The house of hermogenes of Kagrai: The Rural elites and the micro-economy in the upper melas valley. *PHILIA*, 5, 87-106.
329. Teixeira, M., Júnior, A., & Sesinando, A. (2023). Sport events as a catalyst for economic, socio-cultural, tourism, and environmental sustainability in Portugal. *Sport Management in the Ibero-American World: Product and Service Innovations*, 258-273.
330. Teixeira, P. J., Carraça, E. V., Markland, D., Silva, M. N., & Ryan, R. M. (2012). Exercise, physical activity, and self-determination theory: A systematic review. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 9(1), 78.
331. Thapa Magar, M. (2020). *Safety at Paragliding: case: Cumulus Clouds Nepal Paragliding*. Laurea University of Applied Sciences.
332. Thigpen, J., Avant, B., & Siderelis, C. (2001). *North Carolina coastal plains paddle trails initiative: The state of North Carolina coastal paddling survey*. Raleigh, NC: North Carolina Sea Grant.
333. Tighe, A. J. (1985). Cultural tourism in the USA. *Tourism Management*, 6(4), 234-251.

334. Tolunay, A., & Akyol, A. (2006). Kalkınma ve kırsal kalkınma: Temel kavramlar ve tanımlar. *Turkish Journal of Forestry*, 7(2), 116-127.
335. Tomay, B. & Değirmencioğlu, H. (2017). Antik Çağda Anadolu’da spor turizmi. *Yalvaç Akademi Dergisi*, 2(2), 9-21
336. Topay, M., & Koçan, N. (2009). Kamping/çadırli kamp için alan seçim kriterlerinin belirlenmesi ve Bartın-Uluyayla’da örnek bir uygulama. *Turkish Journal of Forestry*, 10(1), 116-128.
337. Torkildsen, G. (2012). *Leisure and recreation management*. Routledge.
338. Tosun, C. (2000). Limits to community participation in the tourism development process in developing countries. *Tourism Management*, 21(6), 613-633.
339. Tribe, J. (2020). *The economics of recreation, leisure and tourism*. Routledge.
340. Turgut, T. & Ardahan, F. (2013). Suya dayalı rekreasyon işletmelerinin profilleri: Antalya örneği. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 4(1), 1-15
341. Turnbull, J. W., Clark, G. F., & Johnston, E. L. (2021). Conceptualising sustainability through environmental stewardship and virtuous cycles-a new empirically-grounded model. *Sustainability science*, 16(5), 1475-1487.
342. Türkiye Belediyeleri. (2023). Gündoğmuş, Erişim Adresi: <https://www.turkiye-belediyeleri.com/gundogmus-belediyesi.html#city>, Erişim Tarihi: 21.02.2023.
343. Türkiye Spor Turizmi Çalıştay Raporu, (2019). Erişim Adresi: <https://turkiyesporturizmicalistayi.gsb.gov.tr/Sayfalar/3498/3489/i-classfas-fa-edit-i-komisyon-raporlari.aspx>, Erişim Tarihi: 23.11.2023.
344. Tütüncü, Ö., & Aydın, İ. (2014). Toplum ve açık alan rekreasyon faaliyetleri: ABD örneği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 25(1), 118-120.
345. Tütüncü, Ö., Aydın, İ., Küçükusta, D., Avcı, N., & İlkay, T. (2011). Üniversite öğrencilerinin rekreasyon faaliyetlerine katılımını etkileyen unsurların analizi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 22(2), 69-83.
346. Uçar, Y. (2014). Türkiye’de spor ve rekreasyon politikalarının oluşumu ve bu hizmetlerin sunumu. *Yerel Politikalar Dergisi*, 3(6), 27-48.
347. Uğurlu, A. (2005). *Rekreasyonel amaçlı doğa sporlarının turizmde kullanılması Antalya Köprülü Kanyon rafting uygulaması*. (Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
348. Ulrich, R. S., Simons, R. F., Losito, B. D., Fiorito, E., Miles, M. A., & Zelson, M. (1991). Stress recovery during exposure to natural and urban environments. *Journal of Environmental Psychology*, 11(3), 201-230.

349. Unat, F.R., & Köymen, M.A. (2014). *Kitâb-ı Cihan-nüma Neşri Tarihi*, II.Cilt, Türk Tarih, Kurumu, Ankara.
350. UNWTO. (2018). UNWTO tourism highlights: 2018 edition. World Tourism Organization.
351. Urry, J. (1992). The tourist gaze “revisited”. *American Behavioral Scientist*, 36(2), 172-186.
352. Uzunçarşılı, İ. H. (1969). *Anadolu beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu devletleri:(metin dışında 59 resim vardır)*. Türk Tarih Kurumu Basımevi.
353. Karataş, E. (2015). *Kültür rotaları: Planlama rehberi*. İstanbul: ÇEKÜL Vakfı - Tarihi Kentler Birliği Yayınları.
354. Van Wyk, N., McCallum, N. T., & Katz, L. (2022). Developing an intentionally designed physical activity model of programming for children’s structured recreation in Canada. *Journal of Park and Recreation Administration*, 40(3), 69-87.
355. Veal, A. J. (2012). The leisure society II: The era of critique, 1980-2011. *World Leisure Journal*, 54(2), 99-140.
356. Vella, S. A., & Swann, C. (2021). Time for mental healthcare guidelines for recreational sports: A call to action. *British Journal of Sports Medicine*, 55(4), 184-185.
357. Wairimu, G. (2014). *The Evolution of co-operative societies in Nyandarua County, Kenya: The Case of karagoini marketing co-operative society in Ndaragwa Sub-County, C. 1965–2000*. (Mba Thesis), Kenyatta University, Kenya.
358. Wall, G., & Mathieson, A. (2006), *Tourism: Changes, impacts, and opportunities*. New York: Pearson Prentice Hall.
359. Watts, P. B. (2004). Physiology of difficult rock climbing. *European Journal of Applied Physiology*, 91(4), 361–372.
360. WCED, SWS (1987). Çevre ve Kalkınma Dünya Komisyonu. *Ortak Geleceğimiz*, 17 (1), 1-91.
361. Weaver, D. B., & Lawton, L. J. (2007). Twenty years on: The state of contemporary ecotourism research. *Tourism management*, 28(5), 1168-1179.
362. Welling, J. T., Árnason, Þ., & Ólafsdóttir, R. (2015). Glacier tourism: A scoping review. *Tourism Geographies*, 17(5), 635-662.
363. Wen, J., & Wu, M. Y. (2020). How special is special interest tourism—and how special are special interest tourists? A perspective article in a Chinese context. *Current Issues in Tourism*, 23(16), 1968-1972.

364. Wiek, A., Withycombe, L., & Redman, C. L. (2011). Key competencies in sustainability: a reference framework for academic program development. *Sustainability science*, 6, 203-218.
365. Wilcer, S. R. (2017). Understanding hiking participation and benefits: Lessons learned from the First Day Hikes Initiative.
366. Wilkinson, R., & Pickett, K. (2022). From inequality to sustainability. *Earth4all: Deep-Dive Paper*, 1, 1-14.
367. Wilson, J. M. (2019). Recreational caving. *Encyclopedia of Caves*, 861–870.
368. Winter, P. L., Selin, S., Cervený, L., & Bricker, K. (2019). Outdoor recreation, nature-based tourism, and sustainability. *Sustainability*, 12(1), 81.
369. Wolsko, C., & Lindberg, K. (2013). Experiencing connection with nature: The matrix of psychological well-being, mindfulness, and outdoor recreation. *Ecopsychology*, 5(2), 80-91.
370. Woollings, K. Y., McKay, C. D., & Emery, C. A. (2015). Risk factors for injury in sport climbing and bouldering: a systematic review of the literature. *British Journal of sports medicine*.
371. Woratschek, H., Hannich, F. M., & Ritchie, B. (2007). *Motivations of sports tourists: An empirical analysis in several European rock climbing regions* (Diskussionspapier 02-07). Bayrouth: Universitaet Bayrouth.
372. World Bank. (2021). *Rural Infrastructure: Global good practices*. World Bank Publications.
373. Yeni, O. (2014). Sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kalkınma: Bir yazın taraması. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(3), 181-208.
374. Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. Baskı). Seçkin Yayıncılık, Ankara.
375. Yıldız, A., & Öz., M. (2019). *Osmanlı belgelerinde Manavgat nüfus defteri*. 1.Basım, Ankara.
376. Yılmaz, M., & Doğanay, O. (2013). Akseki, İbradı ve Gündoğmuş (Antalya) çevresi arkeolojik çalışmaları. *Stratonikeia'dan Lagina'ya Adil Tırpan Armağanı*. 701-717.
377. Yin, R. K. (2014). *Case Study Research: Design and Methods* (5th ed.). Sage Publications.
378. Yumuk, E. D., & Güngörmüş, H. A. (2021). Modern don quixotes: Sample of horror themed escape rooms as an alternative adventure activity. *Int J Life Sci Pharma Res. About this Special Issue*, 14, 342-346.

379. Yumuk, E. D., & Güngörmüş, H. A. (2023). *Macera Rekreasyonu: Kuramlar Yaklaşımlar*. Özgür Yayınları, Gaziantep.
380. Yumuk, E. D., Satılmış, S. E., & Güngörmüş, H. A. (2023). Back to the leisure: Covid scene vs. the post-Covid era in leisure activity participation. *Journal of Sport for All and Recreation*, 5(1), 22-26.
381. Zealand, C. (2007). *Decolonizing experiences: an ecophenomenological investigation of the lived-experience of Appalachian Trail thru-hikers*. (Phd Thessis), University of Waterloo, Ontario, Canada.
382. Zhang, Y., Huang, K., Yu, Y., & Yang, B. (2017). Mapping of water footprint research: A bibliometric analysis during 2006-2015. *Journal of Cleaner Production*, 149, 70-79.



8. EKLER

EK 1. Etik Kurul Kararı

Evrak Tarih ve Sayısı: 06.01.2022-49311

T.C.

ALANYA ALAADDİN KEYKUBAT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

Sosyal ve Beşeri Bilimler Alanı Bilimsel Araştırma Etiği Kurul Kararı

TOPLANTI SAYISI	KARAR SAYISI	KARAR TARİHİ
10	04	29.12.2021

Karar Numarası: 2021/04

Prof. Dr. Hamdi Alper GÜNGÖRMÜŞ'ün Araştırmanın yürütücüsü olduğu (Diğer araştırmacı – Üniversitemiz Spor Bilimleri Fakültesinde Araş.Gör. Hasanali Kağan KURNAZ) **"Kırsal Bölgelerin Rekreatif Spor Turizmi ile Kalkındırılmasına Yönelik Bir Model Önerisi"** başlıklı doktora tez çalışmasına ait etik kurul başvurusunun görüşülmesi istemi.

Prof. Dr. Hamdi Alper GÜNGÖRMÜŞ'ün Araştırmanın yürütücüsü olduğu (Diğer araştırmacı – Üniversitemiz Spor Bilimleri Fakültesinde Araş.Gör. Hasanali Kağan KURNAZ) **"Kırsal Bölgelerin Rekreatif Spor Turizmi ile Kalkındırılmasına Yönelik Bir Model Önerisi"** başlıklı doktora tez çalışmasına ait etik kurul başvurusunun fikri, hukuki ve telif hakları bakımından metod ve ölçeğine ilişkin sorumluluğun başvurucaya ait olmak üzere araştırma süresince uygulanmasının **etik olarak uygun olduğuna** oyçokluğu ile karar verildi **29.12.2021**

(Mazeretli)

Prof. Dr. Özgür Kasım AYDEMİR
Kurul Başkanı

(e-imzalıdır)

Prof. Dr. Kamile DEMİR
(Kurul Başkan V.)

(e-imzalıdır)

Prof. Dr. Süleyman Cem ŞAKTANLI
Üye

(e-imzalıdır)

Prof. Dr. Tamer BUDAK
Üye

(e-imzalıdır)

Prof. Dr. Seymur AĞAZADE
Üye

(e-imzalıdır)

Prof. Dr. Süleyman UYAR
Üye

(e-imzalıdır)

Prof. Dr. Harun UÇAK
Üye

Bu belge,güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır..

EK 2. Ana ve Alt Temalar Tablosu

ÇEVRESEL ANALİZ	
Doğal Kaynaklar	Bölgenin coğrafi özellikleri, flora ve fauna çeşitliliği.
Ekolojik Sürdürülebilirlik	Doğal ortamın korunması, ekosistem üzerindeki etkiler.
Çevresel Duyarlılık	Çevre koruma önlemleri ve doğa dostu uygulamalar.
SOSYO-KÜLTÜREL	
Yerel Kültür ve Miras	Bölgenin kültürel özellikleri, tarihi ve etnik mirası.
Topluluk Katılımı	Yerel halkın projeye dahil edilmesi, eğitim ve farkındalık çalışmaları.
Sosyal Etki	Projelerin yerel topluluk üzerindeki sosyal ve kültürel etkileri.
EKONOMİK KALKINMA	
İş Oluşturma	Yerel istihdam olanakları ve beceri gelişimi.
Gelir Diversifikasyonu	Yerel ekonomiye katkı, alternatif gelir kaynakları.
Ekonomik Uyumluluk	Bölgenin ekonomik yapısına uygun turizm modeli.
ALTYAPI VE ERİŞİBİLİRLİK	
Ulaşım ve Lojistik	Bölgeye ulaşım yolları, iç ulaşım ağları.
Konaklama ve Tesisler	Yerel standartlara uygun konaklama ve rekreasyon tesisleri. Spor dalları için uygun tesisler.
Teknoloji ve İletişim	İnternet erişimi, mobil ağlar ve dijital altyapı.
PAZARLAMA VE TANITIM	
Hedef Kitle Analizi	Potansiyel ziyaretçi profilleri ve tercihleri.
Markalaşma ve İmaj	Bölgenin benzersiz yönlerinin vurgulanması.
Dijital Pazarlama ve Sosyal Medya	Çevrimiçi varlık ve etkileşim stratejileri.

SPOR VE AKTİVİTE	
Spor Türleri	Bölgeye uygun spor aktiviteleri (yürüyüş, dağ bisikleti, kano, at biniciliği vb.). Uygun parkur, coğrafi koşullar
Etkinlik Planlama	Yarışmalar, festival ve tematik etkinlikler.
Eğitim Programları	Yerel halk ve ziyaretçiler için spor ve doğa eğitimi.
YÖNETİŞİM VE POLİTİKA	
Kurumsal İşbirliği	Yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve özel sektörle iş birlikleri.
Yasal Çerçeve	İzinler, düzenlemeler ve yerel yasalara uygunluk.
Risk Yönetimi	Acil durum planları, sağlık ve güvenlik standartları.

EK 3. Yarı Yapılandırılmış Nitel Görüşme Formu

Yarı Yapılandırılmış Nitel Görüşme Formu

- 7) Rekreatif spor turizmi kapsamında branşınıza özgü asgari standartlar hakkında bilgi verir misiniz?
- 8) Rekreatif spor turizmi alanı olarak düşünülen Gündoğmuş ilçesi hakkındaki gözlemlerinize ilişkin
 - a. Tabiat (Doğal Çevre)
 - b. Ulaşım
 - c. Güvenlik
 - d. Konaklama
 - e. Tekrar Ziyaret Etme
 - f. Genel anlamda bu faaliyet alanının olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?
- 9) Rekreatif spor turizmi kapsamında faaliyet alanına yönelik olarak branşınıza özgü parkur hakkında düşünceleriniz nelerdir?
 - a. Rekreatif spor turizmi kapsamında farklı faaliyet alanlarıyla kıyaslandığında Gündoğmuş ilçesine ait bu alanı nasıl buldunuz?
 - b. Rekreatif spor turizmi kapsamında oluşturulan parkur/parkurların güvenliği hakkında düşünceleriniz nelerdir?
 - c. Rekreatif spor turizmi kapsamında oluşturulan parkur/parkurların zorluk derecesine yönelik düşünceleriniz nelerdir?
 - d. Genel anlamda bu parkura yönelik olumlu ve olumsuz yönler nelerdir?
- 10) Rekreatif spor turizmi kapsamında oluşturulacak olan bu faaliyetlerin yöreye olan ekonomik etkisi hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
- 11) Rekreatif spor turizmi kapsamında yapılacak olan faaliyetlerin bölgeye sosyo-kültürel etkileri hakkındaki görüşleriniz nelerdir?
- 12) Rekreatif spor turistlerini bu bölgeye çekmek için neler yapabiliriz?

ÖZGEÇMİŞ

Adı-Soyadı : Kağan KURNAZ

Eğitim ve Mesleki Geçmişi:

- 2012, Selçuk Üniversitesi/Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu/Spor Yöneticiliği Bölümü/ Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı (Lisans)
- 2017, Akdeniz Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü/ Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı (Yüksek Lisans)
- 2023, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi/ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü/ Rekreasyon Anabilim Dalı (Doktora)
- 2019- halen, Araştırma Görevlisi, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı.

Yayınları ve Bilimsel/Sanatsal Faaliyetleri:

- Yalçın, Y., & Kurnaz, H. K. (2021). Spor merkezlerine üye olan bireylerin duygusal yeme ve sosyal fizik kaygı düzeylerinin incelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 10(4), 3818-3833.
- Karademir, Y., & Kurnaz, H. K. (2020). Examination of the relationship between the identification levels and aggression levels of the fans; example of Alanyaspor fans. *Turkish Journal of Sport and Exercise*, 22(2), 230-243.
- Karademir, Y., & Kurnaz, H. K. (2020). Öğrencilerinin örgütsel vatandaşlık davranışları ile yalnızlık düzeyleri arasındaki negatif ilişki. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 19(4), 1527-1541.
- Yalçın, Y., & Kurnaz, H. K. (2021). Evaluation of cognitive flexibility and goal orientation levels of students preparing for special talent exam. *International Education Studies*, 14(11), 10-18.
- Yalçın, Y., & Kurnaz, H. K., Küçükkeçeci, & M.E., Baykara, Y. E. (2021). Alanyaspor taraftarlarının video yardımcı hakem uygulamasına yönelik tutumlarının incelenmesi, 13. *Ulusal Spor Bilimleri Öğrenci Kongresi*. Bildiriler Kitabı, Kastamonu, 190-191.
- Kurnaz, H. K., Kurtuluş, M. A., & Topaloğlu, N. (2022). Açık alan rekreasyon çalışmalarına farklı bir bakış: bibliyometrik haritalandırma, 3. *Uluslararası Rekreasyon ve Spor Yönetimi Kongresi*, 16-19 Mayıs, Manavgat/Antalya, Türkiye, Bildiri Özetleri Kitabı, 172-173.

Yabancı Dil Bilgisi: İngilizce